

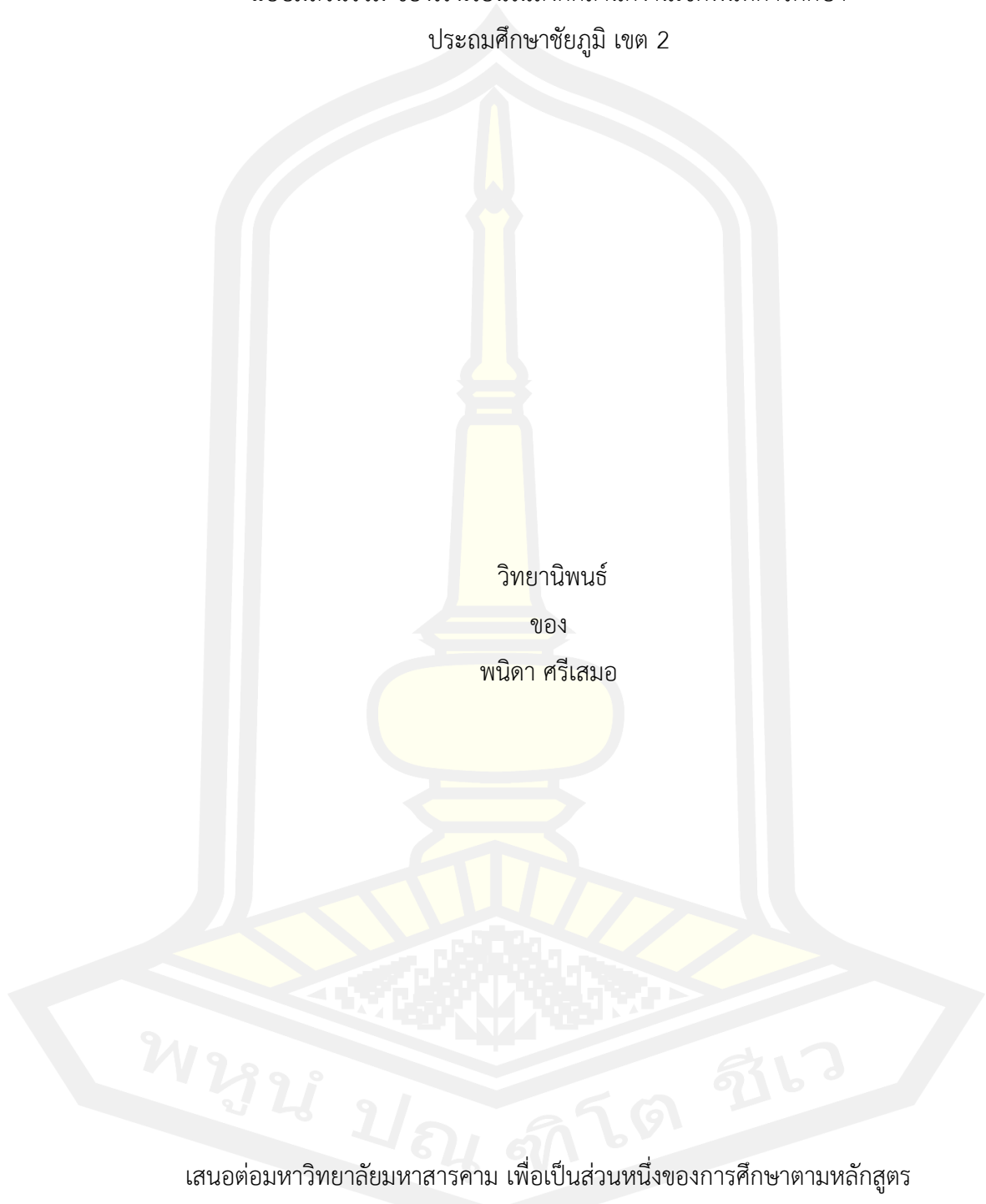
การพัฒนาแนวทางการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนโดยใช้การบริหาร
แบบมีส่วนร่วม ของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา
ประถมศึกษาชัยภูมิ เขต 2

วิทยานิพนธ์
ของ
พนิดา ศรีเสมอ

เสนอต่อมหาวิทยาลัยมหาสารคาม เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร
ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารและพัฒนการศึกษา
เมษายน 2566

ลิขสิทธิ์เป็นของมหาวิทยาลัยมหาสารคาม

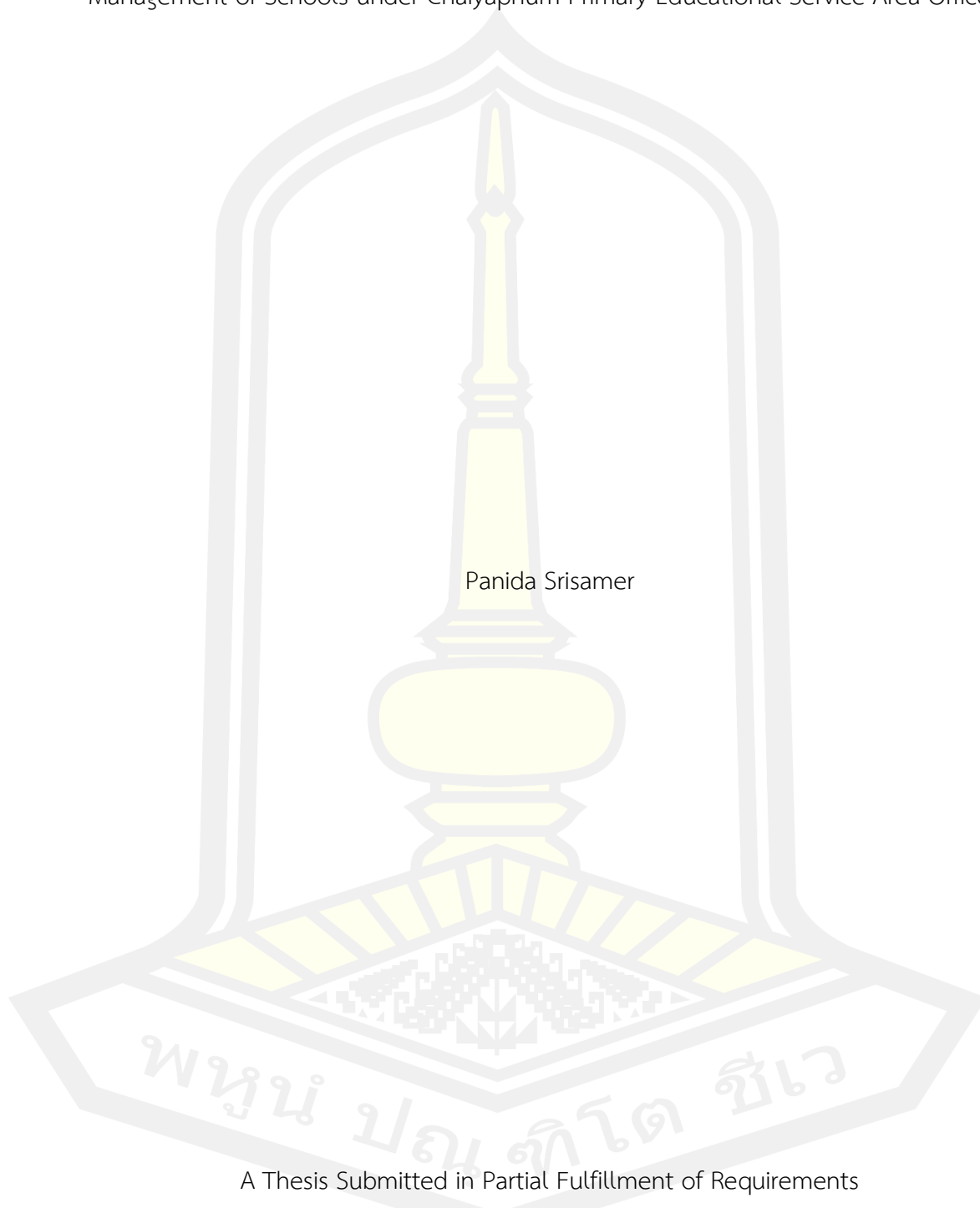
การพัฒนาแนวทางการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนโดยใช้การบริหาร
แบบมีส่วนร่วม ของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา
ประถมศึกษาชัยภูมิ เขต 2

เสนอต่อมหาวิทยาลัยมหาสารคาม เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร
ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารและพัฒนการศึกษา
เมษายน 2566

ลิขสิทธิ์เป็นของมหาวิทยาลัยมหาสารคาม

The Development of Student Care and Support System using Participatory
Management of Schools under Chaiyaphum Primary Educational Service Area Office 2

Panida Srisamer

A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of Requirements
for Master of Education (Educational Administration and Development)

April 2023

Copyright of Mahasarakham University

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์ ได้พิจารณาวิทยานิพนธ์ของนางสาวพนิดา ศรีเสมอ
แล้วเห็นสมควรรับเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชา
การบริหารและพัฒนาการศึกษา ของมหาวิทยาลัยมหาสารคาม

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

..... ประธานกรรมการ

(รศ. ดร. พชรวิทย์ จันทร์ศิริสิริ)

..... อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก

(รศ. ดร. ธรินธร นามวรรณ)

..... กรรมการ

(รศ. ดร. สุทธิพงศ์ หกสุวรรณ)

..... กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิภายนอก

(ผศ. ดร. จำเนียร พลหาญ)

มหาวิทยาลัยอนุมัติให้รับวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร
ปริญญา การศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารและพัฒนาการศึกษา ของมหาวิทยาลัย
มหาสารคาม

.....
(รศ. ดร. ขวลิต ชูกำแพง)

คณบดีคณะศึกษาศาสตร์

.....
(รศ. ดร. กริสน์ ชัยมูล)

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

ชื่อเรื่อง	การพัฒนาแนวทางการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนโดยใช้การบริหารแบบมีส่วนร่วม ของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาชัยภูมิ เขต 2		
ผู้วิจัย	พนิดา ศรีเสมอ		
อาจารย์ที่ปรึกษา	รองศาสตราจารย์ ดร. ธีรินธร นามวรรณ		
ปริญญา	การศึกษามหาบัณฑิต	สาขาวิชา	การบริหารและพัฒนาการศึกษา
มหาวิทยาลัย	มหาวิทยาลัยมหาสารคาม	ปีที่พิมพ์	2566

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีความมุ่งหมายเพื่อ 1) เพื่อศึกษาสภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์และ ความต้องการจำเป็นของการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน ของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิ เขต 2 และ 2) เพื่อพัฒนาแนวทางการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน โดยใช้การบริหารแบบมีส่วนร่วม ของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิ เขต 2 การวิจัยแบ่งออกเป็น 2 ระยะ ระยะที่ 1 เป็นการศึกษาสภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์ของการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน ของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิ เขต 2 โดยใช้แบบสอบถามในการเก็บรวบรวมข้อมูลจากกลุ่ม ตัวอย่าง คือผู้บริหาร ครู และคณะกรรมการสถานศึกษา จำนวน 354 คน โดยใช้ตารางกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างของ Krejcie และ Morgan และใช้เทคนิคการสุ่มแบบแบ่งชั้น (Stratified Random Sampling Technique) จากนั้นจึงนำมาจัดลำดับความต้องการจำเป็น (PNI_{modified}) ของการดำเนินงาน ระยะที่ 2 แนวทางการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน ของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิ เขต 2 โดยศึกษาและสังเคราะห์สภาพปัจจุบันและ สภาพที่พึงประสงค์ที่ใช้พัฒนาแนวทางการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนจากผู้บริหารและครู จากการสัมภาษณ์โรงเรียนที่มีวิธีปฏิบัติที่ดี (Best Practice) จำนวน 3 โรงเรียน ร่างเป็นแนวทางการพัฒนาระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน และประเมินแนวทางโดยผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 5 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่แบบสอบถาม แบบสัมภาษณ์และแบบประเมิน สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล คือ ร้อยละ ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ผลการวิจัยพบว่า

1. สภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์และจัดลำดับความต้องการของทางการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน โดยใช้การบริหารแบบมีส่วนร่วม ของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิ เขต 2 สภาพปัจจุบันโดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 3.85$) โดยด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ การส่งเสริมนักเรียน ($\bar{x} = 4.11$) สภาพที่พึงประสงค์โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{x} = 4.67$) โดยด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ ด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหา ($\bar{x} = 4.79$) และลำดับความต้องการจำเป็น ($PNI_{modified}$) ด้านที่มีความต้องการจำเป็นมากที่สุด คือ ด้านการส่งต่อ ($PNI_{modified} = 0.38$)

2. แนวทางการการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน ของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิ เขต 2 ประกอบด้วย 5 องค์ประกอบ 25 แนวทาง ได้แก่ 1) ด้านการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล 5 แนวทาง 2) ด้านการคัดกรองนักเรียน 25 แนวทาง 3) ด้านการส่งเสริมนักเรียน 5 แนวทาง 4) ด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหา 5 แนวทาง และ 5) ด้านการส่งต่อ 5 แนวทาง ผลการประเมินความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน ของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิ เขต 2 พบว่าแนวทางมีความเหมาะสม โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{x} = 4.85$) เมื่อพิจารณารายข้อพบว่าทุกแนวทางมีความเหมาะสม อยู่ในระดับมากที่สุดเช่นเดียวกันทุกข้อ โดยด้านที่มีความเหมาะสมมากที่สุด คือ ด้านการส่งเสริมนักเรียน ($\bar{x} = 4.88$) ความเป็นไปได้ของแนวทางโดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{x} = 4.75$) เมื่อพิจารณารายข้อพบว่ามีความเป็นไปได้มากที่สุดเช่นเดียวกันทุกข้อ โดยด้านที่มีความเป็นไปได้มากที่สุด คือ ด้านการคัดกรองนักเรียน

คำสำคัญ : การพัฒนาแนวทาง, ระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน, การบริหารแบบมีส่วนร่วม

พหุบัณฑิต โฉม

TITLE	The Development of Student Care and Support System using Participatory Management of Schools under Chaiphum Primary Educational Service Area Office 2		
AUTHOR	Panida Srisamer		
ADVISORS	Associate Professor Tharinthorn Namwan , Ed.D.		
DEGREE	Master of Education	MAJOR	Educational Administration and Development
UNIVERSITY	Maharakham University	YEAR	2023

ABSTRACT

The purposes of this research was 1) To study the current conditions. The desirable conditions and needs of the Student Care and Support System using participatory management of schools under Chaiphum Primary Educational Service Area Office 2. and 2) To develop guidelines for the implementation of student care and support systems by using participatory management of schools under the Chaiphum Primary Educational Service Area Office 2. The research was divided into two phases. (1) To study the current conditions. Desirable conditions for the operation of the Student Care and Support System using participatory management of schools under Chaiphum Primary Educational Service Area Office 2. by using a questionnaire to collect data from a sample group of 354 administrators, teachers and Education Committees using the Krejcie and Morgan sample size table and Stratified Random Sampling Technique. Then prioritize the necessary needs of the operation. (2) Guidelines for the implementation of the Student Care and Support System using participatory management of schools under Chaiphum Primary Educational Service Area Office 2. by studying and synthesizing the current and desirable conditions used to develop guidelines for the implementation of the Student Care and Support System from administrators and teachers by in-depth interviews with 3 best practice schools. Draft as a guideline for the development of a

student care system and assess the guidelines by 5 experts. The research instruments were questionnaires, interviews and assessments. The statistics used for data analysis were percentage, mean and standard deviation.

The results of the research were as follows:

1. Current conditions, desirable conditions, and prioritization of the needs of the Student Care and Support System using participatory management of schools under Chaiphum Primary Educational Service Area Office 2. Overall current condition was at a high level. The highest mean is promoting students. Overall desirable condition was at the highest level. The highest mean is prevention and problem solving. The order of needs, the aspect with the most need is the forwarding.

2. Guidelines for the operation of the Student Care and Support System using participatory management of schools under Chaiphum Primary Educational Service Area Office 2, consists of 5 elements, 25 approaches, namely 1) knowing students individually, 5 approaches, 2) student screening, 5 approaches, 3) student support, 5 approaches, 4) prevention and problem solving, 5 approaches, and 5) Forwarding 5 approaches. The results of assessing the feasibility and feasibility of the development of the Student Care and Support System using participatory management of schools under Chaiphum Primary Educational Service Area Office 2. found that : The guidelines are appropriate and there is at the most level of overall possibilities. When considering each item, it was found that all approaches were appropriate. At the highest level, the same for all items. The aspect that is most appropriate is the aspect of promoting students. The feasibility of the overall approach was at the highest level. When considering each item, it was found that it was most likely the same for all items. The most likely aspect is student screening.

Keyword : Guideline Development, Student Care and Support System, Participatory Management

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จสมบูรณ์ได้ด้วยความรู้และความช่วยเหลืออย่างสูงยิ่งจาก รองศาสตราจารย์ ดร.ธรินธร นามวรรณ อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ รองศาสตราจารย์ ดร.เพชรวิทย์ จันทร์ศิริสิริ ประธานกรรมการสอบ รองศาสตราจารย์ ดร.สุทธิพงษ์ หกสุวรรณ กรรมการสอบ และผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.จำเนียร พลหาญ กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิภายนอก ที่ได้กรุณาถ่ายทอดความรู้ แนวคิด รวมถึงให้คำแนะนำตรวจสอบแก้ไขข้อบกพร่องต่าง ๆ จนทำให้การทำวิทยานิพนธ์ครั้งนี้สำเร็จ ลุล่วงด้วยดี ผู้วิจัยขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูง

ขอขอบพระคุณผู้เชี่ยวชาญและผู้ทรงคุณวุฒิทุกท่านที่กรุณาตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย และได้กรุณาปรับปรุงแก้ไขข้อบกพร่อง ตลอดจนให้คำแนะนำในการสร้างเครื่องมือให้ ถูกต้องสมบูรณ์ยิ่งขึ้น

ขอขอบพระคุณนายมนัส เจียมภูเขียว ผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา ชัยภูมิ เขต 2 ผู้บริหารสถานศึกษา และครูผู้สอนในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาชัยภูมิ เขต 2 และผู้บริหารสถานศึกษา ครูผู้สอนในโรงเรียนที่มีวิธีปฏิบัติที่เป็นเลิศ (Best Practices) ทุกท่านที่ได้ให้ความอนุเคราะห์ในการเก็บข้อมูลในการทำวิทยานิพนธ์ครั้งนี้

ขอขอบพระคุณคณาจารย์ภาควิชาการบริหารและพัฒนาการศึกษา มหาวิทยาลัยมหาสารคาม ทุกท่านที่ได้ประสิทธิ์ประสาทวิชาความรู้แก่ผู้วิจัยด้วยความเมตตา อันเป็นพื้นฐานส่งเสริมแนวคิดและ ทักษะที่ดี ในการดำเนินชีวิตและการปฏิบัติหน้าที่การงาน

ขอขอบพระคุณคุณพ่ออุดม ศรีเสมอ คุณแม่ละมัย ศรีเสมอ ญาติพี่น้อง และกัลยาณมิตร ทุกคนที่มีส่วนเกี่ยวข้องให้การช่วยเหลือสนับสนุนในทุก ๆ ด้าน และเป็นกำลังใจอันดีส่งผลให้การวิจัย ครั้งนี้สำเร็จลุล่วงอย่างสมบูรณ์

คุณค่าและประโยชน์จากการวิจัยฉบับนี้ ผู้วิจัยขอน้อมบูชาพระคุณแต่บุพการี ญาติพี่น้อง ตลอดจนครู อาจารย์และผู้มีพระคุณทุกท่านที่ได้ให้การอบรมประสิทธิ์ประสาทวิชาความรู้ให้มีสติปัญญา คุณธรรมและจริยธรรม

พนิดา ศรีเสมอ

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย.....	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	ฉ
กิตติกรรมประกาศ.....	ฌ
สารบัญ.....	ญ
สารบัญตาราง.....	ฎ
สารบัญภาพประกอบ.....	ฒ
บทที่ 1 บทนำ.....	1
ภูมิหลัง.....	1
คำถามของการวิจัย.....	5
ความมุ่งหมายของการวิจัย.....	5
ความสำคัญของการวิจัย.....	5
ขอบเขตของการวิจัย.....	6
กรอบแนวคิดในการวิจัย.....	7
นิยามศัพท์เฉพาะ.....	8
บทที่ 2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	11
การบริหารสถานศึกษา.....	11
ระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน.....	15
การบริหารแบบมีส่วนร่วม.....	38
แนวคิดเกี่ยวกับการพัฒนาแนวทาง.....	51
บริบทของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิ เขต 2.....	53
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	55

งานวิจัยในประเทศ.....	55
งานวิจัยต่างประเทศ.....	63
บทที่ 3 วิธีดำเนินการวิจัย	66
ระยะที่ 1 ศึกษาสภาพปัจจุบัน และสภาพที่พึงประสงค์ของการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือ นักเรียนโดยใช้การบริหารแบบมีส่วนร่วม ของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาชัยภูมิ เขต 2.....	68
ระยะที่ 2 พัฒนาแนวทางการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนโดยใช้การบริหารแบบมีส่วน ร่วม ของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิ เขต 2	75
บทที่ 4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	81
สัญลักษณ์ที่ใช้ในการเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล	81
ลำดับขั้นตอนในการเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	81
ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	82
บทที่ 5 สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ.....	131
ความมุ่งหมายของการวิจัย.....	131
สรุปผล	131
อภิปรายผล.....	134
ข้อเสนอแนะ.....	136
บรรณานุกรม.....	138
ภาคผนวก.....	145
ภาคผนวก ก เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย	146
ภาคผนวก ข การหาคุณภาพของเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย	164
ภาคผนวก ค หนังสือขอความอนุเคราะห์.....	168
ประวัติผู้เขียน.....	179

สารบัญตาราง

	หน้า
ตาราง 1 การสังเคราะห์ห้องค์ประกอบการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน.....	21
ตาราง 2 องค์ประกอบการบริหารแบบมีส่วนร่วมของนักวิชาการการบริหารแบบมีส่วนร่วม.....	46
ตาราง 3 การสังเคราะห์ห้องค์ประกอบการบริหารแบบมีส่วนร่วม	48
ตาราง 4 จำนวนประชากรและกลุ่มตัวอย่าง.....	70
ตาราง 5 ความถี่และร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกตามสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม	82
ตาราง 6 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ของการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนโดยใช้การบริหารแบบมีส่วนร่วม ของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิ เขต 2.....	83
ตาราง 7 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ของการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนโดยใช้การบริหารแบบมีส่วนร่วม ของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิ เขต 2 ด้านการรู้จักนักเรียนรายบุคคลในภาพรวมและรายด้าน	84
ตาราง 8 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ของการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนโดยใช้การบริหารแบบมีส่วนร่วม ของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิ เขต 2 ด้านการคัดกรองนักเรียนในภาพรวมและรายด้าน	86
ตาราง 9 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ของการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนโดยใช้การบริหารแบบมีส่วนร่วม ของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิ เขต 2 ด้านการส่งเสริมนักเรียน ในภาพรวมและรายด้าน	89
ตาราง 10 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ของการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนโดยใช้การบริหารแบบมีส่วนร่วม ของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิ เขต 2 ด้านการป้องกันและแก้ไข ปัญหา ในภาพรวมและรายด้าน.....	91

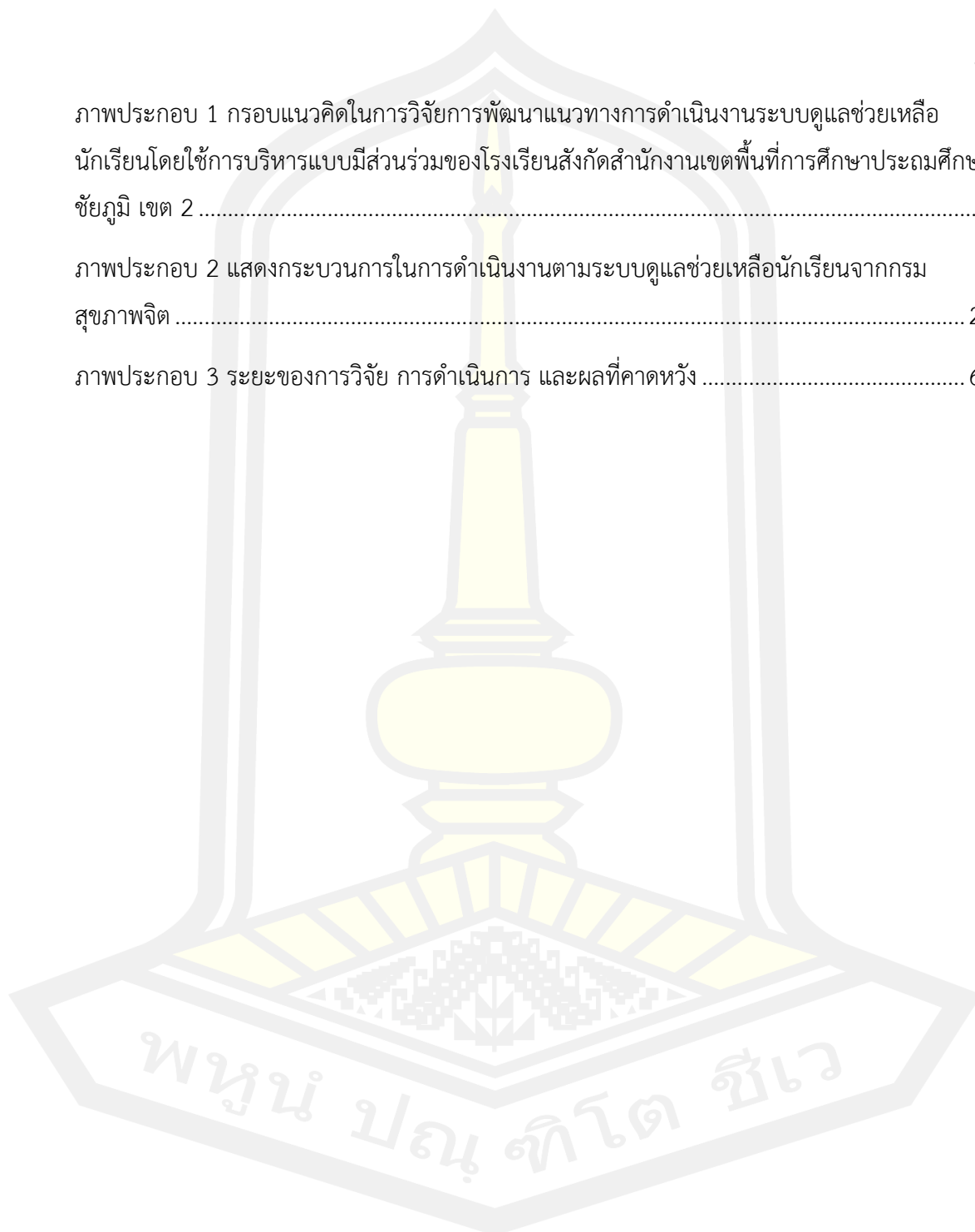
ตาราง 11 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ของการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนโดยใช้การบริหารแบบมีส่วนร่วม ของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิ เขต 2 ด้านการส่งต่อ ในภาพรวมและรายด้าน.....	93
ตาราง 12 แสดงค่าเฉลี่ยสภาพปัจจุบัน และค่าเฉลี่ยสภาพที่พึงประสงค์ การดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนโดยใช้การบริหารแบบมีส่วนร่วม ของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิ เขต 2 และค่าดัชนีความต้องการจำเป็นปรับปรุง (PNI _{modified}) และลำดับความต้องการจำเป็น โดยรวม.....	96
ตาราง 13 แสดงค่าดัชนีความต้องการจำเป็นปรับปรุง (PNI) ของการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนโดยใช้การบริหารแบบมีส่วนร่วม ของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิ เขต 2 ด้านการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล.....	97
ตาราง 14 แสดงค่าดัชนีความต้องการจำเป็นปรับปรุง (PNI) ของการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนโดยใช้การบริหารแบบมีส่วนร่วม ของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิ เขต 2 ด้านการคัดกรองนักเรียน	98
ตาราง 15 แสดงค่าดัชนีความต้องการจำเป็นปรับปรุง (PNI) ของการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนโดยใช้การบริหารแบบมีส่วนร่วม ของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิ เขต 2 ด้านการส่งเสริมนักเรียน	100
ตาราง 16 แสดงค่าดัชนีความต้องการจำเป็นปรับปรุง (PNI) ของการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนโดยใช้การบริหารแบบมีส่วนร่วม ของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิ เขต 2 ด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหา	101
ตาราง 17 แสดงค่าดัชนีความต้องการจำเป็นปรับปรุง (PNI) ของการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนโดยใช้การบริหารแบบมีส่วนร่วม ของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิ เขต 2 ด้านการส่งต่อ	102
ตาราง 18 สังเคราะห์แนวทางการพัฒนาระบบช่วยเหลือนักเรียน โดยใช้การบริหารแบบมีส่วนร่วม ของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิ เขต 2 จากโรงเรียนมีวิธีปฏิบัติที่ดี (Best Practice) ทั้ง 3 โรงเรียน	114

ตาราง 19 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และความคิดเห็นเกี่ยวกับความเหมาะสมและความ เป็นไปได้ของแนวทางการทางการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน โดยใช้การบริหารแบบมี ส่วนร่วม ของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิ เขต 2 โดยรวม	119
ตาราง 20 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และความคิดเห็นเกี่ยวกับความเหมาะสมและความ เป็นไปได้ของแนวทางการทางการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน โดยใช้การบริหารแบบมี ส่วนร่วม ของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิ เขต 2 ด้านการรู้จัก นักเรียนเป็นรายบุคคล.....	120
ตาราง 21 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และความคิดเห็นเกี่ยวกับความเหมาะสมและความ เป็นไปได้ของแนวทางการทางการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน โดยใช้การบริหารแบบมี ส่วนร่วม ของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิ เขต 2 ด้านการคัดกรอง นักเรียน.....	122
ตาราง 22 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และความคิดเห็นเกี่ยวกับความเหมาะสมและความ เป็นไปได้ของแนวทางการทางการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน โดยใช้การบริหารแบบมี ส่วนร่วม ของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิ เขต 2 ด้านการส่งเสริม นักเรียน.....	124
ตาราง 23 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และความคิดเห็นเกี่ยวกับความเหมาะสมและความ เป็นไปได้ของแนวทางการทางการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน โดยใช้การบริหารแบบมี ส่วนร่วม ของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิ เขต 2 ด้านการป้องกัน และแก้ไขปัญหา	126
ตาราง 24 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และความคิดเห็นเกี่ยวกับความเหมาะสมและความ เป็นไปได้ของแนวทางการทางการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน โดยใช้การบริหารแบบมี ส่วนร่วม ของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิ เขต 2 ด้านการส่งต่อ	128
ตาราง 25 ดัชนีความสอดคล้อง (IOC) เชิงเนื้อหาของแบบสอบถามเพื่อการพัฒนาแนวทางการ ดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนโดยใช้การบริหารแบบมีส่วนร่วมของโรงเรียนในสังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิ เขต 2	165
ตาราง 26 ค่าอำนาจจำแนก และค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึง ประสงค์ของ การดำเนินงานระบบดูแลนักเรียนโดยใช้การบริหารแบบมีส่วนร่วม ของโรงเรียนสังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิ เขต 2	167

สารบัญภาพประกอบ

หน้า

ภาพประกอบ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัยการพัฒนาแนวทางการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือ นักเรียนโดยใช้การบริหารแบบมีส่วนร่วมของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา ชัยภูมิ เขต 2	8
ภาพประกอบ 2 แสดงกระบวนการในการดำเนินงานตามระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนจากกรม สุขภาพจิต	20
ภาพประกอบ 3 ระยะเวลาของการวิจัย การดำเนินการ และผลที่คาดหวัง	67

บทที่ 1

บทนำ

ภูมิหลัง

ปัจจุบันสังคมโลกมีความเชื่อมโยงใกล้ชิดกันมากขึ้น ข้อมูลข่าวสารต่าง ๆ ถูกส่งต่อกันอย่างรวดเร็วหมดแดน การพัฒนาเทคโนโลยีที่มีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วส่งผลกระทบต่อชีวิตความเป็นอยู่ของผู้คนในสังคมและเกิดการแข่งขันทางเศรษฐกิจที่สูงขึ้นตามไปด้วย รัฐบาลไทยได้เล็งเห็นถึงความสำคัญของการเปลี่ยนแปลงดังกล่าวนี้ เห็นได้จากแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 12 (พุทธศักราช 2560-2564) ของสำนักงานคณะกรรมการการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติสำนักนายกรัฐมนตรีที่แสดงให้เห็นว่า ผู้บริหารประเทศของไทยต้องการเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันของประเทศให้มีความสามารถเพียงพอต่อการแข่งขันของนานาประเทศของโลกที่มากขึ้น โดยการยึด “คนเป็นศูนย์กลางการพัฒนา” มุ่งสร้างคุณภาพชีวิตและสุขภาวะที่ดีสำหรับคนไทย พัฒนาคคนให้มีความเป็นคนที่สมบูรณ์ มีวินัย ใฝ่รู้ มีความรู้ มีทักษะ มีความคิดสร้างสรรค์ มีทัศนคติที่ดี รับผิดชอบต่อสังคม มีจริยธรรมและคุณธรรม พัฒนาคคนทุกช่วงวัยและเตรียมความพร้อมเข้าสู่สังคมผู้สูงอายุอย่างมีคุณภาพ (สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, 2559) ซึ่งสอดคล้องกับรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560 ที่ได้กำหนดแนวนโยบายด้านการศึกษาในมาตรา 80(1) คุ้มครองและพัฒนาเด็กและเยาวชน สนับสนุนการอบรมเลี้ยงดูให้การศึกษาปฐมวัย ส่งเสริมความเสมอภาคของชายและหญิง เสริมสร้างและพัฒนาความเป็นปึกแผ่นของสถาบันครอบครัวและชุมชน

การพัฒนาการศึกษาจึงเป็นกระบวนการสำคัญสำหรับพัฒนาคคนให้มีความรู้ ความสามารถ และนำไปสู่การพัฒนาประเทศให้ก้าวหน้าต่อไป แต่ในการพัฒนานักเรียนให้เป็นบุคคลที่มีคุณภาพทั้งด้านร่างกาย จิตใจ สติปัญญา ความสามารถ มีคุณธรรม จริยธรรม และวิถีชีวิตที่เป็นสุขตามที่สังคมมุ่งหวัง โดยผ่านกระบวนการทางการศึกษานั้น นอกจากจะดำเนินการด้วยการส่งเสริมสนับสนุนนักเรียนแล้ว การป้องกันและการช่วยเหลือปัญหาต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นกับนักเรียนก็เป็นสิ่งสำคัญประการหนึ่งของการพัฒนา เนื่องจากสภาพสังคมที่เปลี่ยนแปลงไปอย่างมากทั้งด้านการสื่อสารเทคโนโลยีต่าง ๆ ซึ่งนอกจากจะส่งผลกระทบต่อผู้คนในเชิงบวกแล้ว ในเชิงลบก็ปรากฏเช่นกัน เป็นต้นว่า ปัญหาเศรษฐกิจ ปัญหาการระบาดของสารเสพติด ปัญหาการแข่งขันในรูปแบบต่าง ๆ ปัญหาครอบครัว ซึ่งก่อเกิดความทุกข์ ความวิตกกังวลความเครียด การปรับตัวที่ไม่เหมาะสมหรืออื่น ๆ ที่เป็นผลเสียต่อสุขภาพจิต และสุขภาพกายของทุกคนที่เกี่ยวข้อง ดังนั้น ภาพความสำเร็จที่เกิดจาก

การพัฒนาให้นักเรียนให้เติบโตตามความมุ่งหวังนั้นจึงต้องอาศัยความร่วมมือจากผู้เกี่ยวข้องทุกฝ่ายทุกคน โดยเฉพาะบุคลากรครูทุกคนในโรงเรียนซึ่งมีครูที่ปรึกษาเป็นหลักสำคัญในการดำเนินการต่าง ๆ เพื่อการดูแลช่วยเหลือนักเรียนอย่างใกล้ชิดด้วยความรักและเมตตาที่มีต่อศิษย์ และภาคภูมิใจในบทบาทที่มีส่วนสำคัญต่อการพัฒนาคุณภาพชีวิตของเยาวชนให้เติบโตงอกงาม เป็นบุคคลที่มีคุณค่าของสังคมต่อไป (กรมสุขภาพจิต, 2554) สอดคล้องกับพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 ที่กำหนดแนวการจัดการศึกษาไว้ว่า การจัดการศึกษาต้องยึดหลักว่าผู้เรียนทุกคนมีความสามารถเรียนรู้และพัฒนาตนเองได้และถือว่าผู้เรียนสำคัญที่สุด กระบวนการจัดการศึกษาต้องส่งเสริมให้ผู้เรียนสามารถพัฒนาตามธรรมชาติ และเต็มศักยภาพ ซึ่งสถานศึกษาจะต้องดำเนินการจัดเนื้อหาสาระและกิจกรรมให้สอดคล้องกับความสนใจและความถนัดของผู้เรียน โดยคำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคล ฝึกทักษะกระบวนการคิด การจัดการ การเผชิญสถานการณ์และการประยุกต์ความรู้มาใช้เพื่อป้องกันและแก้ไขปัญหา จัดกิจกรรมให้ผู้เรียนได้เรียนรู้จากประสบการณ์จริง ฝึกการปฏิบัติให้ทำได้ คิดเป็น ทำเป็น รักการอ่านและเกิดการใฝ่รู้อย่างต่อเนื่อง เพื่อพัฒนาคนไทยให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ทั้งร่างกาย จิตใจ สติปัญญา ความรู้และคุณธรรม มีจริยธรรมและวัฒนธรรมในการดำรงชีวิต สามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข (กระทรวงศึกษาธิการ, 2547)

ระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนเป็นการดำเนินงานระบบหนึ่งที่กระทรวงศึกษาธิการ โดยสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานและกระทรวงสาธารณสุข โดยกรมสุขภาพจิตได้ร่วมกันวางรากฐานเพื่อพัฒนาคุณภาพนักเรียน การดำเนินงานตามระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนจึงมีคุณค่าและความจำเป็นที่สถานศึกษาจะต้องนำไปปฏิบัติให้เกิดผลกับเด็กอย่างมีประสิทธิภาพและมีการทำงานอย่างเป็นระบบ มีความชัดเจน ครอบคลุมทั้งด้านปัจจัย ด้านผลิต ด้านกระบวนการ กระทรวงศึกษาธิการมีนโยบายให้ครู อาจารย์ในสังกัดเอาใจใส่ดูแลนักเรียนอย่างเป็นระบบ มีกระบวนการทำงานที่มีคุณภาพและการดำเนินงานอย่างต่อเนื่อง ส่งผลต่อการพัฒนาเด็กและเยาวชนให้เติบโตอย่างมีคุณภาพและมีศักยภาพ เป็นทรัพยากรบุคคลที่พร้อมสมบูรณ์ทั้งร่างกาย สติปัญญา มีคุณธรรม จริยธรรมและมีชีวิตที่สงบสุขให้สมกับข้อความที่ว่า “เก่ง ดี มีสุข” โดยบุคลากรทุกคนในโรงเรียนให้ความร่วมมือกันทั้งผู้บริหารสถานศึกษาและครู (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, 2542) ซึ่งได้กำหนดแนวทางในระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนไว้ 5 องค์ประกอบ ได้แก่ 1) การรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล 2) การคัดกรองนักเรียน 3) การส่งเสริมนักเรียน 4) การป้องกันและแก้ไขนักเรียน 5) การส่งต่อ ซึ่งการดำเนินการตามระบบดังกล่าวนี้จะช่วยส่งผลให้ความสัมพันธ์ระหว่างครูกับนักเรียนเป็นไปด้วยดี การดำเนินงานสะดวกขึ้นและนักเรียนได้รับการป้องกันและแก้ไขปัญหานักเรียนได้ดีขึ้น (กรมสุขภาพจิต, 2550)

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ได้กำหนดนโยบายให้สถานศึกษาทุกแห่ง ดำเนินงานจัดระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน และกำหนดมาตรฐานการสนับสนุนส่งเสริมศักยภาพ นักเรียนเน้นกิจกรรม ส่งเสริม พัฒนา ป้องกันและแก้ไขปัญหา และคุ้มครองสิทธิเด็ก โดยการมีส่วนร่วมของบุคลากรและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง สร้างความเข้มแข็งให้โรงเรียนมีมาตรฐานในการ จัดระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน จัดกิจกรรมส่งเสริมความปลอดภัย ด้านสิ่งแวดล้อมทางกายภาพ ทางสังคม สิทธิเด็ก ตลอดจนป้องกันแก้ไขปัญหาต่าง ๆ ของนักเรียน ผู้ปกครองและองค์กรในท้องถิ่น สร้างเครือข่ายแลกเปลี่ยนเรียนรู้เชื่อมโยงความรู้สารสนเทศ และความร่วมมือระหว่างผู้ปกครอง ชุมชน องค์กร และหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2547)

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิ เขต 2 เป็นหน่วยงานในสังกัดสำนักงาน คณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน มีหน้าที่ความรับผิดชอบในการจัดและส่งเสริมการศึกษา ขั้นพื้นฐานให้แก่เด็กตั้งแต่ก่อนประถมศึกษา ประถมศึกษาและมัธยมศึกษาตอนต้น ได้เล็งเห็นถึง ความสำคัญระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนและมีการกำหนดทิศทางการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนที่สอดคล้องกับนโยบายและกลยุทธ์ของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน เห็นได้จากวิสัยทัศน์ที่ว่า “สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิ เขต 2 เป็นองค์กรหลัก ในการส่งเสริมสนับสนุนการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานให้ประชากรในวัยเรียนอย่างทั่วถึง มีคุณภาพ ตามมาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐาน บริหารจัดการโดยยึดหลักธรรมาภิบาล” และในพันธกิจ ทั้ง 3 ข้อ ได้แก่ 1) พัฒนาคุณภาพผู้เรียนให้เป็นคนดี มีความรู้ ความสามารถและมีคุณลักษณะอันพึงประสงค์ ตามมาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐาน 2) ขยายโอกาสทางการศึกษาแก่ประชากรวัยเรียนทุกคน 3) เสริมสร้างความเข้มแข็ง และการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วนในการส่งเสริม สนับสนุนการจัดการศึกษา แต่การดำเนินงานที่ผ่านมายังพบว่าระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนในสังกัดนั้น ยังไม่บรรลุตามวัตถุประสงค์เท่าที่ควร อันเนื่องมาจากไม่มีแนวทางที่ชัดเจนในการให้ผู้ที่มีส่วน เกี่ยวข้องทุกฝ่ายยังไม่สามารถมีส่วนร่วมในการดำเนินงานได้เต็มตามศักยภาพ เพราะในปัจจุบัน ผู้ดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนจะเป็นครูผู้ดูแลระบบเพียงเท่านั้น จึงทำให้ระบบดูแล ช่วยเหลือนักเรียนยังไม่มีประสิทธิภาพที่เพียงพอต่อการดูแลช่วยเหลือนักเรียน เห็นได้จากยังพบ ปัญหาต่าง ๆ ของนักเรียน เช่น นักเรียนออกกลางคัน การตั้งครรรภ์ในวัยเรียน การใช้สารเสพติด เป็นต้น ซึ่งสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิ เขต 2 ได้เห็นถึงความสำคัญของปัญหา ดังกล่าว จึงได้กำหนดข้อตกลงความร่วมมือเพื่อยกระดับคุณภาพการศึกษา ประจำปีการศึกษา 2565 (MOU) ในข้อที่ 8 กำหนดให้สถานศึกษาทุกแห่งมีระบบดูแลการดูแลช่วยเหลือนักเรียน เพิ่มโอกาส เข้าถึงการศึกษา เร่งแก้ปัญหาผู้ที่มีความต้องการพิเศษ (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา ชัยภูมิ เขต 2, 2564)

การบริหารโดยการมีส่วนร่วมของทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องเป็นสิ่งที่ได้แพร่หลายในโรงเรียนและมหาวิทยาลัยในหลาย ๆ ประเทศ การมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วนจะช่วยสนับสนุนและถือเป็นส่วนหนึ่งในโครงสร้างของโรงเรียนและมหาวิทยาลัย เพราะการทำงานที่เน้นการมีส่วนร่วมเป็นกระบวนการดำเนินการร่วมกันของบุคคล องค์กร หรือหน่วยงาน เพื่อให้บางสิ่งบางอย่างเกิดขึ้น เป็นการตระหนักถึงคุณค่าของบุคลากรในโรงเรียนและผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง ส่งผลให้เป็นการเพิ่มระดับของความคิดสร้างสรรค์ การตัดสินใจ ความร่วมมือ การช่วยลงทุนลงแรง และร่วมรับผิดชอบของบุคลากรในโรงเรียนและผู้มีส่วนเกี่ยวข้องให้มากขึ้น โดยผู้บริหารสถานศึกษามีหน้าที่ในการแสวงหาความร่วมมือและพัฒนาระบบการบริหารจัดการโดยการมีส่วนร่วมของทุกฝ่าย เพื่อให้เกิดความร่วมมือร่วมใจในการปฏิบัติงาน เกิดพลังร่วมของจากหลาย ๆ ด้าน อันจะนำไปสู่การเพิ่มประสิทธิภาพในการทำงานทั้งด้านปริมาณและคุณภาพ เกิดการเปลี่ยนแปลงต่อการจัดการศึกษาในทางที่ดีขึ้น (Bush and Middlewood, 2005 ; มารศรี สุธานี, 2545) การเปิดโอกาสให้ผู้ปฏิบัติงานหรือผู้เกี่ยวข้องมีส่วนในการทำงาน จะทำให้เกิดความรู้สึกเกี่ยวข้องผูกพันกับงานหรือองค์กร การบริหารโรงเรียนแบบมีส่วนร่วมเป็นรูปแบบหนึ่งของการบริหารแบบกระจายอำนาจ เป็นสิ่งยืนยันที่ชี้ให้เห็นถึงความมีประสิทธิผลของโรงเรียน (สัมฤทธิ์ กางเพ็ง, 2545)

ผู้วิจัยในฐานะของครูที่รับผิดชอบในการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียน ได้ตระหนักถึงความสำคัญและปัญหาดังกล่าวจึงทำการวิจัย สภาพปัญหา และแนวทางการพัฒนาการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิ เขต 2 เพื่อให้ทราบถึงข้อมูลอันเป็นพื้นฐานในการพัฒนาระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน โดยผู้วิจัยมีความสนใจที่จะนำการบริหารแบบมีส่วนร่วมมาใช้ในการพัฒนาการดำเนินงานของระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน เนื่องจากเห็นว่ารูปแบบการบริหารแบบมีส่วนร่วมทำให้ผู้ที่เกี่ยวข้องกับนักเรียนทุกฝ่ายสามารถมีส่วนร่วมในดำเนินดูแลช่วยเหลือนักเรียนได้อย่างเต็มที่ เพื่อพัฒนาให้เด็กและเยาวชนมีคุณลักษณะที่เหมาะสม อีกทั้งยังสอดคล้องกับนโยบายของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิ เขต 2 ที่ต้องการเสริมสร้างความเข้มแข็ง และการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วนในการส่งเสริม สนับสนุนการจัดการศึกษา และเพื่อนำมาปรับปรุงแก้ไขพัฒนาการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิ เขต 2 ให้เหมาะสมกับสภาพปัจจุบัน และเพื่อเป็นแนวทางในการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือโดยใช้การบริหารแบบมีส่วนร่วมที่มีประสิทธิภาพต่อไป

คำถามของการวิจัย

1. สภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์ และความต้องการจำเป็นของการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนโดยใช้การบริหารแบบมีส่วนร่วม ของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิ เขต 2 อยู่ในระดับใด

2. แนวทางพัฒนาการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนโดยใช้การบริหารแบบมีส่วนร่วม ของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิ เขต 2 ควรเป็นอย่างไร

ความมุ่งหมายของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาสภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์และความต้องการจำเป็นของการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนโดยใช้การบริหารแบบมีส่วนร่วม ของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิ เขต 2

2. เพื่อพัฒนาแนวทางการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน โดยใช้การบริหารแบบมีส่วนร่วม ของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิ เขต 2

ความสำคัญของการวิจัย

1. ได้ทราบสภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์ และความต้องการจำเป็นของการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนโดยใช้การบริหารแบบมีส่วนร่วมของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิ เขต 2 เพื่อให้ผู้บริหารนำไปวางแผนในการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในโรงเรียน

2. ได้แนวทางการพัฒนาการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน โดยใช้การบริหารแบบมีส่วนร่วม ของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิ เขต 2 เพื่อนำไปใช้ในการพัฒนางานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

ขอบเขตของการวิจัย

1. ขอบเขตด้านเนื้อหา

การวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้ศึกษาองค์ประกอบของระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนและ การบริหารแบบมีส่วนร่วม ดังนี้

แนวคิดเกี่ยวกับการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน จากการศึกษาแนวคิด ทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของกรมสุขภาพจิต (2554) องค์ประกอบ ดังนี้

1. การรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล
2. การคัดกรองนักเรียน
3. การส่งเสริมนักเรียน
4. การป้องกันและแก้ปัญหา
5. การส่งต่อ

องค์ประกอบของการบริหารแบบมีส่วนร่วมผู้วิจัยได้ศึกษาและสังเคราะห์ องค์ประกอบจากของ ทิศนา แคมมณี (2545), สันติ บุญภิรมย์ (2552), Cohen and Uphoff (1977), Shadid et al (1982), White (1982), Hirsch (1990), Hoy and Miskel (1996) และ Swansburg (1996) ซึ่งได้องค์ประกอบจากหลักการที่ตรงกันมากที่สุด (ตามความถี่สูง) ได้องค์ประกอบ การบริหารแบบมีส่วนร่วม 4 องค์ประกอบ ดังนี้

1. การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ
2. การมีส่วนร่วมในการดำเนินงาน
3. การมีส่วนร่วมในการประเมินผล
4. การมีส่วนร่วมในผลประโยชน์

2. ขอบเขตด้านประชากร กลุ่มตัวอย่าง และกลุ่มผู้ให้ข้อมูล เป็น 2 ระยะ ดังนี้

ระยะที่ 1 ศึกษาสภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์และความต้องการจำเป็นของ การดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนโดยใช้การบริหารแบบมีส่วนร่วม ของโรงเรียนในสังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิ เขต 2

ประชากร ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษา ครู และคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิ เขต 2 ที่ปฏิบัติหน้าที่ในปีการศึกษา 2565 จำนวน 4,494 คน

กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษา ครู และคณะกรรมการสถานศึกษา ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิ เขต 2 ที่ปฏิบัติหน้าที่ในปีการศึกษา 2565 จำนวน 354 คน โดยการเทียบจำนวนประชากรทั้งหมดกับตารางกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างของ

Krejcie และ Morgan และใช้เทคนิคการสุ่มแบบแบ่งชั้นภูมิ (Stratified Random Sampling) โดยแบ่งตามขนาดของโรงเรียนขนาดเล็ก และขนาดใหญ่ ให้ได้มาซึ่งกลุ่มตัวอย่าง ได้จำนวนกลุ่มตัวอย่างทั้งสิ้น 354 คน

ระยะที่ 2 พัฒนาแนวทางการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนโดยใช้การบริหารแบบมีส่วนร่วม ของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิ เขต 2 แบ่งออกเป็น 2 ขั้นตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 การศึกษาจากสถานศึกษาที่มีแนวปฏิบัติที่เป็นเลิศ (Best Practice) กลุ่มผู้ให้ข้อมูล จากสถานศึกษาที่มีแนวปฏิบัติที่เป็นเลิศ (Best Practice) จำนวน 6 คน โดยวิธีการเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling)

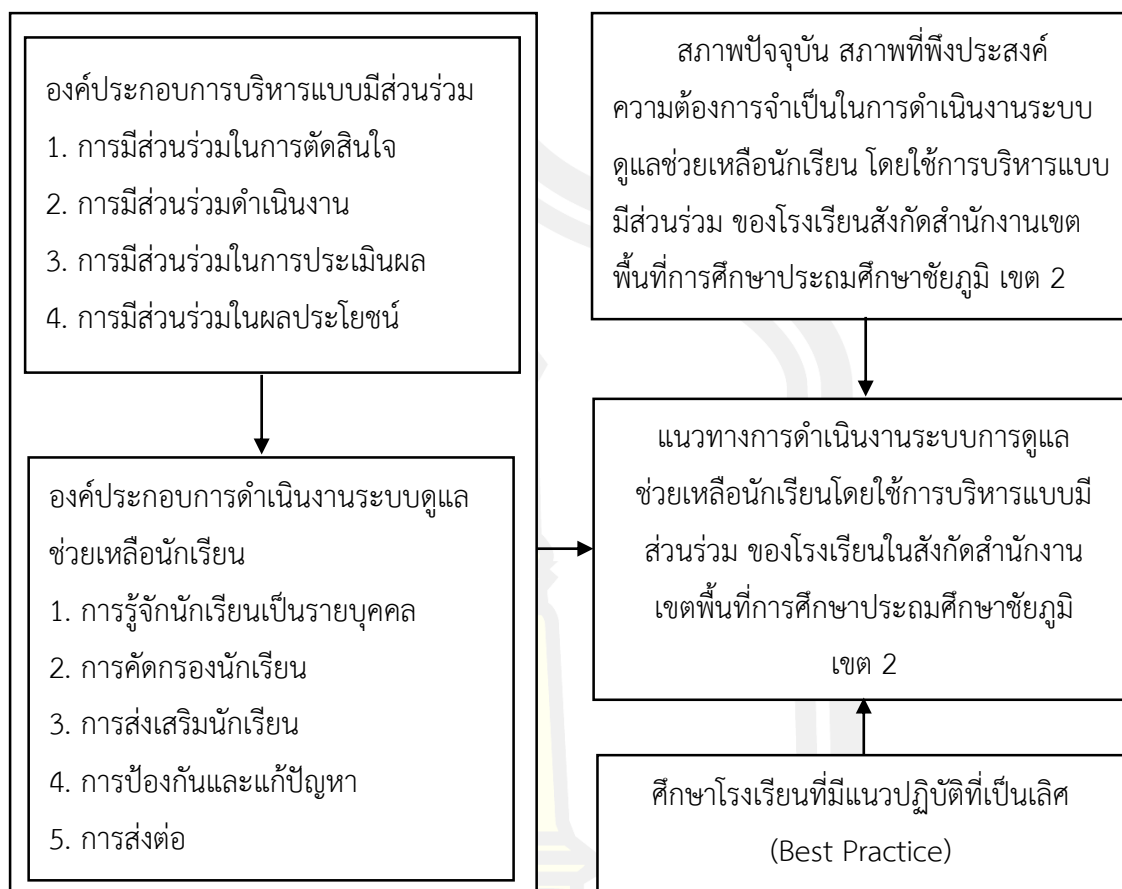
ตอนที่ 2 ยกร่างแนวทางการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนโดยใช้การบริหารแบบมีส่วนร่วม ของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิ เขต 2

ตอนที่ 3 ประเมินแนวทางการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนโดยใช้การบริหารแบบมีส่วนร่วม ของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิ เขต 2 กลุ่มผู้ให้ข้อมูลซึ่งทำหน้าที่ตรวจสอบ ยืนยัน ประเมินความเหมาะสมและความเป็นไปได้ จำนวน 5 คน โดยการเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling)

กรอบแนวคิดในการวิจัย

ผู้วิจัยได้ศึกษาและสังเคราะห์ เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องเกี่ยวกับการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนและการบริหารแบบมีส่วนร่วม เพื่อให้ได้กระบวนการเพื่อเป็นแนวทางการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนโดยใช้การบริหารแบบมีส่วนร่วมของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิ เขต 2 โดยมีกรอบแนวคิดในการวิจัยดังนี้

พหุ ประสิทธิภาพ

ภาพประกอบ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัยการพัฒนาแนวทางการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือ
นักเรียนโดยใช้การบริหารแบบมีส่วนร่วมของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่
การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิ เขต 2

นิยามศัพท์เฉพาะ

1. ระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน หมายถึง กระบวนการดำเนินงานดูแลช่วยเหลือนักเรียน
อย่างเป็นขั้นตอน มีวิธีการการทำงานที่ชัดเจน และมีการประสานงานกับผู้ที่เกี่ยวข้องกับนักเรียน
ทุกฝ่าย เพื่อให้นักเรียนได้พัฒนาเต็มตามศักยภาพ สามารถดำรงชีวิตอยู่ในสังคมได้อย่างปลอดภัย
โดยมีครูที่ปรึกษาเป็นบุคลากรหลักในการดำเนินการ ประกอบด้วย 5 องค์ประกอบ ดังนี้

1.1 การรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล หมายถึง การรู้ข้อมูลที่จำเป็นเกี่ยวกับตัวนักเรียน
ซึ่งจะช่วยให้ครูผู้สอนมีความเข้าใจในตัวนักเรียนมากขึ้น และนำข้อมูลเหล่านั้นมาวิเคราะห์ใช้ในการ
คัดกรองนักเรียนให้ถูกต้อง เพื่อประโยชน์ในการส่งเสริม การป้องกัน และแก้ไขปัญหานักเรียน
ได้ตรงตามศักยภาพของนักเรียน

1.2 การคัดกรองนักเรียน หมายถึง การพิจารณา จัดกลุ่มนักเรียน โดยใช้ข้อมูลจากการ รู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคลมาคัดกรอง จัดกลุ่มนักเรียน โดยแบ่งกลุ่มนักเรียนออกเป็น 3 กลุ่ม คือ กลุ่มปกติ กลุ่มเสี่ยง และกลุ่มมีปัญหา ซึ่งการคัดกรองจัดกลุ่มนักเรียนนี้มีประโยชน์ต่อครูที่ปรึกษา ผู้ที่เกี่ยวข้องในการหาวิธีการพัฒนา ส่งเสริม ช่วยเหลือ แก้ไขปัญหาให้นักเรียนต่อไป

1.3 การส่งเสริมนักเรียน หมายถึง สนับสนุนให้นักเรียนทุกคนที่อยู่ในความดูแล ของครูประจำชั้น ไม่ว่าจะเป็นนักเรียนกลุ่มปกติ กลุ่มเสี่ยง กลุ่มที่มีปัญหาให้มีคุณภาพและ มีความภาคภูมิใจในตนเองมากขึ้น

1.4 การป้องกันและแก้ไข้ปัญหา หมายถึง การดูแลเอาใจใส่นักเรียนทุกคน อย่างเท่าเทียมกัน ไม่ว่าจะเป็นกลุ่มปกติ กลุ่มเสี่ยง และกลุ่มมีปัญหา ซึ่งถ้าเป็นนักเรียนกลุ่มปกติ ครูที่ปรึกษาดูแลป้องกันไม่ให้นักเรียนกลุ่มปกติกลายเป็นกลุ่มเสี่ยงหรือกลุ่มมีปัญหาส่วนนักเรียน กลุ่มเสี่ยงและกลุ่มมีปัญหาครูที่ปรึกษาต้องดูแลอย่างใกล้ชิดและหาแนวทางแก้ไข้ปัญหาที่เกิดขึ้นกับ นักเรียนกลุ่มนี้ เพื่อพัฒนาส่งเสริมให้กลับมาเป็นนักเรียนกลุ่มปกติได้

1.5 การส่งต่อ คือ การส่งนักเรียนต่อให้กับผู้เชี่ยวชาญเฉพาะด้านเพื่อให้ปัญหาของ นักเรียนได้รับการช่วยเหลืออย่างถูกต้องและรวดเร็วขึ้น ใช้ในกรณีที่มีการป้องกันและแก้ไข้ปัญหาของ นักเรียนโดยครูที่ปรึกษา มีความยากต่อการช่วยเหลือ

2. การบริหารงานแบบมีส่วนร่วม หมายถึง กระบวนการบริหารขององค์กรที่ผู้บริหาร การเปิดโอกาสให้ผู้ที่มีส่วนร่วมในการปฏิบัติงานทุกคนมีส่วนร่วมในการบริหารงานในขั้นตอนต่าง ๆ ตั้งแต่ส่วนร่วมในการตัดสินใจ การดำเนินงาน การประเมินผล และมีผลประโยชน์ร่วมกัน

3. การดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนโดยใช้การบริหารแบบมีส่วนร่วม หมายถึง การดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน โดยให้ผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับการดูแลนักเรียน ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษา ครู ผู้ปกครอง และชุมชน มีส่วนร่วมในการตัดสินใจ การดำเนินงาน ในการประเมินผล และมีผลประโยชน์ร่วมกัน ในการดำเนินการตั้งแต่รู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล การคัดกรองนักเรียน การส่งเสริมนักเรียน การป้องกันและแก้ไข้ปัญหา และการส่งต่อ

4. การพัฒนาแนวทาง หมายถึง การดำเนินการเปลี่ยนแปลงแบบอย่างที่ใช้ในการ ดำเนินงานให้มีลักษณะที่ดีขึ้น เพื่อเป็นหลักการให้ผู้ปฏิบัติใช้ในการศึกษาหรือพัฒนาสิ่งใดสิ่งหนึ่ง

5. การพัฒนาแนวทางการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนโดยใช้การบริหาร แบบมีส่วนร่วม หมายถึง การดำเนินการเปลี่ยนแปลงการดำเนินงานดูแลช่วยเหลือนักเรียนให้ดีขึ้น โดยให้ผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องทุกฝ่ายมีส่วนร่วมปรึกษาหารือ ตัดสินใจร่วมกัน มีส่วนร่วมในการดำเนินงาน มีผลประโยชน์ร่วมกัน และมีส่วนร่วมในการประเมินผล ในการดำเนินการตั้งแต่รู้จักนักเรียนเป็น รายบุคคล การคัดกรองนักเรียน การส่งเสริมนักเรียน การป้องกันและแก้ไข้ปัญหา และการส่งต่อ

6. ผู้บริหารสถานศึกษา หมายถึง หมายถึง ผู้ที่ดำรงตำแหน่งผู้อำนวยการโรงเรียน หรือผู้รักษาการในตำแหน่งผู้อำนวยการโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา ชัยภูมิ เขต 2

7. ครู หมายถึง ผู้ปฏิบัติหน้าที่สอนในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาชัยภูมิ เขต 2

8. คณะกรรมการสถานศึกษา หมายถึง ตัวแทนของประชาชนผู้มีส่วนเกี่ยวข้องในชุมชน ที่มีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของโรงเรียนตั้งอยู่ในชุมชน

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ในการศึกษาเรื่อง การพัฒนาแนวทางการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน โดยใช้การบริหารแบบมีส่วนร่วม ของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิ เขต 2 ผู้วิจัยได้ศึกษาหลักการ แนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ในหัวข้อต่อไปนี้

1. การบริหารสถานศึกษา
2. ระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน
3. การบริหารแบบมีส่วนร่วม
4. การพัฒนาแนวทาง
5. บริบทของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิ เขต 2
6. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง
  - 6.1 งานวิจัยในประเทศ
  - 6.2 งานวิจัยต่างประเทศ

การบริหารสถานศึกษา

ความหมายของการบริหารสถานศึกษา

ทรงวิทย์ ชูวงศ์ (2550) ให้ความหมายว่า การบริหารสถานศึกษา หมายถึง การดำเนินการของกลุ่มบุคคลในการบริหารจัดการในด้านวิชาการ งบประมาณ บุคลากร และการบริหารทั่วไป โดยยึดหลักการกระจายอำนาจ หลักการมีส่วนร่วม หลักการคืนอำนาจจัดการศึกษาให้ประชาชน หลักการบริหารตนเอง หลักการตรวจสอบถ่วงดุล เพื่อพัฒนาสถานศึกษาให้สามารถพัฒนาคน (นักเรียน) ให้มีคุณภาพ และอยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุข

บังอร จันกรม (2552) ให้ความหมายว่า การบริหารสถานศึกษา หมายถึง กระบวนการที่ใช้ทั้งศาสตร์และศิลป์ของกลุ่มบุคคลที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาได้ร่วมกันปฏิบัติ เพื่อเป็นการพัฒนากระบวนการทำงานให้ประสบผลสำเร็จตามเป้าหมายที่โรงเรียนตั้งไว้ ประกอบด้วย การบริหาร 4 ด้าน คือ การบริหารงานวิชาการ การบริหารงานงบประมาณ การบริหารงานบุคคลและการบริหารงานทั่วไป ทั้งนี้เพื่อการพัฒนาศักยภาพของโรงเรียนและผลผลิตของโรงเรียน คือ นักเรียนที่สำเร็จออกไปให้เป็นที่ยอมรับจากภายนอกและภายในอย่างแท้จริง

สมคิด มาวงศ์ (2554) ให้ความหมายไว้ว่า การบริหารสถานศึกษา หมายถึง การดำเนินการในกิจกรรมต่าง ๆ เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาในทุกด้านที่เกิดจากบุคลากรหลาย ๆ คนร่วมมือกันบริหารจัดการ โดยใช้กระบวนการทางการบริหารอย่างมีประสิทธิภาพ อาศัยวิธีการจัดการองค์การที่เหมาะสม และสอดคล้องกับบริบทของสถานศึกษาหรือหน่วยงานแต่ละแห่ง

สุธรรม ธรรมทัศนานนท์ (2554) ให้ความหมายว่า การบริหารการศึกษา หมายถึง การดำเนินงานของกลุ่มบุคคล การศึกษาเพื่อพัฒนาคนให้มีคุณภาพทั้งความรู้ ความคิด ความสามารถ และความเป็นคนดีที่หมายถึง การดำเนินงานของกลุ่มบุคคลร่วมมือกันพัฒนาคนให้มีคุณภาพ ซึ่งการจะพัฒนาคนให้มีคุณภาพได้นั้นจะต้องมีการดำเนินการในการเรียนการสอน การจัดกิจกรรม การวัดผล การจัดอาคารสถานที่และพัสดุครุภัณฑ์ การสรรหาบุคคลมาดำเนินการหรือมาทำการสอน ในสถาบันการศึกษา ปกครองนักเรียนเพื่อให้นักเรียนเป็นคนดีมีวินัยและอื่น ๆ ซึ่งการดำเนินงานเหล่านี้รวมเรียกว่า ภารกิจการบริหารทางการศึกษา หรืองานบริหารการศึกษา

Good (1973) ให้ความหมายของการบริหารการศึกษาไว้ 2 ประการ ดังนี้

1. การบริหารการศึกษา หมายถึง การจัดการ ควบคุมดูแล และอำนวยความสะดวกของด้านการเรียนการสอนให้ดำเนินไปตามนโยบายเป้าหมายที่วางไว้ เช่น การจัดครูเข้าสอนการจัดชั้นเรียน การจัดนักเรียนเข้าชั้นเรียน การจัดตารางสอน การจัดกิจกรรม การปรับปรุงหลักสูตร การวางแผนการสอน การแนะแนว เป็นต้น แต่มิได้หมายความถึงงานธุรการต่าง ๆ เช่น การบริหารงบประมาณ การเบิกจ่ายงบประมาณ เป็นต้น

2. การบริหารการศึกษา หมายถึง การจัดการ การควบคุม การอำนวยความสะดวกของการดำเนินกิจกรรมของโรงเรียนทุกอย่าง เช่น การเรียนการสอน และงานธุรการต่าง ๆ ด้วย เพราะกิจกรรมทั้งหมด เช่น องค์กรประกอบที่จะช่วยให้การบริหารการศึกษาบรรลุวัตถุประสงค์ที่วางไว้

สรุปได้ว่า การบริหารการศึกษา หมายถึง การดำเนินการของกลุ่มบุคคลในการร่วมกันพัฒนากิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับการศึกษา โดยใช้กระบวนการทางการบริหารอย่างมีประสิทธิภาพ เพื่อให้บรรลุตามวัตถุประสงค์ที่สถานศึกษาได้กำหนดไว้

ความสำคัญและความจำเป็นในการบริหารสถานศึกษา

อรทัย แสงทอง (2552) กล่าวว่า การบริหารสถานศึกษาเป็นกิจกรรมทางการศึกษาที่จะต้องทำเป็นกระบวนการโดยกลุ่มบุคคลต่าง ๆ เพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้ นั่นก็คือการพัฒนาสมาชิกหรือผู้รับบริการทางการศึกษาให้เป็นผู้มีคุณภาพที่สังคมต้องการ และเป็นภารกิจที่สำคัญยิ่งของผู้บริหารสถานศึกษาที่จะต้องสามารถนำองค์กรให้อยู่รอด ต้องกำหนดแผนงานวิธีการตลอดจนขั้นตอนต่าง ๆ ในการปฏิบัติงานไว้อย่างมีระบบ โดยพึงพิงงบประมาณจากรัฐที่มีไม่มากนักด้วยความประหยัด ใช้ทรัพยากรให้คุ้มค่า ทั้งคน เงิน เวลาและทรัพย์สินอย่างอื่น เพราะถ้าระบบ

บริหารภายในสถานศึกษาไม่ดีจะกระทบกระเทือนต่อส่วนอื่น ๆ ของหน่วยงานได้ ดังนั้น ความสำเร็จหรือความล้มเหลวในการบริหารสถานศึกษาจึงขึ้นอยู่กับสมรรถภาพของผู้บริหารสถานศึกษาเป็นสำคัญ

สุธรรม ธรรมทัศนานนท์ (2559) กล่าวว่า การบริหารสถานศึกษาเป็นภารกิจหลักของผู้บริหารที่จะต้องกำหนดแบบแผน วิธีการ และขั้นตอนต่าง ๆ ในการปฏิบัติงานไว้อย่างมีระบบ เพราะถ้าระบบการบริหารงานไม่ดีจะกระทบกระเทือนต่อส่วนอื่น ๆ ในการจัดการศึกษาและผู้บริหารสถานศึกษามีอาชีพ จึงจะทำให้การบริหารและการจัดการศึกษาประสบความสำเร็จและเป็นไปตามแนวทางที่พึงประสงค์ในการปฏิรูปการศึกษาตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ

พรวิมล กลิ่นศรีสุข (2564) กล่าวว่า การบริหารสถานศึกษามีความสำคัญในการพัฒนามนุษย์ให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์มีคุณลักษณะที่พึงประสงค์ สามารถดำรงชีวิตอยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุข จึงจำเป็นอย่างยิ่งที่ผู้บริหารจะต้องเป็นผู้นำเทคนิควิธีและกระบวนการการบริหารที่เหมาะสมมาใช้ในการบริหารให้เกิดประสิทธิภาพสูงสุดและบรรลุเป้าหมายของสถานศึกษา

สรุปได้ว่า การบริหารสถานศึกษามีความสำคัญและจำเป็น เนื่องจากเป็นกระบวนการทำงานที่ทำให้เกิดการพัฒนาทางการศึกษา โดยการกำหนดกิจกรรมในการปฏิบัติงานอย่างเป็นระบบ เพื่อให้การจัดการศึกษาประสบความสำเร็จผู้รับบริการทางการศึกษามีคุณภาพตามที่สังคมต้องการ และทำให้องค์กรสามารถอยู่รอดได้

กระบวนการบริหารสถานศึกษา

พระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการกระทรวงศึกษาธิการ พ.ศ. 2546 มาตรา 39 กำหนดว่า สถานศึกษาและส่วนราชการตามมาตรา 34(2) มีอำนาจหน้าที่ตามที่กำหนดไว้ให้เป็นหน้าที่ของส่วนราชการนั้น ๆ โดยให้มีผู้อำนวยการสถานศึกษา หรือหัวหน้าส่วนราชการที่เรียกชื่ออย่างอื่นเป็นผู้บังคับบัญชาข้าราชการและมีอำนาจหน้าที่ดังนี้

1. บริหารกิจการของสถานศึกษาหรือส่วนราชการให้เป็นไปตามกฎหมาย ระเบียบ ข้อบังคับของทางราชการและของสถานศึกษาหรือส่วนราชการ รวมทั้งนโยบายและวัตถุประสงค์ของสถานศึกษาหรือส่วนราชการ
2. ประสานการระดมทรัพยากรเพื่อการศึกษา รวมทั้งควบคุมดูแลบุคลากร การเงิน การพัสดุ สถานที่ และทรัพย์สินอื่นของสถานศึกษาหรือส่วนราชการให้เป็นไปตามกฎหมาย ระเบียบ และข้อบังคับของทางราชการ
3. เป็นผู้แทนของสถานศึกษาหรือส่วนราชการในกิจการทั่วไป รวมทั้งการจัดทำนิติกรรมสัญญาในราชการของสถานศึกษาหรือส่วนราชการตามวงเงินงบประมาณที่สถานศึกษาหรือส่วนราชการได้รับตามที่ได้รับมอบอำนาจ

4. จัดทำรายงานประจำปีเกี่ยวกับกิจการของสถานศึกษาหรือส่วนราชการ เพื่อเสนอต่อคณะกรรมการเขตพื้นที่การศึกษา

5. อำนาจหน้าที่ในการอนุมัติประกาศนียบัตรและวุฒิปัตร์ของสถานศึกษา ให้เป็นไปตามระเบียบที่คณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานกำหนด

6. ปฏิบัติหน้าที่อื่นตามที่ได้รับมอบหมายจากรัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการ ปลัดกระทรวง เลขาธิการสภาการศึกษา เลขาธิการคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน เลขาธิการคณะกรรมการการอุดมศึกษา เลขาธิการคณะกรรมการการอาชีวศึกษา และผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา รวมทั้งงานอื่นที่กระทรวงมอบหมาย

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 มาตรา 39 ให้กระทรวงกระจายอำนาจการบริหารและการจัดการศึกษา ทั้งด้านวิชาการ งบประมาณ การบริหารงานบุคคล และการบริหารทั่วไป ไปยังคณะกรรมการ และสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา และสถานศึกษาในเขตพื้นที่การศึกษา โดยตรง มาตรา 40 ให้มีคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สถานศึกษาระดับอุดมศึกษาระดับต่ำกว่าปริญญา และสถานศึกษาอาชีวศึกษาของแต่ละสถานศึกษาเพื่อทำหน้าที่กำกับและส่งเสริม สนับสนุนกิจการของสถานศึกษา ประกอบด้วย ผู้แทนผู้ปกครอง ผู้แทนครู ผู้แทนองค์กรชุมชน ผู้แทนองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ผู้แทนศิษย์เก่าของสถานศึกษา ผู้แทนพระภิกษุสงฆ์ และหรือผู้แทนองค์กรศาสนาอื่นในพื้นที่ และผู้ทรงคุณวุฒิ ให้ผู้บริหารสถานศึกษาเป็นกรรมการและเลขาธิการของคณะกรรมการสถานศึกษา

สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ (2541) ได้ระบุว่า การบริหารสถานศึกษาให้มีประสิทธิภาพนั้นต้องอาศัยองค์ประกอบที่สำคัญหลายประการ เช่น กระบวนการบริหาร ทักษะ และเทคนิควิธีการต่าง ๆ เป็นต้น ในส่วนของกระบวนการบริหารนั้นจะประกอบด้วยขั้นตอน 4 ขั้นตอน คือ 1. ศึกษาสภาพปัจจุบัน ปัญหา และความต้องการ 2. วางแผน 3. ดำเนินการตามแผน และ 4. ประเมินผล

ศึกษาสภาพปัจจุบัน ปัญหา และความต้องการ ในการบริหารงานใด ๆ นั้น การศึกษาสภาพปัจจุบันจะทำให้มองเห็นความสัมพันธ์ระหว่างความต้องการกับความพร้อม การปฏิบัติงานของสถานศึกษา ซึ่งเป็นข้อมูลที่สำคัญยิ่งสำหรับการวางแผนบริหารสถานศึกษา สภาพปัจจุบัน หมายถึง สภาพที่เป็นจริง กำลังเป็นอยู่ หรือดำเนินการอยู่ในขณะนั้น ปัญหา หมายถึง ผลที่ปรากฏซึ่งไม่เป็นไปตามที่คาดหวัง หรือต้องการให้เป็น ความต้องการ หมายถึง ระดับความคาดหวัง หรือจุดสุดท้ายของงานที่แสดงระดับของผลสัมฤทธิ์ที่พึงประสงค์

การวางแผน หมายถึง การคิดหรือกำหนดทางเลือกในการดำเนินการ หรือการแก้ปัญหาไว้ล่วงหน้า เพื่อให้สามารถใช้ทรัพยากรที่มีอยู่อย่างจำกัด อย่างประหยัด

และได้ประโยชน์สูงสุด การวางแผนเป็นขั้นตอนหนึ่งของกระบวนการบริหารสถานศึกษา ซึ่งต่อจากขั้นตอนการศึกษาสภาพปัจจุบัน ปัญหา และความต้องการ เป็นที่ยอมรับกันว่า การบริหารโดยใช้แผนมีความสำคัญและทำให้มีการปฏิบัติงานมีประสิทธิภาพการดำเนินงานตามแผน เป็นขั้นตอนสำคัญของกระบวนการบริหาร หากไม่มีการปฏิบัติตามขั้นตอนนี้ แผนที่วางไว้ก็จะเสียเปล่า

การประเมินผล เมื่อมีการดำเนินงานตามระยะเวลาที่กำหนดในแผนงานโครงการ แล้วผู้บริหารจำเป็นต้องจัดให้มีการประเมินผล เพื่อให้ทราบว่าการปฏิบัติงานประสบผลสำเร็จหรือไม่สรุปได้ว่า กระบวนการบริหารสถานศึกษาเป็นกิจกรรมที่กลุ่มบุคคลร่วมมือกันดำเนินการ เพื่อจัดระบบให้หน่วยงานหรือองค์การสามารถดำเนินกิจการให้บรรลุตามวัตถุประสงค์ เป้าหมาย ตามกฎหมาย ระเบียบและข้อบังคับของทางราชการ โดยมีกระบวนการบริหารเป็นแนวทางการประสานกิจกรรมเพื่อทำให้การปฏิบัติงานมีประสิทธิภาพ

ระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน

ความหมายของระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน

กระทรวงศึกษาธิการ (2547) ให้ความหมายไว้ว่า ระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน หมายถึง กระบวนการดูแลช่วยเหลือนักเรียนอย่างมีขั้นตอน สอดคล้องกับระบบการประกันคุณภาพการศึกษาและการบริหารทั้งระบบโรงเรียน โดยอาศัยศักยภาพและความสัมพันธ์ของนักเรียนที่มีกับครูที่ปรึกษา ครูแนะแนว และฝ่ายปกครอง รวมทั้งมีการประสานระหว่างระบบครอบครัว ระบบโรงเรียน และสาธารณสุขที่ต้องรับส่งต่อปัญหาวัยรุ่นที่สำคัญและเร่งด่วน

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2552) ให้ความหมายไว้ว่า ระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนเป็นกระบวนการดำเนินงานดูแลช่วยเหลือนักเรียนที่มีขั้นตอนชัดเจน พร้อมทั้งมีวิธีการและเครื่องมือที่มีมาตรฐานคุณภาพ และมีหลักฐานการทำงานที่ตรวจสอบได้ โดยมีครูประจำชั้นครูที่ปรึกษาเป็นบุคลากรหลักในการดำเนินงานและบุคลากรทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องทั้งในและนอกสถานศึกษา อันได้แก่ คณะกรรมการสถานศึกษา ผู้ปกครอง ชุมชน ผู้บริหาร และครูทุกคน ฯลฯ มีส่วนร่วมในการส่งเสริม พัฒนา ป้องกันและแก้ไขปัญหา เพื่อให้นักเรียนได้พัฒนาเต็มตามศักยภาพ มีคุณลักษณะที่พึงประสงค์ มีภูมิคุ้มกันทางจิตใจที่เข้มแข็ง คุณภาพชีวิตที่ดี มีทักษะการดำรงชีวิต และรอดพ้นจากวิกฤติทั้งปวง

กรมสุขภาพจิต (2554) ให้ความหมายไว้ว่า ระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน เป็นกระบวนการดำเนินงานดูแลช่วยเหลือนักเรียนอย่างมีขั้นตอน พร้อมด้วยวิธีการ และเครื่องมือการทำงานที่ชัดเจนโดยมีครูที่ปรึกษาเป็นบุคลากรหลักในการดำเนินการดังกล่าว และมีการประสาน

ความร่วมมืออย่างใกล้ชิดกับครูที่เกี่ยวข้อง หรือบุคคลภายนอก รวมทั้งการสนับสนุน ส่งเสริมจากโรงเรียน

สรุปได้ว่า ระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน เป็นกระบวนการดำเนินงานดูแลช่วยเหลือนักเรียนอย่างเป็นขั้นตอน มีวิธีการทำงานที่ชัดเจน และมีการประสานงานกับผู้ที่เกี่ยวข้องกับนักเรียนทุกฝ่าย เพื่อให้นักเรียนได้พัฒนาเต็มตามศักยภาพ สามารถดำรงชีวิตอยู่ในสังคมได้อย่างปลอดภัย โดยมีครูที่ปรึกษาเป็นบุคลากรหลักในการดำเนินการ

ความสำคัญและจำเป็นของระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2547) ได้ให้ความสำคัญของระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน ซึ่งเป็นการดำเนินงานที่มีประสิทธิภาพระบบหนึ่งที่กระทรวงศึกษาธิการ โดยสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน และกระทรวงสาธารณสุขโดยกรมสุขภาพจิต ได้ร่วมกันวางรากฐานเพื่อการพัฒนาคุณภาพนักเรียน ซึ่งมีแนวทางการดำเนินงาน ดังนี้

1. ปรับเปลี่ยนบทบาทและเจตคติของผู้บริหาร และครูอาจารย์ให้ส่งเสริม ดูแลพัฒนานักเรียนทั้งร่างกาย จิตใจ สติปัญญา อารมณ์ และสังคม
2. วางระบบที่จะสร้างความมั่นใจว่า นักเรียนทุกคนมีครูอาจารย์อย่างน้อยหนึ่งคน ที่คอยดูแลเอาใจใส่อย่างใกล้ชิดและต่อเนื่อง
3. สนับสนุนให้ครูอาจารย์มีความสัมพันธ์ใกล้ชิดกับผู้ปกครอง เพื่อให้บ้าน โรงเรียน และชุมชน เชื่อมประสานรวมกลุ่มกันเป็นเครือข่าย ช่วยกันเฝ้าระวังดูแลช่วยเหลือนักเรียน
4. ประสานสัมพันธ์ระหว่างนักเรียน ชุมชน และผู้ชำนาญการในสาขาต่าง ๆ เพื่อส่งต่อและรับช่วงการแก้ไข ส่งเสริม พัฒนานักเรียน และเยาวชนในรูปแบบสหวิทยาการ

กรมสุขภาพจิต (2554) ได้ให้ความสำคัญไว้ว่า การพัฒนานักเรียนให้นักเรียนเป็นบุคคลที่มีคุณภาพทั้งด้านร่างกาย จิตใจ สติปัญญา ความสามารถ มีคุณธรรม จริยธรรม และมีวิถีชีวิตที่เป็นสุขตามที่สังคมมุ่งหวังไว้ โดยผ่านกระบวนการทางการศึกษานั้นนอกจากจะดำเนินการด้วยการส่งเสริม สนับสนุนนักเรียน แล้วการป้องกันและการช่วยเหลือแก้ปัญหาต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นกับนักเรียน ก็เป็นสิ่งสำคัญประการหนึ่งของการพัฒนา เนื่องจากสภาพสังคมที่เปลี่ยนแปลงไปอย่างมากทั้งด้านการสื่อสาร เทคโนโลยีต่าง ๆ ซึ่งนอกจากจะส่งผลกระทบต่อผู้คนในเชิงบวกแล้ว ในเชิงลบก็มีปรากฏเช่นกันเป็นต้นว่า ปัญหาเศรษฐกิจ ปัญหาการระบาดของสารเสพติด ปัญหาการแข่งขันในรูปแบบต่าง ๆ ปัญหาครอบครัว ซึ่งก่อให้เกิดความทุกข์ความวิตกกังวล ความเครียด มีการปรับตัวที่ไม่เหมาะสมหรืออื่น ๆ ที่เป็นผลเสียต่อสุขภาพจิตและสุขภาพกายของทุกคนที่เกี่ยวข้อง ดังนั้น ภาพความสำเร็จที่เกิดจากการพัฒนานักเรียนให้เป็นไปตามที่มุ่งหวังนั้นจึงต้องอาศัยความร่วมมือจากผู้เกี่ยวข้องทุกฝ่าย ทุกคน โดยเฉพาะบุคลากร ครูทุกคนในโรงเรียน ซึ่งมีครูที่ปรึกษาเป็นหลักสำคัญในการดำเนินการต่าง ๆ เพื่อการดูแลช่วยเหลือนักเรียนอย่างใกล้ชิดด้วยความรักและเมตตาที่มีต่อ

ศิษย์และภาคภูมิใจในบทบาทที่มีส่วนสำคัญต่อการพัฒนาคุณภาพชีวิตของเยาวชนให้เติบโต งดงาม เป็นบุคคลที่มีคุณค่าของสังคมต่อไป

นรินทร์ จุลทรัพย์ (2558) ได้ให้ความสำคัญไว้ว่า ระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนมีความจำเป็น เพื่อให้มีกระบวนการทำงานที่เป็นระบบ มีความชัดเจน มีการประสานความร่วมมือของผู้เกี่ยวข้องทุกฝ่าย ทั้งในและนอกโรงเรียนรวมทั้งมีวิธีการกิจกรรม และจัดหาเครื่องมือต่าง ๆ ที่มีคุณภาพในการดูแลช่วยเหลือนักเรียน

สันติสุข สันติศาสนสุข และคณะ (2559) ได้ให้ความสำคัญไว้ว่า ระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน เป็นกลไกในการพัฒนาผู้เรียนทั้งในทางส่งเสริมพัฒนาการป้องกันแก้ไขและให้ความช่วยเหลืออย่างสอดคล้องประสาน เชื่อมโยงผสมกลมกลืนไปกับการจัดการเรียนรู้ตามธรรมชาติของผู้เรียนแต่ละช่วงวัย

สรุปได้ว่า ระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนมีความสำคัญและจำเป็นต่อการพัฒนา นักเรียน ทั้งด้านร่างกาย จิตใจ สติปัญญา และความสามารถ เป็นระบบที่กระบวนการทำงานอย่างเป็นระบบและมีประสิทธิภาพ ช่วยป้องกันแก้ไขปัญหที่เกิดขึ้นต่อนักเรียนและทำให้นักเรียนสามารถพัฒนาตนเองได้เต็มศักยภาพตามธรรมชาติของนักเรียนเรียน และดำรงชีวิตอยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุข

วัตถุประสงค์ของระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน

กระทรวงศึกษาธิการ (2547) ได้ให้วัตถุประสงค์ของระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนไว้ 3 ประการ ดังนี้

1. เพื่อให้โรงเรียนมีระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน โดยมีกระบวนการ วิธีการ และเครื่องมือที่มีคุณภาพ มีมาตรฐาน สามารถตรวจสอบได้
2. เพื่อส่งเสริมให้ครูประจำชั้น/ครูที่ปรึกษา บุคลากรในโรงเรียน ผู้ปกครอง ชุมชน หน่วยงาน และองค์กรภายนอกมีส่วนร่วมในการดูแลช่วยเหลือนักเรียน
3. เพื่อให้นักเรียนได้รับการดูแลช่วยเหลือ ส่งเสริมและพัฒนาเต็มตามศักยภาพ เป็นคนที่สมบูรณ์ทั้งด้านร่างกาย อารมณ์ สังคม และสติปัญญา

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2552) ได้ให้วัตถุประสงค์ของการดูแลช่วยเหลือนักเรียน ไว้ดังนี้

1. เพื่อให้การดำเนินงานดูแลช่วยเหลือนักเรียนเป็นไปอย่างมีระบบ มีประสิทธิภาพ
2. เพื่อให้โรงเรียน คณะกรรมการสถานศึกษา ผู้ปกครอง ชุมชน องค์กรและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง มีการทำงานร่วมกันโดยผ่านกระบวนการทำงานที่ชัดเจน มีร่องรอยหลักฐาน การปฏิบัติงานสามารถตรวจสอบและประเมินผลได้

สรุปได้ว่า วัตถุประสงค์ของระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน คือ เพื่อให้โรงเรียน ครู รวมทั้งผู้ที่เกี่ยวข้องกับนักเรียนได้มีส่วนร่วมในการดูแลช่วยเหลือนักเรียนอย่างเป็นระบบ มีคุณภาพ มาตรฐานและสามารถตรวจสอบได้ ให้นักเรียนได้รับการดูแลช่วยเหลือ ส่งเสริมและได้พัฒนาเต็มตาม ศักยภาพ

ประโยชน์ของระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2547) ได้แบ่งประโยชน์ของระบบ การดูแลช่วยเหลือนักเรียนต่อบุคคลต่าง ๆ ดังนี้

1. ประโยชน์ต่อนักเรียน คือ

1.1 ได้รับการดูแลช่วยเหลือและพัฒนาการด้านสุขภาพกาย สุขภาพจิต และ สภาพแวดล้อมทางสังคมอย่างทั่วถึง

1.2 ได้รับการส่งเสริม พัฒนา ป้องกัน แก้ไขปัญหาทั้งด้านการเรียนรู้และ

1.3 ได้รู้จักตนเอง สามารถปรับตัว มีทักษะทางสังคมและอยู่ในสังคม

1.4 มีทักษะชีวิตและมีสัมพันธภาพที่ดีกับเพื่อน ครู และผู้ปกครอง

2. ประโยชน์ต่อครู คือ

2.1 ตระหนักและเห็นความสำคัญของการดูแลช่วยเหลือนักเรียน

2.2 มีเจตคติที่ดีต่อนักเรียน

2.3 มีผลงานสอดคล้องกับมาตรฐานการประเมินคุณภาพการศึกษา

2.4 มีความรักและศรัทธาในวิชาชีพครู

3. ประโยชน์ต่อผู้ปกครอง ชุมชน คือ

3.1 ตระหนักในการมีส่วนร่วมกับโรงเรียน

3.2 เข้าใจถึงวิธีการอบรมสั่งสอนบุตรหลาน

3.3 เป็นตัวอย่างที่ดีกับบุตรหลาน และบุคคลในชุมชน

3.4 มีสัมพันธภาพที่ดีกับบุตรหลาน เป็นครอบครัวที่เข้มแข็ง

4. ประโยชน์ต่อผู้บริหาร คือ

4.1 รู้ศักยภาพของครูในการขับเคลื่อนให้เกิดการปฏิรูปการเรียนรู้

4.2 ได้ข้อมูลพื้นฐานของนักเรียน สำหรับใช้ในการกำหนดแนวการพัฒนา

นักเรียนหลักสูตร และคุณภาพการจัดการศึกษาความสามารถได้อย่างเป็นสุข

4.3 มีรูปแบบกระบวนการพัฒนา และการพัฒนาเชิงระบบภายใต้การมีส่วนร่วม

5. ประโยชน์ต่อโรงเรียน คือ

5.1 มีผลต่อการดำเนินงานมาตรฐานการศึกษา

5.2 ได้รับการยอมรับ การสนับสนุน และความร่วมมือจากชุมชน บุคลากรองค์กร

5.3 มีการพัฒนาสังคมแห่งการเรียนรู้และเอื้ออาทร

6. ประโยชน์ต่อเขตพื้นที่การศึกษา คือ

6.1 พัฒนานวัตกรรมในการพัฒนานักเรียน

6.2 พัฒนาองค์ความรู้เกี่ยวกับการทำงาน การนิเทศติดตามผลประเมินผล และการศึกษาวิจัยเกี่ยวกับระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน

6.3 มีระบบข้อมูลสารสนเทศ ทั้งข้อมูลระดับบุคคล และระดับโรงเรียน

7. ประโยชน์ต่อประเทศชาติ คือ

7.1 นักเรียนมีคุณภาพดี มีปัญญา และมีความสุข

7.2 มีการเชื่อมโยงข้อมูลของเยาวชนทุกระดับ

7.3 ลดปัญหาที่ส่งผลต่อเด็กและเยาวชน ลดค่าใช้จ่ายของหน่วยงานต่าง ๆ

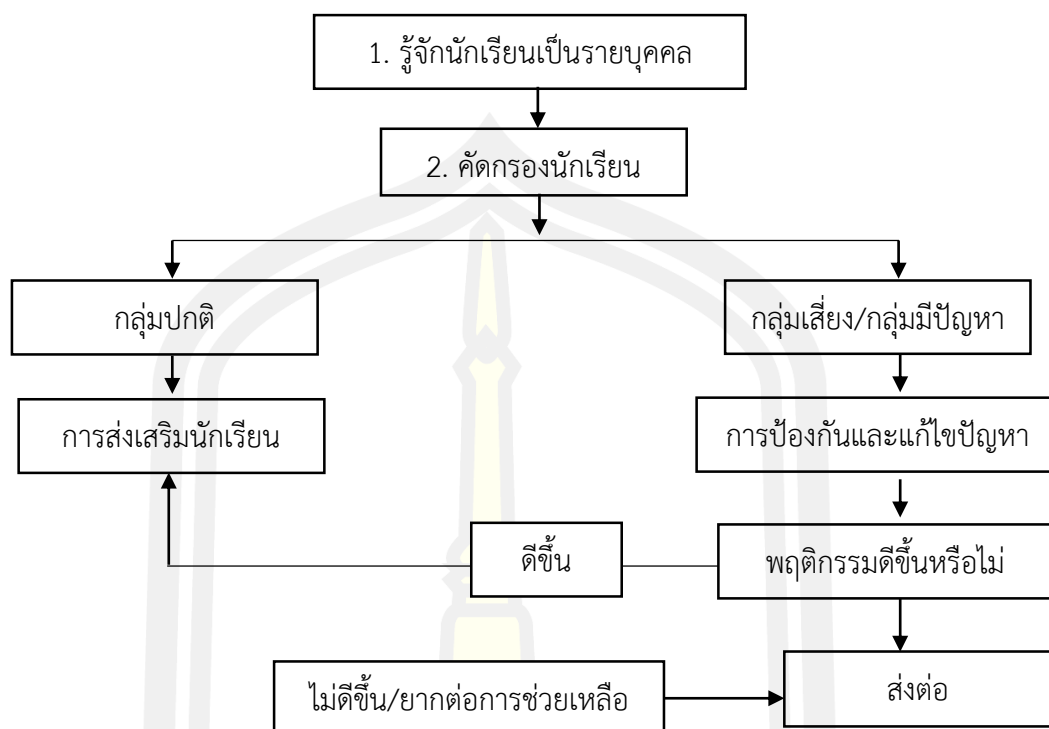
7.4 ประชาชนมีคุณภาพเป็นกำลังอันสำคัญในการพัฒนาประเทศ

สรุปได้ว่า ระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน เป็นประโยชน์ต่อทั้งนักเรียน ครู ผู้ปกครอง หน่วยงานต่าง ๆ และประเทศชาติ ช่วยให้นักเรียนได้รับการดูแลช่วยเหลือพัฒนาและส่งเสริมให้เป็น บุคคลที่มีศักยภาพทั้งด้านร่างกายอารมณ์ สังคม และจิตใจ เป็นเยาวชนที่ดีต่อสังคมและประเทศชาติ

องค์ประกอบของการดำเนินงานดูแลช่วยเหลือนักเรียน

กรมสุขภาพจิต (2554) ได้กล่าวว่า ระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนเป็นกระบวนการ ดำเนินงานที่มีองค์ประกอบสำคัญ 5 ประการ ดังนี้ 1) การรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล 2) การคัดกรอง นักเรียน 3) การส่งเสริมนักเรียน 4) การป้องกันและแก้ไข 5) การส่งต่อ ซึ่งองค์ประกอบทั้ง 5 ประการ มีความสำคัญ วิธีการและเครื่องมือที่ใช้ที่แตกต่างกัน แต่มีความสัมพันธ์เกี่ยวเนื่องกัน เป็นกระบวนการที่เอื้อในการดูแลช่วยเหลือนักเรียนให้เป็นระบบและมีประสิทธิภาพ ดังภาพประกอบ 2 ดังนี้

ที่มา : กรมสุขภาพจิต (2554)

ภาพประกอบ 2 แสดงกระบวนการในการดำเนินงานตามระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนจาก กรมสุขภาพจิต

กระทรวงศึกษาธิการ (2547) กล่าวว่า การดูแลช่วยเหลือนักเรียน มีกระบวนการในการดำเนินงาน 5 องค์ประกอบ คือ การรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล การคัดกรอง การส่งเสริมและพัฒนา การป้องกันปัญหา การช่วยเหลือแก้ไข และการส่งต่อ

สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา (2552) กระบวนการดำเนินงานโดยครูที่ปรึกษา เป็นบุคคลหลักในการปฏิบัติงาน มีองค์ประกอบ 5 ประการ คือ

1. การรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล
2. การคัดกรองนักเรียน
3. การส่งเสริมนักเรียน
4. การป้องกัน และแก้ไข้ปัญหา
5. การส่งต่อ

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2559) ได้กล่าวว่า ระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนเป็นกระบวนการดำเนินงานการดูแลช่วยเหลือนักเรียนอย่างเป็นขั้นตอน มีครูที่ปรึกษาเป็นบุคลากรหลักในการดำเนินงาน โดยการมีส่วนร่วมของบุคลากรทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้อง

ทั้งภายในและนอกสถานศึกษา อันได้แก่ คณะกรรมการสถานศึกษา ผู้ปกครอง ชุมชน ผู้บริหาร และครูทุกคน มีวิธีการและเครื่องมือที่ชัดเจน มีมาตรฐานคุณภาพ และมีหลักฐานการทำงานที่ตรวจสอบได้ กระบวนการและขั้นตอนของระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน มีองค์ประกอบสำคัญ 5 ด้าน ดังนี้

1. การรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล
2. การคัดกรองนักเรียน
3. การป้องกันและแก้ไข้ปัญหา
4. การส่งเสริมพัฒนานักเรียน
5. การส่งต่อ

จากผลการศึกษาแนวคิดเกี่ยวกับระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนของหน่วยงานและนักวิชาการ 5 แห่ง เพื่อการสังเคราะห์ในการกำหนดองค์ประกอบ ผู้วิจัยได้นำองค์ประกอบที่ความหมายคล้ายคลึงกันมาจำแนกเป็นกลุ่มองค์ประกอบเดียวกันและได้ทำการประมวลผล และสังเคราะห์องค์ประกอบสำคัญของระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน ดังตาราง 1

ตาราง 1 การสังเคราะห์องค์ประกอบการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน

องค์ประกอบการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน	กระทรวงศึกษาธิการ (2547)	กรมสุขภาพจิต (2554)	สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา (2552)	สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2559)	ความถี่	ร้อยละ
1. การรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล	✓	✓	✓	✓	4	100
2. การคัดกรองนักเรียน	✓	✓	✓	✓	4	100
3. การส่งเสริมนักเรียน	✓	✓	✓	✓	4	100
4. การป้องกันและแก้ไข้ปัญหา	✓	✓	✓	✓	4	100
5. การส่งต่อ	✓	✓	✓	✓	4	100

จากตาราง 1 การสังเคราะห์องค์ประกอบการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนพบว่า มีค่าคะแนนความถี่ ดังนี้ การรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล ความถี่ 4 คิดเป็นร้อยละ 100

การคัดกรองนักเรียน ความถี่ 4 คิดเป็นร้อยละ 100 การส่งเสริมนักเรียน ความถี่ 4 คิดเป็นร้อยละ 100 การป้องกัน และแก้ปัญหา ความถี่ 4 คิดเป็นร้อยละ 100 การส่งต่อ ความถี่ 4 คิดเป็นร้อยละ 100 จึงสรุปได้ว่า องค์ประกอบของการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน มี 5 องค์ประกอบ ได้แก่ 1) การรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล 2) การคัดกรองนักเรียน 3) การส่งเสริมนักเรียน 4) การป้องกันและแก้ปัญหา 5) การส่งต่อ โดยแต่ละองค์ประกอบมีรายละเอียด ดังนี้

องค์ประกอบที่ 1 การรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล

ความหมายการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล

กรมสุขภาพจิต (2554) ได้กล่าวว่า การรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล หมายถึง นักเรียนแต่ละคนมีพื้นฐานความเป็นมาของชีวิตไม่เหมือนกัน หล่อหลอมให้เกิดพฤติกรรมหลากหลายรูปแบบ ทั้งด้านบวก ด้านลบ ดังนั้นการรู้จักข้อมูลที่จำเป็นเกี่ยวกับตัวนักเรียนจึงเป็นสิ่งจำเป็นที่จะช่วยให้ครูที่ปรึกษามีความเข้าใจนักเรียนมากขึ้น สามารถนำข้อมูลมาวิเคราะห์เพื่อคัดกรองนักเรียน

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2559) ให้ความหมายว่า การรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล เป็นการรู้ข้อมูลที่จำเป็นเกี่ยวกับตัวนักเรียนจึงเป็นสิ่งสำคัญที่จะช่วยให้ครูอาจารย์มีความเข้าใจนักเรียนมากขึ้น สามารถนำข้อมูลมาวิเคราะห์เพื่อการคัดกรองนักเรียนและนำไปใช้ประโยชน์ในการพัฒนาส่งเสริม การป้องกัน และแก้ไขปัญหาของนักเรียนได้อย่างถูกต้อง ซึ่งเป็นข้อมูลเชิงประจักษ์ที่ได้จากเครื่องมือและวิธีการที่หลากหลาย ตามหลักวิชาการ มิใช่การใช้ความรู้สึกหรือการคาดเดา โดยเฉพาะในการแก้ไขปัญหาของนักเรียน ซึ่งจะทำให้ไม่เกิดข้อผิดพลาดในการช่วยเหลือ

สรุปได้ว่า การรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล หมายถึง การรู้ข้อมูลที่จำเป็นเกี่ยวกับตัวนักเรียน ซึ่งจะช่วยให้ครูผู้สอนมีความเข้าใจในตัวนักเรียนมากขึ้น และนำข้อมูลเหล่านี้มาวิเคราะห์ใช้ในการคัดกรองนักเรียนให้ถูกต้อง เพื่อประโยชน์ในการส่งเสริม การป้องกัน และแก้ไขปัญหา นักเรียนได้ตรงตามศักยภาพของนักเรียน

ความสำคัญของการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล

กรมสุขภาพจิต (2554) กล่าวถึงความสำคัญของการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล ว่าด้วยความแตกต่างของนักเรียนแต่ละคนที่มีพื้นฐานความเป็นมาของชีวิตที่ไม่เหมือนกัน หล่อหลอมให้เกิดพฤติกรรมหลากหลายรูปแบบ ทั้งด้านบวกและด้านลบ ดังนั้นการรู้ข้อมูลที่จำเป็นเกี่ยวกับตัวนักเรียนจึงเป็นสิ่งสำคัญที่จะช่วยให้ครูที่ปรึกษามีความเข้าใจนักเรียนมากขึ้น สามารถนำข้อมูลมาวิเคราะห์เพื่อการคัดกรองนักเรียน เป็นประโยชน์ในการส่งเสริม การป้องกันและแก้ไขปัญหา นักเรียนได้อย่างถูกต้อง ซึ่งเป็นข้อมูลเชิงประจักษ์มิใช่การใช้ความรู้สึกหรือการคาดเดา โดยเฉพาะในการแก้ไขปัญหาของนักเรียนซึ่งจะทำให้ไม่เกิดข้อผิดพลาดต่อการช่วยเหลือนักเรียนหรือเกิดได้น้อยที่สุด

สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา (2552) ได้ให้ความสำคัญไว้ว่า นักเรียนแต่ละคนที่พื้นฐานความเป็นมาของชีวิตที่แตกต่างกัน ผ่านการหล่อหลอมให้เกิดพฤติกรรมในหลายลักษณะทั้งด้านบวกและด้านลบ ดังนั้น การรู้ข้อมูลที่จำเป็นเกี่ยวกับตัวนักเรียนจึงเป็นสิ่งสำคัญที่จะช่วยให้ครูที่ปรึกษามีความเข้าใจนักเรียนมากขึ้น สามารถนำข้อมูลมาวิเคราะห์เพื่อการคัดกรองนักเรียน เป็นประโยชน์ในการส่งเสริม การป้องกันและแก้ไขปัญหาที่นักเรียนได้ถูกทาง

สรุปได้ว่า การรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล ช่วยให้ทราบข้อมูลเกี่ยวกับนักเรียน และมีความเข้าใจนักเรียนมากขึ้น สามารถนำข้อมูลมาวิเคราะห์เพื่อการคัดกรองนักเรียน เป็นประโยชน์ในการส่งเสริม การป้องกันและแก้ไขปัญหาที่นักเรียนได้อย่างแม่นยำมากที่สุด

วิธีการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล

กรมสุขภาพจิต (2554) กล่าวว่า วิธีการและเครื่องมือในการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล เพื่อให้ได้ข้อมูลนักเรียนที่ครอบคลุมทั้งด้านความสามารถด้านสุขภาพและด้านครอบครัวที่สำคัญ คือ

1. ระเบียบสะสม
2. แบบประเมินพฤติกรรมเด็ก (SDQ)
3. วิธีการและเครื่องมืออื่น ๆ

กระทรวงศึกษาธิการ (2547) กล่าวว่า ในการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคลนั้นควรมีข้อมูลดังต่อไปนี้

1. ระเบียบสะสม เป็นเครื่องมือในรูปเอกสารเพื่อการเก็บรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับนักเรียน โดยนักเรียนเป็นผู้กรอกข้อมูลและครูที่ปรึกษานำข้อมูลเหล่านี้มาศึกษาพิจารณาทำความเข้าใจนักเรียนเป็นเบื้องต้น หากข้อมูลไม่เพียงพอหรือมีข้อสังเกตบางประการก็ควรหาข้อมูลเพิ่มเติมด้วยวิธีการต่าง ๆ

2. แบบประเมินพฤติกรรมเด็ก เป็นเครื่องมือสำหรับการคัดกรองนักเรียนด้านพฤติกรรมปรับตัวที่มีผลเกี่ยวเนื่องกับสภาพจิตใจ ซึ่งจะช่วยให้นักที่ปรึกษามีแนวทางการพิจารณานักเรียนด้านสุขภาพจิตมากขึ้น แบบประเมินพฤติกรรมเด็กมี 3 ชุด คือ ชุดที่ครูเป็นผู้ประเมินนักเรียน ชุดที่พ่อแม่ผู้ปกครองเป็นผู้ประเมินนักเรียน และชุดที่นักเรียนประเมินตนเอง

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2559) ได้กล่าวว่า วิธีการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคลนั้นมีวิธีการ ดังนี้

1. การสังเกต ได้แก่ สังเกตพฤติกรรมการแสดงออกของนักเรียน สังเกตพฤติกรรมการทำงานของนักเรียน

2. การสัมภาษณ์ ได้แก่ สัมภาษณ์ผู้ที่เกี่ยวข้องผู้เกี่ยวข้องภายในสถานศึกษา ครูประจำชั้นหรือครูที่ปรึกษาครูประจำวิชา หรือเพื่อนครูและเพื่อนนักเรียน ผู้เกี่ยวข้องภายนอก สถานศึกษา ผู้ปกครองนักเรียน ญาติใกล้ชิดนักเรียน และเพื่อนบ้านสัมภาษณ์ตัวนักเรียนเอง

3. การเยี่ยมบ้าน ได้แก่ เยี่ยมบ้านนักเรียนเพื่อพบพ่อแม่หรือผู้ปกครอง นักเรียนได้ทราบข้อมูลเกี่ยวกับสภาพเศรษฐกิจ/สังคมความสัมพันธ์ในครอบครัว ทศนคติหรือค่านิยม ของตนในครอบครัวเยี่ยมบ้านเพื่อพบบุคคลอื่นในครอบครัว

4. ศึกษาข้อมูล ได้แก่ ศึกษาข้อมูลจากผลงานของนักเรียนศึกษาข้อมูลจาก เอกสารหลักฐานอื่นและได้กล่าวถึงรายละเอียดการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคลเกี่ยวกับข้อมูลพื้นฐาน ของนักเรียนที่ครูที่ปรึกษาควรมีข้อมูลนักเรียนอย่างน้อย 3 ด้านใหญ่ ๆ คือ

4.1 ด้านความสามารถแยกเป็น

4.1.1 การเรียน

4.1.2 ด้านความสามารถอื่น ๆ

4.2 ด้านสุขภาพแยกเป็น

4.2.1 ด้านร่างกาย

4.2.2 ด้านจิตใจ-พฤติกรรม

4.3 ด้านครอบครัวแยกเป็น

4.3.1 ด้านเศรษฐกิจ

4.3.2 การคุ้มครองนักเรียน

4.4 ด้านอื่น ๆ ที่ครู-อาจารย์พบเพิ่มเติม ซึ่งมีความสำคัญหรือเกี่ยวข้องกับ การดูแลช่วยเหลือนักเรียน ข้อมูลพื้นฐานของนักเรียนที่ครูที่ปรึกษาควรทราบ

4.4.1 ด้านความสามารถ

1) การเรียนเช่นผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนในแต่ละวิชาผลการเรียนเฉลี่ยในแต่ละภาคเรียน พฤติกรรมการเรียนในห้องเรียนที่มีผลต่อการเรียนรู้ของนักเรียน เช่น ไม่ตั้งใจเรียนและบทบาทหน้าที่พิเศษในโรงเรียน

2) ด้านความสามารถอื่น ๆ เช่น ความสามารถพิเศษ การเข้าร่วมกิจกรรมต่าง ๆ ทั้งในโรงเรียนและนอกโรงเรียน

4.4.2 ด้านสุขภาพ

1) ด้านร่างกายเช่นส่วนสูงน้ำหนักโรคประจำตัว ความบกพร่องทางร่างกาย เช่น การได้ยิน การมองเห็น

2) ด้านจิตใจ-พฤติกรรม เช่น อารมณ์ซึมเศร้า/วิตกกังวล ความประพฤติดีพฤติกรรมอยู่ไม่นิ่ง/สมาธิสั้นบุคลิกภาพเก็บตัว/ขี้อาย

4.4.3 ด้านครอบครัว

1) ด้านเศรษฐกิจ เช่น รายได้ของบิดามารดา/ผู้ปกครองอาชีพของผู้ปกครอง ค่าใช้จ่ายที่นักเรียนได้รับมาในการมาโรงเรียน

2) การคุ้มครองนักเรียน เช่น จำนวนพี่น้อง/บุคคลในครอบครัว สถานภาพของบิดามารดา บุคคลที่ดูแลรับผิดชอบนักเรียน ความสัมพันธ์ของบุคคลในครอบครัว ลักษณะที่อยู่อาศัยและสิ่งแวดล้อม ความเจ็บป่วยของบุคคลในครอบครัว หรือการใช้สารเสพติด การติดสุราการพนัน เป็นต้น

สรุปได้ว่า การรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล เป็นการสังเกตหรือศึกษา พฤติกรรมนักเรียนเป็นรายบุคคล ทางด้านความสามารถ ด้านสุขภาพ ด้านพฤติกรรมด้านครอบครัว และด้านสังคม โดยใช้เครื่องมือ คือ ระเบียบสะสม แบบประเมินพฤติกรรม เพื่อคัดกรองนักเรียนต่อไปและสถานศึกษาจะต้องมีเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลของนักเรียน

องค์ประกอบที่ 2 การคัดกรองนักเรียน

ความหมายของการคัดกรองนักเรียน

กรมสุขภาพจิต (2554) ได้ให้ความหมายว่า การคัดกรองนักเรียนเป็นการพิจารณาข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับตัวนักเรียน เพื่อการจัดกลุ่มนักเรียนเป็น 3 กลุ่ม คือ

1. กลุ่มปกติ คือ นักเรียนที่ได้รับการวิเคราะห์ข้อมูลต่าง ๆ ตามเกณฑ์การคัดกรองของโรงเรียนแล้ว อยู่ในเกณฑ์ของกลุ่มปกติ
2. กลุ่มเสี่ยง คือ นักเรียนที่จัดอยู่ในเกณฑ์ของกลุ่มเสี่ยงตามเกณฑ์คัดกรองของโรงเรียน ซึ่งโรงเรียนต้องให้การป้องกันและแก้ไข
3. กลุ่มมีปัญหา คือ นักเรียนที่จัดอยู่ในเกณฑ์ของกลุ่มที่มีปัญหาตามเกณฑ์การคัดกรองของโรงเรียน ซึ่งโรงเรียนต้องช่วยเหลือและแก้ปัญหาตามแต่กรณีการจัดกลุ่มนักเรียนมีประโยชน์ต่อครูที่ปรึกษา ครูประจำชั้น ผู้ที่เกี่ยวข้องในการหาวิธีการ เพื่อส่งเสริมพัฒนาและหาวิธีการเพื่อดูแลช่วยเหลือนักเรียนได้อย่างถูกต้อง แก้ปัญหาได้ตรงปัญหา มีความรวดเร็วในการแก้ปัญหาเพราะมีข้อมูลของนักเรียนในด้านต่าง ๆ ซึ่งถ้าหากครูที่ปรึกษา ครูประจำชั้น ผู้ที่เกี่ยวข้องไม่ได้คัดกรองนักเรียนเพื่อการจัดกลุ่ม เป้าหมายเพื่อการแก้ปัญหาของนักเรียนจะไม่ชัดเจนจะมีความล่าช้าในการช่วยเหลือได้

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2559) ให้ความหมายการคัดกรองนักเรียนไว้ว่า เป็นการพิจารณาข้อมูลเกี่ยวกับนักเรียน เพื่อการจัดกลุ่มนักเรียนซึ่งจะเป็นประโยชน์อย่างยิ่งในการหาวิธีการที่เหมาะสมในการดูแลช่วยเหลือนักเรียนให้ตรงกับสภาพปัญหาและความต้องการจำเป็น ด้วยความรวดเร็วและถูกต้องแม่นยำ

สรุปได้ว่า การคัดกรองนักเรียน คือ การพิจารณา จัดกลุ่มนักเรียน โดยใช้ข้อมูลจากการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคลมาคัดกรอง จัดกลุ่มนักเรียน โดยแบ่งกลุ่มนักเรียน ออกเป็น 3 กลุ่ม คือ กลุ่มปกติ กลุ่มเสี่ยง และกลุ่มมีปัญหา ซึ่งการคัดกรองจัดกลุ่มนักเรียนนี้ มีประโยชน์ต่อครูที่ปรึกษา ผู้ที่เกี่ยวข้องในการหาวิธีการพัฒนา ส่งเสริม ช่วยเหลือ แก้ไขปัญหา ให้นักเรียนต่อไป

ความสำคัญการคัดกรองนักเรียน

กรมสุขภาพจิต (2554) ได้ให้ความสำคัญไว้ว่า การคัดกรองนักเรียน เป็นการพิจารณาข้อมูลเกี่ยวกับตัวนักเรียน เพื่อการจัดกลุ่มนักเรียนเป็น 3 กลุ่ม คือ กลุ่มปกติ กลุ่มเสี่ยง กลุ่มมีปัญหา การจัดกลุ่มนักเรียนนี้มีประโยชน์ต่อครูที่ปรึกษาในการหาวิธีการเพื่อดูแล ช่วยเหลือนักเรียนได้อย่างถูกต้อง โดยเฉพาะการแก้ไขปัญหามาให้ตรงกับปัญหาของนักเรียนยิ่งขึ้น และมีความรวดเร็วในการแก้ไขปัญหา เพราะมีข้อมูลของนักเรียนในด้านต่าง ๆ ซึ่งหากครูที่ปรึกษาไม่ได้ คัดกรองนักเรียนเพื่อการจัดกลุ่มแล้วความชัดเจนในเป้าหมาย เพื่อการแก้ไขปัญหาของนักเรียนจะมี น้อยลงมีผลต่อความรวดเร็วในการช่วยเหลือซึ่งบางกรณีจำเป็นต้องแก้ไขโดยเร่งด่วน

สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา (2552) ได้ให้ความสำคัญไว้ว่า การคัดกรองนักเรียนเป็นการพิจารณาข้อมูลเพื่อการจัดกลุ่มนักเรียน ซึ่งจะเป็ประโยชน์อย่างยิ่ง ในการหาวิธีการที่เหมาะสมในการดูแลช่วยเหลือนักเรียนให้ตรงกับสภาพปัญหาและความต้องการ จำเป็น ด้วยความรวดเร็วและถูกต้องแม่นยำ

สรุปได้ว่า การคัดกรองนักเรียนช่วยในการจัดกลุ่มนักเรียนว่าอยู่ในกลุ่มใด เพื่อที่จะครูที่ปรึกษาในการหาวิธีการที่เหมาะสมเพื่อดูแลช่วยเหลือนักเรียนได้อย่างถูกต้อง โดยเฉพาะ การแก้ไขปัญหามาให้ตรงกับปัญหาของนักเรียนยิ่งขึ้น และมีความรวดเร็วถูกต้องแม่นยำ

แนวทางการคัดกรองนักเรียน

กรมสุขภาพจิต (2554) ให้แนวทางการคัดกรองนักเรียนไว้ว่า การวิเคราะห์ ข้อมูลเพื่อการคัดกรองนักเรียนให้อยู่ในดุลยพินิจของครูที่ปรึกษาและยึดถือเกณฑ์การคัดกรอง นักเรียนของโรงเรียนเป็นหลักด้วย ดังนั้น โรงเรียนจึงควรมีการประชุมครูเพื่อพิจารณาเกณฑ์ การจัดกลุ่มนักเรียนร่วมกัน เพื่อให้มาตรฐานหรือแนวทางการคัดกรองนักเรียนที่เหมือนกันเป็นที่ ยอมรับของครูในโรงเรียน รวมทั้งให้มีการกำหนดเกณฑ์ว่าความรุนแรงหรือความถี่ของพฤติกรรม เท่าใดจึงจัดอยู่ในกลุ่มปกติ กลุ่มเสี่ยงและกลุ่มมีปัญหา โดยการวิเคราะห์ข้อมูลต่อไปนี้

1. ด้านความสามารถ

1.1 ด้านการเรียนรู้

1.1.1 การวิเคราะห์ข้อมูลผลการเรียนที่ได้และความเปลี่ยนแปลง ของผลการเรียน เพื่อการคัดกรองนักเรียนจากระเบียบสะสม

1.1.2 การสังเกตพฤติกรรมนักเรียนการได้ข้อมูลจากครูที่เกี่ยวข้อง
กับนักเรียนความเอาใจใส่ความพร้อม การสังเกตพฤติกรรมนักเรียนในการเรียน

1.1.3 การสังเกตพฤติกรรมนักเรียนการได้ข้อมูลจากครูที่เกี่ยวข้อง
กับนักเรียนความสามารถในการเรียน

1.1.4 การสังเกตพฤติกรรมนักเรียนการได้ข้อมูลจากครูที่เกี่ยวข้อง
กับนักเรียนความสม่ำเสมอในการมาโรงเรียน เวลาที่มาโรงเรียน การเข้าชั้นเรียน

1.2 ด้านความสามารถอื่น

1.2.1 การได้ข้อมูลจากเพื่อนนักเรียน แฟ้มสะสมผลงาน พฤติกรรม
ที่แสดงออกของนักเรียนที่แสดงออกถึงความสามารถพิเศษที่มี

1.2.2 การได้ข้อมูลจากเพื่อนนักเรียน แฟ้มสะสมผลงาน พฤติกรรม
ที่แสดงออกของนักเรียนที่แสดงออกถึงความถนัด ความสนใจ และ ผลงานในอดีตที่ผ่านมา

1.2.3 การได้ข้อมูลจากเพื่อนนักเรียน แฟ้มสะสมผลงาน พฤติกรรม
ที่แสดงออกของนักเรียนที่แสดงออกบทบาทหน้าที่พิเศษในโรงเรียน

1.2.4 การได้ข้อมูลจากเพื่อนนักเรียน แฟ้มสะสมผลงานพฤติกรรม
ที่แสดงออกของนักเรียนที่เข้าร่วมกิจกรรมต่าง ๆ

2. ด้านสุขภาพ

2.1 ด้านร่างกาย

2.1.1 การสังเกตการณ์สอบถามจากครูพยาบาลหรือ
จากแบบบันทึกการตรวจสุขภาพด้วยตนเองสำหรับนักเรียน ม.1-ม.6 เกี่ยวกับความปกติ ความพิการ
หรือความบกพร่องทางร่างกาย เช่น การมองเห็น การได้ยิน เป็นต้น

2.1.2 การสังเกตการณ์สอบถามจากครูพยาบาลหรือ
จากแบบบันทึกการตรวจสุขภาพด้วยตนเองสำหรับนักเรียน ม.1-ม.6 เกี่ยวกับโรคประจำตัว

2.1.3 การสังเกตการณ์สอบถามจากครูพยาบาลหรือ
จากแบบบันทึกการตรวจสุขภาพด้วยตนเองสำหรับนักเรียน ม.1-ม.6 เกี่ยวกับความสัมพันธ์ระหว่าง
น้ำหนักกับ

2.2 ด้านจิตใจ-พฤติกรรม

2.2.1 การสังเกตพฤติกรรม การได้ข้อมูลจากเพื่อนนักเรียนจาก
แบบสอบถาม ระเบียบสะสม หรือแบบประเมินพฤติกรรมนักเรียน (SDQ) เกี่ยวกับสภาพอารมณ์ที่มี
ผลต่อการดำเนินชีวิตประจำวัน เช่น ความวิตกกังวล หรือ ซึมเศร้า

2.2.2 การสังเกตพฤติกรรม การได้ข้อมูลจากเพื่อนนักเรียนจาก
แบบสอบถาม ระเบียบสะสม หรือแบบประเมินพฤติกรรมนักเรียน (SDQ) เกี่ยวกับความประพฤติ

2.2.3 การสังเกตพฤติกรรม การได้ข้อมูลจากเพื่อนนักเรียนจากแบบสอบถาม ระเบียบสะสม หรือแบบประเมินพฤติกรรมนักเรียน (SDQ) เกี่ยวกับพฤติกรรมต่าง ๆ ที่มีผลกระทบท่อการเรียน ความสามารถพิเศษและการปรับตัวของนักเรียน เช่นพฤติกรรมที่อยู่ไม่นั่งสมาธิสั้น

2.2.4 การสังเกตพฤติกรรม การได้ข้อมูลจากเพื่อนนักเรียนจากแบบสอบถาม ระเบียบสะสม หรือแบบประเมินพฤติกรรมนักเรียน (SDQ) เกี่ยวกับความสัมพันธ์กับเพื่อน/ครู/ผู้ปกครอง การใช้สารเสพติด การลักขโมย การทำร้ายตนเอง พฤติกรรมทางเพศที่ไม่เหมาะสม

3. ด้านครอบครัว

3.1 ด้านเศรษฐกิจ

3.1.1 การศึกษาจากเพื่อนนักเรียนหรือจากนักเรียนโดยตรงหรือระเบียบสะสมเกี่ยวกับผู้หารายได้ให้ครอบครัว

3.1.2 การศึกษาจากเพื่อนนักเรียนหรือจากนักเรียนโดยตรงหรือระเบียบสะสมเกี่ยวกับฐานะเศรษฐกิจของครอบครัวภาวะหนี้สิน

3.1.3 การศึกษาจากเพื่อนนักเรียนหรือจากนักเรียนโดยตรงหรือระเบียบสะสมเกี่ยวกับความเพียงพอรายรับกับรายจ่าย

3.1.4 การศึกษาจากเพื่อนนักเรียนหรือจากนักเรียนโดยตรงหรือระเบียบสะสมเกี่ยวกับจำนวนเงินที่นักเรียนได้รับและใช้จ่ายในแต่ละวัน

3.2 ด้านการคุ้มครองนักเรียน

3.2.1 การสังเกตพฤติกรรมนักเรียน การสอบถามจากนักเรียนโดยตรง หรือจากกลุ่มเพื่อน หรือระเบียบสะสมเกี่ยวกับความสามารถในการคุ้มครองดูแลนักเรียนอย่างปลอดภัยและเหมาะสมของผู้ปกครอง

3.2.2 การสังเกตพฤติกรรมนักเรียน การสอบถามจากนักเรียนโดยตรง หรือจากกลุ่มเพื่อน หรือระเบียบสะสมเกี่ยวกับความเหมาะสมของสภาพที่อยู่อาศัย และสิ่งแวดล้อม

3.2.3 การสังเกตพฤติกรรมนักเรียน การสอบถามจากนักเรียนโดยตรง หรือจากกลุ่มเพื่อน หรือระเบียบสะสมเกี่ยวกับความสัมพันธ์ของคนในครอบครัว เช่น อบอุ่น พฤติกรรมที่แสดงออกพฤติกรรมในชั้นเรียน การใช้จ่าย การคบเพื่อน หรือทะเลาะเบาะแว้ง ใช้ความรุนแรงในการตัดสินแก้ไขปัญหา ซึ่งมีผลกระทบต่อพฤติกรรมของนักเรียน เช่น ซึม แสดงออกถึงการไม่อยากกลับบ้าน เป็นต้น

3.2.4 การสังเกตพฤติกรรมนักเรียน การสอบถามจากนักเรียน โดยตรง หรือจากกลุ่มเพื่อน หรือระเบียบสะสมเกี่ยวกับการใช้สารเสพติด สุรา หรือ เล่นการพนัน รวมถึงความเจ็บป่วยเรื้อรัง/รุนแรงของสมาชิกในครอบครัว

4. ด้านสารเสพติด

4.1 การสังเกต การสัมภาษณ์ การคัดกรองจากระเบียบสะสม

4.2 การสังเกต การสัมภาษณ์ การคัดกรองจากระเบียบสะสม

4.3 การสังเกต การสัมภาษณ์ การคัดกรองจากระเบียบสะสม

4.4 การสังเกต การสัมภาษณ์ การคัดกรองจากระเบียบสะสม

4.5 การสังเกต การสัมภาษณ์ การคัดกรองจากระเบียบสะสมสุขภาพ

และบุคลิกภาพ

4.6 การสังเกต การสัมภาษณ์ การคัดกรองจากระเบียบสะสม

สถานภาพทางครอบครัวและสิ่งแวดล้อม

5. ด้านความปลอดภัย

5.1 การสังเกต ข้อมูลการเดินทาง สภาพแวดล้อมในโรงเรียน พฤติกรรมการทำงานที่สร้างความปลอดภัยให้กับตนเองและผู้อื่น

5.2 การสังเกต ข้อมูลการเดินทาง สภาพแวดล้อมในโรงเรียนจิตสำนึกในเรื่องความปลอดภัย

6. ด้านอื่น ๆ เช่น ด้านเพศ

สรุปได้ว่า การคัดกรองนักเรียน ในการพิจารณาข้อมูลนักเรียนด้านต่าง ๆ เพื่อจัดกลุ่มนักเรียนตามเกณฑ์ ซึ่งขึ้นอยู่กับดุลยพินิจของครูหรือโรงเรียนที่มีการตกลงร่วมกัน เพื่อให้ได้แนวทางการคัดกรองนักเรียนที่เหมือนกัน และสามารถจัดกลุ่มนักเรียนเพื่อนำข้อมูลไปใช้ในการดูแลช่วยเหลือนักเรียนได้อย่างมีประสิทธิภาพมากที่สุด

องค์ประกอบที่ 3 การส่งเสริมนักเรียน

ความหมายของการส่งเสริมนักเรียน

กรมสุขภาพจิต (2554) ให้ความหมายว่า การส่งเสริมนักเรียนเป็นการ สนับสนุนให้นักเรียนทุกคนที่อยู่ในความดูแลของครูประจำชั้น ทั้งที่เป็นนักเรียนกลุ่มปกติ กลุ่มเสี่ยง กลุ่มที่มีปัญหาให้มีคุณภาพมากขึ้น และมีความภาคภูมิใจในตนเองในด้านต่าง ๆ

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2559) ได้ให้ความหมายว่า การส่งเสริมพัฒนานักเรียนเป็นการสนับสนุนให้นักเรียนทุกคน ไม่ว่าจะเป็นักเรียนกลุ่มปกติหรือกลุ่มเสี่ยง/มีปัญหา กลุ่มพิเศษให้มีคุณภาพมากขึ้น ได้พัฒนาเต็มศักยภาพมีความภาคภูมิใจในตนเองในด้านต่าง ๆ ซึ่งจะช่วยป้องกันมิให้นักเรียนที่อยู่ในกลุ่มปกติและกลุ่มพิเศษกลายเป็นนักเรียน

กลุ่มเสี่ยง/มีปัญหา และเป็นการช่วยให้นักเรียนกลุ่มเสี่ยง/มีปัญหา กลับมาเป็นนักเรียนกลุ่มปกติและมีคุณภาพตามมาตรฐานที่โรงเรียน หรือชุมชนคาดหวังต่อไป

สรุปได้ว่า การส่งเสริมนักเรียน คือ สนับสนุนให้นักเรียนทุกคนที่อยู่ในความดูแลของครูประจำชั้น ไม่ว่าจะเป็นักเรียนกลุ่มปกติ กลุ่มเสี่ยง กลุ่มที่มีปัญหาให้มีคุณภาพมากขึ้น และมีความภาคภูมิใจในตนเอง

ความสำคัญของการส่งเสริมนักเรียน

กรมสุขภาพจิต (2554) กล่าวถึงความสำคัญของการส่งเสริมนักเรียนว่าเป็นการสนับสนุนให้นักเรียนทุกคนที่อยู่ในความดูแลของครูที่ปรึกษา ให้มีคุณภาพมากขึ้น มีความภาคภูมิใจในตนเอง ช่วยป้องกันมิให้นักเรียนที่อยู่ในกลุ่มปกติกลายเป็นนักเรียนกลุ่มเสี่ยงและกลุ่มมีปัญหา และเป็นการช่วยให้นักเรียนกลุ่มมีปัญหา กลับมาเป็นักเรียนกลุ่มปกติ และมีคุณภาพตามที่โรงเรียนหรือชุมชนคาดหวังต่อไป

สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา (2552) ได้ให้ความสำคัญไว้ว่าการส่งเสริมนักเรียนเป็นการสนับสนุนให้นักเรียนทุกคน ไม่ว่าจะเป็นักเรียนกลุ่มปกติ หรือกลุ่มเสี่ยง และกลุ่มมีปัญหา กลุ่มความสามารถพิเศษ ให้มีคุณภาพมากขึ้น มีความภาคภูมิใจในตนเอง ในด้านต่าง ๆ ซึ่งจะช่วยป้องกันมิให้นักเรียนที่อยู่ในกลุ่มปกติ กลุ่มความสามารถพิเศษ กลายเป็นนักเรียนกลุ่มเสี่ยงและกลุ่มมีปัญหาและเป็นการช่วยให้นักเรียนกลุ่มมีปัญหา กลับมาเป็นักเรียนกลุ่มปกติ และมีคุณภาพตามมาตรฐานที่โรงเรียนหรือชุมชนคาดหวัง

สรุปได้ว่า การส่งเสริมนักเรียน มีความสำคัญในการดูแลช่วยเหลือนักเรียนทุกกลุ่ม ให้ได้รับการส่งเสริมพัฒนาให้นักเรียนเป็นปกติและมีคุณภาพมากขึ้น

วิธีการดำเนินการส่งเสริมนักเรียน

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2547) กล่าวว่า วิธีการและเครื่องมือเพื่อการส่งเสริมนักเรียนไว้ว่า การส่งเสริมนักเรียนมีหลายวิธีที่โรงเรียนสามารถพิจารณา ดำเนินการได้ แต่มีกิจกรรมหลักสำคัญที่โรงเรียนต้องดำเนินการคือ การจัดกิจกรรมโฮมรูม (Homeroom) และการจัดประชุมผู้ปกครองชั้นเรียน (Classroom Meeting) มีรายละเอียดดังนี้

1. การจัดกิจกรรมโฮมรูม เป็นกิจกรรมที่ดำเนินการเพื่อส่งเสริมนักเรียนเป็นรายบุคคลหรือกลุ่มบุคคลก็ได้ ซึ่งสถานที่ที่ใช้ในการจัดกิจกรรมโฮมรูมอาจเป็นที่ห้องเรียนหรือนอกห้องเรียน ให้มีบรรยากาศเหมือนที่บ้าน ที่มีครูที่ปรึกษาและนักเรียนเป็นดั่งสมาชิกในครอบครัวเดียวกัน และมีการทำกิจกรรมที่เป็นประโยชน์ต่อนักเรียนในด้านต่าง ๆ เช่น การรู้จักตนเองของนักเรียน การรู้จักผู้อื่นและสิ่งแวดล้อม มีทักษะการตัดสินใจ ทักษะการปรับตัวและการวางแผนชีวิต เป็นต้น กิจกรรมเหล่านี้ครูและนักเรียนควรมีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรมด้วย ประโยชน์ของการจัด

กิจกรรมโฮมรูมจะช่วยให้ครูที่ปรึกษารู้จักนักเรียนมากขึ้น สามารถส่งเสริมความสามารถและป้องกันปัญหาของนักเรียนได้อีกด้วย แนวทางการดำเนินการจัดกิจกรรมโฮมรูมมี ดังนี้

1.1 กำหนดกิจกรรมโฮมรูมโดยยึดตามความต้องการของนักเรียน ให้มีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรมโฮมรูม ดังนี้

1.1.1 สำรวจความต้องการของนักเรียนในการจัดกิจกรรมโฮมรูม

1.1.2 พิจารณาเลือกหัวข้อและวิธีการจัดกิจกรรมให้สอดคล้องกับความต้องการของนักเรียนหรือให้เหมาะสมกับสถานการณ์ในขณะนั้นเป็นเรื่องที่ทันสมัย

1.1.3 การจัดกิจกรรมโฮมรูมแต่ละครั้งควรมีการดำเนินการเป็นหลักฐานทั้งก่อนและหลังดำเนินการ ซึ่งอาจเขียนในรูปแบบของบันทึกการจัดกิจกรรมหรืออื่น ๆ รวมทั้งให้มีการบันทึกสรุปผลที่เกิดขึ้นกับนักเรียนหลังจากการจัดกิจกรรมทุกครั้ง ซึ่งการบันทึกอาจบันทึกในแผนการจัดกิจกรรม

1.1.4 แบบประเมินผลการจัดกิจกรรมและจัดทำรายงาน

1.2 โรงเรียนกำหนดแนวทางการจัดกิจกรรมโฮมรูมหรือมีคู่มือในการจัดกิจกรรมแต่ละครั้ง โดยมีจุดมุ่งหมายเนื้อหาสาระที่สอดคล้องกับนโยบายของโรงเรียนในการพัฒนานักเรียน ครูที่ปรึกษาดำเนินการตามนั้น แต่ไม่มีความยืดหยุ่นในการกำหนดหัวข้อและวิธีการดำเนินกิจกรรมให้เหมาะสมและทันสมัยได้ด้วย

1.3 วิธีการผสมผสานโดยยึดตามความต้องการของนักเรียนและนโยบายของโรงเรียนในการพัฒนานักเรียนในการจัดกิจกรรมโฮมรูม

1.4 วิธีการอื่น ๆ ตามความเหมาะสม

2. การประชุมผู้ปกครองในชั้นเรียนเป็นการพบปะกันระหว่างครูที่ปรึกษากับผู้ปกครองนักเรียนที่ครูที่ปรึกษาดูแลอยู่ เพื่อสร้างความสัมพันธ์อันดีต่อกันและกันร่วมมือกันดูแลช่วยเหลือนักเรียนระหว่าง บ้าน โรงเรียน และผู้ปกครองด้วยกัน ในการประชุมผู้ปกครองดังกล่าว จะทำให้นักเรียนได้รับความเอาใจใส่ดูแลจากผู้ปกครองมากขึ้น ทั้งการส่งเสริมให้นักเรียนมีคุณภาพความสามารถมากยิ่งขึ้น หรือร่วมมือกับทางโรงเรียนในการป้องกันหรือแก้ไขปัญหาของนักเรียน ครูที่ปรึกษาควรจัดประชุมอย่างน้อยภาคเรียนละ 1 ครั้ง ซึ่งการประชุมนี้มีไชรายนงานสิ่งต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับตัวนักเรียนให้ผู้ปกครองทราบเพียงอย่างเดียว แต่เป็นการจัดกิจกรรมต่าง ๆ ที่จะให้ผู้ปกครองมีส่วนร่วมในการดูแลช่วยเหลือนักเรียนให้มากขึ้น ดังนั้นสิ่งสำคัญที่ควรตระหนักในการจัดประชุมก็คือ

2.1 การเตรียมการโดยครูที่ปรึกษา ควรเตรียมความพร้อมก่อนการประชุมในด้านต่าง โดยเฉพาะข้อมูลของนักเรียนแต่ละคนและกิจกรรมที่จะดำเนินการโดยกำหนดวัตถุประสงค์ในการจัดกิจกรรมที่ชัดเจน

2.2 การสื่อสาร ครูที่ปรึกษาควรรวมคำพูดที่ก่อให้เกิดความรู้สึกทางลบหรือต่อต้านจากผู้ปกครอง เช่น การตำหนินักเรียนหรือผู้ปกครอง การแจ้งข้อบกพร่องของนักเรียนในที่ประชุม ใช้คำพูดที่แสดงถึงความเข้าใจในตัวนักเรียน แสดงถึงความห่วงใยใส่ใจของครูที่มีต่อนักเรียนทุกคน และอาศัยกิจกรรมที่จะทำให้ผู้ปกครองตระหนักในความรับผิดชอบและต้องการปรับปรุงหรือแก้ไขในส่วนที่บกพร่องของนักเรียน

2.3 การจัดกิจกรรม ในการประชุมที่จะให้ผู้ปกครองมีส่วนร่วมในการประชุมจำเป็นต้องใช้กิจกรรมต่าง ๆ โดยเริ่มด้วยการสร้างความคุ้นเคยระหว่างผู้ปกครองด้วยกัน ก่อนจึงจะมีกิจกรรมอื่น ๆ ให้ผู้ปกครองได้แสดงความคิดเห็นซึ่งเป็นสาระที่เป็นประโยชน์ต่อการดูแลช่วยเหลือนักเรียน

2.4 การสรุปผลและบันทึกหลักฐานการประชุม ผู้ปกครองในการประชุมแต่ละครั้งครูที่ปรึกษาควรมีการสรุปผลและจัดทำเอกสารเป็นหลักฐานเพื่อประโยชน์ ดังนี้

2.4.1 เป็นหลักฐานในการจัดประชุมแต่ละครั้ง

2.4.2 เป็นข้อมูลสำหรับดูแลช่วยเหลือนักเรียนต่อไป

2.4.3 เป็นข้อมูลสำหรับการจัดประชุมให้สอดคล้องกับความต้องการของผู้ปกครองในครั้งต่อไป

สรุปได้ว่า การส่งเสริมนักเรียนเป็นการสนับสนุนให้นักเรียนเป็นบุคคลที่มีคุณภาพ เกิดความภาคภูมิใจในตนเอง ช่วยเหลือนักเรียนทุกกลุ่มตามความเหมาะสม ครูที่ปรึกษาจึงควรมีการวางแผนการจัดกิจกรรมการดำเนินกิจกรรม และทำการประเมินผลการจัดกิจกรรมด้วย ซึ่งกิจกรรมโฮมรูม การประชุมผู้ปกครองชั้นเรียน ซึ่ง ถือเป็นกิจกรรมการส่งเสริมนักเรียนในระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนที่สำคัญมาก

องค์ประกอบที่ 4 การป้องกันและแก้ไขปัญหา

ความหมายของการป้องกันและแก้ไขปัญหา

กรมสุขภาพจิต (2550) ให้ความหมายว่า ในการดูแลช่วยเหลือนักเรียน ครูที่ปรึกษา ครูประจำชั้น และผู้ที่เกี่ยวข้องควรให้ความเอาใจใส่กับนักเรียนทุกคนเท่าเทียมกัน แต่สำหรับนักเรียนกลุ่มเสี่ยง/มีปัญหานั้นจำเป็นต้องให้ความดูแลเอาใจใส่อย่างใกล้ชิด และหาวิธีการช่วยเหลือป้องกัน โดยไม่ปล่อยปละละเลยนักเรียนจนกลายเป็นปัญหาของสังคม

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2559) ให้ความหมายว่า การป้องกันและแก้ไขปัญหาวัวว่า เป็นการเอาใจใส่กับนักเรียนทุกคนอย่างเท่าเทียมกัน แต่สำหรับนักเรียนกลุ่มเสี่ยง/มีปัญหานั้น จำเป็นอย่างมากที่ต้องให้ความดูแลเอาใจใส่อย่างใกล้ชิดและหาวิธีการช่วยเหลือ ทั้งการป้องกันและการแก้ไขปัญห โดยไม่ปล่อยปละละเลยนักเรียนจนกลายเป็นปัญหา

ของสังคม การสร้างภูมิคุ้มกัน การป้องกันและการแก้ไขปัญหาของนักเรียน จึงเป็นภาระงานที่ยิ่งใหญ่ และมีคุณค่าอย่างมากในการพัฒนาให้นักเรียนเติบโตเป็นบุคคลที่มีคุณภาพของสังคมต่อไป

สรุปได้ว่า การป้องกันและแก้ไขปัญหาคือ การดูแลเอาใจใส่นักเรียนทุกคนอย่างเท่าเทียมกัน ไม่ว่าจะเป็กลุ่มปกติ กลุ่มเสี่ยง และกลุ่มมีปัญหา ซึ่งถ้าเป็นักเรียนกลุ่มปกติครูที่ปรึกษาดูแลป้องกันไม่ให้นักเรียนกลุ่มปกติกลายเป็นกลุ่มเสี่ยงหรือกลุ่มมีปัญหาส่วนนักเรียนกลุ่มเสี่ยงและกลุ่มมีปัญหาครูที่ปรึกษาต้องดูแลอย่างใกล้ชิดและหาแนวทางแก้ไขปัญหที่เกิดขึ้นกับนักเรียนกลุ่มนี้ เพื่อพัฒนาส่งเสริมให้กลับมาเป็นักเรียนกลุ่มปกติได้

ความสำคัญของการป้องกันและแก้ไขปัญหา

กรมสุขภาพจิต (2547) ได้ระบุความสำคัญการป้องกันและแก้ไขปัญหาว่า การดูแลช่วยเหลือนักเรียน สำหรับนักเรียนกลุ่มเสี่ยงหรือกลุ่มมีปัญหานั้นจำเป็นอย่างมากที่ต้องให้ความดูแลใส่ใจอย่างใกล้ชิด และหาวิธีการช่วยเหลือทั้งการป้องกันและการแก้ปัญหาโดยไม่ปล่อยปละละเลยนักเรียนจนกลายเป็นปัญหาของสังคม การป้องกันและแก้ไขปัญหของนักเรียนจึงเป็นภาระงานที่ยิ่งใหญ่ และมีคุณค่าอย่างมากในการพัฒนาให้นักเรียนเติบโตเป็นบุคคลที่มีคุณภาพของสังคมต่อไป

สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา (2552) ได้ให้ความสำคัญไว้ว่า การดูแลช่วยเหลือนักเรียน ครูควรให้ความเอาใจใส่กับนักเรียนทุกคนเท่าเทียมกัน แต่สำหรับนักเรียนกลุ่มเสี่ยง และกลุ่มมีปัญหานั้น จำเป็นอย่างมากที่ต้องให้ความดูแลเอาใจใส่อย่างใกล้ชิดและหาวิธีการช่วยเหลือ ทั้งป้องกันและการแก้ไขปัญหา โดยไม่ปล่อยปละละเลยนักเรียนจนกลายเป็นปัญหาของสังคม การสร้างภูมิคุ้มกัน การป้องกันและแก้ไขปัญหของนักเรียนจึงเป็นภาระงานที่ยิ่งใหญ่และมีคุณค่าอย่างมากในการพัฒนาให้นักเรียนเติบโต เป็นบุคคลที่มีคุณภาพของสังคม

สรุปได้ว่า การป้องกันและแก้ไขปัญห จำเป็นอย่างมากที่ต้องให้ความดูแลเอาใจใส่อย่างใกล้ชิดและหาวิธีการช่วยเหลือ ทั้งป้องกันและการแก้ไขปัญห โดยไม่ปล่อยปละละเลยนักเรียนจนกลายเป็นปัญหาของสังคม การสร้างภูมิคุ้มกัน การป้องกันและแก้ไขปัญหของนักเรียน จึงเป็นภาระงานที่ยิ่งใหญ่และมีคุณค่าอย่างมากในการพัฒนาให้นักเรียนเติบโตเป็นบุคคลที่มีคุณภาพของสังคม

วิธีการดำเนินการป้องกันและแก้ไขปัญห

กรมสุขภาพจิต (2554) กล่าวว่า การดำเนินงานการป้องกันและแก้ไขปัญหไว้ว่า การป้องกันและแก้ไขปัญหให้นักเรียนนั้นมีหลายเทคนิค วิธีการ แต่สิ่งที่ครูที่ปรึกษาจำเป็นต้องดำเนินการ มี 2 ประการ

1. การให้คำปรึกษาเบื้องต้น

1.1 ครูที่ปรึกษามีความพร้อมในการให้การปรึกษาช่วยเหลือนักเรียน ด้วยความรู้สึกที่ดีต่อนักเรียนตั้งแต่เริ่มต้นจนจบ โดยมีกระบวนการในการปรึกษา ดังนี้

1.1.1 สร้างสัมพันธภาพ

1.1.2 พิจารณาทำความเข้าใจปัญหา

1.1.3 กำหนดวิธีการและดำเนินการแก้ไขปัญหา

1.1.4 ยุติการปรึกษา

1.2 ครูที่ปรึกษารับการอบรมเกี่ยวกับการปรึกษาหรือวิธีการดูแลช่วยเหลือนักเรียนในด้านต่าง ๆ ซึ่งอาจรับการอบรมจากหน่วยงานภายนอก หรือโรงเรียนจัดอบรมให้

1.3 ครูที่ปรึกษาหมั่นฝึกฝนทักษะการปรึกษาและพัฒนาอย่าง

สม่ำเสมอ

1.4 ครูที่ปรึกษาศึกษา ค้นคว้าเพิ่มเติมเกี่ยวกับจิตวิทยาพัฒนาการ หรือความรู้เกี่ยวข้องการปรึกษา การดูแลช่วยเหลือนักเรียน

2. การจัดกิจกรรมเพื่อการป้องกันและช่วยเหลือแก้ไขปัญหานักเรียน

2.1 ครูที่ปรึกษาสามารถคิดพิจารณากิจกรรมเพื่อการแก้ไขปัญหานักเรียน โดยการใช้กิจกรรมเสริมหลักสูตร

2.2 ครูที่ปรึกษาสามารถคิดพิจารณากิจกรรมเพื่อการแก้ไขปัญหานักเรียน โดยการใช้กิจกรรมในห้องเรียน

2.3 ครูที่ปรึกษาสามารถคิดพิจารณากิจกรรมเพื่อการแก้ไขปัญหานักเรียน โดยการใช้กิจกรรมเพื่อนช่วยเพื่อน

2.4 ครูที่ปรึกษาสามารถคิดพิจารณากิจกรรมเพื่อการแก้ไขปัญหานักเรียน โดยการใช้กิจกรรมซ่อมเสริม

2.5 ครูที่ปรึกษาสามารถคิดพิจารณากิจกรรมเพื่อการแก้ไขปัญหานักเรียน โดยการใช้กิจกรรมการสื่อสารกับผู้ปกครอง

กระทรวงศึกษาธิการ (2552) ได้กล่าวถึง วิธีการและเครื่องมือเพื่อการป้องกันและแก้ปัญหานักเรียนไว้ว่า การป้องกันและแก้ปัญหาให้กับนักเรียนนั้นมีหลายเทคนิควิธีการ แต่สิ่งที่ครูที่ปรึกษาจำเป็นต้องดำเนินการมี 2 ประการ คือ การให้คำปรึกษาเบื้องต้น การจัดกิจกรรมเพื่อป้องกันและแก้ปัญหา การให้คำปรึกษาเบื้องต้นกับนักเรียนเป็นการช่วยเหลือผ่อนคลายนปัญหาให้ลดน้อยลง ทั้งด้านความรู้สึก ความคิด และการปฏิบัติตนของนักเรียนในทางที่ไม่ถูกต้อง โดยมุ่งหวังให้นักเรียนมีการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมในทางที่ดีงามหรือพึงประสงค์ ปัจจัยสำคัญที่จะให้การปรึกษาเบื้องต้นมีประสิทธิภาพในการช่วยเหลือนักเรียน ครูที่ปรึกษาควรมีความรู้และทักษะพื้นฐานดังนี้

1. จิตวิทยาวัยรุ่น
  2. ความต้องการพื้นฐานของมนุษย์ทั้งร่างกายและจิตใจ
  3. กระบวนการและทักษะการปรึกษาเบื้องต้นที่สำคัญคือ การสร้างสัมพันธภาพการใช้คำถาม การรับฟังทั้งเนื้อหาและความรู้สึก
  4. แนวทางการแก้ไขปัญหานักเรียนในแต่ละลักษณะของปัญหา เช่น ด้านการเรียน สุขภาพ ครอบครัว หรือการใช้สารเสพติด การพนัน การหนีเรียน เป็นต้น
- ในการดำเนินการให้คำปรึกษาครูที่ปรึกษาควรมีความพร้อมในการให้คำปรึกษาช่วยเหลือนักเรียนด้วยความรู้สึกที่ดีต่อนักเรียน ตั้งแต่เริ่มต้นจนจบการปรึกษา โดยมีกระบวนการในการปรึกษา คือ การสร้างสัมพันธภาพ พิจารณาทำความเข้าใจปัญหา กำหนดวิธีการและดำเนินการแก้ไขปัญหา การยุติการปรึกษา การเป็นผู้ให้คำปรึกษาที่มีคุณภาพนั้น ครูที่ปรึกษาควรปฏิบัติดังนี้
- 4.1 รับการฝึกอบรมเกี่ยวกับการปรึกษาหรือวิธีการดูแลช่วยเหลือนักเรียนในด้านต่าง ๆ ซึ่งอาจจะรับการอบรมจากหน่วยงานภายนอก หรือโรงเรียนจัดอบรมให้
  - 4.2 หมั่นฝึกฝนทักษะการปรึกษาและพัฒนาตนเองอย่างสม่ำเสมอ
  - 4.3 ศึกษา ค้นคว้าเพิ่มเติมเกี่ยวกับจิตวิทยาพัฒนาการหรือความรู้ที่เกี่ยวข้องกับการปรึกษา การดูแลช่วยเหลือนักเรียน การจัดกิจกรรมเพื่อป้องกันและช่วยเหลือแก้ไขปัญหานักเรียนในการป้องกันแก้ไขปัญหานักเรียน นอกจากจะให้คำปรึกษาเบื้องต้นแล้ว การจัดกิจกรรมต่าง ๆ เพื่อการช่วยเหลือนักเรียนก็เป็นสิ่งสำคัญ เพราะจะทำให้การช่วยเหลือมีประสิทธิภาพ ก่อให้เกิดความร่วมมือร่วมใจของครูทุกคน โดยมีแนวดำเนินการคือครูที่ปรึกษาสามารถคิดพิจารณากิจกรรม เพื่อการแก้ไขปัญหานักเรียนได้หลายแนวทางและที่สำคัญมี 5 แนวทาง คือ

4.3.1 การใช้กิจกรรมเสริมหลักสูตร

4.3.2 การใช้กิจกรรมในห้องเรียน

4.3.3 การใช้กิจกรรมเพื่อนช่วยเพื่อน

4.3.4 การใช้กิจกรรมชอนเสริม

4.3.5 การใช้กิจกรรมการสื่อสารกับผู้ปกครอง โดยที่กิจกรรม

ตามข้อ 2, 3 และ 5 ครูที่ปรึกษาสามารถดำเนินการด้วยตนเองส่วน ข้อ 1 และข้อ 4 จำเป็นต้องมีการประสานงานเพื่อขอความร่วมมือจากครูอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง รวมทั้งการสนับสนุนของผู้บริหารโรงเรียน การพิจารณากิจกรรมครูที่ปรึกษาควรคำนึงถึงความเหมาะสมสอดคล้องกับลักษณะปัญหา บุคลิกลักษณะของนักเรียนแต่ละคน สภาพของชั้นเรียน โรงเรียน และชุมชน

สรุปได้ว่า การช่วยเหลือป้องกันและแก้ไขปัญหานักเรียนต้องพิจารณาหาสาเหตุของปัญหาให้ครบถ้วน และหาวิธีการช่วยเหลือให้เหมาะสมกับสาเหตุนั้น ๆ เพราะปัญหา

ไม่ได้เกิดจากสาเหตุเพียงสาเหตุเดียว แต่อาจจะเกิดจากหลายสาเหตุที่เกี่ยวข้องสัมพันธ์กัน ปัญหาที่เหมือนกันของนักเรียนแต่ละคนไม่จำเป็นต้องเกิดจากสาเหตุที่เหมือนกัน และวิธีการช่วยเหลือที่ประสบความสำเร็จกับนักเรียนคนหนึ่งก็อาจไม่เหมาะกับนักเรียนอีกคนหนึ่ง เนื่องจากความแตกต่างของบุคคล ดังนั้นการช่วยเหลือนักเรียนโดยเฉพาะการให้คำปรึกษาจึงไม่มีสูตรการช่วยเหลือสำเร็จตายตัว เพียงแต่มีแนวทาง กระบวนการหรือทักษะการช่วยเหลือที่ครูแต่ละคนสามารถเรียนรู้ ผักผ่อน เพื่อการไปใช้ให้เหมาะสมกับแต่ละปัญหามนนักเรียนแต่ละคน

องค์ประกอบที่ 5 การส่งต่อ

ความหมายของการส่งต่อ

กรมสุขภาพจิต (2554) ให้ความหมายว่า ในการแก้ปัญหาของนักเรียน โดยครูที่ปรึกษาตามกระบวนการดำเนินงานตามระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน อาจมีบางกรณีที่มีปัญหาที่มีความยากต่อการแก้ไขช่วยเหลือ หรือแก้ไขช่วยเหลือแล้วนักเรียนมีพฤติกรรมไม่ดีขึ้น ก็ควรดำเนินการส่งต่อไปยังผู้เชี่ยวชาญเฉพาะด้านต่อไป เพื่อให้ปัญหาของนักเรียนได้รับการช่วยเหลืออย่างถูกทางและรวดเร็วขึ้น หากปล่อยให้เป็นบทบาทหน้าที่ของครูประจำชั้น/ครูที่ปรึกษา/ผู้ที่เกี่ยวข้องคนใดคนหนึ่งเท่านั้นความยุ่งยากของปัญหาอาจมีมากขึ้นหรือลุกลามกลายเป็นปัญหาใหญ่โตจนยากต่อการแก้ไขช่วยเหลือ การส่งต่อแบ่งเป็น 2 แบบ คือ

1. การส่งต่อภายใน ครูที่ปรึกษาส่งต่อไปยังครูที่สามารถให้การช่วยเหลือนักเรียนได้ ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับลักษณะปัญหา เช่น ครูแนะแนว ครูพยาบาล ครูประจำวิชา หรือ ฝ่ายปกครอง เป็นต้น
2. การส่งต่อนอก ครูแนะแนวหรือฝ่ายปกครองเป็นผู้ดำเนินการส่งต่อไปยังผู้เชี่ยวชาญภายนอก สำหรับการส่งต่อภายใน หากส่งต่อไปยังครูแนะแนวหรือฝ่ายปกครองจะเป็นการแก้ไขปัญหายุ่งยากต่อการช่วยเหลือของครูที่ปรึกษา เช่น ปัญหาเกี่ยวกับจิตใจความรู้สึก ปัญหาพฤติกรรมที่ซับซ้อนหรือรุนแรง เป็นต้น ครูที่รับต่อต้องมีการช่วยเหลืออย่างเป็นระบบ และประสานการทำงานกับผู้เกี่ยวข้องเพื่อการช่วยเหลือที่มีประสิทธิภาพ แต่หากเกิดกรณียากต่อการช่วยเหลืออีกก็ต้องส่งต่อผู้เชี่ยวชาญภายนอก

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2559) ให้ความหมายของการส่งต่อว่า ในการป้องกันและแก้ไขปัญหามนนักเรียนโดยครูที่ปรึกษา อาจมีกรณีที่บางปัญหามีความยากต่อการช่วยเหลือ หรือช่วยเหลือแล้วนักเรียนมีพฤติกรรมไม่ดีขึ้นก็ควรดำเนินการส่งต่อไปยังผู้เชี่ยวชาญเฉพาะด้านต่อไป เพื่อให้ปัญหาของนักเรียนได้รับการช่วยเหลืออย่างถูกทางและรวดเร็วขึ้น หากปล่อยให้เป็นบทบาทหน้าที่ของครูที่ปรึกษาหรือครูคนใดคนหนึ่งเพียงลำพังความยุ่งยากของปัญหาอาจมีมากขึ้น หรือลุกลามกลายเป็นปัญหาใหญ่โตจนยากต่อการแก้ไข ซึ่งครูที่ปรึกษาสามารถดำเนินการได้ตั้งแต่กระบวนการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล หรือการคัดกรอง

นักเรียนก็ได้ ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับลักษณะของปัญหาของนักเรียนในแต่ละกรณี การส่งต่อแบ่งเป็น 2 แบบ คือ

1. การส่งต่อภายใน ครูที่ปรึกษาส่งต่อไปยังครูที่สามารถให้การช่วยเหลือ นักเรียนได้ ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับลักษณะของปัญหา เช่น ส่งต่อครูแนะแนว ครูพยาบาล ครูประจำวิชา หรือ ฝ่ายปกครอง

2. การส่งต่อภายนอก ครูแนะแนวหรือฝ่ายปกครองเป็นผู้ดำเนินการ ส่งต่อไปยังผู้เชี่ยวชาญภายนอก หากพิจารณาเห็นว่าเป็นกรณีปัญหาที่มีความยากเกินกว่าศักยภาพ ของโรงเรียนจะดูแลช่วยเหลือได้

สรุปได้ว่า การส่งต่อ คือ การส่งนักเรียนต่อไปยังผู้เชี่ยวชาญเฉพาะด้าน เพื่อให้ปัญหาของนักเรียนได้รับการช่วยเหลืออย่างถูกต้องและรวดเร็วขึ้น ใช้ในกรณีที่การป้องกันและ แก้ไขปัญหาของนักเรียนโดยครูที่ปรึกษา มีความยากต่อการช่วยเหลือ

ความสำคัญของการส่งต่อ

กรมสุขภาพจิต (2554) ได้ให้ความสำคัญไว้ว่า ในการป้องกันและแก้ไข ปัญหา ของนักเรียน โดยครูที่ปรึกษาตามกระบวนการในข้อ 4 นั้น อาจมีบางกรณีที่ปัญหามีความยากต่อการ ช่วยเหลือ หรือช่วยเหลือแล้ว นักเรียนมีพฤติกรรมไม่ดีขึ้นก็ควรดำเนินการส่งต่อไปยังผู้เชี่ยวชาญ เฉพาะด้านต่อไป เพื่อให้ปัญหาของนักเรียนได้รับการช่วยเหลืออย่างถูกต้องและรวดเร็วขึ้น หากปล่อยให้เป็นบทบาทหน้าที่ครูปรึกษา หรือครูคนใดคนหนึ่งเท่านั้น ความยุ่งยากของปัญหาอาจมี มากขึ้นหรือลุกลามกลายเป็นปัญหาใหญ่โตจนยากต่อการแก้ไข

สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา (2552) ได้ให้ความสำคัญไว้ว่า การป้องกันและแก้ไข ปัญหาของนักเรียนโดยครูที่ปรึกษา อาจมีบางกรณีที่ปัญหามีความยากต่อการ ช่วยเหลือ หรือช่วยเหลือแล้วนักเรียนมีพฤติกรรมไม่ดีขึ้นก็ควรดำเนินการส่งต่อไปยังผู้เชี่ยวชาญ เฉพาะด้านต่อไป เพื่อให้ปัญหาของนักเรียนได้รับการช่วยเหลืออย่างถูกต้องและรวดเร็วขึ้น หากปล่อยให้เป็นบทบาทหน้าที่ครูปรึกษา หรือครูคนใดคนหนึ่งเท่านั้น ความยุ่งยากของปัญหาอาจมี มากขึ้นหรือลุกลามกลายเป็นปัญหาใหญ่โตจนยากต่อการแก้ไข

สรุปได้ว่า การส่งต่อมีความสำคัญมากในกรณีการป้องกันและแก้ไข ปัญหา ของนักเรียนโดยครูที่ปรึกษา หรือช่วยเหลือแล้วนักเรียนมีพฤติกรรมไม่ดีขึ้นก็ควรดำเนินการส่งต่อไป ยังผู้เชี่ยวชาญเฉพาะด้านต่อไป นี้ เพื่อให้ปัญหาของนักเรียนได้รับการช่วยเหลืออย่างถูกต้องและ รวดเร็วขึ้น หากป้องกันและแก้ไข ปัญหาไม่ถูกต้องอาจทำให้เกิดความยุ่งยากของปัญหาอาจมีมากขึ้น หรือลุกลามกลายเป็นปัญหาใหญ่โตจนยากต่อการแก้ไข

แนวทางการดำเนินงานส่งต่อ

กรมสุขภาพจิต (2554) ให้แนวทางการดำเนินงานการส่งต่อ ไว้ว่า การแก้ปัญหาของนักเรียนโดยครูที่ปรึกษา ตามกระบวนการดำเนินงานตามระบบการดูแลช่วยเหลือ นักเรียนอาจมีบางกรณีที่มีปัญหาที่มีความยากต่อการแก้ไขช่วยเหลือ จึงเป็นต้องดำเนินการส่งต่อ โดยแนวทางการดำเนินการส่งต่อ คือ

1. ครูที่ปรึกษาประสานงานกับครูที่ช่วยเหลือนักเรียนต่อเพื่อให้ทราบล่วงหน้าก่อน
2. ครูที่ปรึกษาสรุปข้อมูลส่วนตัวของนักเรียนที่เกี่ยวข้องกับการช่วยเหลือ และวิธีการช่วยเหลือที่ผ่านมา รวมทั้งผลที่เกิดขึ้นจากการช่วยเหลือนั้นให้ผู้รับการช่วยเหลือนักเรียนทราบ โดยมีแบบบันทึกการส่งต่อหรือแบบประสานงานขอความร่วมมือจากผู้เกี่ยวข้อง

สรุปได้ว่า การดำเนินการส่งต่อ คือ การที่ครูที่ปรึกษำบันทึกการส่งต่อ หรือแบบประสานงานขอความร่วมมือจากผู้เกี่ยวข้อง ชี้แจงให้นักเรียนเข้าใจถึงความจำเป็นในการส่งต่อโดยใช้คำพูดที่สร้างสรรค์ ทำให้นักเรียนมีความรู้สึกที่ดีต่อการส่งต่อและยินดีไปพบครูที่จะช่วยเหลือ นัดวัน เวลา สถานที่นัดพบกับครูที่รับช่วยเหลือนักเรียน และดำเนินการส่งต่อติดตามผลการช่วยเหลือนักเรียนอย่างสม่ำเสมอ ทั้งการส่งต่อภายในและการส่งต่อภายนอก

การบริหารแบบมีส่วนร่วม

ความหมายของการบริหารแบบมีส่วนร่วม

สันติ บุญภิรมย์ (2552) ให้ความหมายของการบริหารแบบมีส่วนร่วมว่า คือ การดำเนินงานของผู้บริหารสถานศึกษาที่มองเห็นว่าบุคลากรทุกคนมีความสามารถที่แตกต่างกัน โดยนำความสามารถของแต่ละบุคคลมาใช้ประโยชน์ให้คุ้มค่า ภายใต้บริบทของสถานศึกษานั้น ๆ ทั้งนี้โดยมีความเชื่อพื้นฐานว่าตามลำพังเพียงแต่ผู้บริหารผู้เดียวย่อมมีข้อจำกัด ภายใต้ข้อจำกัดดังกล่าวสามารถแก้ไขได้โดยการบริหารแบบมีส่วนร่วม ซึ่งมีศักยภาพทางการบริหารเป็นทวีคูณ

เมตต์ เมตการุณจิต (2553) ได้กล่าวหลักการสำคัญของการบริหารแบบมีส่วนร่วมว่า คือ การสร้างบรรยากาศในการทำงานแบบประชาธิปไตย เปิดโอกาสให้ผู้ร่วมงานได้แสดงความคิดเห็นมีส่วนร่วมในการตัดสินใจและรับผิดชอบ

ประเสริฐศักดิ์ เหนียวใส (2559) ให้ความหมายการบริหารแบบมีส่วนร่วมว่า หมายถึง การบริหารที่ผู้บังคับบัญชาขององค์กรเปิดโอกาสให้ผู้ใต้บังคับบัญชาหรือผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้อง มีการตัดสินใจร่วมกัน มีการวางแผนและการปฏิบัติงานร่วมกัน ตลอดจนการติดตามประเมินผล ปรับปรุงแก้ไขและร่วมกันรับผิดชอบ

กนกวรรณ บุราณสาร (2560) ให้ความหมายการบริหารแบบมีส่วนร่วมว่า หมายถึง การบริหารที่ผู้บริหารหรือเจ้าของกิจการได้เปิดโอกาสให้ผู้ปฏิบัติงานได้มีส่วนร่วมในการบริหารงาน ด้านต่าง ๆ เช่น การให้มีส่วนร่วมในการวางแผนช่วยเหลือแนะข้อคิดเห็นเพื่อประกอบการตัดสินใจ ของนักบริหาร ตลอดจนการให้โอกาสและมีอิสระกับกลุ่มที่จะตัดสินใจทำงานเองภายใต้เป้าหมายและ นโยบายที่มอบหมายไว้ให้อย่างกว้าง ๆ สำหรับวิธีปฏิบัติในการให้พนักงานมีส่วนร่วมในการบริหารนั้น อาจทำได้หลายวิธีแตกต่างกันสุดแต่ความเหมาะสม

ศฤงคาร ใจปัญหา (2563) ให้ความหมายการบริหารแบบมีส่วนร่วมว่า หมายถึง ลักษณะกิจกรรมหรือกระบวนการที่เกิดจากความร่วมมือระหว่างผู้บริหารสถานศึกษา ครูและ บุคลากรในสถานศึกษา คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ผู้ปกครองและผู้นำชุมชนที่ไม่ใช่ กรรมการสถานศึกษา ที่จะประกอบหรือปฏิบัติงานร่วมกัน โดยมีเป้าหมายและผลประโยชน์ร่วมกัน ทุกคนมีส่วนร่วมวางแผน มีส่วนร่วมตัดสินใจ มีส่วนร่วมดำเนินงาน มีส่วนร่วมติดตามและประเมินผล มีส่วนร่วมปรับปรุงและพัฒนา ในการจัดสภาพแวดล้อมการเรียนรู้ด้านกายภาพ ด้านจิตภาพ และด้านสังคม

Bryman (1986) ให้ความหมายการบริหารแบบมีส่วนร่วมว่า หมายถึง การมีส่วนร่วม ในการจัดบรรยากาศให้มีการวางแผนเป้าหมายที่ชัดเจนร่วมกัน และผู้ได้บังคับบัญชาสามารถ ร่วมกำหนด เป้าหมายด้วย

Yukl (1981) ให้ความหมายการบริหารแบบมีส่วนร่วมว่า หมายถึง การบริการที่ผู้นำ เปิดโอกาสให้ผู้ใต้บังคับบัญชาเข้ามามีส่วนร่วมในการตัดสินใจ มีอิสระในการทำงานมีสิทธิในการเสนอ ความคิดเห็นเพื่อร่วมแก้ปัญหา

House (1971) ให้ความหมายการบริหารแบบมีส่วนร่วมว่า หมายถึง เป็นการบริหารที่ ผู้บริหารเน้นการแบ่งปันข้อมูล แบ่งอำนาจในการตัดสินใจ มีความเท่าเทียมกัน และยอมรับในการ ตัดสินใจซึ่งกันและกัน

สรุปได้ว่า การบริหารงานแบบมีส่วนร่วม หมายถึง กระบวนการบริหารขององค์กรที่ ผู้บริหารการเปิดโอกาสให้ผู้ที่มีส่วนร่วมในการปฏิบัติงาน ทุกคนมีส่วนร่วมในการบริหารงานใน ขั้นตอนต่าง ๆ ตั้งแต่ส่วนร่วมในการตัดสินใจ การดำเนินงาน ในการประเมินผล และมีผลประโยชน์ ร่วมกัน

ประโยชน์ของการบริหารแบบมีส่วนร่วม

สัมฤทธิ์ กางเพ็ง (2545) กล่าวถึงประโยชน์ของการบริหารแบบมีส่วนร่วมไว้ ดังนี้

1. การมีส่วนร่วมก่อให้เกิดการระดมความคิดและอภิปรายร่วมกันระหว่างผู้เกี่ยวข้อง ทำให้เกิดความคิดเห็นที่หลากหลาย ทำให้การปฏิบัติมีความเป็นไปได้มากกว่าการคิดคนเดียว

2. การมีส่วนร่วมในการบริหารมีผลในทางจิตวิทยา คือ ทำให้เกิดการต่อต้านน้อยลง ในขณะที่เดียวกันก็จะเกิดการยอมรับมากขึ้น

3. เปิดโอกาสให้มีการสื่อสารที่ดีกว่า สามารถแลกเปลี่ยนข้อมูลและประสบการณ์ในการทำงานร่วมกัน ตลอดจนกระตุ้นเสริมสร้างความสัมพันธ์ที่ดีต่อกัน

4. เปิดโอกาสให้ผู้ร่วมงานหรือผู้เกี่ยวข้องมีโอกาสได้ใช้ความสามารถและทักษะในการทำงานร่วมกัน เกิดความมีน้ำใจและความจงรักภักดีต่อหน่วยงานมากขึ้น

5. การมีส่วนร่วมจะทำให้ผลการปฏิบัติงานดีขึ้น การตัดสินใจมีคุณภาพมากขึ้นและส่งเสริมให้มีการปรับปรุงงาน ตลอดจนผู้ร่วมงานมีความพึงพอใจในการปฏิบัติงานมากขึ้น

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ (2550) ได้กล่าวถึง ประโยชน์ของการบริหารแบบมีส่วนร่วมไว้ ดังนี้

1. ช่วยสร้างความสามัคคีรวมพลังของบุคคลในองค์กร
2. ช่วยให้ทราบถึงความต้องการขององค์กรทั้งหมด
3. ช่วยเพิ่มพูนประสิทธิภาพการทำงานให้สูงขึ้น ลดความเฉื่อยชาในการปฏิบัติงาน และการย้ายงาน

4. ช่วยลดความขัดแย้งและการต่อต้านจากพนักงานระดับต่ำ
5. ช่วยสร้างบรรยากาศในการทำงาน และให้สุขภาพจิตของคนในองค์กรดีขึ้น
6. ช่วยเพิ่มผลผลิตในองค์กร
7. สร้างสรรค์หลักการประชาธิปไตยให้เกิดขึ้นในองค์กร
8. ช่วยลดค่าใช้จ่ายในการบริหารงานใช้ทรัพยากรอย่างประหยัดและทะนุถนอม
9. ทำให้ผู้ร่วมงานเกิดความรู้สึกว่าเข้าเป็นส่วนหนึ่งในองค์กร
10. เป็นการแบ่งเบาภาระหน้าที่ของผู้บังคับบัญชา ในการควบคุมงานให้ลดน้อยลง และทำให้ผลของงานดีขึ้น

Anthony (1978) สรุปประโยชน์ของการบริหารแบบมีส่วนร่วมไว้ 8 ประการ ดังนี้

1. ก่อให้เกิดความพร้อมต่อการเปลี่ยนแปลงที่จะเกิดขึ้น โดยปกติแล้วบุคคลย่อมมีธรรมชาติที่ต่อต้านการเปลี่ยนแปลง เพราะการเปลี่ยนแปลงทำให้ต้องปรับตัวจากสภาพที่เคยชิน แต่การบริหารแบบมีส่วนร่วม ทำให้ทุกคนที่มีส่วนเกี่ยวข้องได้มีส่วนร่วมตัดสินใจและร่วมดำเนินการในเรื่องต่าง ๆ ดังนั้น เมื่อหน่วยงานมีความจำเป็นต้องเปลี่ยนแปลง บุคลากรในหน่วยงานก็สามารถรับการเปลี่ยนแปลงนั้นได้ดีกว่าหน่วยงานที่ไม่ได้บริหารงานในลักษณะนี้

2. ทำให้ความสัมพันธ์ระหว่างผู้บริหารกับพนักงาน และผู้บริหารกับสหภาพแรงงานราบรื่นขึ้น เนื่องจากการบริหารแบบมีส่วนร่วมทำให้กลุ่มต่าง ๆ กล้าเปิดเผยความไม่พอใจต่าง ๆ

ออกมา ทำให้ลดความสูญเสียต่าง ๆ อันเนื่องมาจากการขาดงาน การนัดหยุดงานหรือการทำงานไม่เต็มประสิทธิภาพ

3. ทำให้พนักงานมีความผูกพันต่อหน่วยงานมากขึ้น การบริหารแบบมีส่วนร่วมทำให้พนักงานได้มีส่วนร่วมในการตัดสินใจในเรื่องต่าง ๆ ของหน่วยงานทำให้พนักงานเกิดความนับถือตนเองและรู้ว่าตนเองมีคุณค่าต่อหน่วยงาน ผลงานต่าง ๆ ของหน่วยงานมาจากความร่วมมือของทุกคนในหน่วยงานส่งผลให้เกิดความรักความผูกพันต่อหน่วยงาน

4. ทำให้มีความไว้วางใจต่อฝ่ายบริหารมากขึ้น เมื่อพนักงานได้มีส่วนร่วมตัดสินใจกับฝ่ายบริหารพนักงานจะเข้าใจถึงเหตุผลและความจำเป็นของฝ่ายบริหารได้ดีขึ้น และการบริหารลักษณะนี้ก็ช่วยให้ต่างฝ่ายต่างมีความเคารพซึ่งกันและกัน ดังนั้นเมื่อมีปัญหาใด ๆ เกิดขึ้น ต่างฝ่ายก็จะมีความรู้สึกไว้วางใจกันมากขึ้น การแก้ปัญหาก็สามารถดำเนินไปอย่างตรงไปตรงมา

5. ทำให้การบริหารพนักงานง่ายขึ้น เนื่องจากการบริหารแบบมีส่วนร่วมทำให้พนักงานยอมรับต่อการเปลี่ยนแปลงที่จะเกิดขึ้น มีความผูกพันต่อหน่วยงานและมีความไว้วางใจต่อฝ่ายบริหารมากขึ้น ส่งผลให้สามารถลดจำนวนฝ่ายบริหารลงได้ เนื่องจากไม่จำเป็นต้องมีการควบคุมอย่างใกล้ชิดและการได้มีส่วนร่วมก็ช่วยให้เขามีความรับผิดชอบมากขึ้น รวมทั้งช่วยให้ยอมรับในอำนาจหน้าที่ของฝ่ายบริหารได้มากขึ้น

6. ทำให้การตัดสินใจทางการบริหารมีคุณภาพดีขึ้น เนื่องจากมีหลายคนมาช่วยกันคิดในเรื่องเดียวกัน ทำให้คิดได้รอบคอบยิ่งขึ้น ดังคำว่า “สองหัวดีกว่าหัวเดียว” และการที่มีฝ่ายพนักงานมาช่วยตัดสินใจทำให้ฝ่ายบริหารได้ข้อมูลในการตัดสินใจมากขึ้น

7. ทำให้การติดต่อสื่อสารจากเบื้องล่างสู่เบื้องบนดีขึ้น โดยปกติในหน่วยงานทั่วไปมักสื่อสารจากบนลงล่างมากกว่าจากล่างขึ้นบน การบริหารแบบมีส่วนร่วมเป็นช่องทางให้เกิดการสื่อสารจากล่างขึ้นบนได้ดีขึ้น

8. ทำให้ทีมงานมีประสิทธิภาพดีขึ้น การบริหารแบบมีส่วนร่วมทำให้พนักงานเข้าใจเป้าหมายได้ตรงกันและมีทิศทางการทำงานไปในทางเดียวกัน ทำให้ลดความขัดแย้งในการปฏิบัติงานส่งผลให้ทีมงานมีประสิทธิภาพดีขึ้น

สรุปได้ว่า การบริหารแบบมีส่วนร่วมมีประโยชน์ต่อองค์กร ช่วยให้บรรยากาศและการสื่อสารในองค์กรดีขึ้น ลดความขัดแย้ง ลดต้นทุน เพิ่มผลผลิต และองค์กรมีความพร้อมที่จะรับการเปลี่ยนแปลงได้ เป็นประโยชน์ต่อผู้บริหาร โดยสามารถบริหารพนักงานได้ง่ายขึ้น การตัดสินใจมีประสิทธิภาพและประสิทธิผลมากขึ้น และประโยชน์ต่อพนักงาน โดยความสัมพันธ์ระหว่างพนักงานกับฝ่ายบริหารและระหว่างพนักงานด้วยกันดีขึ้น มีความไว้วางใจกันสูง มีความรับผิดชอบและผูกพันกับองค์กรมากขึ้น รวมทั้งมีความเข้าใจกฎระเบียบและข้อจำกัดขององค์กร

องค์ประกอบของการบริหารแบบมีส่วนร่วม

ทิสนา แคมมณี (2545) ได้กล่าวถึง รูปแบบการมีส่วนร่วมในการทำงานให้มีประสิทธิภาพ ประกอบด้วยดังนี้

1. การมีเป้าหมายร่วมกัน คือ บุคคลที่จะมาร่วมกันทำงานนั้นจะต้องมีวัตถุประสงค์ในการมาร่วมกันคือ จะต้องมีการรับรู้และเข้าใจเป้าหมายร่วมกันจะทำอะไรให้เป็นผลสำเร็จ
2. การมีส่วนร่วมในการดำเนินงาน คือ บุคคลที่มาร่วมกันทำงานนั้นจะต้องมีบทบาทหน้าที่ในการดำเนินงานของกลุ่มในลักษณะใดลักษณะหนึ่ง
3. การติดต่อสื่อสารกันในกลุ่ม คือ บุคคลที่มาร่วมกันทำงานนั้นจะต้องมีการสื่อความหมายต่อกันและกัน เพื่อช่วยให้เกิดความเข้าใจในการทำงานร่วมกัน
4. การร่วมมือประสานงานกันในกลุ่ม คือ บุคคลที่มาร่วมกันทำงานนั้นจะต้องมีการประสานงานกัน เพื่อให้งานของกลุ่มดำเนินไปสู่ความสำเร็จ
5. การตัดสินใจร่วมกัน คือ บุคคลที่มาร่วมกันทำงานนั้นจะต้องมีโอกาสร่วมกันที่จะตัดสินใจในงานที่ทำในระดับใดระดับหนึ่ง
6. การมีผลประโยชน์ร่วมกัน คือ บุคคลที่มาร่วมกันทำงานนั้นจะต้องได้รับการจัดสรรผลประโยชน์ตอบแทนจากผลที่เกิดจากการทำงานร่วมกัน

สันติ บุญภิรมย์ (2552) ได้ให้แนวทางการบริหารแบบมีส่วนร่วมว่า การบริหารแบบมีส่วนร่วมเป็นการบริหารอีกรูปแบบหนึ่งที่ผู้บริหารจะต้องใช้ศิลปะในการบริหารมากกว่าใช้ศาสตร์ แนวทางการบริหารแบบมีส่วนร่วม จำแนกได้ 5 แนวทาง ดังนี้

1. การร่วมคิด หมายความว่า ผู้บริหารเปิดโอกาสให้เพื่อนร่วมงานบางคน บางกลุ่ม หรือทั้งหมดร่วมคิด อาจจะเป็นทั้งทางตรงและทางอ้อม การร่วมคิดมีประโยชน์หลายประการต่อองค์กร โดยทั่วไปก่อให้เกิดการยอมรับซึ่งกันและกัน เป็นการเปิดใจของผู้บริหาร อย่างไรก็ตาม การคิดเป็นกระบวนการขั้นต้นของการดำเนินงาน สำหรับการเริ่มต้นด้วยการคิดก็คือการแสดงความเป็นเจ้าของตั้งแต่เริ่มต้น เพื่อการกำหนดเป้าหมายและวัตถุประสงค์ร่วมกัน
2. การร่วมทำ หมายความว่า ผู้บริหารจะต้องนำผลของการร่วมคิดที่ได้ตกผลึกแล้วนำไปสู่การปฏิบัติในระยะเวลาที่เหมาะสม สอดคล้องกับความรู้ความสามารถของผู้ร่วมงาน ในแต่ละคนในความแตกต่างที่ก่อให้เกิดประโยชน์อย่างสูงต่อองค์กร ดังนั้นการร่วมทำจะต้องคำนึงถึงทีมงานที่มีศักยภาพเป็นสำคัญ
3. ร่วมประเมินผลงาน หมายความว่า การประเมินผลงานต้องไม่มอบหมายให้ฝ่ายใดฝ่ายหนึ่งโดยเฉพาะที่เรียกว่า ฝ่ายประเมินผล แต่การประเมินผลงานที่ดีจะต้องเป็นผลมาจากการกำหนดเครื่องมือวัดผลที่มีคุณภาพ โดยผู้ร่วมงานในแต่ละฝ่ายแต่ละแผนกได้มีโอกาสร่วมกันเสนอประเด็นที่ต้องการวัดผล พร้อมทั้งกำหนดค่าคะแนนที่เหมาะสม เมื่อได้คะแนนจากการวัดผลแล้ว

นำคะแนนดังกล่าวไปใช้ในการประเมินผล โดยเทียบกับเกณฑ์หรือเทียบเคียงกับการปฏิบัติในรอบปีที่ผ่านมาได้

4. ร่วมยอมรับในผลการประเมิน หมายความว่า ผลของการประเมินที่เกิดขึ้นจากเครื่องมือวัดผลที่มีคุณภาพ ผลของการประเมินจะปรากฏออกมาในรูปแบบลักษณะใดก็ต้องยอมรับ และไม่ควรโยนความรับผิดชอบอันเกิดจากการปฏิบัติให้บุคคลใดหรือฝ่ายใดฝ่ายหนึ่งโดยเฉพาะ ทั้งนี้ต้องรับผิดชอบร่วมกันทั้งทีมงาน

5. ร่วมปรับปรุงวิธีการทำงานใหม่ หมายความว่า การปฏิบัติในทุกองค์กร เมื่อวงจรการปฏิบัติงานจบลง ผลของงานทั้งผ่านเกณฑ์และไม่ผ่านเกณฑ์ มีความจำเป็นจะต้องเสนอแนะปรับปรุงการทำงานเพื่อแก้ไขปัญหาและเพิ่มประสิทธิภาพให้ดียิ่งขึ้นไป โดยใช้วิธีการที่เหมาะสม สอดคล้องกับบริบทที่เปลี่ยนแปลงไป ปรับปรุงตามความเหมาะสม เพื่อยกระดับวิธีการบริหารของตนเองต่อไป

Cohen และ Uphoff (1977) กล่าวว่า การบริหารแบบมีส่วนร่วม คือ การที่ประชาชนมีส่วนร่วม มีส่วนเกี่ยวข้องในกระบวนการตัดสินใจเกี่ยวกับเรื่องที่มีหน้าที่รับผิดชอบและวิธีการดำเนินการที่เกี่ยวข้องกับการปฏิบัติงานตามแผนงานโครงการ โดยการร่วมมือ หรือสนับสนุนด้านทรัพยากร การมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์ การประเมินผลการ ซึ่งการดำเนินงานมี 4 ลักษณะ ได้แก่

1. การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ (Participation in Decision Making)
  - 1.1 การริเริ่มตัดสินใจ
  - 1.2 การดำเนินการตัดสินใจ
  - 1.3 ตัดสินใจปฏิบัติ
2. การมีส่วนร่วมปฏิบัติการ (Participation in Implementation)
  - 2.1 การสนับสนุนทรัพยากร
  - 2.2 การบริหารงาน
  - 2.3 การขอความร่วมมือด้านบุคคล
3. การมีส่วนร่วมในผลประโยชน์ (Participation in Benefits)
  - 3.1 ด้านวัสดุ
  - 3.2 ด้านสังคม
  - 3.3 ด้านบุคคล
4. การมีส่วนร่วมในการประเมินผล (Participation in Evaluation)
  - 4.1 ควบคุมตรวจสอบการดำเนินกิจกรรมทั้งหมด
  - 4.2 ปรับตัวในการมีส่วนร่วม

Shadid และคณะ (1982) กล่าวว่า การบริหารแบบมีส่วนร่วมมีขั้นตอนในการดำเนินงาน ดังนี้

1. การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ ประการแรกที่จะต้องกระทำ คือ การกำหนดความต้องการและการจัดลำดับความสำคัญ ต่อจากนั้นก็เลือกนโยบายและประชากรที่เกี่ยวข้องกับการตัดสินใจในช่วงเริ่มต้น การตัดสินใจในช่วงการดำเนินแผนงานและการตัดสินใจในช่วงการปฏิบัติตามแผนที่วางไว้
2. การมีส่วนร่วมในการดำเนินงาน ในส่วนขององค์ประกอบในการดำเนินงาน โครงการนั้นจะได้มาจากคำถามที่ว่าใครทำประโยชน์ให้กับโครงการได้บ้าง และจะทำประโยชน์ได้โดยวิธีใด เช่น การช่วยเหลือด้านทรัพยากร การบริหารและประสานงาน และการขอความช่วยเหลือ เป็นต้น
3. การมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์ นอกจากความสำคัญของผลประโยชน์ในเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพแล้ว ยังต้องพิจารณาถึงการกระจายผลประโยชน์ภายในกลุ่ม ด้วยผลประโยชน์ของโครงการนี้จะรวมผลประโยชน์ในทางบวกและผลที่เกิดขึ้นในทางลบที่เป็นผลเสียของโครงการ ซึ่งอาจเป็นประโยชน์และเป็นโทษได้ทั้งต่อบุคคลและสังคม
4. การมีส่วนร่วมในการประเมินผล การมีส่วนร่วมในการประเมินผลนั้น สิ่งสำคัญจะต้องสังเกต คือ ความเห็น ความชอบ และความคาดหวัง ซึ่งจะมีอิทธิพลสามารถแปรเปลี่ยนพฤติกรรมของบุคคลในกลุ่มต่าง ๆ ได้

White (1982) กล่าวว่า การมีส่วนร่วมประกอบด้วย 3 มิติด้วยกัน มิติที่หนึ่ง คือ การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจว่า อะไรควรทำและทำอย่างไร มิติที่สองมีส่วนร่วมเสียสละในการพัฒนาและลงมือปฏิบัติการตามที่ได้ตัดสินใจ และมิติที่สาม มีส่วนร่วมในการแบ่งปันผลประโยชน์ที่เกิดจากการดำเนินงาน และยังมีอีกมิติหนึ่งที่น่าจะพิจารณาเป็นมิติที่สี่คือ การมีส่วนร่วมในการประเมินผล

Hirsch (1990) กล่าวว่า การมีส่วนร่วมมีจุดเด่น 3 ด้าน คือ 1) ด้านบริบท การมีส่วนร่วมเป็นการนำคนในท้องถิ่นที่รู้จักสังคมและสิ่งแวดล้อมทางกายภาพของชุมชนอย่างแท้จริงให้เข้ามามีส่วนร่วมในการพัฒนา ทำให้สามารถตัดสินใจได้อย่างมีประสิทธิภาพ 2) ด้านการปฏิบัติ การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ ทำให้คนในท้องถิ่นมีความรู้สึกว่าเป็นส่วนหนึ่งของการพัฒนา และทำให้ประชาชนมีโอกาสใช้ความสามารถของตนเอง ในการร่วมกันทำงานทั้งในรูปของความคิด การตัดสินใจและการกระทำอย่างเต็มที่ รวมทั้งมีความรู้สึกว่าเป็นเจ้าของชุมชน และต้องการมีส่วนร่วมในการแก้ไขปัญหาของชุมชน มากกว่าการนำโครงการที่กำหนดเรียบร้อยแล้วทุกอย่างจากภายนอกชุมชนแล้วจึงนำมาใช้ในชุมชน 3) ด้านจิตใจ การให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมทำให้เข้าเกิดความรู้สึกที่ตนเองมีสิทธิในการตัดสินใจในสิ่งที่เกี่ยวข้อง และส่งผลต่อวิถีชีวิตของตน ซึ่งกระบวนการมีส่วนร่วมประกอบด้วย 3 ขั้นตอนหลัก ดังนี้

1. การมีส่วนร่วมปรึกษาหารือ
2. การมีส่วนร่วมในผลประโยชน์
3. การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ

Hoy และ Miskel (1996) กล่าวถึงการบริหารแบบมีส่วนร่วมว่า ถ้าผู้ใต้บังคับบัญชาได้รับความไว้วางใจให้ตัดสินใจนอกเหนือความรับผิดชอบที่ได้รับมอบหมาย และถ้าผู้ใต้บังคับบัญชาได้รับความไว้วางใจให้ตัดสินใจในสิ่งที่เข้าสนใจในองค์การแล้ว การมีส่วนร่วมก็จะเกิดขึ้นอย่างกว้างขวางในองค์การ เรียกสถานการณ์แบบนี้ว่า สถานการณ์แบบประชาธิปไตย (Democratic Situation) แต่ถ้าการตัดสินใจนอกเหนือความรับผิดชอบมีน้อยสถานการณ์ความขัดแย้ง (Conflictual Situation) ก็อาจเกิดขึ้นและการมีส่วนร่วมก็จะอยู่ในขอบเขตที่จำกัด การดำเนินการก็จะขาดความสอดคล้อง ถ้าการตัดสินใจไม่สอดคล้องกับผู้ใต้บังคับบัญชา และทำให้ผู้ใต้บังคับบัญชาขาดความรู้ความชำนาญแล้ว การหลีกเลี่ยงการตัดสินใจในงานที่ตนรับผิดชอบก็จะเกิดขึ้นนี้คือ สถานการณ์ที่ขาดการให้ความร่วมมือ แท้ที่จริงแล้วการมีส่วนร่วมในลักษณะเช่นนี้จะทำให้ผู้ใต้บังคับบัญชาเกิดความไม่พึงพอใจ เพราะไม่ได้รับความสนใจจากองค์การ ซึ่งกระบวนการมีส่วนร่วมประกอบด้วย 4 ขั้นตอนหลัก ดังนี้

1. การมีส่วนร่วมปรึกษาหารือ
2. การมีส่วนร่วมในผลประโยชน์
3. การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ
4. การมีส่วนร่วมปฏิบัติการ

Swansburg (1996) ได้แบ่งองค์ประกอบของการบริหารแบบมีส่วนร่วมไว้ ดังนี้

1. การไว้วางใจกัน (Trust) การไว้วางใจเป็นปรัชญาพื้นฐานของการมีส่วนร่วม ผู้ร่วมงานหรือผู้ใต้บังคับบัญชาจะสามารถปฏิบัติงานได้อย่างสมบูรณ์เรียบร้อยหากได้รับการยอมรับไว้วางใจจากผู้บริหาร
2. ความยึดมั่นผูกพัน (Commitment) บุคคลไม่ว่าจะเป็นผู้บริหารหรือผู้ปฏิบัติงาน ต้องการความยึดมั่นผูกพัน ผู้บริหารควรให้การสนับสนุนช่วยเหลือและฝึกอบรมแก่ผู้ปฏิบัติงาน ผู้ปฏิบัติงานต้องมีโอกาสได้มีส่วนร่วมในการตัดสินใจกับผู้บริหารประสบการณ์ในการเข้ามามีส่วนร่วม จะทำให้เกิดความยึดมั่นผูกพันโดยไม่ทำให้เกิดโทษ
3. การตั้งเป้าหมายและวัตถุประสงค์ (Goals & Objectives) การตั้งเป้าหมายและวัตถุประสงค์ร่วมกันระหว่างผู้บริหารและผู้ปฏิบัติงาน รวมถึงการปรับปรุงพัฒนาเป้าหมายองค์กร ย่อมจะขจัดความขัดแย้งที่เกิดขึ้น ถ้าทุกคนมีเป้าหมายและวัตถุประสงค์เดียวกันมีการทำงานที่มีทิศทางเดียวกันมีความรับผิดชอบร่วมกัน

4. ความเป็นอิสระต่อความรับผิดชอบในงาน (Autonomy) เป็นภาวะที่มีความเป็นอิสระต่อความรับผิดชอบในการทำงาน ความมีอำนาจหน้าที่และความสามารถในการรายงาน สำหรับงานของแต่ละบุคคลผู้ปฏิบัติงานต้องการความเป็นอิสระต่อความรับผิดชอบในการปฏิบัติงาน รวมถึงการตัดสินใจในงานของตนเอง ซึ่งจะทำให้มีความทุ่มเทและเต็มใจในการปฏิบัติงานอย่างเต็มที่เต็มความรับผิดชอบที่ตนได้รับ

จากการศึกษาแนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับการบริหารแบบมีส่วนร่วมของนักวิชาการดังกล่าวข้างต้น สามารถสรุปองค์ประกอบการบริหารแบบมีส่วนร่วมของนักวิชาการแต่ละท่าน ได้ดังนี้

ตาราง 2 องค์ประกอบการบริหารแบบมีส่วนร่วมของนักวิชาการการบริหารแบบมีส่วนร่วม

นักวิชาการ	องค์ประกอบของการบริหารแบบมีส่วนร่วม
1. ทิศนา แชมมณี (2545)	<ol style="list-style-type: none"> 1. การมีเป้าหมายร่วมกัน 2. การมีส่วนร่วมในการดำเนินงาน 3. การติดต่อสื่อสารกันในกลุ่ม 4. การร่วมมือประสานงานกันในกลุ่ม 5. การตัดสินใจร่วมกัน 6. การมีผลประโยชน์ร่วมกัน
2. สันติ บุญภิรมย์ (2552)	<ol style="list-style-type: none"> 1. การร่วมคิด 2. การร่วมทำ 3. ร่วมประเมินผลงาน 4. ร่วมยอมรับในผลการประเมิน 5. ร่วมปรับปรุงวิธีการทำงานใหม่
3. Cohen and Uphoff (1977)	<ol style="list-style-type: none"> 1. การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ 2. การมีส่วนร่วมปฏิบัติการ 3. การมีส่วนร่วมในผลประโยชน์ 4. การมีส่วนร่วมในการประเมินผล
4. Shadid and others (1982)	<ol style="list-style-type: none"> 1. การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ 2. การมีส่วนร่วมในการดำเนินงาน 3. การมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์ 4. การมีส่วนร่วมในการประเมินผล

ตาราง 2 (ต่อ)

นักวิชาการ	องค์ประกอบของการบริหารแบบมีส่วนร่วม
5. White (1982)	<ol style="list-style-type: none"> 1. การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ 2. การมีส่วนร่วมเสียสละในการพัฒนาและลงมือปฏิบัติการ 3. การมีส่วนร่วมในการแบ่งปันผลประโยชน์ 4. การมีส่วนร่วมในการประเมินผล
6. Hirsch (1990)	<ol style="list-style-type: none"> 1. การมีส่วนร่วมปรึกษาหารือ 2. การมีส่วนร่วมในผลประโยชน์ 3. การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ
7. Hoy and Miskel (1996)	<ol style="list-style-type: none"> 1. การมีส่วนร่วมปรึกษาหารือ 2. การมีส่วนร่วมในผลประโยชน์ 3. การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ 4. การมีส่วนร่วมปฏิบัติการ
8. Swansburg (1996)	<ol style="list-style-type: none"> 1. การไว้วางใจกัน 2. ความยึดมั่นผูกพัน 3. การตั้งเป้าหมายและวัตถุประสงค์ 4. ความเป็นอิสระต่อความรับผิดชอบในงาน

จากองค์ประกอบการบริหารแบบมีส่วนร่วมของนักวิชาการข้างต้น ผู้วิจัยได้จัดกลุ่มแนวคิดและสังเคราะห์องค์ประกอบการบริหารแบบมีส่วนร่วมที่มีความหมายเหมือนหรือใกล้เคียงกัน และนำมาใส่ในตารางเพื่อหาองค์ประกอบการบริหารแบบมีส่วนร่วม ดังนี้

พหุ มณู ทิโต ชีเว

ตาราง 3 การสังเคราะห์องค์ประกอบการบริหารแบบมีส่วนร่วม

องค์ประกอบการบริหาร แบบมีส่วนร่วม	ทิตานา เขมมณี (2545)	สันติ บุญภิรมย์ (2552)	Cohen and Uphoff (1977)	Shadid and others (1982)	White (1982)	Hirsch (1990)	Hoy and Miskel (1996)	Swansburg (1996)	ความถี่	ร้อยละ
1. การมีเป้าหมายร่วมกัน	✓								1	12.50
2. การมีส่วนร่วมในการดำเนินงาน	✓	✓	✓	✓	✓		✓		6	75.00
3. การติดต่อสื่อสารกันในกลุ่ม	✓								1	12.50
4. การร่วมมือประสานงานกันในกลุ่ม	✓								1	12.50
5. การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ	✓		✓	✓	✓	✓			6	75.00
6. การมีส่วนร่วมในผลประโยชน์	✓		✓	✓	✓	✓			5	62.50
7. การร่วมคิด		✓							1	12.50
8. การมีส่วนร่วมในการประเมินผล		✓	✓	✓	✓				4	50.00
9. ร่วมยอมรับในผลการประเมิน		✓							1	12.50
10. ร่วมปรับปรุงวิธีการทำงานใหม่		✓							1	12.50
11. การมีส่วนร่วมปรึกษาหารือ						✓	✓		2	25.00
12. การไว้วางใจกัน								✓	1	12.50
13. ความยึดมั่นผูกพัน								✓	1	12.50
14. การตั้งเป้าหมายและวัตถุประสงค์								✓	1	12.50
15. ความเป็นอิสระต่อความรับผิดชอบในงาน								✓	1	12.50

จากตาราง 2 การสังเคราะห์องค์ประกอบการบริหารแบบมีส่วนร่วมข้างต้น ผู้วิจัยได้ใช้หลักเกณฑ์ในการพิจารณาจากความถี่ของข้อมูลที่มีความถี่สูง โดยใช้ความถี่ตั้งแต่ 4 ขึ้นไป (ครึ่งหนึ่งของจำนวนนักวิชาการ) ได้แก่ 1) การมีส่วนร่วมในการดำเนินงาน มีความถี่ 6 คิดเป็นร้อยละ 75.50 2) การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ มีความถี่ 6 คิดเป็นร้อยละ 75.50 3) การมีส่วนร่วมในผลประโยชน์ มีความถี่ 5 คิดเป็นร้อยละ 62.50 4) การมีส่วนร่วมในการประเมินผล มีความถี่ 4 คิดเป็นร้อยละ 50.00 จึงสรุปได้ว่า การบริหารแบบมีส่วนร่วมมี 4 องค์ประกอบ เรียงลำดับได้ดังนี้ 1) การมีส่วนร่วม

ในการตัดสินใจ 2) การมีส่วนร่วมในการดำเนินงาน 3) การมีส่วนร่วมในการประเมินผล และ
4) การมีส่วนร่วมในผลประโยชน์ โดยแต่ละองค์ประกอบมีรายละเอียด ดังนี้

องค์ประกอบที่ 1 การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ มีนักวิชาการได้กล่าวถึงการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ ไว้ดังนี้

ทิตินา แชมมณี (2545) กล่าวว่า การตัดสินใจร่วมกัน คือ บุคคลที่มาร่วมกันทำงาน นั้นจะต้องมีโอกาสร่วมกันที่จะตัดสินใจในงานที่ทำในระดับใดระดับหนึ่ง

Cohen และ Uphoff (1977) กล่าวว่า การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ ประกอบด้วย การริเริ่มตัดสินใจ การดำเนินการตัดสินใจ และตัดสินใจปฏิบัติ

Shadid และคณะ (1982) กล่าวว่า การตัดสินใจร่วมกัน ประการแรกที่จะต้องกระทำ คือ การกำหนดความต้องการและการจัดลำดับความสำคัญ ต่อจากนั้นก็เลือกนโยบายและประชากรที่เกี่ยวข้องกับการตัดสินใจในช่วงเริ่มต้น การตัดสินใจในช่วงการดำเนินแผนงานและการตัดสินใจในช่วงการปฏิบัติตามแผนที่วางไว้

สรุปได้ว่า การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ คือ บุคคลที่ทำงานร่วมกันได้มีส่วนร่วมในการตัดสินใจตั้งแต่การริเริ่มกำหนดแผนงานไปจนถึงในระหว่างการปฏิบัติงาน

องค์ประกอบที่ 2 การมีส่วนร่วมในการดำเนินงาน มีนักวิชาการได้กล่าวถึงการมีส่วนร่วมในการดำเนินงาน ไว้ดังนี้

ทิตินา แชมมณี (2545) กล่าวว่า การมีส่วนร่วมในการดำเนินงาน คือ บุคคลที่มาร่วมกันทำงานนั้นจะต้องมีบทบาทหน้าที่ในการดำเนินงานของกลุ่มในลักษณะใดลักษณะหนึ่ง

สันติ บุญภิรมย์ (2552) กล่าวว่า การร่วมทำ หมายความว่า ผู้บริหารจะต้องนำผลของการร่วมคิดที่ได้ตกลงแล้วนำไปสู่การปฏิบัติในระยะเวลาที่เหมาะสม สอดคล้องกับความรู้ความสามารถของผู้ร่วมงานในแต่ละคน ในความแตกต่างที่ก่อให้เกิดประโยชน์อย่างสูงต่อองค์กร ดังนั้นการร่วมทำจะต้องคำนึงถึงทีมงานที่มีศักยภาพเป็นสำคัญ

Cohen และ Uphoff (1977) กล่าวว่า การมีส่วนร่วมปฏิบัติการ ประกอบด้วย การสนับสนุนทรัพยากร การบริหารงาน และการขอความร่วมมือด้านบุคคล

Shadid และคณะ (1982) กล่าวว่า การมีส่วนร่วมในการดำเนินงาน ในส่วนขององค์ประกอบในการดำเนินงานโครงการนั้นจะได้มาจากคำถามที่ว่า ใครทำประโยชน์ให้กับโครงการได้บ้าง และจะทำประโยชน์ได้โดยวิธีใด เช่น การช่วยเหลือด้านทรัพยากร การบริหารและประสานงาน และการขอความช่วยเหลือ เป็นต้น

สรุปได้ว่า การมีส่วนร่วมในการดำเนินการ คือ บุคคลที่ทำงานร่วมกันทุกคน มีบทบาทหน้าที่ในการดำเนินงานตามความสามารถของแต่ละบุคคล เพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดต่องาน

องค์ประกอบที่ 3 การมีส่วนร่วมในการประเมินผล มีนักวิชาการได้กล่าวถึง การมีส่วนร่วมในการประเมินผล ดังนี้

สันติ บุญภิรมย์ (2552) กล่าวว่า การประเมินผลงานต้องไม่มอบหมายให้ฝ่ายใด ฝ่ายหนึ่งโดยเฉพาะที่เรียกว่า ฝ่ายประเมินผล แต่การประเมินผลงานที่ดีจะต้องเป็นผลมาจากการกำหนดเครื่องมือวัดผลที่มีคุณภาพ โดยผู้ร่วมงานในแต่ละฝ่ายแต่ละแผนกได้มีโอกาสร่วมกันเสนอประเด็นที่ต้องการวัดผล พร้อมทั้งกำหนดค่าคะแนนที่เหมาะสม เมื่อได้คะแนนจากการวัดผลแล้ว นำคะแนนดังกล่าวไปใช้ในการประเมินผล โดยเทียบกับเกณฑ์หรือเทียบเคียงกับการปฏิบัติในรอบปีที่ผ่านมาได้

Shadid และคณะ (1982) กล่าวว่า การมีส่วนร่วมในการประเมินผลนั้น สิ่งสำคัญจะต้องสังเกต คือ ความเห็น ความชอบ และความคาดหวัง ซึ่งจะมีอิทธิพลสามารถแปรเปลี่ยนพฤติกรรมของบุคคลในกลุ่มต่าง ๆ ได้

สรุปได้ว่า การมีส่วนร่วมในการประเมินผล คือ บุคคลที่ทำงานร่วมกันในแต่ละฝ่าย ร่วมกันเสนอรูปแบบการวัดผลและประเด็นที่ต้องการวัดผล

องค์ประกอบที่ 4 การมีส่วนร่วมในผลประโยชน์ มีนักวิชาการได้กล่าวถึงการมีส่วนร่วมในผลประโยชน์ ดังนี้

ทิตินา แคมมณี (2545) กล่าวว่า การมีผลประโยชน์ร่วมกัน คือ บุคคลที่มาทำงานร่วมกัน ทำงานนั้นจะต้องได้รับการจัดสรรผลประโยชน์ตอบแทนจากผลที่เกิดจากการทำงานร่วมกัน

Shadid และคณะ (1982) กล่าวว่า การมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์ นอกจากความสำคัญของผลประโยชน์ในเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพแล้ว ยังต้องพิจารณาถึงการกระจายผลประโยชน์ภายในกลุ่มด้วย ผลประโยชน์ของโครงการนี้จะรวมผลประโยชน์ในทางบวก และผลที่เกิดขึ้นในทางลบที่เป็นผลเสียของโครงการ ซึ่งอาจเป็นประโยชน์และเป็นโทษได้ทั้งต่อบุคคล และสังคม

สรุปได้ว่า การมีผลประโยชน์ร่วมกัน คือบุคคลที่มาทำงานร่วมกันจะต้องได้รับจัดสรรผลตอบแทนจากการทำงานทั้งผลทางบวกและทางลบ โดยการจัดสรรแบบกระจายอย่างเท่าเทียมกัน

แนวคิดเกี่ยวกับการพัฒนาแนวทาง

ความหมายของการพัฒนา

สนธยา พลศรี (2547) ให้ความหมายว่า การพัฒนา หมายถึง การเปลี่ยนแปลง สิ่งใดสิ่งหนึ่งให้เกิดความเจริญเติบโตองงาม และดีขึ้นจนเป็นที่พึงพอใจ

สมคิด บางโม (2558) ให้ความหมายว่า การพัฒนา หมายถึง กระบวนการทุกอย่าง ที่จะทำให้สิ่งที่มีอยู่เป็นอยู่เจริญขึ้น ดีขึ้น เป็นประโยชน์มากขึ้น ไม่ว่าจะเป็นตัวคนระบบงานองค์กร สถานที่ทฤษฎีความรู้สึคนึกคิด

Good (1973) ให้ความหมายไว้ว่า การพัฒนาทางการศึกษา หมายถึง การเปลี่ยนแปลง ต่าง ๆ ซึ่งเป็นผลที่เกิดขึ้นจากการกระทำด้วยตัวเองหรือผู้อื่นและเป็นไปในลักษณะที่ดี

สรุปได้ว่า การพัฒนา หมายถึง การดำเนินการเปลี่ยนแปลงให้สิ่งใดสิ่งหนึ่งมีลักษณะที่ดี หรือเจริญขึ้นจนเป็นที่น่าพอใจ

ความหมายของแนวทาง

ราชบัณฑิตสถาน (2556) ให้ความหมายไว้ว่า แนวทาง หมายถึง ทางปฏิบัติที่วางไว้ เป็นแนว

Good (1973) ได้รวบรวมความหมายของแนวทางว่า หมายถึง เป็นแบบอย่างของสิ่งใด สิ่งหนึ่งเพื่อใช้เป็นแนวทางในการสร้างหรือทำซ้ำ เป็นแผนภูมิซึ่งเป็นตัวแบบของสิ่งหนึ่ง เป็นหลักการ หรือแนวคิดและเป็นชุดของปัจจัยหรือตัวแปรที่มีความหมายสัมพันธ์ซึ่งกันและกัน

สรุปได้ว่า แนวทาง หมายถึง แบบอย่างที่ใช้ในการดำเนินงาน โดยมีหลักการหรือ แนวคิดให้ผู้ปฏิบัติได้ใช้เป็นแนวคิดในการศึกษาหรือพัฒนา

จากที่กล่าวมาจึงสรุปได้ว่า การพัฒนาแนวทาง หมายถึง การดำเนินการเปลี่ยนแปลง แบบอย่างที่ใช้ในการดำเนินงานให้มีลักษณะที่ดีขึ้น เพื่อเป็นหลักการให้ผู้ปฏิบัติใช้ในการศึกษาหรือ พัฒนาสิ่งใดสิ่งหนึ่ง

ลักษณะที่ดีของการพัฒนาแนวทาง

สำนักงานคณะกรรมการประถมศึกษาแห่งชาติ (2541) กล่าวถึง คุณลักษณะที่ดี ของการพัฒนาแนวทางไว้หลายประการ ซึ่งสรุปได้ดังนี้

1. การพัฒนาเป็นการเปลี่ยนแปลงอย่างมีแผนที่มีจุดหมายเพื่อแก้ปัญหา โดยมีความ เกี่ยวข้องกับการวางแผนใช้กลยุทธ์ เพื่อการพัฒนาและการระดมทรัพยากรต่าง ๆ ขององค์กรเพื่อใช้ ในการเปลี่ยนแปลง

2. การพัฒนาเป็นการเปลี่ยนแปลงเชิงระบบ กล่าวคือเป็นแนวคิดที่มอง การเปลี่ยนแปลงขององค์กรในลักษณะที่สัมพันธ์และเกี่ยวข้องร่วมกันถึงการมีปฏิสัมพันธ์ต่อกันและ กันในลักษณะเกื้อกูลกัน

3. การพัฒนาองค์กรเป็นระบบกระบวนการปฏิสัมพันธ์ที่ต้องกระทำอย่างต่อเนื่อง ตลอดเวลาและใช้เวลานานโดยนัยนี้กระบวนการพัฒนาองค์กรจึงเป็นกระบวนการแก้ปัญหาของ องค์กรที่ดำเนินงานต่อเนื่องกัน ไม่ใช่เป็นการแก้ปัญหาเพียงครั้งเดียวแล้วเลิกไป หากต้องดำเนินการ ปรับปรุงอยู่เรื่อย ๆ

4. การพัฒนาองค์กรต้องการให้ผู้นำการเปลี่ยนแปลงได้มีส่วนร่วมในการ เปลี่ยนแปลง นักปฏิบัติการส่วนใหญ่เน้นความต้องการบุคคลที่สามซึ่งเป็นตัวแทนการเปลี่ยนแปลง

5. การพัฒนาองค์กรมีการมุ่งเน้นเพิ่มสมรรถนะและสุขภาพที่สมบูรณ์โดยทั่วไป จะต้องมีประสิทธิผลและประสิทธิภาพ

ปรีชา กองจินดา (2549) สรุปไว้ว่า คุณลักษณะที่ดีของการพัฒนาแนวทาง ประกอบด้วย

1. เป็นไปตามความตรงเชิงโครงสร้างตามหลักวิชาในเรื่องแนวปฏิบัติในการปรับปรุง หรือเปลี่ยนแปลงองค์กร พฤติกรรมของคนในองค์กรในด้านการเป็นบุคคลรอบรู้การมีแบบแผนของ ความคิด การมีวิสัยทัศน์ร่วม การเรียนรู้เป็นทีม และการคิดเชิงระบบ เพื่อนำไปสู่การพัฒนาองค์กร แห่งการเรียนรู้ในโรงเรียนที่มีความเหมาะสมและมีความเป็นไปได้

2. มีความเหมาะสมในเรื่องแนวทางการพัฒนาองค์กรแห่งการเรียนรู้ในโรงเรียน ที่มีความเหมาะสมในการปฏิบัติจริงภายใต้บริบทของโรงเรียน

3. มีความเป็นไปได้ในเรื่องแนวทางการพัฒนาองค์กรแห่งการเรียนรู้ในโรงเรียน ที่มีความเหมาะสมในการปฏิบัติจริงภายใต้บริบทของโรงเรียน

สรุปได้ว่า ลักษณะที่ดีของการพัฒนาแนวทาง ต้องเป็นไปตามโครงสร้างหลักวิชาการ มีความเหมาะสมเป็นไปได้ในการปฏิบัติจริง มีความยืดหยุ่น ไม่หยุดนิ่ง ต้องปรับปรุงหรือเปลี่ยนแปลง องค์กรพฤติกรรมของคนในองค์กรให้มีประสิทธิภาพสูงสุด อย่างมีแบบแผน มีวิสัยทัศน์ร่วมการเรียนรู้ เป็นทีม และการคิดเชิงระบบ เพื่อนำไปสู่การพัฒนาองค์กร

บริบทของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิ เขต 2

ข้อมูลทั่วไป

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิ เขต 2 ตั้งอยู่อาคารเลขที่ 333 หมู่ 4 บ้านโนนทรายคำ ตำบลกั้ง อำเภอกุฉินารายณ์ จังหวัดชัยภูมิ รหัสไปรษณีย์ 36120 โทรศัพท์ 0-4486-1930-2

วิสัยทัศน์ (Vision)

ภายในปี 2565 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิ เขต 2 เป็นองค์กรชั้นนำ บริหารจัดการศึกษาตามศาสตร์พระราชา ผู้เรียนมีคุณภาพและมาตรฐาน

ค่านิยมองค์กร (Corporate Value)

มุ่งคั่งคุณธรรม มั่นคงคุณภาพ ยั่งยืนบริการ

พันธกิจ (Mission Statement)

1. พัฒนาการบริหารจัดการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิ เขต 2 ให้ได้มาตรฐานอย่างต่อเนื่อง

2. ส่งเสริมการบริหารจัดการศึกษาที่มีประสิทธิภาพ

3. พัฒนาครูและบุคลากรทางการศึกษาโดยใช้นวัตกรรมที่หลากหลาย

4. ส่งเสริมและสนับสนุน น้อมนำศาสตร์พระราชา สู่การบริหารจัดการศึกษาอย่างมี

คุณภาพ

5. ส่งเสริมและสนับสนุนให้สถานศึกษาเป็นศูนย์การเรียนรู้ต้นแบบสถานศึกษาพอเพียง

6. ส่งเสริมให้ประชากรวัยเรียนทุกคนได้รับโอกาสในการศึกษาที่มีคุณภาพ

7. จัดการศึกษาให้ผู้เรียนมีคุณภาพตามมาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐานและมีศักยภาพ

ในการแข่งขัน

8. ส่งเสริมให้ผู้เรียนมีทักษะการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21

9. พัฒนาผู้เรียนที่มีความสามารถพิเศษสู่ความเป็นเลิศระดับสากล

เป้าประสงค์หลัก

1. สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิ เขต 2 ปี มีการบริหารจัดการองค์การสู่ความเป็นเลิศ มีประสิทธิภาพ มีผลการบริหารจัดการศึกษาอยู่ในระดับ “ดีเยี่ยม”

2. สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิ เขต 2 และสถานศึกษา มีระบบการบริหารจัดการที่มีคุณภาพและมาตรฐาน

3. ครูและบุคลากรทางการศึกษาทุกคนได้รับการพัฒนาโดยใช้นวัตกรรมอย่างหลากหลาย

4. สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิ เขต 2 และสถานศึกษาทุกแห่ง
น้อมนำศาสตร์พระราชาสู่การปฏิบัติ

5. สถานศึกษาทุกแห่งผ่านการประเมินสถานศึกษาพอเพียงเป็นศูนย์การเรียนรู้ต้นแบบ
6. ประชากรวัยเรียนทุกคนได้รับการศึกษาขั้นพื้นฐานอย่างทั่วถึงและเสมอภาค
7. ผู้เรียนทุกคนมีคุณภาพตามเกณฑ์มาตรฐานการศึกษาและมีศักยภาพในการแข่งขัน
8. ผู้เรียนทุกคนมีทักษะการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21
9. ผู้เรียนมีความสามารถพิเศษ ได้รับการพัฒนาสู่ความเป็นเลิศระดับสากล
10. ผู้เรียนมีคุณธรรม ค่านิยมพื้นฐานและคุณลักษณะอันพึงประสงค์

ประเด็นกลยุทธ์

1. การพัฒนาระบบบริหารจัดการสู่ความเป็นเลิศ
  - 1.1 สร้างประสิทธิภาพในการบริหารจัดการองค์กรโดยการมีส่วนร่วมของ
ทุกภาคส่วน
  - 1.2 เพิ่มประสิทธิภาพระบบเทคโนโลยีสารสนเทศและนวัตกรรมในการบริหาร
จัดการ
  - 1.3 ส่งเสริมสนับสนุนให้สถานศึกษาใช้เทคโนโลยีในการจัดการศึกษา
  - 1.4 พัฒนาระบบนิเทศ ติดตามการบริหารจัดการให้มีประสิทธิภาพ
  - 1.5 พัฒนาศักยภาพครูและบุคลากรทางการศึกษาด้านการใช้เทคโนโลยี

เพื่อการเรียนการสอน

2. การน้อมนำศาสตร์พระราชาสู่การพัฒนาอย่างยั่งยืน
  - 2.1 ส่งเสริมให้สถานศึกษาน้อมนำศาสตร์พระราชาสู่การจัดการศึกษา
  - 2.2 พัฒนาครูและบุคลากรทางการศึกษาให้สามารถน้อมนำศาสตร์พระราช

สู่การปฏิบัติ

3. ส่งเสริมให้ผู้เรียนได้รับโอกาสทางการศึกษา
  - 3.1 เสริมสร้างสถานศึกษาเป็นต้นแบบสถานศึกษาพอเพียง
4. การพัฒนาผู้เรียนสู่ความเป็นเลิศในระดับสากล
  - 4.1 พัฒนาผู้เรียนให้เกิดทักษะการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21
  - 4.2 ส่งเสริมผู้เรียนสู่ความเป็นเลิศในระดับสากล

งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

งานวิจัยในประเทศ

พนัญจารีรัตน์ ทองเหลือง (2560) ได้ศึกษา แนวทางการพัฒนาการบริหารแบบมีส่วนร่วมของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 41 จังหวัดกำแพงเพชร มีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อศึกษาสภาพและปัญหาการบริหารงานแบบมีส่วนร่วม 2) เพื่อหาแนวทางพัฒนาการบริหารงานแบบมีส่วนร่วมของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 41 จังหวัดกำแพงเพชร กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ผู้บริหารและครูผู้สอนในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 41 ปีการศึกษา 2557 จำนวน 297 คน และผู้เชี่ยวชาญทางการบริหารในสถานศึกษา จำนวน 17 คน เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล เป็นแบบสอบถามและแบบสัมภาษณ์ การวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปเพื่อวิเคราะห์หาค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และแจกแจงความถี่ ผลการวิจัยพบว่า 1. สภาพและปัญหาการบริหารแบบมีส่วนร่วมของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 41 จังหวัดกำแพงเพชร 1.1 สภาพการบริหารงานแบบมีส่วนร่วมของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 41 จังหวัดกำแพงเพชร โดยภาพรวมอยู่ในระดับน้อย เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย 3 อันดับแรก ดังนี้ ด้านการตั้งเป้าหมายและวัตถุประสงค์ร่วมกันอยู่ในระดับปานกลาง รองลงมาคือ ด้านการความเป็นอิสระต่อความรับผิดชอบในงาน และที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุดคือ ด้านการไว้วางใจกัน 1.2 ปัญหาการบริหารงานแบบมีส่วนร่วมของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 41 จังหวัดกำแพงเพชร พบว่า มีปัญหาที่ต้องดำเนินการแก้ไขและพัฒนาเรียงลำดับความถี่จากมากไปหาน้อย 5 ลำดับแรก ดังนี้ ในการด้านความยึดมั่นผูกพันคือ ผู้บริหารไม่เข้าร่วมทำงานกับคณะครูไม่สามารถกำหนดระยะเวลาการเสร็จสิ้นของงานที่ได้รับมอบหมายด้วยตนเองผู้บริหารและครูมีความรักและศรัทธาในสถานศึกษาน้อยคิดเป็น ครูและสมาชิกในทีมมีการวางแผนการปฏิบัติงานร่วมกันน้อย เมื่อมีปัญหาในการทำงาน สามารถชี้แจงเหตุผลต่อผู้บริหารโดยตรงแต่ไม่ได้รับความช่วยเหลือในการแก้ไขปัญหา 2. แนวทางการพัฒนาการบริหารงานแบบมีส่วนร่วมของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 41 จังหวัดกำแพงเพชร เพื่อพัฒนาการบริหารงานแบบมีส่วนร่วมของสถานศึกษา ดังนี้ 2.1 ด้านการไว้วางใจกัน (Trust) อันดับแรกคือ ผู้บริหารและครูพัฒนาความรู้ความสามารถในการทำงาน หรือเป็นผู้ชำนาญการเฉพาะด้าน รองลงมา ผู้บริหารและครูยึดหลักการคุณธรรม จริยธรรม ซื่อสัตย์ ความยุติธรรม ผู้บริหารประพฤติตนเป็นแม่แบบที่ดีและยอมรับข้อผิดพลาดของตน ผู้บริหารและครูควรรักษาคำพูด รักษาสัญญา ให้เกียรติผู้อื่น 2.2 ด้านความยึดมั่นผูกพัน (Commitment) อันดับแรกคือ ผู้บริหารเสริมแรง และให้รางวัลกับพฤติกรรมที่ดี รองลงมา

ผู้บริหารและครูร่วมกันสร้างวิธีการให้คำแนะนำตีชมผู้บริหารและครูควรใช้ความสำเร็จของผลงานเป็นตัวตัดสินคน สุดท้ายคือ ผู้บริหารและครู ควรให้ความสำคัญในการสื่อสาร 2.3 ด้านการตั้งเป้าหมายและวัตถุประสงค์ร่วมกัน (Goals and Objectives) อันดับแรกคือ ผู้บริหารและครูตั้งเป้าหมายและวัตถุประสงค์ในงานร่วมกัน รองลงมา ผู้บริหาร และครูอุทิศตนเพื่อความสำเร็จของงาน ผู้บริหารและครูรับผิดชอบร่วมกัน ผู้บริหารและครูให้ความสำคัญในการนิเทศ/ติดตาม/ทวงถามความคืบหน้าของอุปสรรคหรือความสำเร็จของงาน และสุดท้ายผู้บริหารและครูแสดงความคิดเห็นอย่างเป็นทางการ 2.4 ความเป็นอิสระต่อความรับผิดชอบในงาน (Autonomy) อันดับแรกคือ ผู้บริหารและครูตั้งเป้าหมายและวัตถุประสงค์ในงานร่วมกัน รองลงมาผู้บริหารและครูอุทิศตนเพื่อความสำเร็จของงาน ผู้บริหารและครูให้ความสำคัญในการนิเทศ/ติดตาม/ทวงถามความคืบหน้าของอุปสรรคหรือความสำเร็จของงาน และผู้บริหารและครูแสดงความคิดเห็นอย่างเป็นทางการ

เพลินพิศ สิงห์คำ (2560) ได้ศึกษา การพัฒนาแนวทางการดำเนินงานตามระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 28 เพื่อศึกษาองค์ประกอบและตัวชี้วัดของการดำเนินงานตามระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนมัธยมศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 28 ศึกษาสภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์ ความต้องการจำเป็น และเพื่อพัฒนาแนวทางการดำเนินงานตามระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนมัธยมในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 28 ผลการวิจัยพบว่า องค์ประกอบและตัวชี้วัดการดำเนินงานตามระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 28 โดยภาพรวมมีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก สภาพปัจจุบันอยู่ในระดับมากทุกด้าน และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ด้านที่มีค่ามากที่สุด คือ การรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล สภาพที่พึงประสงค์อยู่ในระดับมากที่สุด ลำดับความต้องการจำเป็นในการพัฒนาการดำเนินงานตามระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 28 เรียงลำดับความต้องการจำเป็นจากมากไปหาน้อยได้ดังนี้ ลำดับที่ 1 ด้านการคัดกรองนักเรียน ลำดับที่ 2 ด้านการส่งต่อนักเรียน ลำดับที่ 3 การป้องกันและแก้ไขปัญหา ลำดับที่ 4 ด้านการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล และลำดับที่ 5 ด้านการส่งเสริมพัฒนานักเรียน

วิราภรณ์ บุตรพรม (2560) ได้ศึกษา แนวทางการพัฒนาระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 24 พบว่า 1. สภาพปัจจุบันระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของสถานศึกษา โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า อยู่ในระดับมาก 1 ข้อ อยู่ในระดับปานกลาง 4 ข้อ เรียงลำดับคะแนนเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย 3 ลำดับ ได้แก่ ด้านการคัดกรองนักเรียน ด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหาและด้านการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล สภาพที่พึงประสงค์ ระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของสถานศึกษาโดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า อยู่ในระดับมากที่สุด 1 ข้อและอยู่ในระดับมาก 4 ข้อ

เรียงลำดับคะแนนเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย 3 ลำดับ ไว้แก่ ด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหาด้านการส่งต่อ ด้านการคัดกรองนักเรียนและด้านการจัดกิจกรรมส่งเสริมนักเรียน 2. แนวทางการพัฒนาระบบช่วยเหลือนักเรียนของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 24 พบว่า มีแนวทางการพัฒนา 5 ด้าน ได้แก่ 1) ด้านการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคลควรมีเครื่องมือในการใช้ในขั้นตอนการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคลอย่างหลากหลาย ครอบคลุมทุกรายละเอียด พฤติกรรมทุกด้านของนักเรียนได้อย่างถูกต้องและมีการวางแผนจัดการเวลาในการออกเยี่ยมบ้านนักเรียนให้ครบทุกคน 2) ด้านการคัดกรองนักเรียน มีจัดอบรมเพื่อสร้างองค์ความรู้ตามกระบวนการดูแลช่วยเหลือนักเรียนให้กับทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้อง เพื่อเกิดความรู้ความเข้าใจในกระบวนการที่ถูกต้อง พร้อมทั้งมีการใช้เครื่องมือในการคัดกรองนักเรียนที่หลากหลาย 3) ด้านการส่งเสริมนักเรียนควรมีการจัดงบประมาณเพื่อสนับสนุนกิจกรรมต่าง ๆ ที่สนองความต้องการของนักเรียนได้อย่างหลากหลายตามความเหมาะสม 4) ด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหาคควรจัดกิจกรรมที่มีความหลากหลายต่อเนื่องให้ทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องเกิดความร่วมมือในการแก้ไขปัญหานักเรียนอย่างจริงจัง สร้างความรู้ที่ถูกต้องและเพียงพอในการให้ความช่วยเหลือนักเรียนและเพิ่มบทบาทหน้าที่ให้ครูที่ปรึกษาได้ดูแลและแก้ไขปัญหาเบื้องต้นสามารถให้คำปรึกษาแก่นักเรียนได้อย่างมีประสิทธิภาพ 5) ด้านการส่งต่อนักเรียน มีการจัดกิจกรรมเพื่อแก้ไขปัญหาให้ตรงตามสภาพปัญหา มีการประสานความร่วมมือจากหน่วยงานภายนอกที่สามารถแก้ไขปัญหาของนักเรียนจากผู้เชี่ยวชาญได้อย่างถูกวิธี

อัญชิสรา แก้ววิเศษ (2560) ได้ศึกษา การพัฒนาแนวทางการบริหารแบบมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 21 การวิจัยครั้งนี้มีจุดมุ่งหมายเพื่อ 1) เพื่อศึกษาองค์ประกอบและตัวบ่งชี้การบริหารแบบมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษา 2) เพื่อศึกษาสภาพปัจจุบัน และสภาพที่พึงประสงค์ของการบริหารแบบมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษา และ 3) เพื่อการพัฒนาแนวทางการบริหารแบบมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษา การวิจัยแบ่งเป็น 3 ระยะ คือ ระยะที่ 1 ศึกษาองค์ประกอบและตัวบ่งชี้การบริหารแบบมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษา ระยะที่ 2 ศึกษาสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์การบริหารแบบมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษา ระยะที่ 3 การพัฒนาแนวทางการบริหารแบบมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษา กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในระยะที่ 1 คือ ผู้ทรงคุณวุฒิจำนวน 5 คน ระยะที่ 2 ได้แก่ คณะกรรมการสถานศึกษา จำนวน 248 คน โดยใช้วิธีการสุ่มกลุ่มตัวอย่างแบบแบ่งชั้นภูมิ (Stratified Random Sampling) ระยะที่ 3 การพัฒนาแนวทางการบริหารแบบมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษา กรประเมินแนวทาง โดยผู้ทรงคุณวุฒิจำนวน 5 คน เครื่องมือที่ใช้ได้แก่ 1) แบบประเมินความเหมาะสมของ องค์ประกอบและตัวบ่งชี้ 2) แบบสอบถามสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์แบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ 3) แบบสัมภาษณ์ 4) แบบประเมินความเหมาะสมและความเป็นไปได้ สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

ได้แก่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและค่าดัชนีความต้องการจำเป็น ผลการวิจัยพบว่า

1. องค์ประกอบและตัวบ่งชี้การบริหารแบบมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 21 มีองค์ประกอบ 3 ด้าน และตัวบ่งชี้ 16 ตัวบ่งชี้ ซึ่งประกอบด้วย 1) ด้านการวางแผน จำนวน 6 ตัวบ่งชี้ 2) ด้านการดำเนินการจำนวน 7 ตัวบ่งชี้ 3) ด้านการประเมินและติดตามผลการทำงานของโรงเรียน จำนวน 3 ตัวบ่งชี้ ผลการประเมินองค์ประกอบและตัวบ่งชี้การบริหารแบบมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษา พบว่า ทั้งองค์ประกอบและตัวบ่งชี้มีความเหมาะสม อยู่ในระดับมากที่สุด 2. ผลการศึกษาสภาพปัจจุบันของการบริหารแบบมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 21 มีสภาพปัจจุบันทั้งโดยรวมและรายด้านมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับปานกลาง ผลการศึกษาสภาพที่พึงประสงค์ของการบริหารแบบมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 21 ทั้งโดยรวมและรายด้านมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก

ดวงเดือน วินิจฉัย และคณะ (2561) ได้ศึกษาการพัฒนาารูปแบบการบริหารแบบมีส่วนร่วมของโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อพัฒนาและศึกษาผลการใช้รูปแบบการบริหารแบบมีส่วนร่วมของโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ด้วยวิธีการวิจัยแบบผสม (Mixed methods) ดำเนินการวิจัย 4 ขั้นตอน ประกอบด้วย

- 1) การวิเคราะห์เอกสารและการสัมภาษณ์เชิงลึก เรื่อง สภาพปัจจุบันปัญหาของการบริหารแบบมีส่วนร่วมของโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็กกับผู้บริหาร คณะครู และคณะกรรมการสถานศึกษาของโรงเรียนกลุ่มเป้าหมาย เพื่อเป็นกรอบแนวคิดในการร่างรูปแบบการบริหารแบบมีส่วนร่วม 2) การพัฒนารูปแบบโดยใช้การอภิปรายกลุ่ม (Focus group discussion) กับกลุ่มผู้เชี่ยวชาญ 3) การประเมินความเหมาะสมของรูปแบบด้วยแบบสอบถามความคิดเห็นจากกลุ่มเป้าหมาย และ 4) การทดลองใช้รูปแบบกับกลุ่มเป้าหมาย ผลการวิจัยพบว่า รูปแบบการบริหารแบบมีส่วนร่วมของโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ประกอบด้วย องค์ประกอบสำคัญ 4 ส่วน ได้แก่ ส่วนที่ 1 ผู้มีส่วนร่วมในการบริหารจัดการสถานศึกษา ประกอบด้วย กลุ่มบุคคล 2 กลุ่ม ได้แก่ 1) คณะกรรมการบริหารงานสถานศึกษา และ 2) ผู้สนับสนุนการบริหารงานสถานศึกษา ส่วนที่ 2 กระบวนการของการบริหารแบบมีส่วนร่วม ประกอบด้วย การมีส่วนร่วม 5 ขั้นตอน ได้แก่ 1) ร่วมวางแผน 2) ร่วมตัดสินใจ 3) ร่วมปฏิบัติ 4) ร่วมประเมินผล และ 5) ร่วมรับผลประโยชน์ ส่วนที่ 3 ขอบข่ายการบริหารงานของสถานศึกษา ประกอบด้วย กรอบภาระงาน 4 งาน ได้แก่ 1) การบริหารงานวิชาการ 2) การบริหารงานบุคคล 3) การบริหารงานงบประมาณ และ 4) การบริหารงานทั่วไปและส่วนที่ 4 เป้าหมายของการบริหาร

แบบมีส่วนร่วมประกอบด้วย คุณภาพสถานศึกษา 3 ด้าน ได้แก่ 1) ด้านนักเรียน 2) ด้านครู และ 3) ด้านการบริหารจัดการผลการประเมินการใช้รูปแบบการบริหารแบบมีส่วนร่วมของโรงเรียน ประถมศึกษาขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยการสอบถามความคิดเห็นของกลุ่มเป้าหมายที่ทดลองใช้รูปแบบ พบว่า ความคิดเห็นต่อ ผลการดำเนินงานทั้งด้านการมีส่วนร่วมและด้านผลการพัฒนาคุณภาพสถานศึกษา โดยรวมอยู่ในระดับมาก

จิตราพร สุทธิสาร (2562) ได้ศึกษาการพัฒนาแนวทางการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของสถานศึกษาเอกชน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 1 เพื่อศึกษาองค์ประกอบในการพัฒนาแนวทางการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนของสถานศึกษาเอกชน สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 1 และเพื่อศึกษาสภาพปัจจุบันสภาพที่พึงประสงค์ในการพัฒนาแนวทางการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนของสถานศึกษาเอกชน สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 1 และ 3) เพื่อพัฒนาแนวทางการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนของสถานศึกษาเอกชน สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 1 กลุ่มผู้ให้ข้อมูลตอนที่ 2 กลุ่มตัวอย่างได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษาเอกชน จำนวน 21 คน หัวหน้างานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนสถานศึกษาเอกชน จำนวน 21 คน ครูที่ปรึกษาสถานศึกษาเอกชน จำนวน 227 คน รวมกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยทั้งสิ้น จำนวน 269 คน ซึ่งได้จากการใช้ตาราง Krejcie และ Morgan ใช้เทคนิคการสุ่มแบบแบ่งชั้นภูมิ (Stratified Sampling) และกลุ่มผู้ให้ข้อมูลในระยะที่ 3 คือ ผู้บริหารสถานศึกษาที่มีแนวทางการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือของสถานศึกษาเอกชน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 1 จำนวน 3 คน โดยใช้แบบสอบถามและแบบสัมภาษณ์ เป็นเครื่องมือ สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลได้แก่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ค่าดัชนีความต้องการจำเป็น (Priority Needs Index) ผลการวิจัยปรากฏดังนี้ 1. ผลการศึกษาองค์ประกอบของการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนเอกชนประเภทสามัญ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 1 ประกอบด้วย 5 องค์ประกอบ ได้แก่

- 1) องค์ประกอบด้านการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล
  - 2) องค์ประกอบด้านการคัดกรองนักเรียน
  - 3) องค์ประกอบด้านการส่งเสริมนักเรียน
  - 4) องค์ประกอบด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหา
  - 5) องค์ประกอบด้านการส่งต่อนักเรียน
2. ผลการศึกษาสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ของการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนเอกชนประเภทสามัญ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 1 พบว่า 2.1 สภาพปัจจุบันในการพัฒนาแนวทางการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของสถานศึกษาเอกชน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 1 โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า อยู่ในระดับมากทุกด้าน โดยเรียงลำดับจากค่าเฉลี่ยมากไปน้อย คือ ด้านการส่งเสริมนักเรียนรองลงมา

คือ ด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหา ด้านการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล ด้านการส่งต่อนักเรียนและด้านการคัดกรองนักเรียน ตามลำดับ 2.2 สภาพที่พึงประสงค์การพัฒนาแนวทางการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของสถานศึกษาเอกชน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 1 โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่าอยู่ในระดับมากที่สุดทุกด้าน โดยเรียงลำดับจากค่าเฉลี่ยมากไปน้อยคือ ด้านการส่งต่อนักเรียน รองลงมาคือ ด้านการส่งเสริมนักเรียนและด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหา ด้านการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคลและด้านการคัดกรองนักเรียนตามลำดับ 2.3 ผลการวิเคราะห์ค่าดัชนีความต้องการจำเป็นปรับปรุง (PNI_{modified}) ในการพัฒนาแนวทางการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของสถานศึกษาเอกชน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 1 โดยเรียงลำดับความต้องการจำเป็นจากมากไปหาน้อย ได้แก่ ด้านการส่งต่อนักเรียน ด้านการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล ด้านการคัดกรองนักเรียน ด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหา และด้านการส่งเสริมนักเรียน ตามลำดับ 3. แนวทางการพัฒนาการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของสถานศึกษาเอกชนประเภทสามัญ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 1 พบว่า ประกอบไปด้วยองค์ประกอบ 5 ด้าน ได้แก่ 1 ด้านการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล 2) ด้านการคัดกรองนักเรียน 3) ด้านการส่งเสริมนักเรียน 4) ด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหา และ 5) ด้านการส่งต่อนักเรียน

มธุรส ผุดผ่อง (2563) ได้ศึกษาการพัฒนาแนวทางการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนโดยใช้ชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพสำหรับครูในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 32 การวิจัยนี้มีจุดมุ่งหมาย เพื่อศึกษาสภาพปัจจุบัน และสภาพที่พึงประสงค์ของการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนโดยใช้ชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพสำหรับครูในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 32 และเพื่อพัฒนาแนวทางการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนโดยใช้ชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพสำหรับครูในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 32 กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ครูจำนวน 343 คน กลุ่มผู้ให้ข้อมูล คือ ผู้บริหารสถานศึกษาและหัวหน้างานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน และผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 7 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ แบบสอบถามแบบสัมภาษณ์ และแบบประเมินแนวทาง สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล คือ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ผลการวิจัยพบว่า 1. ผลการวิเคราะห์สภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์ของการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนโดยใช้ชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพสำหรับครูในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 32 สภาพปัจจุบันโดยรวมอยู่ในระดับมาก และสภาพที่พึงประสงค์โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด เรียงลำดับความต้องการจำเป็นจากมากไปหาน้อย ได้แก่ ด้านการส่งต่อนักเรียน ด้านการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล ด้านการคัดกรองนักเรียน

ด้านการป้องกันและแก้ปัญหา และด้านการส่งเสริมนักเรียน 2. ผลการพัฒนาแนวทางการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนโดยใช้ชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพสำหรับครูในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 32 ประกอบด้วย 5 ด้าน 37 แนวทาง ผลการประเมินความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของแนวทางพบว่า ความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของแนวทางโดยรวมอยู่ในระดับ มากที่สุด

จิระนันท์ นนทะบุตร (2564) ได้ศึกษาการพัฒนาแนวทางการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน โดยใช้แนวคิดชุมชนแห่งการเรียนรู้เชิงวิชาชีพสำหรับสถานศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสุรินทร์ เพื่อศึกษาสภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์ของการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน โดยใช้แนวคิดชุมชนแห่งการเรียนรู้เชิงวิชาชีพสำหรับสถานศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสุรินทร์ และเพื่อพัฒนาแนวทางการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน โดยใช้แนวคิดชุมชนแห่งการเรียนรู้เชิงวิชาชีพสำหรับสถานศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสุรินทร์ การวิจัยแบ่งออกเป็น 2 ระยะ โดยระยะที่ 1 ศึกษาสภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์ของการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน โดยใช้แนวคิดชุมชนแห่งการเรียนรู้เชิงวิชาชีพสำหรับสถานศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสุรินทร์ โดยใช้แบบสอบถามในการเก็บรวบรวมข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่าง คือ ผู้บริหารและครู จำนวน 339 คน โดยใช้ตารางกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างของ Krejcie และ Morgan และใช้เทคนิคการสุ่มแบบแบ่งชั้น (Stratified Random Sampling Technique) ระยะที่ 2 แนวทางการพัฒนาการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน โดยใช้แนวคิดชุมชนแห่งการเรียนรู้เชิงวิชาชีพสำหรับสถานศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสุรินทร์ โดยศึกษาและสังเคราะห์สภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ที่ใช้พัฒนาแนวทางการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนจากผู้บริหารและครู จากการสัมภาษณ์เชิงลึกโรงเรียนที่มีวิธีปฏิบัติที่ดี (Best Practice) จำนวน 3 โรงเรียน ร่างเป็นแนวทางการพัฒนาระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน และประเมินแนวทางโดยผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 5 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ แบบสอบถาม แบบสัมภาษณ์ และแบบประเมิน สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล คือ ร้อยละ ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ผลการวิจัยพบว่า 1. สภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์และจัดลำดับความต้องการของการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน โดยใช้แนวคิดชุมชนแห่งการเรียนรู้เชิงวิชาชีพสำหรับสถานศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสุรินทร์ โดยรวมอยู่ในระดับมาก ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ การป้องกันและแก้ไขปัญหา สภาพที่พึงประสงค์ของการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน โดยใช้แนวคิดชุมชนแห่งการเรียนรู้เชิงวิชาชีพสำหรับสถานศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสุรินทร์ โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ ด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหา 2. แนวทางการพัฒนาการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือ

นักเรียน โดยประยุกต์ใช้แนวคิดชุมชนแห่งการเรียนรู้เชิงวิชาชีพสำหรับสถานศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสุรินทร์ ประกอบด้วย 5 องค์ประกอบ 34 แนวทาง ผลการประเมินความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของทางการพัฒนาการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน โดยประยุกต์ใช้แนวคิดชุมชนแห่งการเรียนรู้เชิงวิชาชีพสำหรับสถานศึกษา พบว่า แนวทางมีความเหมาะสม และมีความเป็นไปได้โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด

ลัดดาวัลย์ โคตรพิมพ์ (2564) ได้ศึกษาแนวทางการพัฒนาระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน โรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 27 การวิจัยในครั้งนี้มีความมุ่งหมายเพื่อ 1) ศึกษาสภาพปัจจุบันสภาพที่พึงประสงค์และความต้องการจำเป็นของพัฒนาระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน โรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 27 กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษา และครู จำนวน 99 คน เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล คือ แบบสอบถาม มีค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) เท่ากับ 0.86 และมีค่าความเชื่อมั่น เท่ากับ 0.87 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และค่าดัชนี PNI

2) เพื่อพัฒนาแนวทางการพัฒนาระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน โรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 27 โดยกลุ่มผู้ให้ข้อมูล ได้แก่ ผู้ทรงคุณวุฒิประเมินแนวทาง จำนวน 7 คน ด้วยวิธีการสนทนากลุ่มและประเมินแนวทางการพัฒนา สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ผลการวิจัยพบว่า 1. สภาพปัจจุบันของพัฒนาระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน โรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 27 โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ทุกด้านอยู่ในระดับมากเช่นเดียวกัน สำหรับสภาพที่พึงประสงค์ของการพัฒนาระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 27 โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ทุกด้านอยู่ในระดับมากที่สุด เช่นเดียวกัน และลำดับความต้องการจำเป็นพบว่า ด้านการคัดกรองนักเรียนมีความต้องการจำเป็นมากที่สุด รองลงมาคือ ด้านการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล ส่วนด้านที่มีความต้องจำเป็นน้อยที่สุด คือ ด้านการส่งต่อ 2. แนวทางการพัฒนาระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน โรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 27 ประกอบด้วย 5 ส่วน ได้แก่ 1) หลักการและเหตุผล 2) ความมุ่งหมาย 3) แนวทางการพัฒนาระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน แบ่งออกเป็น 4 ด้าน คือ 3.1) ด้านการคัดกรองนักเรียน 3.2) ด้านการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล 3.3) ด้านการส่งเสริมนักเรียน 3.4) ด้านการป้องกันช่วยเหลือและการแก้ไข 3.5) ด้านการส่งต่อ 4) กลไก และ 5) เงื่อนไขความสำเร็จ โดยผลการประเมินการประเมินความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของแนวทางการพัฒนาระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 27 โดยรวมมีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก และความเป็นไปได้อยู่ในระดับมากที่สุด

พรวิมล กลิ่นศรีสุข (2564) ได้ศึกษาการพัฒนาแนวทางการดำเนินงานตามระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนสำหรับสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 22 จังหวัดนครพนม การวิจัยครั้งนี้มีความมุ่งหมายเพื่อ 1) เพื่อศึกษาสภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์ และความต้องการจำเป็นของการบริหารงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนสำหรับสถานศึกษา 2) เพื่อพัฒนาแนวทางการบริหารงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนสำหรับสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 22 จังหวัดนครพนม กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษา หัวหน้างานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน และครู สุ่มตัวอย่างโดยใช้การคำนวณจากตารางของเครจซี่ และมอร์แกน จากนั้นสุ่มอย่างง่าย (Simple Random Sampling) ได้กลุ่มตัวอย่างจำนวน 357 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ แบบสอบถาม และแบบสัมภาษณ์โดยศึกษาและสร้างเครื่องมือการวิจัย ตามแนวทางการบริหารงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนของกรมสุขภาพจิต ซึ่งแบบสอบถามด้านสภาพปัจจุบัน มีค่าความเชื่อมั่น 0.97 และแบบสอบถามด้านสภาพที่พึงประสงค์ มีค่าความเชื่อมั่น 0.96 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ผลการวิจัยพบว่า สภาพปัจจุบันของการบริหารงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนสำหรับสถานศึกษา โดยรวมอยู่ในระดับมาก สภาพที่พึงประสงค์ของการบริหารงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนสำหรับสถานศึกษา โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด และค่าดัชนีความต้องการจำเป็นแบบปรับปรุง ($PNI_{modified}$) และลำดับความต้องการจำเป็นลำดับที่แรก คือ การรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล ส่วนแนวทางการบริหารงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนสำหรับสถานศึกษา ประกอบไปด้วย 5 ด้าน ได้แก่ 1) ด้านการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล มีทั้งหมด 6 แนวทาง 2) ด้านการคัดกรองนักเรียน มีทั้งหมด 8 แนวทาง 3) ด้านการส่งเสริมพัฒนานักเรียน มีทั้งหมด 13 แนวทาง 4) ด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหามีทั้งหมด 10 แนวทาง 5) ด้านการส่งต่อ มีทั้งหมด 7 แนวทาง โดยผลการประเมินความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของแนวทางการบริหารงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนสำหรับสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 22 จังหวัดนครพนมอยู่ในระดับมากที่สุด

งานวิจัยต่างประเทศ

Biddle (2009) ได้ศึกษาผลการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนสำหรับนักเรียนกลุ่มเสี่ยงฆ่าตัวตาย ผลการวิจัยพบว่า นักเรียนที่ชอบและเข้าร่วมโครงการระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนเป็นผลเนื่องมาจากการมีความคิดฆ่าตัวตาย การแสดงท่าทางหรือพยายามที่จะละเมิดนโยบายด้านการใช้ยาเสพติดและสารประเภทแอลกอฮอล์ลดลง รวมทั้งระดับการถูกสั่งพักการเรียน ทดลองจากการรายงานของนักเรียนที่ชอบและเข้าร่วมในระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน เพื่อแก้ปัญหาการคิดฆ่าตัวตายและปัญหาอื่น ๆ ทำให้สามารถทำนายรูปแบบการละเมิดนโยบายด้านการใช้

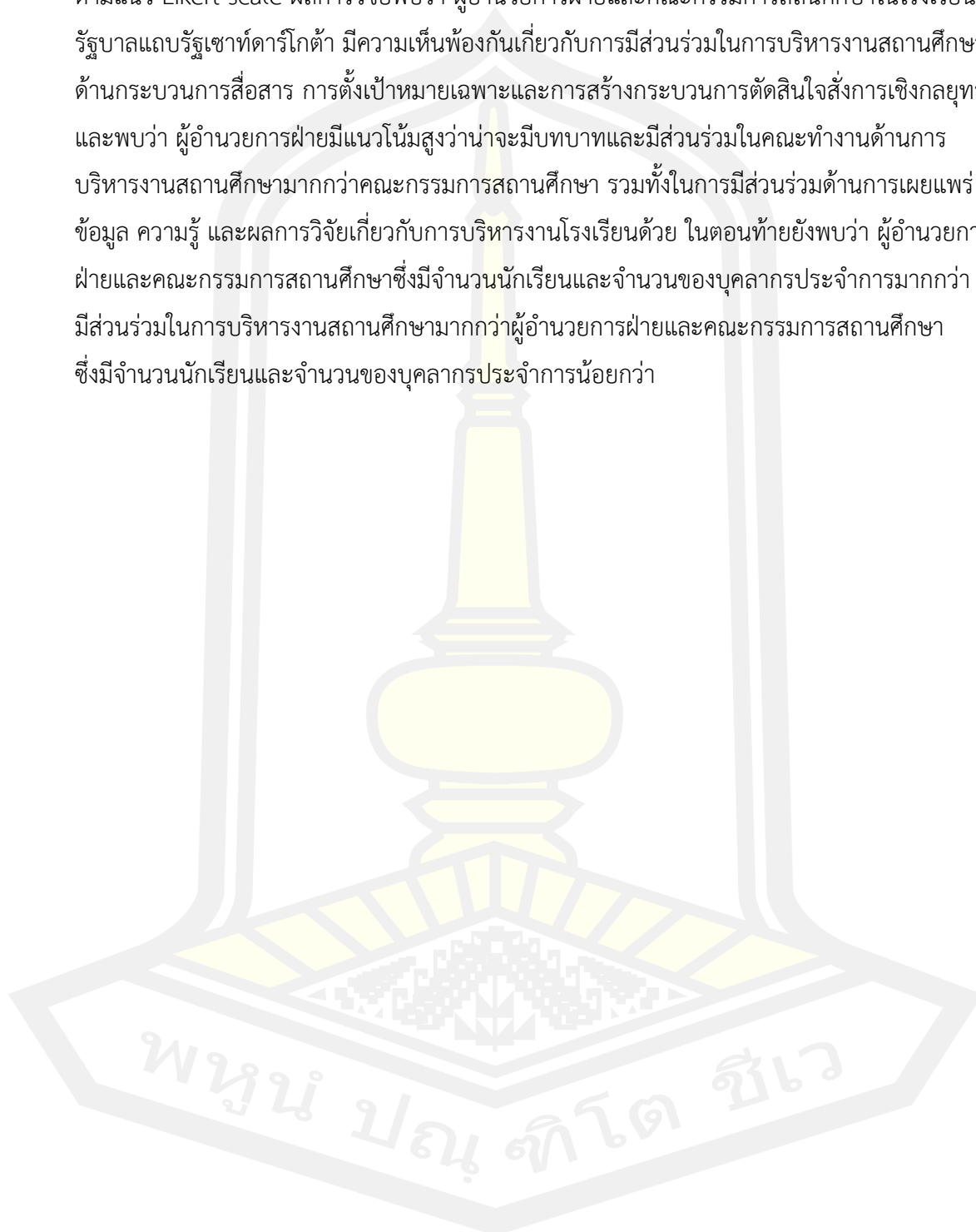
ยาเสพติดและสารประเภทแอลกอฮอล์เพื่อการรักษาตนเองก็ได้ และพบว่ารูปแบบการบริการที่มีค่านัยสำคัญทางสถิติสูงขึ้น

Garfinkel (2010) ศึกษาการปรับปรุงการมีส่วนร่วมของครอบครัวสำหรับเด็กและเยาวชนผู้กระทำผิดด้วยอารมณ์/ความผิดปกติและพฤติกรรมที่เกี่ยวข้องพิการจากที่ทำการกระทำผิดซ้ำในศาลเด็กและเยาวชน การมีส่วนร่วมบิดามารดา การมีส่วนร่วมครอบครัว ความผิดปกติของพฤติกรรม ความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนมีความยุติธรรมเด็กและเยาวชน กระทำผิด วุ่นวายอารมณ์ พิกการไม่สมส่วน เยาวชนมี ปัญหาและอุปสรรค เยาวชนมีความผิดปกติ ทางอารมณ์และพฤติกรรม และอื่น ๆ ซึ่งในหลายกรณียังไม่ได้รับการแทรกแซงและการสนับสนุนที่จำเป็นในโรงเรียนในระบบงานยุติธรรมเด็กและเยาวชน บทความนี้จะพิจารณาว่าพ่อแม่ของเยาวชน สามารถมีส่วนร่วมมากขึ้น ในกระบวนการเมื่อบุตรของพวกเขาจะเรียกว่าศาลเยาวชนจึงช่วยลดโอกาสในการกระทำผิดซ้ำ แม้จะมีอุปสรรคที่มีอยู่เพื่อการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในระบบงานยุติธรรมเด็กและเยาวชน ผู้ปกครองควรจะได้รับแจ้งถึงสิทธิการศึกษาของเยาวชนของพวกเขาในโรงเรียนศาลเยาวชนและออกจากบ้านของการตั้งคำราชทัณฑ์ นอกจากนี้ผู้ปกครองมีส่วนร่วมที่เพิ่มขึ้นและลดการกระทำผิดซ้ำ เป้าหมายหาได้คือ; ครอบครัวหลายเยาวชนและเป็นศูนย์กลางกลยุทธ์และโปรแกรมที่ได้แสดงให้เห็นความสำเร็จในการรักษาเยาวชนกับ ออกจากระบบงานยุติธรรม

Plumb (2011) ได้สำรวจทัศนคติของผู้อำนวยการฝ่ายและคณะกรรมการสถานศึกษา เกี่ยวกับการมีส่วนร่วมในการบริหารงานสถานศึกษา โดยวัตถุประสงค์ของการวิจัยครั้งนี้คือ เพื่อศึกษาและเปรียบเทียบทัศนคติของผู้อำนวยการฝ่ายและคณะกรรมการสถานศึกษาในโรงเรียนรัฐบาลแถบรัฐเซาท์ดาร์โกต้า เกี่ยวกับการมีส่วนร่วมในการบริหารงานสถานศึกษาด้านกระบวนการสื่อสาร การตั้งเป้าหมายเฉพาะและการสร้างกระบวนการตัดสินใจสั่งการเชิงกลยุทธ์ ทั้งนี้ได้ทำการวิเคราะห์ตัวแปรด้านจำนวนปี ระดับการศึกษา อายุ เพศ จำนวนนักเรียนจำนวนบุคลากรประจำการ และผลความก้าวหน้าประจำปี ประชากรที่ใช้ในการวิจัยประกอบด้วยโรงเรียนรัฐบาลแถบรัฐเซาท์ดาร์โกต้า 152 แห่ง เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลคือ แบบสำรวจทัศนคติเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมในการบริหารงานสถานศึกษาแบบประมาณค่า 5 ระดับคะแนน ตามแนว Likert scale ซึ่งได้รับการพัฒนาจากงานวิจัยของ Geisick ที่มีชื่อว่า “การศึกษาเปรียบเทียบความพึงพอใจด้านการมีส่วนร่วมในการบริหารงานของผู้อำนวยการฝ่ายและคณะกรรมการสถานศึกษา” การวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยใช้การส่งแบบสอบถามทางไปรษณีย์ในช่วงระหว่างเดือนมีนาคม ปี ค.ศ. 2011 ทั้งนี้มีแบบสอบถามที่ได้รับกลับคืนและเป็นแบบสอบถามที่สมบูรณ์จากโรงเรียนทั้ง 152 แห่ง จำนวน 172 ชุด คือ ผู้ตอบแบบสอบถามเป็นผู้อำนวยการฝ่ายในโรงเรียนรัฐบาลแถบรัฐเซาท์ดาร์โกต้า 111 คน เป็นคณะกรรมการสถานศึกษา ในโรงเรียนรัฐบาลแถบรัฐเซาท์ดาร์โกต้า 61 คน การวิเคราะห์ข้อมูลด้านประชากรและข้อมูลพื้นฐานของผู้ตอบแบบสอบถามใช้ค่าสถิติ ได้แก่

ความถี่และค่าร้อยละ ส่วนที่เหลือประกอบด้วย ข้อคำถาม จำนวน 9 ข้อ แบบประมาณค่า 5 ระดับ ตามแนว Likert scale ผลการวิจัยพบว่า ผู้อำนวยการฝ่ายและคณะกรรมการสถานศึกษาในโรงเรียน รัฐบาลแถบรัฐเซาท์ดาร์โกต้า มีความเห็นพ้องกันเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมในการบริหารงานสถานศึกษา ด้านกระบวนการสื่อสาร การตั้งเป้าหมายเฉพาะและการสร้างกระบวนการตัดสินใจสั่งการเชิงกลยุทธ์ และพบว่า ผู้อำนวยการฝ่ายมีแนวโน้มสูงว่าน่าจะมีบทบาทและมีส่วนร่วมในคณะทำงานด้านการบริหารงานสถานศึกษามากกว่าคณะกรรมการสถานศึกษา รวมทั้งในการมีส่วนร่วมด้านการเผยแพร่ ข้อมูล ความรู้ และผลการวิจัยเกี่ยวกับการบริหารงานโรงเรียนด้วย ในตอนท้ายยังพบว่า ผู้อำนวยการฝ่ายและคณะกรรมการสถานศึกษาซึ่งมีจำนวนนักเรียนและจำนวนของบุคลากรประจำการมากกว่า มีส่วนร่วมในการบริหารงานสถานศึกษามากกว่าผู้อำนวยการฝ่ายและคณะกรรมการสถานศึกษา ซึ่งมีจำนวนนักเรียนและจำนวนของบุคลากรประจำการน้อยกว่า

บทที่ 3

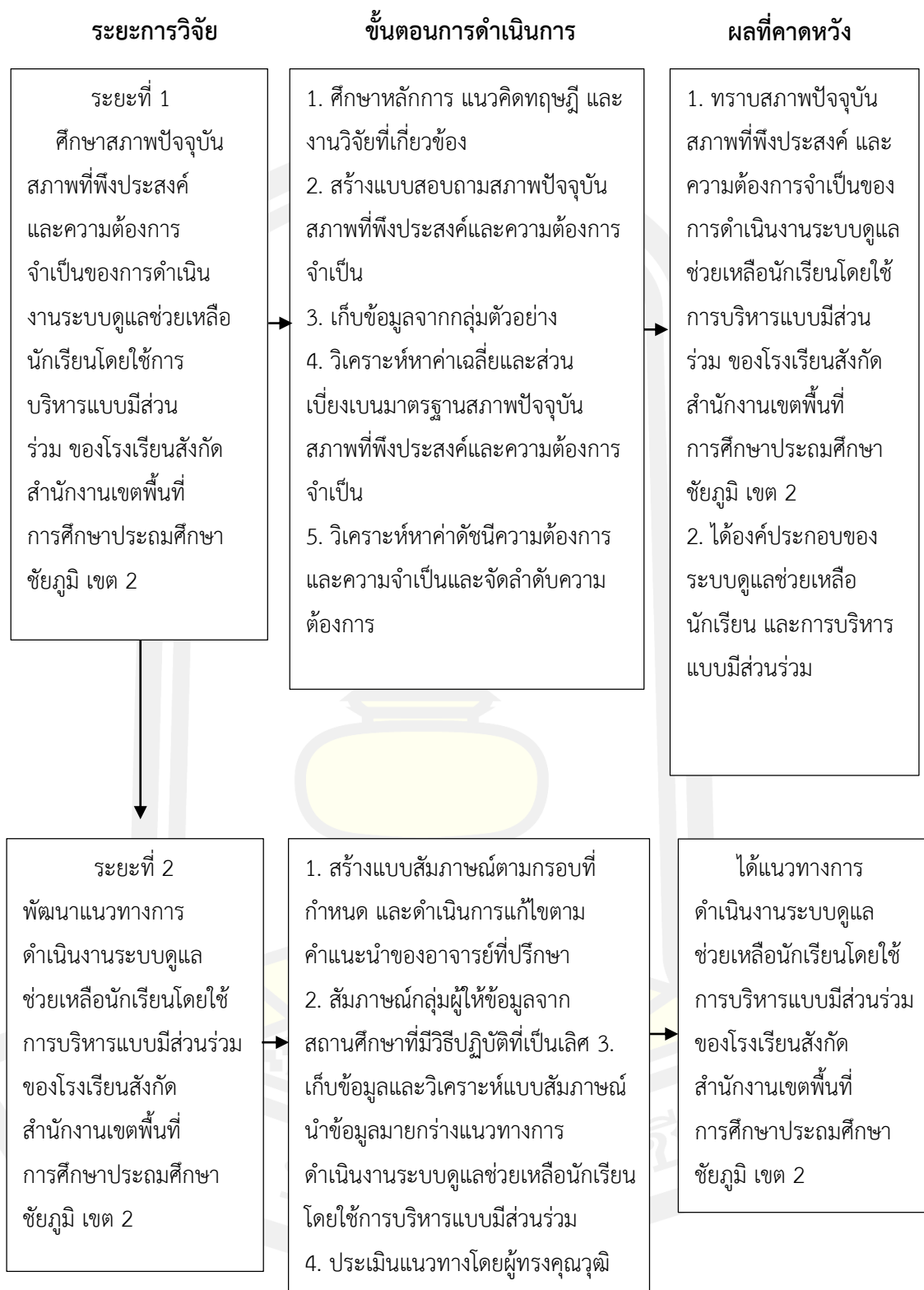
วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ มุ่งศึกษาแนวทางพัฒนาการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนโดยใช้การบริหารแบบมีส่วนร่วม ของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิ เขต 2 เป็นการวิจัยและพัฒนา (Research and Development) โดยมีขั้นตอนการดำเนินงาน ดังนี้

ระยะที่ 1 ศึกษาสภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์ และความต้องการจำเป็นของการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนโดยใช้การบริหารแบบมีส่วนร่วม ของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิ เขต 2

ระยะที่ 2 พัฒนาแนวทางการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน โดยใช้การบริหารแบบมีส่วนร่วม ของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิ เขต 2

พหุบัณฑิต ชีวะ

ภาพประกอบ 3 ระยะของการวิจัย การดำเนินการ และผลที่คาดหวัง

**ระยะที่ 1 ศึกษาสภาพปัจจุบัน และสภาพที่พึงประสงค์ของการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือ
นักเรียนโดยใช้การบริหารแบบมีส่วนร่วม ของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา
ประถมศึกษาชัยภูมิ เขต 2**

1. ขั้นตอนการดำเนินการ

1.1 ศึกษาหลักการ แนวคิด ทฤษฎี เอกสาร ตำรา และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับ
การดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนโดยใช้การบริหารแบบมีส่วนร่วม และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

1.2 นำข้อมูลมาสังเคราะห์เป็นกรอบแนวคิดในการวิจัย วัตถุประสงค์ประกอบและตัวชี้วัด
ของการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนโดยใช้การบริหารแบบมีส่วนร่วม ของโรงเรียน
ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิ เขต 2 ดังนี้

1.2.1 วัตถุประสงค์ระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน มี 5 วัตถุประสงค์ ดังนี้

- 1) การรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล
- 2) การคัดกรองนักเรียน
- 3) การส่งเสริมนักเรียน
- 4) การป้องกันและแก้ปัญหา
- 5) การส่งต่อ

1.2.2 การสังเคราะห์องค์ประกอบการบริหารแบบมีส่วนร่วม มี 4 วัตถุประสงค์ ดังนี้

- 1) การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ
- 2) การมีส่วนร่วมดำเนินงาน
- 3) การมีส่วนร่วมในการประเมินผล
- 4) การมีส่วนร่วมในผลประโยชน์

1.3 นำองค์ประกอบและตัวชี้วัดของการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน
โดยใช้การบริหารแบบมีส่วนร่วมที่ได้จากการสังเคราะห์มาเป็นกรอบแนวคิดในการสร้างแบบสอบถาม
สภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์ และความต้องการจำเป็นของการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน
โดยใช้การบริหารแบบมีส่วนร่วม ของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา
ประถมศึกษาชัยภูมิ เขต 2

1.4 นำแบบสอบถามสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ของการดำเนินงาน
ระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนโดยใช้การบริหารแบบมีส่วนร่วม ของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่
การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิ เขต 2 ไปใช้เก็บข้อมูลกับกลุ่มตัวอย่าง

1.5 นำแบบสอบถามที่ได้รับคืนทั้งหมดมาตรวจสอบความสมบูรณ์ของการตอบ
จากนั้นนำมาวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูป

1.6 นำข้อมูลที่ได้จากแบบสอบถามสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ มาเป็นข้อมูลพื้นฐานในการพัฒนาแนวทางการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนโดยใช้การบริหารแบบมีส่วนร่วม ของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิ เขต 2

1.7 วิเคราะห์ความต้องการจำเป็น (Needs Assessment) โดยนำข้อมูลการศึกษาสภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์ มาหาค่าดัชนีความต้องการจำเป็น (Priority Needs Index) เพื่อจัดลำดับความต้องการจำเป็น โดยการคำนวณ $PNI_{modified}$

2. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

2.1 ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ ผู้บริหารสถานศึกษา ครู และคณะกรรมการสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิ เขต 2 ปีการศึกษา 2565 จำนวนทั้งหมด 4,494 คน

2.2 กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษา ครู และคณะกรรมการสถานศึกษา ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิ เขต 2 จำนวน 354 คน โดยการเทียบจำนวนประชากรทั้งหมดกับตารางกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างของ Krejcie และ Morgan และใช้เทคนิคการสุ่มแบบแบ่งชั้นภูมิ (Stratified Random Sampling) ให้ได้มาซึ่งกลุ่มตัวอย่าง (บุญชม ศรีสะอาด, 2553)

2.2.1 กำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างโดยใช้ตารางของ Krejcie และ Morgan (บุญชม ศรีสะอาด, 2553) ได้กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 354 คน

2.2.2 สุ่มแบบแบ่งชั้นภูมิ (Stratified Random Sampling) จำแนกได้เป็นโรงเรียนขนาดใหญ่ ขนาดกลาง และขนาดเล็ก เพื่อเป็นการกระจายของกลุ่มตัวอย่างในพื้นที่ของการศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิ เขต 2

2.2.3 ใช้วิธีการสุ่มอย่างง่าย (Simple Random Sampling) ให้ได้กลุ่มตัวอย่างที่มีความเป็นตัวแทน โดยกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างย่อยตามสัดส่วนจากโรงเรียนที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง ข้อมูลจากกลุ่มบริหารงานบุคคล สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิ เขต 2 ดังตาราง 4

พหุบัณฑิต ชีวะ

ตาราง 4 จำนวนประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ขนาด โรงเรียน	ประชากร (โรงเรียน)	กลุ่ม ตัวอย่าง (โรงเรียน)	กลุ่มตัวอย่างผู้ให้ข้อมูล (คน)			จำนวนกลุ่ม ตัวอย่าง
			ผู้บริหาร	ครู	คณะกรรมการ สถานศึกษา	
ขนาดเล็ก	170	118	80	80	80	232
ขนาดกลาง	89	72	36	36	36	90
ขนาดใหญ่	3	2	2	2	2	6
รวม	262	192	118	118	118	354

3. เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

3.1 แบบสอบถาม

เป็นเครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับสภาพปัจจุบัน และสภาพที่พึงประสงค์ และความต้องการจำเป็นของการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนโดยใช้การบริหารแบบมีส่วนร่วม ของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิ เขต 2 โดยแบบสอบถามมีลักษณะเป็นแบบตรวจสอบรายการ (Check list) แบบเติมคำ ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น โดยการสังเคราะห์จากเอกสาร แนวคิด ทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องแบ่งออกเป็น 3 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม มีลักษณะเป็นแบบตรวจสอบรายการ (Check list) สอบถามข้อมูลเกี่ยวกับ ตำแหน่ง ระดับการศึกษา ประสบการณ์ทำงาน

ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามระดับสภาพปัจจุบัน และสภาพที่พึงประสงค์ของการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนโดยใช้การบริหารแบบมีส่วนร่วม ของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิ เขต 2 โดยการแบ่งคำถามเป็น 5 ด้าน คือ การรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล การคัดกรองนักเรียน การส่งเสริมนักเรียน การป้องกันและแก้ปัญหา การส่งต่อ เป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ ตามแนวคิดของลิเคิร์ต (Likert's Rating Scale) โดยกำหนดเกณฑ์ระดับคะแนน ดังนี้

- 5 หมายถึง มีสภาพปัจจุบัน/สภาพที่พึงประสงค์ อยู่ในระดับมากที่สุด
- 4 หมายถึง มีสภาพปัจจุบัน/สภาพที่พึงประสงค์ อยู่ในระดับมาก
- 3 หมายถึง มีสภาพปัจจุบัน/สภาพที่พึงประสงค์ อยู่ในระดับปานกลาง
- 2 หมายถึง มีสภาพปัจจุบัน/สภาพที่พึงประสงค์ อยู่ในระดับน้อย
- 1 หมายถึง มีสภาพปัจจุบัน/สภาพที่พึงประสงค์ อยู่ในระดับน้อยที่สุด

ตอนที่ 3 ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะอื่น ๆ เกี่ยวกับสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ของการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนโดยใช้การบริหารแบบมีส่วนร่วมของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิ เขต 2 ลักษณะคำถามเป็นคำถามปลายเปิด

4. การสร้างและการหาคุณภาพเครื่องมือ

แบบสอบถามสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ของการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนโดยใช้การบริหารแบบมีส่วนร่วม ของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิ เขต 2 มีวิธีการสร้างและหาคุณภาพ ดังนี้

4.1 ศึกษาแนวคิด หลักการ ทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ของการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนโดยใช้การบริหารแบบมีส่วนร่วมของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิ เขต 2 จากเอกสาร ตำราและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง เพื่อนำมาประกอบเป็นแนวความคิดแล้วสร้างแบบสอบถามภายใต้กรอบแนวคิด

4.2 ศึกษาหลักเกณฑ์และวิธีการสร้างแบบสอบถามประเภทต่าง ๆ และศึกษาแบบสอบถามงานวิจัยอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง พร้อมกำหนดรูปแบบและขอบเขตของเครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

4.3 กำหนดกรอบแนวคิดของการวิจัย รวมถึงศึกษาองค์ประกอบและตัวชี้วัดประเด็นเนื้อหา และโครงสร้างของแบบสอบถามและปัจจัยต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์การดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนโดยใช้การบริหารแบบมีส่วนร่วม ทั้ง 5 ด้าน ดังนี้ การรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล การคัดกรองนักเรียน การส่งเสริมนักเรียน การป้องกันและแก้ปัญหา การส่งต่อ

4.4 วิเคราะห์นิยามศัพท์แล้วกำหนดโครงสร้างแบบสอบถามการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนโดยใช้การบริหารแบบมีส่วนร่วม

4.5 กำหนดรูปแบบข้อคำถามโดยข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม มีลักษณะเป็นแบบตรวจสอบรายการ (Check List) ส่วนสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์การดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน โดยใช้การบริหารแบบมีส่วนร่วมเป็นมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ

4.6 สร้างแบบสอบถามฉบับร่าง ตรวจสอบความถูกต้อง แล้วปรับปรุงแก้ไขก่อนเสนอให้อาจารย์ที่ปรึกษาและผู้เชี่ยวชาญให้ข้อเสนอแนะอีกครั้ง

4.7 นำเครื่องมือที่สร้างขึ้นเสนออาจารย์ที่ปรึกษา และผู้เชี่ยวชาญเพื่อตรวจสอบพิจารณาความสอดคล้องด้านความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) ของแบบสอบถาม

โดยใช้เทคนิค IOC (Index of Item-Objective Congruence) โดยผู้เชี่ยวชาญ ทั้งหมด 5 คน ได้มาจากการวิธีการเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling) โดยมีคุณสมบัติตามเกณฑ์ที่กำหนดไว้

4.7.1 อาจารย์ระดับอุดมศึกษา วุฒิทางการศึกษาปริญญาโทหรือปริญญาเอก สาขาบริหารการศึกษาหรือสาขาที่เกี่ยวข้อง จำนวน 2 คน

4.7.2 ศึกษานิเทศก์ชำนาญการพิเศษ วุฒิทางการศึกษาปริญญาเอกสาขาบริหาร การศึกษาหรือสาขาที่เกี่ยวข้อง จำนวน 1 คน

4.7.3 ผู้บริหารสถานศึกษา วุฒิทางการศึกษาปริญญาโทหรือปริญญาเอก สาขาบริหารการศึกษาหรือสาขาที่เกี่ยวข้อง จำนวน 2 คน

รวมผู้เชี่ยวชาญจำนวน 5 คน ในการตรวจสอบคุณภาพของแบบสอบถาม ได้แก่

1. รองศาสตราจารย์ ดร.ทรงศักดิ์ ภูสีอ่อน ตำแหน่งอาจารย์ประจำ วุฒิการศึกษา ปรัชญาดุษฎีบัณฑิต (ปร.ด.) สาขาวิชาวิจัยและประเมินผลการศึกษา มหาวิทยาลัย นครสวรรค์
2. รองศาสตราจารย์ ดร.สุวัฒน์ จุลสุวรรณ ตำแหน่งอาจารย์ประจำ วุฒิการศึกษาการศึกษาดุษฎีบัณฑิต (กศ.ด.) สาขาวิชาการบริหารและพัฒนการศึกษา มหาวิทยาลัย มหาสารคาม
3. ดร.จุฬาลักษณ์ ภูปัญญา ตำแหน่ง ศึกษานิเทศก์ชำนาญการพิเศษ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิ เขต 2 วุฒิการศึกษาปรัชญาดุษฎีบัณฑิต (ปร.ด.) สาขาหลักสูตรและการสอน คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น
4. ดร.ชุติมา ภาษา ตำแหน่งผู้อำนวยการชำนาญการพิเศษ โรงเรียน บ้านหนองแวง วุฒิการศึกษา ปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาการบริหารและภาวะผู้นำทางการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยภาคตะวันออกเฉียงเหนือ
5. นายบรรพจน์ กาญจนสีมา ตำแหน่งผู้อำนวยการชำนาญการพิเศษ โรงเรียนเนรมิตศึกษา วุฒิการศึกษา ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต (ศษ.ม.) สาขาการบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

4.8 นำผลการตรวจสอบจากผู้เชี่ยวชาญมาหาค่าดัชนีความสอดคล้องระหว่าง ข้อคำถามกับเนื้อหา โดยใช้สูตรคู่ IOC (Item-Objective Congruence Index : OC) (บุญชม ศรีสะอาด, 2553)

4.9 นำแบบสอบถามที่ผ่านการตรวจพิจารณาของผู้เชี่ยวชาญแล้วไปทดลองใช้ เพื่อหาคุณภาพของแบบสอบถาม โดยนำไปลองใช้ (Try Out) กับกลุ่มที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่างและ มีความคล้ายคลึงกับกลุ่มตัวอย่างจำนวน 30 คน เพื่อหาความเที่ยงของเครื่องมือและหาคุณภาพ แบบสอบถาม

4.10 วิเคราะห์หาค่าอำนาจจำแนกโดยใช้สัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์อย่างง่ายของเพียร์สันตามวิธี Item Total Correlation (บุญชม ศรีสะอาด, 2556)

4.11 วิเคราะห์หาค่าความเชื่อมั่น (Reliability) โดยวิธีการหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (Alpha Coefficient) ของครอนบาค (Cronbach) (บุญชม ศรีสะอาด, 2556)

4.12 นำแบบสอบถามจัดพิมพ์เป็นฉบับสมบูรณ์ เพื่อใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างต่อไป

5. การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยได้ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลโดยมีรายละเอียด ดังนี้

5.1 ผู้วิจัยขอหนังสือจากคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม ขออนุญาตในการเก็บรวบรวมข้อมูลไปยังสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิ เขต 2 หน่วยงานต้นสังกัดของโรงเรียนที่เป็นกลุ่มตัวอย่างเพื่อขอความอนุเคราะห์ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

5.2 ผู้วิจัยนำหนังสือจากสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิ เขต 2 เพื่อขออนุญาตจากผู้บริหารสถานศึกษาหรือผู้ประสานงานในโรงเรียนกลุ่มตัวอย่างในการเก็บรวบรวมข้อมูล

5.3 ผู้วิจัยดำเนินการเก็บข้อมูลโดยการส่งแบบสอบถามให้กลุ่มตัวอย่างในโรงเรียนด้วยตนเองบางส่วนและส่งแบบสอบถามแบบออนไลน์ด้วย Google Form

5.4 ผู้วิจัยนำแบบสอบถามสมบูรณ์มาตรวจให้คะแนนตามเกณฑ์ที่กำหนดเพื่อสังเคราะห์แนวทางการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนโดยใช้การบริหารแบบมีส่วนร่วมของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิ เขต 2 ในระยะที่ 2 ต่อไป

6. การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยดำเนินการวิเคราะห์และนำเสนอข้อมูลจากแบบสอบถาม ดังนี้

6.1 นำแบบสอบถามที่ได้รับคืนทั้งหมดมาตรวจสอบความสมบูรณ์ของการตอบ จากนั้นนำมาวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูป ดังนี้

6.1.1 วิเคราะห์ข้อมูล ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับสถานภาพผู้ตอบแบบสอบถาม วิเคราะห์ข้อมูลโดยการแจกแจงความถี่ (Frequency) และหาค่าร้อยละ (Percentage) แล้วนำเสนอเป็นตารางประกอบความเรียงท้ายตาราง

6.1.2 วิเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากแบบสอบถามตอนที่ 2 เกี่ยวกับสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ของการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนโดยใช้การบริหารแบบมีส่วนร่วมของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิ เขต 2 โดยการหาค่าเฉลี่ย (Mean) และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation, S.D.) โดยกำหนดเกณฑ์การแปลความหมายค่าเฉลี่ย ดังนี้ (บุญชม ศรีสะอาด, 2556)

ค่าเฉลี่ย 4.51 - 5.00 หมายถึง มีสภาพปัจจุบัน/สภาพที่พึงประสงค์
อยู่ในระดับมากที่สุด

ค่าเฉลี่ย 3.51 - 4.50 หมายถึง มีสภาพปัจจุบัน/สภาพที่พึงประสงค์
อยู่ในระดับมาก

ค่าเฉลี่ย 2.51 - 3.50 หมายถึง มีสภาพปัจจุบัน/สภาพที่พึงประสงค์
อยู่ในระดับปานกลาง

ค่าเฉลี่ย 1.51 - 2.50 หมายถึง มีสภาพปัจจุบัน/สภาพที่พึงประสงค์
อยู่ในระดับน้อย

ค่าเฉลี่ย 1.00 - 1.50 หมายถึง มีสภาพปัจจุบัน/สภาพที่พึงประสงค์
อยู่ในระดับน้อยที่สุด

7. สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

7.1 สถิติพื้นฐาน

7.1.1 ร้อยละ (Percentage)

7.1.2 ค่าเฉลี่ย (Mean)

7.1.3 ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)

7.1.4 ค่าจัดลำดับความต้องการจำเป็น โดยใช้สูตร PNI modified ของนางลักษณ์
วิรัชชัย และสุวิมล ว่องวาณิช (สุวิมล ว่องวาณิช, 2550)

7.2 สถิติที่ใช้ในการหาคุณภาพของเครื่องมือ

7.2.1 การหาค่าความตรงเชิงเนื้อหา (Validity) ของแบบสอบถาม โดยใช้สูตร
ดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามและวัตถุประสงค์ (Item-Objective Congruence Index :
IOC) (บุญชม ศรีสะอาด, 2556)

7.2.2 การหาค่าอำนาจจำแนกรายข้อของแบบสอบถาม โดยใช้สัมประสิทธิ์
สหสัมพันธ์อย่างง่ายของเพียร์สัน ตามวิธี Item Total Correlation (บุญชม ศรีสะอาด, 2556)

7.2.3 การหาค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามทั้งฉบับโดยใช้ค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา
(Alpha Coefficient) ของครอนบาค (Cronbach) (บุญชม ศรีสะอาด, 2556)

ระยะที่ 2 พัฒนาแนวทางการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนโดยใช้การบริหารแบบมีส่วนร่วม ของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิ เขต 2

ขั้นตอนที่ 1 การศึกษาจากสถานศึกษาที่มีแนวปฏิบัติที่เป็นเลิศ (Best Practice)

1. ขั้นตอนการดำเนินการ

1.1 นำสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ของการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนโดยใช้การบริหารแบบมีส่วนร่วม ของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิ เขต 2 ที่มีค่าความต้องการจำเป็นที่มีค่าสูงมาใช้ในการออกแบบสัมภาษณ์ แล้วนำไปเสนออาจารย์ที่ปรึกษาตรวจสอบความถูกต้อง และให้ผู้เชี่ยวชาญยืนยันความเหมาะสม

1.2 นำแบบสัมภาษณ์ไปใช้เก็บข้อมูลกับกลุ่มผู้ให้ข้อมูล

1.3 นำแบบสัมภาษณ์วิเคราะห์ข้อมูลโดยการสรุปประเด็น และนำเสนอโดยการพรรณนาวิเคราะห์ (Descriptive Analysis)

2. กลุ่มผู้ให้ข้อมูล

2.1 เกณฑ์คุณสมบัติสถานศึกษาที่มีแนวปฏิบัติเป็นเลิศ มีดังนี้

2.1.1 เป็นสถานศึกษาได้รับรางวัลด้านระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน ระดับเขตตรวจราชการที่ 13

2.1.2 มีแนวปฏิบัติที่ต่อเนื่องต่อเนื่องเกิดผลสำเร็จแก่นักเรียน

2.2 สถานศึกษาที่อยู่ในเกณฑ์แนวปฏิบัติที่เป็นเลิศ ได้แก่

2.2.1 โรงเรียนชุมชนห้วยยาง จังหวัดชัยภูมิ เป็นสถานศึกษาที่ได้รับรางวัลระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในสถานศึกษาดีเด่น ประเภทสถานศึกษาขนาดเล็ก ประจำปีการศึกษา 2564

2.2.2 โรงเรียนบ้านแดงสว่าง จังหวัดชัยภูมิ เป็นสถานศึกษาที่ได้รับรางวัลระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในสถานศึกษาดีเด่น ประเภทสถานศึกษาขนาดกลาง ประจำปีการศึกษา 2564

2.2.2 โรงเรียนบ้านแดงสว่าง จังหวัดชัยภูมิ เป็นสถานศึกษาที่ได้รับรางวัลระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในสถานศึกษาดีเด่น ประเภทสถานศึกษาขนาดใหญ่ ประจำปีการศึกษา 2564

2.3 กลุ่มผู้ให้ข้อมูล ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 1 คน หัวหน้าระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน จำนวน 1 คน รวมเป็นผู้ให้ข้อมูลสถานศึกษาละ 2 คน จาก 3 สถานศึกษา รวมผู้ให้ข้อมูลทั้งสิ้น จำนวน 6 คน จากสถานศึกษาที่มีแนวปฏิบัติที่เป็นเลิศ (Best Practice) ซึ่งได้มาโดยวิธีการเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling) ดังนี้

2.3.1 จำสืบเอกสมพร เต็มแสง ตำแหน่ง ผู้อำนวยการชำนาญการพิเศษ
โรงเรียนชุมชนห้วยยาง

2.3.2 นางวราภรณ์ บัวพงษ์ ตำแหน่ง ครูชำนาญการพิเศษ หัวหน้างาน
ระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน โรงเรียนชุมชนห้วยยาง

2.3.3 นายอาณัติ ราชสม ตำแหน่ง ผู้อำนวยการชำนาญการพิเศษโรงเรียน
บ้านแดงสว่าง

2.3.4 นายณรงค์ ทองมูล ตำแหน่ง ครูชำนาญการพิเศษ หัวหน้างานระบบดูแล
ช่วยเหลือนักเรียนโรงเรียนบ้านแดงสว่าง

2.3.5 นายวุฒิพงษ์ วงษ์ชู ตำแหน่ง ผู้อำนวยการชำนาญการพิเศษ โรงเรียน
ชุมชนบ้านแก้งคร้อหนองไผ่

2.3.6 นางอนุธิดา สุวรรณรัตน์ ตำแหน่ง ครู ชำนาญการพิเศษ โรงเรียนชุมชน
บ้านแก้งคร้อหนองไผ่

3. เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

แบบสัมภาษณ์ แบบมีโครงสร้าง (Structured Interview Form) ซึ่งสร้าง
ขึ้นมาจากการศึกษาองค์ประกอบและตัวชี้วัดของการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนและ
การบริหารแบบมีส่วนร่วม โดยใช้กรอบแนวคิดของการวิจัย และการวิเคราะห์ค่าดัชนีความต้องการ
จำเป็นมาสร้างเป็นแบบสัมภาษณ์ ซึ่งใช้คำถามที่ประกอบด้วยข้อมูลทั่วไปและความคิดเห็นเกี่ยวกับ
องค์ประกอบของการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน โดยใช้การบริหารแบบมีส่วนร่วม
ซึ่งมีส่วนประกอบดังนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับตำแหน่งปัจจุบัน สถานที่ทำงาน สถานที่
สัมภาษณ์วันที่ให้สัมภาษณ์ และเวลาในการสัมภาษณ์

ตอนที่ 2 ความคิดเห็นเกี่ยวกับการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน
โดยใช้การบริหารแบบมีส่วนร่วมตามองค์ประกอบหลัก และแนวทางการดำเนินงานระบบดูแล
ช่วยเหลือนักเรียนโดยใช้การบริหารแบบมีส่วนร่วม

4. การสร้างและหาคุณภาพของเครื่องมือ

4.1 ศึกษาแนวคิด หลักการ ทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับการดูแลช่วยเหลือนักเรียนและ
การบริหารแบบมีส่วนร่วม จากเอกสาร ตำรางานวิจัยที่เกี่ยวข้อง และเอกสารที่เกี่ยวข้องกับการสร้าง
แบบสัมภาษณ์ เพื่อนำมาประกอบเป็นแนวความคิดแล้วสร้างแบบสัมภาษณ์ภายใต้กรอบแนวคิด

4.2 กำหนดโครงสร้างของแบบสัมภาษณ์ ให้สอดคล้องและครอบคลุมการดำเนินงาน
ระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนโดยใช้การบริหารแบบมีส่วนร่วม

4.3 ดำเนินการสร้างแบบสัมภาษณ์ ตามกรอบที่กำหนด

4.4 นำแบบสัมภาษณ์ไปให้ผู้เชี่ยวชาญ ตรวจสอบแก้ไขรวมถึงตรวจสอบสำนวน ภาษาใช้ และความเหมาะสมของแบบสัมภาษณ์

4.5 ปรับปรุงแก้ไขตามข้อเสนอแนะของผู้เชี่ยวชาญแล้วนำเสนออาจารย์ที่ปรึกษา เพื่อตรวจสอบความถูกต้องอีกครั้ง

4.6 จัดทำฉบับสมบูรณ์ที่ได้รับการปรับปรุงแก้ไขแล้วถูกต้องครบถ้วนไปใช้ในการ เก็บรวบรวมข้อมูลต่อไป

5. การเก็บรวบรวมข้อมูล

5.1 ผู้วิจัยดำเนินการขอหนังสือขอความอนุเคราะห์ในการเก็บรวบรวม คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม เพื่อขอความอนุเคราะห์ในการสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูล

5.2 ผู้วิจัยดำเนินการติดต่อและขอสัมภาษณ์ กำหนด นัดหมาย วัน เวลาและ ขอสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลด้วยตนเอง

5.3 ในการสัมภาษณ์แต่ละครั้งผู้วิจัยทำการจดบันทึกไว้ทุกครั้ง

6. การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลแบบสัมภาษณ์ วิเคราะห์ข้อมูลโดยการสรุปประเด็น และนำเสนอ โดยการพรรณนาวิเคราะห์ (Descriptive Analysis) ขั้นตอนที่ 1 ยกร่างการพัฒนาแนวทางการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนโดยใช้การบริหารแบบมีส่วนร่วม ของโรงเรียนในสังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิ เขต 2

ผู้วิจัยดำเนินการยกร่างการพัฒนาแนวทางการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือ นักเรียนจากข้อมูลที่ได้จากการศึกษาสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ของการดำเนินงานระบบ ดูแลช่วยเหลือนักเรียนโดยใช้การบริหารแบบมีส่วนร่วม ของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิ เขต 2 ในระยะที่ 1 และจากการศึกษาสถานศึกษาที่มีแนวปฏิบัติ ที่เป็นเลิศ (Best Practices)

ขั้นตอนที่ 1 การพัฒนาแนวทางการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน โดยใช้การบริหารแบบมีส่วนร่วม ของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา ชัยภูมิ เขต 2

1. ขั้นตอนการดำเนินการ

ผู้วิจัยนำร่างการพัฒนาแนวทางการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือ นักเรียนโดยใช้การบริหารแบบมีส่วนร่วม ของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาชัยภูมิ เขต 2 นำเสนอต่อผู้ทรงคุณวุฒิ เพื่อประเมินความเหมาะสมและความเป็นไปได้ ของแนวทาง โดยผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 5 คน โดยวิธีการเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling) ตามคุณสมบัติ ดังนี้

1.1 ผู้บริหารการศึกษา จำนวน 1 ท่าน มีเกณฑ์ในการพิจารณา คือ

- 1) ดำรงตำแหน่งผู้บริหารการศึกษา 2) มีประสบการณ์ในการบริหารการศึกษาไม่ต่ำกว่า 5 ปี และ
- 3) มีวุฒิการศึกษาไม่ต่ำกว่าปริญญาโท

1.2 ผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 2 คน มีเกณฑ์ในการพิจารณา คือ

- 1) ดำรงตำแหน่งผู้บริหารสถานศึกษา 2) มีประสบการณ์ในการบริหารการศึกษาไม่ต่ำกว่า 10 ปี และ
- 3) มีวุฒิการศึกษาไม่ต่ำกว่าปริญญาโท

1.3 ครู จำนวน 1 คน มีเกณฑ์ในการพิจารณา คือ 1) ดำรงตำแหน่งครู

ชำนาญการพิเศษ 2) มีประสบการณ์ในงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนไม่ต่ำกว่า 5 ปี

1.4 นักวิชาการศึกษา จำนวน 1 คน มีเกณฑ์ในการพิจารณา คือ

- 1) ดำรงตำแหน่งนักวิชาการศึกษากลุ่มงานส่งเสริมการจัดการศึกษา 2) มีประสบการณ์ในงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนไม่ต่ำกว่า 5 ปี รวมผู้ทรงคุณวุฒิทั้งหมด 5 คน ประกอบด้วย

1.4.1 นายมนัส เจียมภูเขียว ตำแหน่ง ผู้อำนวยการเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิ เขต 2

1.4.2 ดร.ปานทอง อังคณิตย์ ตำแหน่ง ผู้อำนวยการชำนาญการพิเศษ โรงเรียนห้วยพลวง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิ เขต 2

1.4.3 นายฉลาด อาจสนาม ตำแหน่ง ผู้อำนวยการชำนาญการพิเศษ โรงเรียนเกษตรศิลปวิทยา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิ เขต 2

1.4.4 นางณัฐริยา ฉัตรรักษา ตำแหน่ง นักวิชาการวิชาการชำนาญการพิเศษ ผู้อำนวยการกลุ่มส่งเสริมการจัดการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิ เขต 2

1.4.5 นางสาวพินดา เครือผักปัง ตำแหน่งครูชำนาญการพิเศษ โรงเรียนบ้านหนองแวง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิ เขต 2

2. เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

แบบประเมินแนวทางการการพัฒนาแนวทางการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนโดยใช้การบริหารแบบมีส่วนร่วม เป็นแบบประเมินที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นโดยอาศัยข้อมูลที่ได้จากการศึกษา วิเคราะห์ และสังเคราะห์ ทฤษฎี งานวิจัย โดยผู้วิจัยใช้แบบประเมินความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของแนวทาง เพื่อหาคุณภาพของแนวการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนโดยใช้การบริหารแบบมีส่วนร่วม ของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิ เขต 2 ซึ่งมีลักษณะเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ (Rating Scale) ของลิเคอร์ท (Likert) แบ่งเป็น 2 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถามความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของ
แนวทางการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนโดยใช้การบริหารแบบมีส่วนร่วม มีลักษณะ
เป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ

ตอนที่ 2 เป็นคำถามปลายเปิด เพื่อให้ผู้ทรงคุณวุฒิเขียนข้อเสนอแนะ
และประเด็นการปรับปรุงแนวทางการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนโดยใช้การบริหาร
แบบมีส่วนร่วม

3. การสร้างและการหาคุณภาพเครื่องมือ

3.1 ศึกษาหลักการ และวิธีการสร้างแบบประเมินแนวทาง

3.2 ร่างแบบประเมินแนวทางการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน
โดยใช้การบริหารแบบมีส่วนร่วม

3.3 นำแบบประเมินแนวทางการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน
โดยใช้การบริหารแบบมีส่วนร่วม เสนออาจารย์ที่ปรึกษาตรวจแนะนำ แล้วปรับแก้ไขตามคำแนะนำ

3.4 จัดพิมพ์แบบประเมินแนวทางการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน
โดยใช้การบริหารแบบมีส่วนร่วม

4. การเก็บรวบรวมข้อมูล

4.1 ผู้วิจัยดำเนินการขอหนังสือราชการจากคณะศึกษาศาสตร์
มหาวิทยาลัยมหาสารคาม ถึงผู้ทรงคุณวุฒิ เพื่อขอความอนุเคราะห์ในการประเมินความเหมาะสมและ
ความเป็นไปได้ของแนวทางดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนโดยใช้การบริหารแบบมีส่วนร่วม
ของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิ เขต 2

4.2 ผู้วิจัยติดต่อประสานงานกับผู้ทรงคุณวุฒิ เพื่อขอความอนุเคราะห์
ในการประเมินแนวทางและทำการนัดหมายวันและเวลาสำหรับการประเมิน

4.3 ผู้วิจัยนำเอกสารแนวทางการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน
โดยใช้การบริหารแบบมีส่วนร่วม ของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา
ชัยภูมิ เขต 2 พร้อมทั้งแบบประเมินความเหมาะสมและความเป็นไปได้ให้กับผู้ทรงคุณวุฒิประเมิน

4.4 ผู้วิจัยดำเนินการรวบรวมแบบประเมินความเหมาะสมและ
ความเป็นไปได้ของแนวทางการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนโดยใช้การบริหาร
แบบมีส่วนร่วม ของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิ เขต 2
คืนจากผู้ทรงคุณวุฒิ

5. การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์แบบประเมิน ความเป็นไปได้ ความเหมาะสมและ
ความถูกต้องของการพัฒนาแนวทางการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนโดยใช้การบริหาร

แบบมีส่วนร่วม ของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิ เขต 2 ผู้วิจัยนำแบบประเมินทั้งหมดมาตรวจสอบความสมบูรณ์ของการตอบแบบประเมิน จากนั้นนำมาวิเคราะห์ผลการประเมินแล้วนำไปเทียบกับเกณฑ์เพื่อหาระดับคุณภาพความเหมาะสม โดยกำหนดเกณฑ์การแปลความหมายค่าเฉลี่ย ดังนี้

มากที่สุด	4.51-5.00 หมายถึง มีความเหมาะสม/ความเป็นไปได้ อยู่ในระดับ
	3.51-4.50 หมายถึง มีความเหมาะสม/ความเป็นไปได้ อยู่ในระดับมาก
ปานกลาง	2.51-3.50 หมายถึง มีความเหมาะสม/ความเป็นไปได้ อยู่ในระดับ
	1.51-2.50 หมายถึง มีความเหมาะสม/ความเป็นไปได้ อยู่ในระดับ
น้อย	
	1.00-1.50 หมายถึง มีความเหมาะสม/ความเป็นไปได้ อยู่ในระดับ
น้อยที่สุด	

โดยกำหนดให้คะแนนเฉลี่ยระดับคุณภาพความเหมาะสมและการนำไปใช้ มากหรือคะแนนเฉลี่ย 3.51 ขึ้นไป เป็นเกณฑ์พิจารณาและยอมรับว่าเป็นแบบประเมินที่นำมาใช้ได้

6. สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

6.1 สถิติพื้นฐาน

6.1.1 ค่าเฉลี่ย (Mean)

6.1.2 ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)

6.2 สถิติที่ใช้ในการหาคุณภาพของเครื่องมือ

การหาค่าความตรงเชิงเนื้อหา (Validity) ของแบบสอบถาม

โดยใช้สูตรดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามและวัตถุประสงค์ (Item-Objective Congruence Index : IOC) (บุญชม ศรีสะอาด, 2556)

พหุบัณฑิต ชีวะ

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลการวิจัยเรื่อง การพัฒนาแนวทางการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนโดยใช้การบริหารแบบมีส่วนร่วม ของสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิ เขต 2 ผู้วิจัยมีลำดับการนำเสนอ ดังนี้

1. สัญลักษณ์ที่ใช้ในการเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล
2. ลำดับขั้นตอนในการเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล
3. ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

สัญลักษณ์ที่ใช้ในการเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ในการนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลและการแปลความหมายของผลการวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยกำหนดสัญลักษณ์แทนความหมายต่าง ๆ ดังนี้

$\bar{X}$	แทน	ค่าเฉลี่ย
S.D.	แทน	ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน
N	แทน	จำนวนกลุ่มตัวอย่าง
D	แทน	ค่าเฉลี่ยสภาพปัจจุบัน
I	แทน	ค่าเฉลี่ยสภาพที่พึงประสงค์
PNI_{modified}	แทน	ค่าดัชนีความต้องการจำเป็น

ลำดับขั้นตอนในการเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ในการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลการวิจัยเป็น 2 ระยะ ตามลำดับดังนี้

1. ผลการศึกษาสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ของการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนโดยใช้การบริหารแบบมีส่วนร่วม ของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิ เขต 2
2. ผลการศึกษาแนวทางการพัฒนาการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนโดยใช้การบริหารแบบมีส่วนร่วม ของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิ เขต 2

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ระยะที่ 1 ผลการศึกษาสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ของการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนโดยใช้การบริหารแบบมีส่วนร่วม ของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาชัยภูมิ เขต 2

ผู้วิจัยนำเสนอเป็น 3 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม การนำเสนอสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม ผู้วิจัยได้นำเสนอด้วยความถี่ (Frequency) และร้อยละ (Percentage) ดังตาราง 5

ตาราง 5 ความถี่และร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกตามสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม

สถานภาพผู้ตอบแบบสอบถาม	จำนวน (คน)	ร้อยละ
ประเภทตำแหน่ง		
1. ผู้บริหารสถานศึกษา	38	10.74
2. ครู	250	70.62
3. คณะกรรมการสถานศึกษา	66	18.64
รวม	354	100
ขนาดโรงเรียน		
1. ขนาดเล็ก	213	60.17
2. ขนาดกลาง	114	32.20
3. ขนาดใหญ่	27	7.63
รวม	354	100

จากตาราง 5 พบว่าผู้ตอบแบบสอบถามเป็นผู้บริหารสถานศึกษา ครู และคณะกรรมการสถานศึกษา โดยแยกเป็น ผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 38 คน คิดเป็นร้อยละ 10.74 ครู จำนวน 250 คน คิดเป็นร้อยละ 70.62 และคณะกรรมการสถานศึกษา จำนวน 66 คน คิดเป็นร้อยละ 18.64 ตามขนาดของโรงเรียน ได้แก่ โรงเรียนขนาดเล็ก จำนวน 213 คน คิดเป็นร้อยละ 60.17 โรงเรียนขนาดกลาง จำนวน 114 คน คิดเป็นร้อยละ 32.20 และโรงเรียนขนาดใหญ่ จำนวน 27 คน คิดเป็นร้อยละ 7.63

ตอนที่ 2 ผลจากการศึกษาสภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์และจัดลำดับความต้องการของการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนโดยใช้การบริหารแบบมีส่วนร่วมของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิ เขต 2 ผู้วิจัยได้แยกออกเป็นองค์ประกอบหลัก 5 องค์ประกอบ ปรากฏผล ดังตาราง 6-11

ตาราง 6 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ของการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนโดยใช้การบริหารแบบมีส่วนร่วมของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิ เขต 2

ระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน	สภาพปัจจุบัน			สภาพที่พึงประสงค์		
	$\bar{X}$	S.D.	ระดับการดำเนินงาน	$\bar{X}$	S.D.	ระดับการดำเนินงาน
1. การรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล	3.69	0.52	มาก	4.60	0.68	มากที่สุด
2. การคัดกรองนักเรียน	4.03	0.84	มาก	4.62	0.67	มากที่สุด
3. การส่งเสริมนักเรียน	4.11	0.98	มาก	4.65	0.64	มากที่สุด
4. การป้องกันและแก้ไข้ปัญหา	4.05	0.89	มาก	4.79	0.43	มากที่สุด
5. การส่งต่อ	3.38	0.86	ปานกลาง	4.68	0.65	มากที่สุด
โดยรวม	3.85	0.89	มาก	4.67	0.61	มากที่สุด

จากตาราง 6 ผลการวิเคราะห์สภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์และจัดลำดับความต้องการของการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนโดยใช้การบริหารแบบมีส่วนร่วม ของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิ เขต 2 พบว่า

สภาพปัจจุบันของการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนโดยใช้การบริหารแบบมีส่วนร่วม ของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิ เขต 2 โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.85$) เรียงลำดับค่าเฉลี่ยรายด้านจากมากไปหาน้อย คือ ด้านการส่งเสริมนักเรียน ($\bar{X} = 4.11$) ด้านการป้องกันและแก้ไข้ปัญหา ($\bar{X} = 4.05$) ด้านการคัดกรองนักเรียน ($\bar{X} = 4.03$) ด้านการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล ($\bar{X} = 3.69$) และด้านการส่งต่อ ($\bar{X} = 3.38$)

สภาพที่พึงประสงค์ของการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนโดยใช้การบริหารแบบมีส่วนร่วม ของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิ เขต 2

โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.67$) เรียงลำดับค่าเฉลี่ยรายด้านจากมากไปหาน้อย คือ ด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหา ($\bar{X} = 4.79$) ด้านการส่งต่อ ($\bar{X} = 4.68$) ด้านการส่งเสริมนักเรียน ($\bar{X} = 4.65$) ด้านการคัดกรองนักเรียน ($\bar{X} = 4.62$) และด้านการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล ($\bar{X} = 4.60$)

ตาราง 7 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ของการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนโดยใช้การบริหารแบบมีส่วนร่วมของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิ เขต 2 ด้านการรู้จักนักเรียนรายบุคคล ในภาพรวมและรายด้าน

การรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล	สภาพปัจจุบัน			สภาพที่พึงประสงค์		
	$\bar{X}$	S.D.	ระดับการดำเนินงาน	$\bar{X}$	S.D.	ระดับการดำเนินงาน
1. สถานศึกษาให้ผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องทุกฝ่ายมีส่วนร่วมในการตัดสินใจกำหนดแนวทางการเก็บรวบรวมข้อมูลนักเรียน	3.68	1.31	มาก	4.58	0.78	มากที่สุด
2. สถานศึกษาให้ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องทุกฝ่ายมีส่วนร่วมออกแบบและสร้างเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลนักเรียนเป็นรายบุคคล	3.24	0.46	ปานกลาง	4.52	0.67	มาก
3. สถานศึกษามีการประสานงานให้ผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องทุกฝ่ายมีส่วนร่วมในการดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลของนักเรียน เพื่อให้ได้ข้อมูลที่ครอบคลุมทุกด้าน	3.58	0.50	มาก	4.68	0.71	มากที่สุด

ตาราง 7 (ต่อ)

การรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล	สภาพปัจจุบัน			สภาพที่พึงประสงค์		
	$\bar{X}$	S.D.	ระดับการดำเนินงาน	$\bar{X}$	S.D.	ระดับการดำเนินงาน
4. สถานศึกษามีวิธีการวิเคราะห์ ประเมินผลและสรุปผลข้อมูลการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล ร่วมกันกับผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องทุกฝ่าย	3.40	0.52	ปานกลาง	4.74	0.60	มากที่สุด
5. สถานศึกษาดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลนักเรียนเป็นรายบุคคลเพิ่มเติมทุกภาคเรียน โดยให้ผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องทุกฝ่ายมีส่วนร่วมเสมอ	4.01	1.00	มาก	4.53	0.69	มาก
6. สถานศึกษาให้ผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องทุกฝ่ายได้มีส่วนร่วมแก้ไขปัญหาหรืออุปสรรคต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นในการดำเนินการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล	3.91	1.03	มาก	4.60	0.62	มากที่สุด
7. สถานศึกษามีการจัดทำรายงานผลการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคลและเผยแพร่ให้แก่ผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องทุกฝ่ายรับทราบ	3.99	0.96	มาก	4.56	0.70	มากที่สุด
โดยรวม	3.69	0.96	มาก	4.60	0.68	มากที่สุด

จากตาราง 7 ผลการวิเคราะห์สภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์และจัดลำดับความต้องการของการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนโดยใช้การบริหารแบบมีส่วนร่วม ของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิ เขต 2 ด้านการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล พบว่า

สภาพปัจจุบันของการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนโดยใช้การบริหารแบบมีส่วนร่วม ของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิ เขต 2 ด้านการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.69$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า มี 5 ข้ออยู่ในระดับมาก และ 2 ข้ออยู่ในระดับปานกลาง โดยข้อที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุดเรียงลำดับ

คะแนนเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย 3 ลำดับ ได้แก่ สถานศึกษาดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลนักเรียน เป็นรายบุคคลเพิ่มเติมทุกภาคเรียน โดยให้ผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องทุกฝ่ายมีส่วนร่วมเสมอ ($\bar{X} = 4.01$) สถานศึกษามีการจัดทำรายงานผลการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคลและเผยแพร่ให้แก่ผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องทุกฝ่ายรับทราบ ($\bar{X} = 3.99$) และสถานศึกษาให้ผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องทุกฝ่ายได้มีส่วนร่วมแก้ไขปัญหาหรืออุปสรรคต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นในการดำเนินการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล ($\bar{X} = 3.91$)

สภาพที่พึงประสงค์การดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนโดยใช้การบริหารแบบมีส่วนร่วม ของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิ เขต 2 ด้านการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.60$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า อยู่ในระดับมากที่สุด 4 ข้อ และในระดับมาก 3 ข้อ เรียงลำดับคะแนนเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย 3 ลำดับ ได้แก่ สถานศึกษามีวิธีการวิเคราะห์ ประเมินผลและสรุปผลข้อมูลการรู้จักนักเรียน เป็นรายบุคคลร่วมกับผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องทุกฝ่าย ($\bar{X} = 4.74$) สถานศึกษามีการประสานงานให้ผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องทุกฝ่ายมีส่วนร่วมในการดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลของนักเรียน เพื่อให้ได้ข้อมูลที่ครอบคลุมทุกด้าน ($\bar{X} = 4.68$) และสถานศึกษาให้ผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องทุกฝ่ายได้มีส่วนร่วมแก้ไขปัญหา หรืออุปสรรคต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นในการดำเนินการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล ($\bar{X} = 4.60$)

ตาราง 8 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ของการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนโดยใช้การบริหารแบบมีส่วนร่วม ของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิ เขต 2 ด้านการคัดกรองนักเรียนในภาพรวมและรายด้าน

การคัดกรองนักเรียน	สภาพปัจจุบัน			สภาพที่พึงประสงค์		
	$\bar{X}$	S.D.	ระดับการดำเนินงาน	$\bar{X}$	S.D.	ระดับการดำเนินงาน
1. สถานศึกษามีการเก็บข้อมูลจากผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับนักเรียนทุกฝ่าย เพื่อให้การคัดกรองนักเรียนมีความถูกต้องและแม่นยำ	4.19	1.03	มาก	4.69	0.67	มากที่สุด

ตาราง 8 (ต่อ)

การคัดกรองนักเรียน	สภาพปัจจุบัน			สภาพที่พึงประสงค์		
	$\bar{X}$	S.D.	ระดับการดำเนินงาน	$\bar{X}$	S.D.	ระดับการดำเนินงาน
2. สถานศึกษาให้ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องทุกฝ่ายมีส่วนร่วมกำหนดเกณฑ์การคัดกรองนักเรียน เพื่อแบ่งเป็นกลุ่มปกติ กลุ่มเสี่ยง และกลุ่มมีปัญหา	4.21	1.03	มาก	4.73	0.60	มากที่สุด
3. สถานศึกษากำหนดแนวทางและ ผู้รับผิดชอบในการให้ความช่วยเหลือแก่นักเรียนที่จัดอยู่ในกลุ่มเสี่ยงหรือกลุ่มมีปัญหาอย่างเหมาะสม โดยให้ผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องทุกฝ่ายมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ	4.21	1.05	มาก	4.67	0.75	มากที่สุด
4. สถานศึกษาจัดทำรายงานสรุปผลการคัดกรองนักเรียนและเผยแพร่ข้อมูลแก่ผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องทุกฝ่าย	4.25	0.97	มาก	4.66	0.70	มากที่สุด
5. สถานศึกษาให้ผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องทุกฝ่ายได้มีส่วนร่วมแก้ไขปัญหาหรืออุปสรรคต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นในการดำเนินการคัดกรองนักเรียน	3.63	0.49	มาก	4.70	0.61	มากที่สุด
6. สถานศึกษาให้ทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องได้รับทราบและตัดสินใจร่วมกันก่อนการบันทึกผลการคัดกรองนักเรียนลงในแบบบันทึกการคัดกรอง	3.71	0.49	มาก	4.29	0.69	มาก
โดยรวม	4.03	0.84	มาก	4.62	0.67	มากที่สุด

จากตาราง 8 ผลการวิเคราะห์สภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์และจัดลำดับความต้องการของการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนโดยใช้การบริหารแบบมีส่วนร่วม ของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิ เขต 2 ด้านการคัดกรองนักเรียน พบว่า

สภาพปัจจุบันของการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนโดยใช้การคัดกรองนักเรียน โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.03$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ทุกข้ออยู่ในระดับมาก โดยข้อที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด เรียงลำดับคะแนนเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย 3 ลำดับ ได้แก่ สถานศึกษาจัดทำรายงานสรุปผลการคัดกรองนักเรียนและเผยแพร่ข้อมูลแก่ผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องทุกฝ่าย ($\bar{X} = 4.25$) สถานศึกษาให้ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องทุกฝ่ายมีส่วนร่วมกำหนดเกณฑ์การคัดกรองนักเรียน เพื่อแบ่งเป็นกลุ่มปกติ กลุ่มเสี่ยง และกลุ่มมีปัญหา ($\bar{X} = 4.21$) และสถานศึกษากำหนดแนวทางและผู้รับผิดชอบในการให้ความช่วยเหลือแก่นักเรียนที่จัดอยู่ในกลุ่มเสี่ยงหรือกลุ่มมีปัญหาอย่างเหมาะสม โดยให้ผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องทุกฝ่ายมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ ($\bar{X} = 4.21$)

สภาพที่พึงประสงค์การดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนโดยใช้การบริหารแบบมีส่วนร่วม ของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิ เขต 2 ด้านการคัดกรองนักเรียน โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.62$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่าอยู่ในระดับมากที่สุด 1 ข้อ อยู่ในระดับมากที่สุด 6 ข้อ เรียงลำดับคะแนนเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย 3 ลำดับ ได้แก่ สถานศึกษาให้ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องทุกฝ่ายมีส่วนร่วมกำหนดเกณฑ์การคัดกรองนักเรียน เพื่อแบ่งเป็นกลุ่มปกติ กลุ่มเสี่ยง และกลุ่มมีปัญหา ($\bar{X} = 4.73$) สถานศึกษาให้ผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องทุกฝ่ายได้มีส่วนร่วมแก้ไขปัญหาหรืออุปสรรคต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นในการดำเนินการคัดกรองนักเรียน ($\bar{X} = 4.70$) และสถานศึกษามีการเก็บข้อมูลจากผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับนักเรียนทุกฝ่ายเพื่อให้การคัดกรองนักเรียนมีความถูกต้องและแม่นยำ

ตาราง 9 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ของการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนโดยใช้การบริหารแบบมีส่วนร่วมของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิ เขต 2 ด้านการส่งเสริมนักเรียน ในภาพรวมและรายด้าน

การคัดกรองนักเรียน	สภาพปัจจุบัน			สภาพที่พึงประสงค์		
	$\bar{X}$	S.D.	ระดับการดำเนินงาน	$\bar{X}$	S.D.	ระดับการดำเนินงาน
1. สถานศึกษามีการจัดกิจกรรมโฮมรูม โดยเปิดโอกาสให้ผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องทุกฝ่ายได้กำหนดรูปแบบในการจัดกิจกรรม	4.01	0.96	มาก	4.57	0.67	มากที่สุด
2. สถานศึกษามีการจัดกิจกรรมประชุมผู้ปกครอง โดยเปิดโอกาสให้ผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องทุกฝ่ายได้กำหนดรูปแบบในการจัดกิจกรรม	3.94	1.00	มาก	4.53	0.64	มากที่สุด
3. สถานศึกษามีการสำรวจความต้องการของนักเรียน ครูและ ผู้ปกครองก่อนการจัดตั้งชมรม หรือ กิจกรรมต่าง ๆ เพื่อส่งเสริมนักเรียน	4.05	0.96	มาก	4.53	0.70	มากที่สุด
4. สถานศึกษามีการประสานงานและขอความร่วมมือกับทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องกับนักเรียนเพื่อการส่งเสริมนักเรียนอย่างรอบด้าน	3.69	0.52	มาก	4.73	0.64	มากที่สุด
5. สถานศึกษามีการประเมินผลการจัดกิจกรรมส่งเสริมนักเรียนอย่างสม่ำเสมอ โดยให้ผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องทุกฝ่ายร่วมประเมินด้วย	4.03	0.84	มาก	4.75	0.56	มากที่สุด

ตาราง 9 (ต่อ)

การคัดกรองนักเรียน	สภาพปัจจุบัน			สภาพที่พึงประสงค์		
	$\bar{X}$	S.D.	ระดับการดำเนินงาน	$\bar{X}$	S.D.	ระดับการดำเนินงาน
6. สถานศึกษามีการประสานงานและขอความร่วมมือกับทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องกับนักเรียนเพื่อการส่งเสริมนักเรียนอย่างรอบด้าน	4.11	0.98	มาก	4.74	0.60	มากที่สุด
7. สถานศึกษามีการประเมินผลการจัดกิจกรรมส่งเสริมนักเรียนอย่างสม่ำเสมอ โดยให้ผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องทุกฝ่ายร่วมประเมินด้วย	4.05	0.89	มาก	4.70	0.69	มากที่สุด
โดยรวม	3.38	0.86	มาก	4.65	0.64	มากที่สุด

จากตาราง 9 ผลการวิเคราะห์สภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์และจัดลำดับความต้องการของการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนโดยใช้การบริหารแบบมีส่วนร่วม ของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิ เขต 2 ด้านการส่งเสริมนักเรียน พบว่า

สภาพปัจจุบันของการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนโดยใช้การบริหารแบบมีส่วนร่วม ของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิ เขต 2 ด้านการส่งเสริมนักเรียน โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.11$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่าทุกข้ออยู่ในระดับมาก โดยข้อที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด เรียงลำดับคะแนนเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย 3 ลำดับ ได้แก่ สถานศึกษามีการประเมินผลการจัดกิจกรรมส่งเสริมนักเรียนอย่างสม่ำเสมอ โดยให้ผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องทุกฝ่ายร่วมประเมินด้วย ($\bar{X} = 4.27$) สถานศึกษามีการประเมินผลการจัดกิจกรรมส่งเสริมนักเรียนอย่างสม่ำเสมอ โดยให้ผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องทุกฝ่ายร่วมประเมินด้วย ($\bar{X} = 4.18$) และสถานศึกษามีการประสานงานและขอความร่วมมือกับทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องกับนักเรียนเพื่อการส่งเสริมนักเรียนอย่างรอบด้าน ($\bar{X} = 4.16$)

สภาพที่พึงประสงค์การดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนโดยใช้การบริหารแบบมีส่วนร่วม ของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิ เขต 2 ด้านการส่งเสริมนักเรียน โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.65$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ

พบว่า อยู่ในระดับมากที่สุด เรียงลำดับคะแนนเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย 3 ลำดับ ได้แก่ สถานศึกษามีการประเมินผลการจัดกิจกรรมส่งเสริมนักเรียนอย่างสม่ำเสมอ โดยให้ผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องทุกฝ่ายร่วมประเมินด้วย ($\bar{X} = 4.75$) สถานศึกษามีการประสานงานและขอความร่วมมือกับทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องกับนักเรียน เพื่อการส่งเสริมนักเรียนอย่างรอบด้าน ($\bar{X} = 4.74$) และสถานศึกษามีการประสานงานและขอความร่วมมือกับทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องกับนักเรียนเพื่อการส่งเสริมนักเรียนอย่างรอบด้าน ($\bar{X} = 4.73$)

ตาราง 10 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ของการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนโดยใช้การบริหารแบบมีส่วนร่วมของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิ เขต 2 ด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหา ในภาพรวมและรายด้าน

การป้องกันและแก้ไขปัญหา	สภาพปัจจุบัน			สภาพที่พึงประสงค์		
	$\bar{X}$	S.D.	ระดับการดำเนินงาน	$\bar{X}$	S.D.	ระดับการดำเนินงาน
1. สถานศึกษามีการประชุมผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องทุกฝ่ายเพื่อกำหนดแนวทางในการดำเนินการป้องกันและแก้ปัญหานักเรียน	4.04	0.88	มาก	4.66	0.67	มากที่สุด
2. สถานศึกษาเปิดโอกาสให้ผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องทุกฝ่ายได้มีส่วนร่วมพิจารณาเลือกกิจกรรมเพื่อป้องกันและแก้ปัญหานักเรียน	3.93	0.83	มาก	4.98	0.24	มากที่สุด
3. สถานศึกษาประสานงานและขอความร่วมมือกับผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องทุกฝ่ายให้มีส่วนร่วมในการดำเนินกิจกรรมป้องกันและแก้ปัญหานักเรียน	4.08	1.05	มาก	4.75	0.44	มากที่สุด

ตาราง 10 (ต่อ)

การป้องกันและแก้ไข้ปัญหา	สภาพปัจจุบัน			สภาพที่พึงประสงค์		
	$\bar{X}$	S.D.	ระดับการดำเนินงาน	$\bar{X}$	S.D.	ระดับการดำเนินงาน
4. สถานศึกษาให้ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องทุกฝ่ายร่วมกันแก้ไข้ปัญหาหรืออุปสรรคต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นในการดำเนินการป้องกันและแก้ไข้ปัญหานักเรียน	4.10	0.99	มาก	4.84	0.34	มากที่สุด
5. สถานศึกษาให้ผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องทุกฝ่ายมีส่วนร่วมประเมินผลการจัดกิจกรรมป้องกันและแก้ไข้ปัญหานักเรียน	4.01	0.76	มาก	4.72	0.45	มากที่สุด
6. สถานศึกษามีการบันทึกผลการดำเนินการป้องกันและแก้ไข้ปัญหานักเรียนและรายงานผลให้ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องทุกฝ่ายรับทราบ	4.17	0.86	มาก	4.77	0.42	มากที่สุด
โดยรวม	4.05	0.89	มาก	4.79	0.43	มากที่สุด

จากตาราง 10 ผลการวิเคราะห์สภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์และจัดลำดับความต้องการของการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนโดยใช้การบริหารแบบมีส่วนร่วมของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิ เขต 2 ด้านการป้องกันและแก้ไข้ปัญหา พบว่า

สภาพปัจจุบันของการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนโดยใช้การบริหารแบบมีส่วนร่วม ของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิ เขต 2 ด้านการป้องกันและแก้ไข้ปัญหา โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.05$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ทุกข้ออยู่ในระดับมาก โดยข้อที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด เรียงลำดับคะแนนเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย 3 ลำดับ ได้แก่ สถานศึกษามีการบันทึกผลการดำเนินการป้องกันและแก้ไข้ปัญหานักเรียนและรายงานผลให้ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องทุกฝ่ายรับทราบ ($\bar{X} = 4.17$) สถานศึกษาให้ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องทุกฝ่ายร่วมกันแก้ไข้ปัญหาหรืออุปสรรคต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นในการดำเนินการป้องกันและแก้ไข้ปัญหานักเรียน

($\bar{X} = 4.10$) และสถานศึกษาประสานงานและขอความร่วมมือกับผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องทุกฝ่าย ให้มีส่วนร่วมในการดำเนินกิจกรรมป้องกันและแก้ไขปัญหานักเรียน ($\bar{X} = 4.08$)

สภาพที่พึงประสงค์การดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนโดยใช้การบริหารแบบมีส่วนร่วม ของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิ เขต 2 ด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหานักเรียน โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.79$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ทุกข้ออยู่ในระดับมากที่สุด เรียงลำดับคะแนนเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย 3 ลำดับ ได้แก่ สถานศึกษาเปิดโอกาสให้ผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องทุกฝ่ายได้มีส่วนร่วมพิจารณาเลือกกิจกรรมเพื่อป้องกันและแก้ไขปัญหานักเรียน ($\bar{X} = 4.98$) สถานศึกษาให้ผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องทุกฝ่ายร่วมกันแก้ไขปัญหานักเรียนหรืออุปสรรคต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นในการดำเนินการป้องกันและแก้ไขปัญหานักเรียน ($\bar{X} = 4.84$) และสถานศึกษามีการบันทึกผลการดำเนินการป้องกันและแก้ไขปัญหานักเรียนและรายงานผลให้ผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องทุกฝ่ายรับทราบมีค่าเฉลี่ยเท่ากัน ($\bar{X} = 4.77$)

ตาราง 11 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ของการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนโดยใช้การบริหารแบบมีส่วนร่วมของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิ เขต 2 ด้านการส่งต่อในภาพรวมและรายด้าน

การส่งต่อ	สภาพปัจจุบัน			สภาพที่พึงประสงค์		
	$\bar{X}$	S.D.	ระดับการดำเนินงาน	$\bar{X}$	S.D.	ระดับการดำเนินงาน
1. สถานศึกษาให้ผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องทุกฝ่ายมีส่วนร่วมในการกำหนดหลักเกณฑ์การส่งต่อนักเรียนให้เป็นมาตรฐานเดียวกัน	3.34	0.99	ปานกลาง	4.69	0.61	มากที่สุด
2. สถานศึกษามีการประชุมผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องทุกฝ่าย เพื่อร่วมกันพิจารณาข้อมูลของนักเรียนที่มีปัญหา ก่อนการตัดสินใจส่งต่อ	3.26	0.97	ปานกลาง	4.57	0.74	มากที่สุด

ตาราง 11 (ต่อ)

การส่งต่อ	สภาพปัจจุบัน			สภาพที่พึงประสงค์		
	$\bar{X}$	S.D.	ระดับการดำเนินงาน	$\bar{X}$	S.D.	ระดับการดำเนินงาน
3. สถานศึกษามีการชี้แจงนักเรียนและผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องทุกฝ่ายเข้าใจถึงความจำเป็นในการส่งต่อ	3.39	0.92	ปานกลาง	4.66	0.64	มากที่สุด
4. สถานศึกษาให้ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องทุกฝ่ายมีส่วนร่วมในการติดตามผลการส่งต่อนักเรียนอย่างสม่ำเสมอ	3.31	0.93	ปานกลาง	4.68	0.68	มากที่สุด
5. สถานศึกษาให้ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องทุกฝ่ายร่วมกันแก้ไขปัญหาหรืออุปสรรคต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นในการดำเนินการส่งต่อทั้งการส่งต่อภายในและภายนอก	3.71	0.46	มาก	4.78	0.56	มากที่สุด
6. สถานศึกษามีการสรุปผลการดำเนินการส่งต่อและรายงานผลการส่งต่อให้ผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องทุกฝ่ายรับทราบ	3.28	0.91	ปานกลาง	4.67	0.68	มากที่สุด
โดยรวม	3.38	0.86	ปานกลาง	4.68	0.65	มากที่สุด

จากตาราง 11 ผลการวิเคราะห์สภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์และจัดลำดับความต้องการของการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนโดยใช้การบริหารแบบมีส่วนร่วมของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิ เขต 2 ด้านการส่งต่อ พบว่า

สภาพปัจจุบันของการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนโดยใช้การบริหารแบบมีส่วนร่วม ของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิ เขต 2 ด้านการส่งต่อ โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.38$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า มี 1 ข้อ อยู่ในระดับมาก และอีก 5 ข้อ อยู่ในระดับปานกลาง โดยข้อที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด เรียงลำดับคะแนนเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย 3 ลำดับ ได้แก่ สถานศึกษาให้ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องทุกฝ่ายร่วมกันแก้ไขปัญหาหรืออุปสรรคต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นในการดำเนินการส่งต่อทั้งการส่งต่อภายในและภายนอก ($\bar{X} = 3.71$) สถานศึกษา

มีการชี้แจงนักเรียนและผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องทุกฝ่ายเข้าใจถึงความจำเป็นในการส่งต่อ ($\bar{X} = 3.39$) และสถานศึกษาให้ผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องทุกฝ่ายมีส่วนร่วมในการกำหนดหลักเกณฑ์การส่งต่อนักเรียนให้เป็นมาตรฐานเดียวกัน ($\bar{X} = 3.34$)

สภาพที่พึงประสงค์การดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนโดยใช้การบริหารแบบมีส่วนร่วม ของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิ เขต 2 ด้านการส่งต่อ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.68$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่าทุกข้ออยู่ในระดับมากที่สุด เรียงลำดับคะแนนเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย 3 ลำดับ ได้แก่ สถานศึกษาให้ผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องทุกฝ่ายร่วมกันแก้ไขปัญหาหรืออุปสรรคต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นในการดำเนินการส่งต่อทั้งการส่งต่อภายในและภายนอก ($\bar{X} = 4.78$) สถานศึกษาให้ผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องทุกฝ่ายมีส่วนร่วมในการกำหนดหลักเกณฑ์การส่งต่อนักเรียนให้เป็นมาตรฐานเดียวกัน ($\bar{X} = 4.69$) และสถานศึกษาให้ผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องทุกฝ่ายมีส่วนร่วมในการติดตามผลการส่งต่อนักเรียนอย่างสม่ำเสมอ ($\bar{X} = 4.68$)

ตอนที่ 3 การวิเคราะห์ค่าดัชนีความต้องการจำเป็นการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนโดยใช้การบริหารแบบมีส่วนร่วม ของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิ เขต 2 ผู้วิจัยได้ทำการวิเคราะห์ความต้องการจำเป็น เพื่อจัดลำดับความสำคัญ (Modified Priority Needs Index : PNI_{modified}) นำไปใช้ในการออกแบบสัมภาษณ์แนวทางการพัฒนาการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนโดยใช้การบริหารแบบมีส่วนร่วม ของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิ เขต 2 ปรากฏผลดังแสดงในตาราง 12

พหุ ประถมศึกษา

ตาราง 12 แสดงค่าเฉลี่ยสภาพปัจจุบัน และค่าเฉลี่ยสภาพที่พึงประสงค์ การดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนโดยใช้การบริหารแบบมีส่วนร่วม ของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิ เขต 2 และค่าดัชนีความต้องการจำเป็นปรับปรุง ($PNI_{modified}$) และลำดับความต้องการจำเป็น โดยรวม

ระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน	ค่าเฉลี่ยสภาพปัจจุบัน (D)	ค่าเฉลี่ยสภาพที่พึงประสงค์ (I)	$PNI_{modified}$ (I-D)/D	ลำดับความต้องการจำเป็น
1. การรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล	3.69	4.60	0.24	2
2. การคัดกรองนักเรียน	4.03	4.62	0.15	4
3. การส่งเสริมนักเรียน	4.11	4.65	0.13	5
4. การป้องกันและแก้ไข้ปัญหา	4.05	4.79	0.18	3
5. การส่งต่อ	3.38	4.68	0.38	1
โดยรวม	3.85	4.67	0.22	

จากตาราง 12 พบว่า ลำดับความต้องการจำเป็นในการพัฒนาการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนโดยใช้การบริหารแบบมีส่วนร่วม ของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิ เขต 2 เรียงลำดับความต้องการจำเป็นจากมากไปหาน้อย ได้ดังนี้ ลำดับที่ 1 การส่งต่อ ($PNI_{modified} = 0.38$) ลำดับที่ 2 การรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล ($PNI_{modified} = 0.24$) ลำดับที่ 3 การป้องกันและแก้ไข้ปัญหา ($PNI_{modified} = 0.18$) ลำดับที่ 4 การคัดกรองนักเรียน ($PNI_{modified} = 0.15$) ลำดับที่ 5 การส่งเสริมนักเรียน ($PNI_{modified} = 0.13$)

พหุ มณ ฑิต ชีวะ

ตาราง 13 แสดงค่าดัชนีความต้องการจำเป็นปรับปรุง (PNI) ของการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือ นักเรียนโดยใช้การบริหารแบบมีส่วนร่วม ของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาชัยภูมิ เขต 2 ด้านการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล

การรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล	D	I	PNI _{modied}	ลำดับความ ต้องการจำเป็น
1. สถานศึกษาให้ผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องทุกฝ่ายมีส่วนร่วมในการตัดสินใจกำหนดแนวทางการเก็บรวบรวมข้อมูลนักเรียน	3.68	4.58	0.24	4
2. สถานศึกษาให้ผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องทุกฝ่ายมีส่วนร่วมออกแบบและสร้างเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลนักเรียนเป็นรายบุคคล	3.24	4.52	0.39	1
3. สถานศึกษามีการประสานงานให้ผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องทุกฝ่ายมีส่วนร่วมในการดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลของนักเรียน เพื่อให้ได้ข้อมูลที่ครอบคลุมทุกด้าน	3.58	4.68	0.30	3
4. สถานศึกษามีวิธีการวิเคราะห์ ประเมินผล และสรุปผลข้อมูลการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล ร่วมกันกับผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องทุกฝ่าย	3.40	4.74	0.39	1
5. สถานศึกษาดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลนักเรียนเป็น รายบุคคลเพิ่มเติมทุกภาคเรียน โดยให้ผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องทุกฝ่ายมีส่วนร่วมเสมอ	4.01	4.53	0.13	7
6. สถานศึกษาให้ผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องทุกฝ่ายได้มีส่วนร่วมแก้ไขปัญหาหรืออุปสรรคต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นในการดำเนินการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล	3.91	4.60	0.18	5
7. สถานศึกษามีการจัดทำรายงานผลการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคลและเผยแพร่ให้แก่ผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องทุกฝ่ายรับทราบ	3.99	4.56	0.14	6

จากตาราง 13 ผลการจัดลำดับความต้องการจำเป็นของการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือ นักเรียนโดยใช้การบริหารแบบมีส่วนร่วม ของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาชัยภูมิ เขต 2 ด้านการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล เรียงลำดับจากมากไปน้อย 3 ได้แก่ ข้อที่ 2. สถานศึกษาให้ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องทุกฝ่ายมีส่วนร่วมออกแบบและสร้างเครื่องมือในการเก็บ รวบรวมข้อมูลนักเรียนเป็นรายบุคคล รองลงมา คือ 4. สถานศึกษามีวิธีการวิเคราะห์ ประเมินผลและ สรุปผลข้อมูลการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล ร่วมกันกับผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องทุกฝ่าย และ 3. สถานศึกษามีการประสานงานให้ผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องทุกฝ่ายมีส่วนร่วมในการดำเนินการเก็บรวบรวม ข้อมูลของนักเรียน เพื่อให้ได้ข้อมูลที่ครอบคลุมทุกด้าน ตามลำดับ

ตาราง 14 แสดงค่าดัชนีความต้องการจำเป็นปรับปรุง (PNI) ของการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือ นักเรียนโดยใช้การบริหารแบบมีส่วนร่วม ของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาชัยภูมิ เขต 2 ด้านการคัดกรองนักเรียน

การคัดกรองนักเรียน	D	I	PNI _{modified}	ลำดับความ ต้องการจำเป็น
1. สถานศึกษามีการเก็บข้อมูลจากผู้ที่มีส่วน เกี่ยวข้องกับนักเรียนทุกฝ่ายเพื่อให้การคัดกรอง นักเรียนมีความถูกต้องและแม่นยำ	4.19	4.66	0.11	6
2. สถานศึกษาให้ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องทุกฝ่าย มีส่วนร่วมกำหนดเกณฑ์การคัดกรองนักเรียน เพื่อแบ่งเป็นกลุ่มปกติ กลุ่มเสี่ยงและกลุ่มมีปัญหา	4.21	4.98	0.18	3
3. สถานศึกษากำหนดแนวทางและผู้รับผิดชอบ ในการให้ความช่วยเหลือแก่นักเรียนที่จัดอยู่ใน กลุ่มเสี่ยงหรือกลุ่มมีปัญหาอย่างเหมาะสม โดยให้ผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องทุกฝ่ายมีส่วนร่วม ในการตัดสินใจ	4.21	4.75	0.13	5
4. สถานศึกษาจัดทำรายงานสรุปผล การคัดกรองนักเรียนและเผยแพร่ข้อมูลแก่ผู้ที่มี ส่วนเกี่ยวข้องทุกฝ่าย	4.25	4.84	0.14	4

ตาราง 14 (ต่อ)

การคัดกรองนักเรียน	D	I	PNI _{modified}	ลำดับความ ต้องการ จำเป็น
5. สถานศึกษาให้ผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องทุกฝ่ายได้มีส่วนร่วมแก้ไขปัญหาหรืออุปสรรคต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นในการดำเนินการคัดกรองนักเรียน	3.63	4.72	0.30	1
6. สถานศึกษาให้ทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องได้รับทราบและตัดสินใจร่วมกันก่อนการบันทึกผลการคัดกรองนักเรียนลงในแบบบันทึกการคัดกรอง	3.71	4.77	0.29	2

จากตาราง 14 ผลการจัดลำดับความต้องการจำเป็นของการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนโดยใช้การบริหารแบบมีส่วนร่วม ของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาชัยภูมิ เขต 2 ด้านการคัดกรองนักเรียน เรียงลำดับจากมากไปน้อย 3 ลำดับ ได้แก่ ข้อ 5 .สถานศึกษาให้ผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องทุกฝ่ายได้มีส่วนร่วมแก้ไขปัญหาหรืออุปสรรคต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นในการดำเนินการคัดกรองนักเรียน รองลงมาคือ 6. สถานศึกษาให้ทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องได้รับทราบและตัดสินใจร่วมกันก่อนการบันทึกผลการคัดกรองนักเรียนลงในแบบบันทึกการคัดกรอง และ ข้อที่ 2.สถานศึกษาให้ผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องทุกฝ่ายมีส่วนร่วมกำหนดเกณฑ์การคัดกรองนักเรียน เพื่อแบ่งเป็นกลุ่มปกติ กลุ่มเสี่ยงและกลุ่มมีปัญหา ตามลำดับ

ตาราง 15 แสดงค่าดัชนีความต้องการจำเป็นปรับปรุง (PNI) ของการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือ นักเรียนโดยใช้การบริหารแบบมีส่วนร่วม ของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาชัยภูมิ เขต 2 ด้านการส่งเสริมนักเรียน

การส่งเสริมนักเรียน	D	I	PNI _{modified}	ลำดับความ ต้องการจำเป็น
1. สถานศึกษามีการจัดกิจกรรมโฮมรูม โดยเปิดโอกาสให้ผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องทุกฝ่ายได้กำหนดรูปแบบในการจัดกิจกรรม	4.01	4.57	0.14	2
2. สถานศึกษามีการจัดกิจกรรมประชุมผู้ปกครอง โดยเปิดโอกาสให้ผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องทุกฝ่ายได้กำหนดรูปแบบในการจัดกิจกรรม	3.94	4.53	0.15	1
3. สถานศึกษามีการสำรวจความต้องการของนักเรียน ครูและผู้ปกครองก่อนการจัดตั้งชมรมหรือกิจกรรมต่าง ๆ เพื่อส่งเสริมนักเรียน	4.05	4.53	0.12	5
4. สถานศึกษามีการประสานงานและขอความร่วมมือกับทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องกับนักเรียนเพื่อการส่งเสริมนักเรียนอย่างรอบด้าน	4.16	4.73	0.14	2
5. สถานศึกษามีการประเมินผลการจัดกิจกรรมส่งเสริมนักเรียนอย่างสม่ำเสมอ โดยให้ผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องทุกฝ่ายร่วมประเมินด้วย	4.27	4.75	0.11	7
6. สถานศึกษามีการประสานงานและขอความร่วมมือกับทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องกับนักเรียนเพื่อการส่งเสริมนักเรียนอย่างรอบด้าน	4.15	4.74	0.14	2
7. สถานศึกษามีการประเมินผลการจัดกิจกรรมส่งเสริมนักเรียนอย่างสม่ำเสมอ โดยให้ผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องทุกฝ่ายร่วมประเมินด้วย	4.18	4.70	0.12	5

จากตาราง 15 ผลการจัดลำดับความต้องการจำเป็นของการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือ นักเรียนโดยใช้การบริหารแบบมีส่วนร่วม ของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา

ประณตศึกษาชัยภูมิ เขต 2 ด้านการส่งเสริมนักเรียน เรียงลำดับจากมากไปน้อย 3 ลำดับ ได้แก่ ข้อที่ 2.สถานศึกษามีการจัดกิจกรรมประชุมผู้ปกครอง โดยเปิดโอกาสให้ผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องทุกฝ่าย กำหนดรูปแบบในการจัดกิจกรรม รองลงมา คือ 1. สถานศึกษามีการจัดกิจกรรมโฮมรูม โดยเปิดโอกาสให้ผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องทุกฝ่ายได้กำหนดรูปแบบในการจัดกิจกรรม 4. สถานศึกษา มีการประสานงานและขอความร่วมมือกับทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องกับนักเรียนเพื่อการส่งเสริมนักเรียน อย่างรอบด้าน และ 6. สถานศึกษามีการประสานงานและขอความร่วมมือกับทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องกับ นักเรียนเพื่อการส่งเสริมนักเรียนอย่างรอบด้าน ตามลำดับ

ตาราง 16 แสดงค่าดัชนีความต้องการจำเป็นปรับปรุง (PNI) ของการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือ นักเรียนโดยใช้การบริหารแบบมีส่วนร่วม ของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประณตศึกษาชัยภูมิ เขต 2 ด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหานักเรียน

การป้องกันและแก้ไขปัญหานักเรียน	D	I	PNI _{modified}	ลำดับความ ต้องการจำเป็น
1. สถานศึกษามีการประชุมผู้ที่มีส่วน เกี่ยวข้องทุกฝ่ายเพื่อกำหนดแนวทางในการ ดำเนินการป้องกันและแก้ไขปัญหานักเรียน	4.04	4.69	0.16	2
2. สถานศึกษาเปิดโอกาสให้ผู้ที่มีส่วน เกี่ยวข้องทุกฝ่ายได้มีส่วนร่วมพิจารณาเลือก กิจกรรมเพื่อป้องกันและแก้ไขปัญหานักเรียน	3.93	4.57	0.16	2
3. สถานศึกษาประสานงานและขอความ ร่วมมือกับผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องทุกฝ่ายให้มีส่วน ร่วมในการดำเนินกิจกรรมป้องกันและแก้ไข ปัญหาของนักเรียน	4.08	4.66	0.14	4
4. สถานศึกษาให้ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องทุกฝ่าย ร่วมกันแก้ไขปัญหาคืออุปสรรคต่าง ๆ ที่ เกิดขึ้นในการดำเนินการป้องกันและแก้ไข ปัญหานักเรียน	4.10	4.68	0.14	4

ตาราง 16 (ต่อ)

การป้องกันและแก้ไข้ปัญหา	D	I	PNI _{modified}	ลำดับความ ต้องการจำเป็น
5. สถานศึกษาให้ผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องทุกฝ่ายมีส่วนร่วมประเมินผลการจัดกิจกรรมป้องกันและแก้ไข้ปัญหานักเรียน	4.01	4.78	0.19	1
6. สถานศึกษามีการบันทึกผลการดำเนินการป้องกันและแก้ไข้ปัญหานักเรียนและรายงานผลให้ผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องทุกฝ่ายรับทราบ	4.17	4.67	0.12	6

จากตาราง 16 ผลการจัดลำดับความต้องการจำเป็นของการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนโดยใช้การบริหารแบบมีส่วนร่วม ของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาชัยภูมิ เขต 2 ด้านการป้องกันและแก้ไข้ปัญหา เรียงลำดับจากมากไปน้อย 3 ลำดับ ได้แก่ ข้อที่ 5. สถานศึกษาให้ผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องทุกฝ่ายมีส่วนร่วมประเมินผลการจัดกิจกรรมป้องกันและแก้ไข้ปัญหานักเรียน รองลงมา คือข้อ 1. สถานศึกษามีการประชุมผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องทุกฝ่ายเพื่อกำหนดแนวทางในการดำเนินการป้องกันและแก้ไข้ปัญหานักเรียน และข้อ 2. สถานศึกษาเปิดโอกาสให้ผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องทุกฝ่ายได้มีส่วนร่วมพิจารณาเลือกกิจกรรมเพื่อป้องกันและแก้ไข้ปัญหานักเรียน มีค่าความต้องการจำเป็นเท่ากัน

ตาราง 17 แสดงค่าดัชนีความต้องการจำเป็นปรับปรุง (PNI) ของการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนโดยใช้การบริหารแบบมีส่วนร่วม ของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาชัยภูมิ เขต 2 ด้านการส่งต่อ

การส่งต่อ	D	I	PNI _{modified}	ลำดับความ ต้องการจำเป็น
1. สถานศึกษาให้ผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องทุกฝ่ายมีส่วนร่วมในการกำหนดหลักเกณฑ์การส่งต่อนักเรียนให้เป็นมาตรฐานเดียวกัน	3.69	4.60	0.25	2

ตาราง 17 (ต่อ)

การส่งต่อ	D	I	PNI _{modied}	ลำดับความ ต้องการจำเป็น
2. สถานศึกษามีการประชุมผู้ที่มีส่วน เกี่ยวข้องทุกฝ่าย เพื่อร่วมกันพิจารณา ข้อมูลของนักเรียนที่มีปัญหาก่อนการ ตัดสินใจส่งต่อ	4.03	4.62	0.15	5
3. สถานศึกษามีการชี้แจงนักเรียนและ ผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องทุกฝ่ายเข้าใจถึง ความจำเป็นในการส่งต่อ	4.11	4.65	0.13	6
4. สถานศึกษาให้ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องทุกฝ่าย มีส่วนร่วมในการติดตามผลการส่งต่อ นักเรียนอย่างสม่ำเสมอ	4.05	4.79	0.18	4
5. สถานศึกษาให้ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องทุกฝ่าย ร่วมกันแก้ไขปัญหาหรืออุปสรรคต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นในการดำเนินการส่งต่อทั้งการส่ง ต่อภายในและภายนอก	3.38	4.68	0.38	1
6. สถานศึกษามีการสรุปผลการ ดำเนินการส่งต่อและรายงานผลการส่งต่อ ให้ผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องทุกฝ่ายรับทราบ	3.69	4.60	0.25	2

จากตาราง 17 ผลการจัดลำดับความต้องการจำเป็นของการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือ
นักเรียนโดยใช้การบริหารแบบมีส่วนร่วม ของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา
ประถมศึกษาชัยภูมิ เขต 2 ด้านการส่งต่อ เรียงลำดับจากมากไปน้อย 3 ลำดับ ได้แก่ ข้อที่ 3
สถานศึกษามีการชี้แจงนักเรียนและผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องทุกฝ่ายเข้าใจถึงความจำเป็นในการส่งต่อ
รองลงมา 1. สถานศึกษาให้ผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องทุกฝ่ายมีส่วนร่วมในการกำหนดหลักเกณฑ์การส่งต่อ
นักเรียนให้เป็นมาตรฐานเดียวกัน และ 6. สถานศึกษามีการสรุปผลการดำเนินการส่งต่อและรายงาน
ผลการส่งต่อให้ผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องทุกฝ่ายรับทราบตามลำดับ

ระยะที่ 2 ผลการศึกษาแนวทางการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนโดยใช้การบริหารแบบมีส่วนร่วม ของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิ เขต 2 แบ่งออกเป็น 3 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 แนวทางการพัฒนาระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน จากการศึกษาโรงเรียนที่มีวิธีปฏิบัติที่ดี (Best Practice)

จากผลการสัมภาษณ์แนวทางการพัฒนาระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนจากโรงเรียนที่มีวิธีปฏิบัติที่ดี (Best Practice) โดยสัมภาษณ์ ผู้บริหาร และผู้รับผิดชอบระบบดูแลช่วยเหลือ นักเรียนจาก 3 โรงเรียน ได้แก่ โรงเรียนชุมชนห้วยยาง โรงเรียนบ้านแดงสว่าง และโรงเรียนชุมชนบ้านแก้งคร้อหนองไผ่ จำนวน 6 คน จากนั้นผู้วิจัยจึงวิเคราะห์ข้อมูลจากการสัมภาษณ์แล้วสรุปแนวทางการพัฒนาการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนโดยใช้การบริหารแบบมีส่วนร่วมของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิ เขต 2 ได้ดังนี้

จากผลการประเมินและจัดลำดับความสำคัญของความต้องการจำเป็น (PNI_{modified}) สภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์พัฒนาการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนโดยใช้การบริหารแบบมีส่วนร่วม ของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิ เขต 2 สามารถจัดลำดับความสำคัญของความต้องการจำเป็น (PNI_{modified}) ได้ดังนี้ ด้านการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล ด้านการคัดกรองนักเรียน ด้านการส่งเสริมนักเรียน การป้องกันและแก้ไขปัญหา และด้านการส่งต่อ ตามลำดับ ผู้วิจัยได้นำทั้ง 5 ด้าน ไปสร้างเป็นแบบสัมภาษณ์โดยเรียงตามลำดับความต้องการจำเป็นตามลำดับ เพื่อใช้ศึกษาแนวพัฒนาการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนโดยใช้การบริหารแบบมีส่วนร่วม ของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิ เขต 2 โดยสัมภาษณ์ ผู้บริหารและและผู้รับผิดชอบระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน จำนวน 3 โรงเรียน จำนวน 6 คน ซึ่งสถานศึกษาดังกล่าว เป็นสถานศึกษาที่มีแนวปฏิบัติที่ดี (Best Practice) ในการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนโดยใช้การบริหารแบบมีส่วนร่วม ของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิ เขต 2 ได้แก่ โรงเรียนชุมชนห้วยยาง โรงเรียนบ้านแดงสว่าง และโรงเรียนชุมชนบ้านแก้งคร้อหนองไผ่ ผลการวิเคราะห์ข้อมูลจากการสัมภาษณ์ ผู้วิจัยสรุปแนวทางพัฒนาการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนโดยใช้การบริหารแบบมีส่วนร่วม ของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิ เขต 2 ได้ดังนี้

1. โรงเรียนชุมชนห้วยยาง อำเภอคอนสาร จังหวัดชัยภูมิ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิ เขต 2 เปิดทำการสอนเป็น 3 ระดับ ตั้งแต่ระดับปฐมวัย ประถมศึกษาและระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ปัจจุบันมีนักเรียน 292 คน บุคลากรทางการศึกษา 19 คน ได้รับรางวัลสถานศึกษาที่มีผลการการปฏิบัติงานที่เป็นเลิศด้านระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน ประเภทสถานศึกษาขนาดกลาง ประจำปีการศึกษา 2565 ระดับเขตตรวจราชการที่ 13 ได้รับรางวัล

สถานศึกษาปลอดภัย จากกรมสวัสดิการและคุ้มครองแรงงาน โดยกองปลอดภัยแรงงาน ปีการศึกษา 2564 รางวัลเกียรติคุณประเภทองค์กรรอบรู้สุขภาพ ปีการศึกษา 2564 จากกระทรวงสาธารณสุข และรางวัลสถานศึกษาสีขาวระดับเพชร จากกระทรวงศึกษาธิการ ผู้วิจัยได้สัมภาษณ์แนวทางการจัดการดำเนินงานตามระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน โดยใช้การบริหารแบบมีส่วนร่วมของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิ เขต 2 เมื่อวันที่ 10 มกราคม 2566 จากผู้บริหารสถานศึกษา และครูผู้รับผิดชอบงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน จำนวน 1 คน โดยใช้วิธีการเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling)

2. โรงเรียนบ้านแดงสว่าง อำเภอภูเขียว จังหวัดชัยภูมิ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิ เขต 2 เปิดทำการสอนเป็น 3 ระดับ ปฐมวัย ประถมศึกษาและระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ปัจจุบันมีนักเรียน 460 คน บุคลากรทางการศึกษา 25 คน ได้รับรางวัลสถานศึกษาที่มีผลการปฏิบัติงานที่เป็นเลิศด้านระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน ประเภทสถานศึกษาขนาดกลาง ประจำปีการศึกษา 2565 จากสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิ เขต 2 รางวัลหนึ่งโรงเรียนหนึ่งนวัตกรรม ระดับเงิน ปีการศึกษา 2564 จากคุรุสภา รางวัลสถานศึกษาสีขาวระดับทอง จากกระทรวงศึกษาธิการ และโรงเรียนดีเด่น ด้านการส่งเสริมการจัดการเรียนรู้เพศวิถีศึกษา และทักษะชีวิต สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานปีงบประมาณ 2564 ผู้วิจัยได้สัมภาษณ์แนวทางการจัดการดำเนินงานตามระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน โดยใช้การบริหารแบบมีส่วนร่วม ของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิ เขต 2 เมื่อวันที่ 18 มกราคม 2566 จากผู้บริหารสถานศึกษา และครูผู้รับผิดชอบงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน จำนวน 1 คน โดยใช้วิธีการเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling)

3. โรงเรียนชุมชนบ้านแก้งคร้อหนองไผ่ อำเภอแก้งคร้อ จังหวัดชัยภูมิ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิ เขต 2 เปิดทำการสอนเป็น 3 ระดับ ปฐมวัย ประถมศึกษาและระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ปัจจุบันมีนักเรียน 836 คน บุคลากรทางการศึกษา 46 คน ได้รับรางวัลสถานศึกษาที่มีผลการปฏิบัติงานที่เป็นเลิศด้านระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน ประเภทสถานศึกษาขนาดใหญ่ ประจำปีการศึกษา 2565 จากสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิ เขต 2 รางวัลสถานศึกษาสีขาวระดับเพชร จากกระทรวงศึกษาธิการ รางวัลโรงเรียนคุณธรรม สพฐ. ระดับ 3 ดาว ระดับเขตตรวจราชการที่ 13 ปีการศึกษา 2565 โรงเรียนดีเด่นด้านการส่งเสริมการจัดการเรียนรู้เพศวิถีศึกษาและทักษะชีวิต สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ประจำปีงบประมาณ 2564 และโรงเรียนส่งเสริมสุขภาพระดับเพชร ระดับประเทศ จากกระทรวงสาธารณสุข ผู้วิจัยได้สัมภาษณ์แนวทางการจัดการดำเนินงานตามระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน โดยใช้การบริหารแบบมีส่วนร่วม ของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิ

เขต 2 เมื่อวันที่ 25 มกราคม 2566 จากผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้รับผิดชอบงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน จำนวน 1 คน โดยใช้วิธีการเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling)

ผู้วิจัยสามารถสรุปแนวทางการดำเนินงานตามระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน โดยใช้การบริหารแบบมีส่วนร่วม ของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิ เขต 2 จากบทสัมภาษณ์ ได้ดังนี้

1. ด้านการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล

มีแนวปฏิบัติเกี่ยวกับการดำเนินงานด้านการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล โดยใช้การบริหารแบบมีส่วนร่วม ดังบทสัมภาษณ์บางตอน ดังนี้

โรงเรียนชุมชนห้วยยาง อำเภอคอนสาร จังหวัดชัยภูมิ

“...จัดการประชุมคณะกรรมการสถานศึกษาและผู้ปกครองนักเรียน ในทุกภาคเรียน แล้วชี้แจงขั้นตอนและวิธีการดำเนินงานให้เข้าใจร่วมกัน และให้ครูผู้ดำเนินงาน คณะกรรมการสถานศึกษาและผู้ปกครอง รวมถึงนักเรียนได้เสนอแนะแนวทางและวิธีการดำเนินงานที่ตนเองต้องการ...”

(คนที่ 1 ผู้บริหารสถานศึกษา, วันที่ 10 มกราคม 2566 : การสัมภาษณ์)

“...ทำการประสานงานไปยังหน่วยงานในชุมชนและอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง และสอบถามความคิดเห็นของนักเรียน เพื่อนำมาใช้ในการออกแบบเครื่องมือเก็บข้อมูลของนักเรียน และเมื่อเก็บข้อมูลเสร็จสิ้นแล้วครูที่ปรึกษาจะเป็นคนวิเคราะห์ข้อมูลแล้วจัดทำรายงานส่งให้หัวหน้างานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน เพื่อสรุปและรายงานในลำดับต่อไป...”

(คนที่ 2 ครูผู้รับผิดชอบดูแลช่วยเหลือนักเรียน, วันที่ 10 มกราคม 2566 : การสัมภาษณ์)

โรงเรียนบ้านแดงสว่าง อำเภอภูเขียว จังหวัดชัยภูมิ

“...ผู้อำนวยการมีนโยบายให้เก็บข้อมูลนักเรียนเป็นประจำ ทุกภาคเรียน โดยมอบหมายให้หัวหน้างานบริหารทั่วไปเป็นผู้ดูแลเป็นหลัก เพื่อกระจายงานให้แก่ครู ที่ปรึกษาให้ดำเนินการต่อไป ส่วนการมีส่วนร่วมจะเน้นที่ผู้ปกครองและนักเรียน โดยการเยี่ยมบ้าน เป็นประจำ และประชุมผู้ปกครองเพื่อให้ทราบข้อมูลของนักเรียนที่ตรงกันแบบสม่ำเสมอ...”

(คนที่ 1 ผู้บริหารสถานศึกษา, วันที่ 18 มกราคม 2566 : การสัมภาษณ์)

“...ก่อนการจัดทำเอกสารการเยี่ยมบ้าน จะมีการออกแบบแบบเยี่ยมบ้านร่วมกันกับครูที่ปรึกษาและผู้ปกครองว่าจะเก็บข้อมูลในเรื่องใดบ้าง เพื่อที่จะเป็นประโยชน์ในการ

วิเคราะห์ข้อมูลเพื่อรู้จักเรียนมากที่สุด และเพื่อเป็นการลดปัญหาและอุปสรรคในการเก็บข้อมูลตามมาภายหลังอีกด้วย... ”

(คนที่ 2 ครูผู้รับผิดชอบดูแลช่วยเหลือนักเรียน, วันที่ 18 มกราคม 2566 : การสัมภาษณ์)

โรงเรียนชุมชนบ้านแก้งคร้อหนองไผ่ อำเภอกำแพงศรี จังหวัดชัยภูมิ

“...โรงเรียนจะประชุมผู้ปกครองและออกเยี่ยมบ้านนักเรียนเป็นประจำทุกภาคเรียน ครูที่ปรึกษาแต่ละชั้นดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลแล้วทำรายงานการวิเคราะห์เพื่อจัดทำรายงานผลให้ผู้อำนวยการและผู้ปกครองได้รับทราบ โรงเรียนจะมีการนำข้อมูลที่ได้นำไปใช้พัฒนานักเรียน ส่วนผู้ปกครองและหน่วยงานอื่น ๆ ก็สามารถใช้ข้อมูลตรงนี้ร่วมกันได้ ...”

(คนที่ 1 ผู้บริหารสถานศึกษา, วันที่ 25 มกราคม 2566 : การสัมภาษณ์)

“...ครูที่รับผิดชอบงานดูแลช่วยเหลือนักเรียนออกแบบเครื่องมือในการเยี่ยมบ้านนักเรียน โดยจะปรึกษาผู้บริหาร ผู้ปกครอง และสอบถามนักเรียนว่าต้องการข้อมูล และสามารถให้ข้อมูลเรื่องใดได้บ้าง ซึ่งจะเป็นการตัดสินใจร่วมกันเพื่อให้การเก็บข้อมูลนักเรียนมีคุณภาพมากที่สุด หากครูที่ปรึกษาที่เป็นคนเก็บข้อมูลมีปัญหาในการทำงานขั้นตอนไหนก็จะปรึกษาร่วมกันกับผู้ดูแลระบบช่วยเหลือนักเรียน เพื่อเสนอผู้บริหารหรือผู้ปกครองและชุมชน...”

(คนที่ 2 ครูผู้รับผิดชอบดูแลช่วยเหลือนักเรียน, วันที่ 25 มกราคม 2566 : การสัมภาษณ์)

2. ด้านการคัดกรองนักเรียน

มีแนวปฏิบัติเกี่ยวกับการดำเนินงานด้านการคัดกรองนักเรียน โดยใช้การบริหารแบบมีส่วนร่วม ดังบทสัมภาษณ์บางตอน ดังนี้

โรงเรียนชุมชนห้วยยาง อำเภอกอนสาร จังหวัดชัยภูมิ

“...การคัดกรองนักเรียน โดยส่วนใหญ่จะเป็นหน้าที่ของครูที่ปรึกษาที่ต้องนำข้อมูลที่ได้จากการเยี่ยมบ้านมาทำการวิเคราะห์ผลข้อมูล แต่ในการแบ่งกลุ่มนักเรียนเป็นไปตามเกณฑ์ที่ได้กำหนดไว้ก่อนแล้ว โดยให้ปรึกษากับผู้ปกครอง คณะกรรมการสถานศึกษารวมถึงครูในการกำหนดว่าแบบใดเป็นกลุ่มไหน...”

(คนที่ 1 ผู้บริหารสถานศึกษา, วันที่ 10 มกราคม 2566 : การสัมภาษณ์)

“...งานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน จะเป็นคนรับผิดชอบในการดำเนินการสร้างเกณฑ์ในการแบ่งกลุ่มนักเรียน เพื่อให้เป็นมาตรฐานเดียวกัน ซึ่งเกณฑ์นี้จะผ่านการยอมรับจากผู้อำนวยการ ครู ผู้ปกครองและนักเรียนมาแล้ว...”

(คนที่ 2 ครูผู้รับผิดชอบดูแลช่วยเหลือนักเรียน, วันที่ 10 มกราคม 2566 : การสัมภาษณ์)

โรงเรียนบ้านแดงสว่าง อำเภอกุฉินารายณ์ จังหวัดชัยภูมิ

“...การแบ่งกลุ่มนักเรียนเป็นกลุ่มปกติ กลุ่มเสี่ยง กลุ่มมีปัญหาจะมีหลักเกณฑ์เดียวกันในการแบ่งทั้งโรงเรียน โดยใช้มาตรฐานเดียวกัน และทางโรงเรียนก็จะแจ้งให้ผู้ปกครองและผู้ที่เกี่ยวข้องอื่น ๆ ได้รับทราบผลการแบ่งกลุ่มนี้ด้วย...”

(คนที่ 1 ผู้บริหารสถานศึกษา, วันที่ 18 มกราคม 2566 : การสัมภาษณ์)

“...ผู้บริหาร ครู ผู้ปกครองและนักเรียนจะได้ทราบผลการแบ่งกลุ่มของนักเรียนในทุกชั้นเรียน และหากมีข้อผิดพลาดหรือสงสัยในประเด็นใด ทางโรงเรียนก็จะมีการประชุมเพื่อตัดสินใจดำเนินการแก้ปัญหาร่วมกัน...”

(คนที่ 2 ครูผู้รับผิดชอบดูแลช่วยเหลือนักเรียน, วันที่ 18 มกราคม 2566 : การสัมภาษณ์)

โรงเรียนชุมชนบ้านแก้งคร้อหนองไผ่ อำเภอกำแพงแสน จังหวัดชัยภูมิ

“...สำหรับการคัดกรองนักเรียนทุกฝ่ายจะมีส่วนร่วมที่แตกต่างกันไป แต่ทุกคนจะได้มีส่วนในการกำหนดเกณฑ์ในการแบ่งกลุ่มนักเรียน และได้รับทราบผลร่วมกัน...”

(คนที่ 1 ผู้บริหารสถานศึกษา, วันที่ 25 มกราคม 2566 : การสัมภาษณ์)

“...โรงเรียนมีการศึกษาหลักเกณฑ์ในการแบ่งกลุ่มนักเรียนจากเอกสารและข้อกำหนดจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเพื่อให้ได้เกณฑ์การแบ่งที่เป็นมาตรฐาน รวมทั้งให้ผู้ปกครองและนักเรียนมีโอกาสได้แสดงความคิดเห็นต่อเกณฑ์การคัดกรองนักเรียนและผลการคัดกรองนักเรียนก่อนการบันทึกผลด้วย...”

(คนที่ 2 ครูผู้รับผิดชอบดูแลช่วยเหลือนักเรียน, วันที่ 25 มกราคม 2566 : การสัมภาษณ์)

3. ด้านการส่งเสริมนักเรียน

มีแนวปฏิบัติเกี่ยวกับการดำเนินงานด้านการส่งเสริมนักเรียน โดยใช้การบริหารแบบมีส่วนร่วม ดังบทสัมภาษณ์บางตอน ดังนี้

โรงเรียนชุมชนห้วยยาง อำเภอคอนสาร จังหวัดชัยภูมิ

“...โรงเรียนได้ทำ Mou กับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับนักเรียน เพื่อประโยชน์ต่อการส่งเสริมความสามารถของนักเรียน กิจกรรมส่งเสริมนักเรียนส่วนใหญ่โรงเรียน จะเน้นไปที่การส่งเสริมการเรียนรู้ พัฒนาแหล่งเรียนรู้เพื่อพัฒนาการเรียนรู้ด้วยตนเองของนักเรียน รวมถึงการส่งเสริมสุขภาพของนักเรียนอีกด้วย เช่น กิจกรรมด้านกีฬา ที่โรงเรียนก็มีการส่งเสริมอย่างจริงจัง...”

(คนที่ 1 ผู้บริหารสถานศึกษา, วันที่ 10 มกราคม 2566 : การสัมภาษณ์)

“...การจัดกิจกรรมส่งเสริมนักเรียน ทางโรงเรียนจะมีการส่งเสริมที่รอบด้าน ทั้งวิชาการ กีฬา และดนตรี มีการจัดกิจกรรมชุมนุมที่มาจากทางเลือกของนักเรียนเอง ว่าอยากให้ครูทำชุมนุมอะไรบ้าง ซึ่งในแต่ละภาคเรียนอาจมีไม่เหมือนกัน เพราะจะมีการสอบถามความคิดเห็นของครู ผู้ปกครอง และนักเรียน ว่าต้องการกิจกรรมแบบไหน หากเกิดปัญหาในการดำเนินการส่งเสริมนักเรียนในขั้นตอนไหนก็จะแก้ไขปัญหาที่ร่วมกันทั้งหมด...”

(คนที่ 2 ครูผู้รับผิดชอบระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน, วันที่ 10 มกราคม 2566 : การสัมภาษณ์)

โรงเรียนบ้านแดงสว่าง อำเภอภูเขียว จังหวัดชัยภูมิ

“...โรงเรียนจะมีการประชุมเพื่อสอบถามความคิดเห็นและความต้องการของครู ผู้ปกครอง ชุมชน และนักเรียน ในการจัดกิจกรรมเพื่อส่งเสริมนักเรียน ว่าควรดำเนินไปในทิศทางใด เพื่อให้ตรงตามความต้องการของทุกฝ่ายมากที่สุด ส่วนในการดำเนินการแก้ปัญหาที่อาจเกิดขึ้นในกิจกรรมต่าง ๆ จะเป็นการแก้ไขร่วมกันโดยทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้อง ให้มีปัญหาลดลงและอุปสรรคน้อยที่สุดหรือไม่มีเลย...”

(คนที่ 1 ผู้บริหารสถานศึกษา, วันที่ 18 มกราคม 2566 : การสัมภาษณ์)

“...การดำเนินงานกิจกรรมส่งเสริมนักเรียนจะมาจากความต้องการของผู้ปกครอง ครู และนักเรียนที่เสนอแนะและตัดสินใจเลือกกิจกรรมเพื่อพัฒนาตนเอง ครูผู้รับผิดชอบงานระบบดูแลติดตามผลและจัดทำรายงานการส่งเสริมนักเรียน เพื่อสรุปผลรายงานผู้อำนวยการและเผยแพร่ผ่านทางช่องทางประชาสัมพันธ์ต่าง ๆ ของโรงเรียน แต่กิจกรรมที่เป็นหลักเลยคือการโฮมรูม และประชุมผู้ปกครองที่ต้องทำเป็นประจำ ซึ่งแนวทางในการประชุมก็จะกำหนดร่วมกันจากผู้อำนวยการ ครู รวมถึงผู้ปกครองที่เสนอแนะรูปแบบในการจัดประชุม...”

(คนที่ 2 ครูผู้รับผิดชอบดูแลช่วยเหลือนักเรียน, วันที่ 18 มกราคม 2566 : การสัมภาษณ์)

โรงเรียนชุมชนบ้านแก้งคร้อหนองไผ่ อำเภอกำแพงแสน จังหวัดชัยภูมิ

“...โรงเรียนของเราโชคดีที่ได้รับความร่วมมือจากทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้อง และเป็นประโยชน์ต่อนักเรียนในด้านต่าง ๆ ช่วยกันทำกิจกรรมเพื่อส่งเสริมนักเรียน ทั้งจาก โรงพยาบาล โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพ สถานีตำรวจ วัดในชุมชน ล้วนมีส่วนร่วมในการส่งเสริม นักเรียน...”

(คนที่ 1 ผู้บริหารสถานศึกษา, วันที่ 25 มกราคม 2566 : การสัมภาษณ์)

“...งานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนจะมีการเสนอเพื่อจัดกิจกรรม ส่งเสริมนักเรียนทุกภาคเรียน โดยให้ทุกฝ่ายมีส่วนร่วมกำหนดกิจกรรมและประเมินผลกิจกรรมด้วย นักเรียนก็จะได้ประเมินตนเองในการทำกิจกรรมร่วมด้วยเช่นเดียวกัน และครูผู้รับผิดชอบจะประเมิน แล้วสรุปผลเพื่อจัดทำรายงานการดำเนินการส่งเสริมนักเรียนเพื่อเผยแพร่ต่อไป...”

(คนที่ 2 ครูผู้รับผิดชอบดูแลช่วยเหลือนักเรียน, วันที่ 25 มกราคม 2566 : การสัมภาษณ์)

4. ด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหา

มีแนวปฏิบัติเกี่ยวกับการดำเนินงานด้านการส่งเสริมนักเรียน โดยใช้ การบริหารแบบมีส่วนร่วม ดังบทสัมภาษณ์บางตอน ดังนี้

โรงเรียนชุมชนห้วยยาง อำเภอกอนสาร จังหวัดชัยภูมิ

“...โรงเรียนของเราก็ได้ทำ MoU กับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับนักเรียน เพื่อประโยชน์ต่อการป้องกันและแก้ไขปัญหาเช่นเดียวกัน โดยเน้นให้ทุกฝ่ายมีส่วนร่วมในการป้องกัน และแก้ไขปัญหาตามสถานการณ์หรือสภาพปัญหาของนักเรียน...”

(คนที่ 1 ผู้บริหารสถานศึกษา, วันที่ 10 มกราคม 2566 : การสัมภาษณ์)

“...การป้องกันและแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นกับนักเรียน ทุกฝ่าย จะมีส่วนร่วม ครูที่ปรึกษาและผู้ปกครองซึ่งใกล้ชิดกับนักเรียนจะเห็นถึงปัญหา แล้วนำเสนอปัญหานั้น ต่อครูผู้สอน และผู้อำนวยการเพื่อหารือร่วมกัน ก่อนจะหาแนวทางในการป้องกันและแก้ไขปัญหา โดยการดำเนินงานจะมีการสอบถามความคิดเห็นของผู้ปกครอง นักเรียน และชุมชนก่อน...”

(คนที่ 2 ครูผู้รับผิดชอบระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน, วันที่ 10 มกราคม 2566 : การสัมภาษณ์)

โรงเรียนบ้านแดงสว่าง อำเภอกุฉินารายณ์ จังหวัดชัยภูมิ

“...ทุกฝ่ายจะได้มีส่วนร่วมในการดำเนินงานป้องกันและแก้ไขปัญหา ของนักเรียนตั้งแต่ต้น แนวปฏิบัติในการทำกิจกรรมป้องกันและแก้ไขปัญหาต่าง ๆ จะมาจาก

ความต้องการของนักเรียน ตามด้วยผู้ปกครอง และครู เป็นการตัดสินใจร่วมกันของทุกฝ่าย เพื่อให้ตรงตามความต้องการของนักเรียนและผู้ปกครองเอง ครูจะมีหน้าที่คอยกำกับดูแล และติดตามผล รวมถึงรายงานผลให้ทุกคนได้รับทราบ...”

(คนที่ 1 ผู้บริหารสถานศึกษา, วันที่ 18 มกราคม 2566 : การสัมภาษณ์)

“...โรงเรียนจะให้ทุกฝ่ายมีส่วนร่วมตั้งแต่การวางแผนการดำเนินงานว่าจะทำอะไรอย่างไรบ้าง ผู้ที่เกี่ยวข้องทุกคนจะมีส่วนร่วมในการตัดสินใจว่าจะใช้วิธีการป้องกันและแก้ไขปัญหาอย่างไร แล้วทุกฝ่ายก็จะหาข้อสรุปร่วมกันเพื่อให้ได้แผนการดำเนินงานที่มีคุณภาพ และทุกฝ่ายพึงพอใจ พอดำเนินงานตามแผนแล้วก็จะได้ร่วมกันประเมินผล เพื่อปรับปรุงการทำงานเพื่อนำข้อมูลไปใช้ในครั้งต่อไป...”

(คนที่ 2 ครูผู้รับผิดชอบดูแลช่วยเหลือนักเรียน, วันที่ 18 มกราคม 2566 : การสัมภาษณ์)

โรงเรียนชุมชนบ้านแก้งคร้อหนองไผ่ อำเภอแก้งคร้อ จังหวัดชัยภูมิ

“...การป้องกันและแก้ไขปัญหาของนักเรียนในโรงเรียนที่อยู่ในกลุ่มเสี่ยงและมีปัญหานั้น จะได้รับการเสนอวิธีการ และกิจกรรมต่าง ๆ จากครู ผู้ปกครอง ชุมชน รวมถึงตัวนักเรียนเอง เมื่อมีปัญหาและอุปสรรคในการดำเนินงานขึ้น ทุกฝ่ายก็จะได้มีส่วนร่วมแก้ไขเรื่องนั้น ๆ ด้วยกัน ผลของการตัดสินใจร่วมกันจะถูกนำมาใช้จริง โรงเรียนจะไม่ยึดเพียงแนวทางการแก้ปัญหาของตนเอง แต่จะให้ผู้ที่เกี่ยวข้องได้มีส่วนร่วมอย่างแท้จริง...”

(คนที่ 1 ผู้บริหารสถานศึกษา, วันที่ 25 มกราคม 2566 : การสัมภาษณ์)

“...แนวทางการปฏิบัติในการดำเนินการป้องกันและแก้ไขปัญหาของโรงเรียนถือเป็นข้อตกลงร่วมกันของทุกฝ่ายที่ได้ตัดสินใจร่วมกัน ระหว่างการดำเนินงานก็จะมีประเมินผลอยู่เสมอ และหลังดำเนินงานเสร็จสิ้นก็จะมีประเมินและทำรายงานสรุปผลเสนอผู้บริหารและให้ผู้ปกครอง นักเรียน และหน่วยงานที่เกี่ยวข้องได้รับทราบเช่นเดียวกัน...”

(คนที่ 2 ครูผู้รับผิดชอบดูแลช่วยเหลือนักเรียน, วันที่ 25 มกราคม 2566 : การสัมภาษณ์)

5. การส่งต่อ

มีแนวปฏิบัติเกี่ยวกับการดำเนินงานด้านการส่งเสริมนักเรียน โดยใช้การบริหารแบบมีส่วนร่วม ดังบทสัมภาษณ์บางตอน ดังนี้

โรงเรียนชุมชนห้วยยาง อำเภอคอนสาร จังหวัดชัยภูมิ

“...โรงเรียนจะมีระเบียบแบบแผนในการดำเนินการส่งต่อที่ชัดเจน มีขั้นตอนและวิธีการที่เป็นแนวเดียวกัน เมื่อครูผู้สอน ผู้ปกครอง หรือคนในชุมชนพบเห็นพฤติกรรมที่เป็นปัญหา หากมีการปรึกษาหารือร่วมกันแล้วหาว่ามีความจำเป็นที่ต้องส่งต่อก็จะประสานให้ ผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องทุกฝ่ายร่วมประชุมเพื่อตัดสินใจร่วมกัน และหลังจากการส่งต่อแล้วก็จะให้ มีส่วนร่วมติดตามและประเมินผลด้วยกัน...”

(คนที่ 1 ผู้บริหารสถานศึกษา, วันที่ 10 มกราคม 2566 : การสัมภาษณ์)

“...การส่งต่อทั้งภายในและภายนอกจะมาจากการตัดสินใจร่วมกันของ ทุกฝ่ายที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับตัวนักเรียน แต่เกณฑ์และมาตรฐานของการส่งต่อจะเป็นมาตรฐาน เดียวกัน ซึ่งเกณฑ์เหล่านี้ก็มาจากทุกฝ่ายที่ได้กำหนดร่วมกันไว้ก่อนแล้ว ในขั้นตอนของการส่งต่อ โดยเฉพาะการส่งต่อภายนอกจะมีการติดตามผลอย่างใกล้ชิด ผู้ที่เกี่ยวข้องก็จะได้ติดตาม ประเมินผล ร่วมกันด้วย และสุดท้ายครูผู้รับผิดชอบจะมีการสรุปและรายงานผลให้ทราบในลำดับต่อไป...”

(คนที่ 2 ครูผู้รับผิดชอบระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน, วันที่ 10 มกราคม 2566 : การสัมภาษณ์)

โรงเรียนบ้านแดงสว่าง อำเภอกุฉินารายณ์ จังหวัดชัยภูมิ

“...โรงเรียนจะเปิดโอกาสให้ทุกฝ่ายมีส่วนร่วมตั้งแต่ต้น เริ่มจาก การกำหนดแนวทางในการดำเนินงาน รวมถึงเกณฑ์การส่งต่อทั้งภายในและภายนอก ทุกคนจะได้ ศึกษาและมีส่วนในการตัดสินใจเลือกเกณฑ์ที่เป็นมาตรฐานและเป็นที่ยอมรับของทุกฝ่าย การส่งต่อ ภายในโดยส่วนมากจะส่งต่อให้ฝ่ายกิจการนักเรียน รองลงมาจะเป็นครูแนะแนว ถ้าส่งต่อภายนอก ก่อนการส่งต่อจะเชิญนักจิตวิทยาเข้าให้คำปรึกษาและประเมินนักเรียนก่อนทุกครั้ง เพื่อให้มีความ ถูกต้องและทำให้การส่งต่อเกิดประโยชน์ต่อตัวนักเรียนได้อย่างแท้จริง...”

(คนที่ 1 ผู้บริหารสถานศึกษา, วันที่ 18 มกราคม 2566 : การสัมภาษณ์)

“...การส่งต่อของโรงเรียนจะมีการปรึกษาหารือกับผู้ที่เกี่ยวข้องทุกฝ่าย ทุกครั้งของการส่งต่อ ไม่ว่าจะเป็นการส่งต่อภายในหรือภายนอก ผู้ปกครอง นักเรียน และผู้ที่ เกี่ยวข้องคนอื่น ๆ จะได้รับทราบและร่วมตัดสินใจหาวิธีการส่งต่อที่เหมาะสมต่อตัวนักเรียนมากที่สุด ทุกครั้งก่อนการส่งต่อ ระหว่างการส่งต่อก็จะได้ร่วมติดตามผล หากมีปัญหาระหว่างการส่งต่อก็จะมี การหาแนวทางการแก้ปัญหาาร่วมกัน พอส่งต่อเรียบร้อยครูผู้ดูแลการส่งต่อจะทำการประเมินผลหลัง

เสร็จสิ้น จากนั้นจึงจะทำรายงานสรุปผลการส่งต่อเพื่อเก็บเป็นข้อมูลของโรงเรียนและรายงานต่อผู้บริหาร รวมถึงผู้ปกครองและอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องเช่นเดียวกัน...”

(คนที่ 2 ครูผู้รับผิดชอบดูแลช่วยเหลือนักเรียน, วันที่ 18 มกราคม 2566 : การสัมภาษณ์)

โรงเรียนชุมชนบ้านแก้งคร้อหนองไผ่ อำเภอแก้งคร้อ จังหวัดชัยภูมิ

“...จะทำการประชุมเพื่อทำข้อตกลงร่วมกันกับทุกฝ่าย

ที่มีส่วนเกี่ยวข้องทั้งหมด เพื่อกำหนดแนวทางและเกณฑ์การส่งต่อนักเรียน การส่งต่อนักเรียนที่เบื้องต้นโรงเรียนไม่สามารถแก้ปัญหาได้ ก็จะดำเนินการส่งต่อไปยังหน่วยงานภายนอก ให้มีส่วนร่วมในการดูแลช่วยเหลือนักเรียน...”

(คนที่ 1 ผู้บริหารสถานศึกษา, วันที่ 25 มกราคม 2566 : การสัมภาษณ์)

“...ผู้บริหารจะมีการจัดประชุมเพื่อวางแผนร่วมกันในการส่งต่อ

ตั้งแต่การกำหนดเกณฑ์ แนวทางการดำเนินงาน การประชุมก่อนการส่งต่อนักเรียนแก่หน่วยงานภายนอก รวมถึงการส่งต่อในโรงเรียน ก็จะมีการประชุมเพื่อให้ได้ทราบและชี้แจงแก่ผู้ที่เกี่ยวข้องก่อนทุกครั้ง และผู้ที่เกี่ยวข้องก็จะได้มีส่วนในการตัดสินใจส่งต่อหรือไม่ส่งต่อไปยังที่ต่าง ๆ จะเป็นการปรึกษาหารือร่วมกันจนตกลงร่วมกันได้ และเมื่อมีการส่งต่อเกิดขึ้น ก็จะได้ร่วมติดตามเพื่อประเมินผลการดำเนินงานร่วมกัน ว่าการส่งต่อมีประสิทธิภาพมากน้อยเพียงใด สามารถช่วยเหลือนักเรียนได้จริงหรือไม่ เมื่อกระบวนการทุกอย่างเสร็จสิ้นแล้ว ครูผู้รับผิดชอบก็จะทำการสรุปและรายงานผลต่อผู้บริหาร ผู้ปกครอง นักเรียน และหน่วยงานที่เกี่ยวข้องทั้งหมดได้รับทราบผลร่วมกัน...”

(คนที่ 2 ครูผู้รับผิดชอบดูแลช่วยเหลือนักเรียน, วันที่ 25 มกราคม 2566 : การสัมภาษณ์)

ผลจากการศึกษาแนวทางการพัฒนาระบบช่วยเหลือโดยใช้การบริหารแบบมีส่วนร่วม ของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิ เขต 2 จากโรงเรียนมีวิธีปฏิบัติที่ดี (Best Practice) ทั้ง 3 โรงเรียน ผู้วิจัยได้สรุปแนวทาง ดังตาราง 18

ตาราง 18 สังเคราะห์แนวทางการพัฒนาระบบช่วยเหลือนักเรียน โดยใช้การบริหารแบบมีส่วนร่วม
ของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิ เขต 2 จากโรงเรียนมี
วิธีปฏิบัติที่ดี (Best Practice) ทั้ง 3 โรงเรียน

ระบบดูแลช่วยเหลือ นักเรียน	แนวทางการพัฒนา
1. ด้านการรู้จัก นักเรียนเป็นรายบุคคล	<p>1.1 สถานศึกษามีการประชุมเพื่อกำหนดแนวทางในการเก็บรวบรวม ข้อมูลนักเรียนเป็นรายบุคคล โดยให้ผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับทุกฝ่ายมีส่วนร่วม</p> <p>1.2 สถานศึกษามีการสร้างเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลนักเรียน เป็นรายบุคคล โดยให้ผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับทุกฝ่ายมีส่วนร่วมในการ ออกแบบด้วย</p>
	<p>1.3 สถานศึกษามีการประสานงานให้ผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับทุกฝ่ายมีส่วน ร่วมในการเก็บรวบรวมข้อมูลของนักเรียน เพื่อให้ได้ข้อมูลที่ครอบคลุม ทุกด้านในทุกภาคเรียน</p> <p>1.4 สถานศึกษามีวิธีการวิเคราะห์ ประเมินผลและสรุปผลข้อมูลการ รู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล ร่วมกันกับผู้ที่เกี่ยวข้องทุกฝ่าย</p> <p>1.5 สถานศึกษามีการแก้ไขปัญหาและอุปสรรคต่าง ๆ ในการ ดำเนินงานรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล โดยให้ผู้ที่เกี่ยวข้องทุกฝ่าย มีส่วนร่วม</p> <p>1.6 สถานศึกษามีการจัดทำรายงานผลการวิเคราะห์ข้อมูลนักเรียน เป็นรายบุคคลและเผยแพร่ให้แก่ผู้ที่เกี่ยวข้องทุกฝ่ายรับทราบ</p>
2. ด้านการคัดกรอง นักเรียน	<p>2.1 สถานศึกษามีการกำหนดแนวทางการคัดกรองนักเรียน เพื่อแบ่งเป็นกลุ่มปกติ กลุ่มเสี่ยง และกลุ่มมีปัญหา โดยให้ฝ่ายมีส่วนร่วม</p> <p>2.2 สถานศึกษามีการสร้างเครื่องมือการคัดกรองนักเรียน โดยให้ ทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องมีส่วนร่วมในการออกแบบด้วย</p> <p>2.2 สถานศึกษามีการเก็บข้อมูลจากผู้ที่เกี่ยวข้องกับนักเรียน ทุกฝ่ายเพื่อให้การคัดกรองนักเรียนมีความถูกต้องและแม่นยำ</p> <p>2.3 สถานศึกษามีการแก้ไขปัญหาและอุปสรรคต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นในการ ดำเนินการคัดกรองนักเรียน โดยให้ผู้ที่เกี่ยวข้องทุกฝ่ายมีส่วนร่วม</p>

ตาราง 18 (ต่อ)

ระบบดูแลช่วยเหลือ นักเรียน	แนวทางการพัฒนา
	<p>2.4 สถานศึกษาให้ทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องได้รับทราบผลและตัดสินใจร่วมกันก่อนการบันทึกผลการคัดกรองนักเรียนลงในแบบบันทึกการคัดกรอง</p> <p>2.5 สถานศึกษามีการจัดทำรายงานสรุปผลการคัดกรองนักเรียนและเผยแพร่ข้อมูลให้ผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องทุกฝ่ายรับทราบ</p>
3. ด้านการส่งเสริม นักเรียน	<p>3.1 สถานศึกษามีการจัดกิจกรรมโฮมรูม และประชุมผู้ปกครอง โดยเปิดโอกาสให้ผู้ที่เกี่ยวข้องทุกฝ่ายได้กำหนดรูปแบบในการจัดกิจกรรม</p> <p>3.2 สถานศึกษามีการสำรวจความต้องการของผู้ที่เกี่ยวข้องกับนักเรียนก่อนการดำเนินการกิจกรรมต่าง ๆ เพื่อส่งเสริมนักเรียน</p> <p>3.3 สถานศึกษามีการจัดกิจกรรมเสริมสร้างทักษะการดำรงชีวิต โดยให้ผู้ที่เกี่ยวข้องทุกฝ่ายมีส่วนร่วมในการเสริมสร้างทักษะของนักเรียน</p> <p>3.4 สถานศึกษามีการประสานงานและขอความร่วมมือกับทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องกับนักเรียน เพื่อให้สามารถจัดกิจกรรมส่งเสริมนักเรียนได้อย่างมีประสิทธิภาพ</p> <p>3.5 สถานศึกษามีการประเมินผลการจัดกิจกรรมส่งเสริมนักเรียนอย่างสม่ำเสมอ โดยให้ผู้ที่เกี่ยวข้องทุกฝ่ายร่วมประเมินด้วย</p> <p>3.6 สถานศึกษาสรุปและรายงานผลการจัดกิจกรรมส่งเสริมนักเรียนให้ผู้ที่เกี่ยวข้องทุกฝ่ายได้รับทราบ</p> <p>3.7 สถานศึกษามีการประชาสัมพันธ์กิจกรรมการส่งเสริมนักเรียนให้ทุกฝ่ายได้รับทราบร่วมกัน</p>
4. ด้านการป้องกันและ แก้ไขปัญหา	4.1 สถานศึกษามีการประชุมผู้ที่เกี่ยวข้องทุกฝ่ายเพื่อกำหนดแนวทางและพิจารณาเลือกกิจกรรมในการดำเนินงานป้องกันและแก้ไขปัญหานักเรียน

ตาราง 18 (ต่อ)

ระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน	แนวทางการพัฒนา
	<p>4.2 สถานศึกษามีการประสานงานและขอความร่วมมือกับผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องทุกฝ่ายให้มีส่วนร่วมในการดำเนินกิจกรรมป้องกันและแก้ไขปัญหาของนักเรียน</p> <p>4.3 สถานศึกษามีการแก้ไขปัญหาและอุปสรรคต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นในการดำเนินการป้องกันและแก้ปัญหานักเรียน โดยให้ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องทุกฝ่ายมีส่วนร่วม</p> <p>4.4 สถานศึกษาให้ผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องทุกฝ่ายมีส่วนร่วมประเมินผลการจัดกิจกรรมป้องกันและแก้ปัญหานักเรียน</p> <p>4.5 สถานศึกษามีการบันทึกผลและรายงานผลการดำเนินการป้องกันและแก้ไขปัญหาให้ผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องทุกฝ่ายรับทราบ</p> <p>4.6 สถานศึกษามีประชาสัมพันธ์เผยแพร่ผลการป้องกันและแก้ไขปัญหาให้ผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องทุกฝ่ายรับทราบ</p>
5. ด้านการส่งต่อ	<p>5.1 สถานศึกษามีการกำหนดหลักเกณฑ์การส่งต่อนักเรียนให้เป็นมาตรฐานเดียวกัน โดยให้ผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องทุกฝ่ายมีส่วนร่วม</p> <p>5.2 สถานศึกษามีการประชุมผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องทุกฝ่าย เพื่อร่วมกันพิจารณาข้อมูลของนักเรียนที่มีปัญหาก่อนการตัดสินใจส่งต่อ</p> <p>5.3 สถานศึกษามีการชี้แจงนักเรียนและผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องทุกฝ่าย เข้าใจถึงความจำเป็นในการส่งต่อทั้งภายในและภายนอก</p> <p>5.4 สถานศึกษามีการเปิดโอกาสให้ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องทุกฝ่ายมีส่วนร่วมในการติดตามผลการส่งต่อนักเรียนอย่างสม่ำเสมอ</p> <p>5.5 สถานศึกษาให้ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องทุกฝ่ายร่วมกันแก้ไขปัญหาหรืออุปสรรคต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นในการดำเนินการส่งต่อทั้งการส่งต่อภายในและภายนอก</p> <p>5.6 สถานศึกษามีการสรุปผลการดำเนินการส่งต่อและรายงานผลการส่งต่อให้ผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องทุกฝ่ายรับทราบ</p>

จากตาราง 18 พบว่า โรงเรียนทั้ง 3 โรงเรียน มีแนวทางการจัดกิจกรรมนักเรียนในโรงเรียนมัธยมศึกษา จากโรงเรียนที่มีวิธีปฏิบัติที่ดี (Best Practice) ที่มีความคล้ายคลึงกันและแตกต่างกัน ในรายละเอียดการปฏิบัติเล็กน้อย ผู้วิจัยได้สังเคราะห์ออกมาเพื่อยกร่างการพัฒนาแนวทางการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน โดยใช้การบริหารแบบมีส่วนร่วม ของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิ เขต 2 ดังนำเสนอในตอนี่ 2

ตอนที่ 2 ร่างแนวทางการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน โดยใช้การบริหารแบบมีส่วนร่วม ของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิ เขต 2 จากการศึกษาโรงเรียนที่มีวิธีปฏิบัติที่ดี (Best Practice) สังเคราะห์ออกมาเป็นแนวทาง ได้ดังนี้

1. ด้านการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล มีแนวทางการพัฒนา ดังนี้

- 1.1 สถานศึกษามีการกำหนดแนวทางและเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลนักเรียนเป็นรายบุคคล โดยให้ผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องทุกฝ่ายมีส่วนร่วม
- 1.2 สถานศึกษามีการประสานงานให้ผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องทุกฝ่ายมีส่วนร่วมในการเก็บรวบรวมข้อมูลของนักเรียน เพื่อให้ได้ข้อมูลที่ครอบคลุมทุกด้านในทุกภาคเรียน
- 1.3 สถานศึกษามีวิธีการวิเคราะห์ ประเมินผลและสรุปผลข้อมูลการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล ร่วมกันกับผู้ที่เกี่ยวข้องทุกฝ่าย
- 1.4 สถานศึกษามีการแก้ไขปัญหาและอุปสรรคต่าง ๆ ในการดำเนินงานรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล โดยให้ผู้ที่เกี่ยวข้องทุกฝ่ายมีส่วนร่วม
- 1.5 สถานศึกษามีการจัดทำรายงานผลการวิเคราะห์ข้อมูลนักเรียนเป็นรายบุคคล และเผยแพร่ให้แก่ผู้ที่เกี่ยวข้องทุกฝ่ายรับทราบ

2. ด้านการคัดกรองนักเรียน มีแนวทางการพัฒนา ดังนี้

- 2.1 สถานศึกษามีการกำหนดแนวทางและเกณฑ์การคัดกรองนักเรียน เพื่อแบ่งกลุ่มปกติ กลุ่มเสี่ยง และกลุ่มมีปัญหา โดยให้ผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องทุกฝ่ายมีส่วนร่วม
- 2.2 สถานศึกษามีการเก็บข้อมูลจากผู้ที่เกี่ยวข้องกับนักเรียนทุกฝ่าย เพื่อให้การคัดกรองนักเรียนมีความถูกต้องและแม่นยำ
- 2.3 สถานศึกษามีการแก้ไขปัญหาและอุปสรรคต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นในการดำเนินการคัดกรองนักเรียน โดยให้ผู้ที่เกี่ยวข้องทุกฝ่ายมีส่วนร่วม
- 2.4 สถานศึกษามีการรายงานผลให้ผู้ที่เกี่ยวข้องทุกฝ่ายได้รับทราบผลและตัดสินใจร่วมกันก่อนการบันทึกผลการคัดกรองนักเรียนลงในแบบบันทึกการคัดกรอง
- 2.5 สถานศึกษามีการจัดทำรายงานสรุปผลการคัดกรองนักเรียนและเผยแพร่ข้อมูลให้ผู้ที่เกี่ยวข้องทุกฝ่ายรับทราบ

3. ด้านการส่งเสริมนักเรียน มีแนวทางการพัฒนา ดังนี้

- 3.1 สถานศึกษามีการจัดกิจกรรมโฮมรูม และประชุมผู้ปกครอง โดยเปิดโอกาสให้ผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องทุกฝ่ายได้กำหนดรูปแบบในการจัดกิจกรรม
- 3.2 สถานศึกษามีการสำรวจความต้องการของผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับนักเรียนก่อนการดำเนินการกิจกรรมต่าง ๆ เพื่อส่งเสริมนักเรียน
- 3.3 สถานศึกษามีการประสานงานและขอความร่วมมือกับทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องกับนักเรียน เพื่อให้สามารถจัดกิจกรรมส่งเสริมนักเรียนได้อย่างมีประสิทธิภาพ
- 3.4 สถานศึกษามีการประเมินผลการจัดกิจกรรมส่งเสริมนักเรียนอย่างสม่ำเสมอ โดยให้ผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องทุกฝ่ายร่วมประเมินด้วย
- 3.5 สถานศึกษาสรุปและรายงานผลการจัดกิจกรรมส่งเสริมนักเรียนให้ผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องทุกฝ่ายได้รับทราบ

4. ด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหา มีแนวทางการพัฒนา ดังนี้

- 4.1 สถานศึกษามีการประชุมผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องทุกฝ่ายเพื่อกำหนดแนวทางและพิจารณาเลือกกิจกรรมในการดำเนินงานป้องกันและแก้ปัญหานักเรียน
- 4.2 สถานศึกษามีการประสานงานและขอความร่วมมือกับผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องทุกฝ่ายให้มีส่วนร่วมในการดำเนินกิจกรรมป้องกันและแก้ปัญหานักเรียน
- 4.3 สถานศึกษามีการแก้ไขปัญหาและอุปสรรคต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นในการดำเนินการป้องกันและแก้ปัญหานักเรียน โดยให้ผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องทุกฝ่ายมีส่วนร่วม
- 4.4 สถานศึกษาให้ผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องทุกฝ่ายมีส่วนร่วมประเมินผลการจัดกิจกรรมป้องกันและแก้ปัญหานักเรียน
- 4.5 สถานศึกษามีการบันทึกผลและรายงานผลการดำเนินการป้องกันและแก้ไขปัญหาให้ผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องทุกฝ่ายรับทราบ

5. ด้านการส่งต่อ มีแนวทางการพัฒนา ดังนี้

- 5.1 สถานศึกษามีการกำหนดหลักเกณฑ์การส่งต่อนักเรียนให้เป็นมาตรฐานเดียวกัน โดยให้ผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องทุกฝ่ายมีส่วนร่วม
- 5.2 สถานศึกษามีการประชุมผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องทุกฝ่าย เพื่อร่วมกันพิจารณาข้อมูลของนักเรียนที่มีปัญหา ก่อนการตัดสินใจส่งต่อ
- 5.3 สถานศึกษามีการชี้แจงนักเรียนและผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องทุกฝ่ายเข้าใจถึงความจำเป็นในการส่งต่อทั้งภายในและภายนอก
- 5.4 สถานศึกษามีการติดตามผลการส่งต่อร่วมกับผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องทุกฝ่ายอย่างต่อเนื่อง เพื่อร่วมกันแก้ไขปัญหาและอุปสรรคต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นในการดำเนินงาน

5.5 สถานศึกษามีการสรุปผลการดำเนินการส่งต่อและรายงานผลการส่งต่อให้ผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องทุกฝ่ายรับทราบ

ตอนที่ 3 ตรวจสอบยืนยันแนวทางการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน โดยใช้การบริหารแบบมีส่วนร่วม ของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิ เขต 2 ผลการประเมินความเหมาะสมและเป็นไปได้ของแนวทางการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน โดยใช้การบริหารแบบมีส่วนร่วม ของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิ เขต 2 โดยผู้ทรงคุณวุฒิ 5 คน ปรากฏดังในตาราง 19-24

ตาราง 19 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และความคิดเห็นเกี่ยวกับความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของแนวทางการทางการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน โดยใช้การบริหารแบบมีส่วนร่วม ของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิ เขต 2 โดยรวม

การดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือ นักเรียนโดยใช้การบริหารแบบมีส่วนร่วม ของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิ เขต 2	การแปลผล					
	ความเหมาะสม			ความเป็นไปได้		
	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ
1. การรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล	4.76	0.47	มากที่สุด	4.72	0.49	มากที่สุด
2. การคัดกรองนักเรียน	4.84	0.29	มากที่สุด	4.80	0.38	มากที่สุด
3. การส่งเสริมนักเรียน	4.88	0.36	มากที่สุด	4.72	0.42	มากที่สุด
4. การป้องกันและแก้ไขปัญหา	4.76	0.40	มากที่สุด	4.76	0.40	มากที่สุด
5. การส่งต่อ	4.84	0.29	มากที่สุด	4.76	0.40	มากที่สุด
โดยรวม	4.82	0.27	มากที่สุด	4.75	0.42	มากที่สุด

จากตาราง 19 ผลการประเมินความเหมาะสมของแนวทางการทางการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน โดยใช้การบริหารแบบมีส่วนร่วม ของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิ เขต 2 โดยรวม พบว่า แนวทางมีความเหมาะสมโดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด โดยมีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุดในทุกด้าน ซึ่งสามารถเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย ได้ดังนี้ ลำดับ 1 ด้านการส่งเสริมนักเรียน ลำดับ 2 ด้านการคัดกรองนักเรียนและ

ด้านการส่งต่อ (มีค่าเฉลี่ยเท่ากัน) ลำดับ 3 ด้านการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคลและด้านการป้องกัน และแก้ไขปัญหา (มีค่าเฉลี่ยเท่ากัน)

ผลการประเมินความเป็นไปได้ของแนวทางการทางการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือ นักเรียน โดยใช้การบริหารแบบมีส่วนร่วมของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาชัยภูมิ เขต 2 โดยรวม พบว่า แนวทางมีความเป็นไปได้โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด โดยมีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุดในทุกด้าน สามารถเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย ได้ดังนี้ ลำดับ 1 ด้านการคัดกรองนักเรียน 2 ด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหาและด้านการส่งต่อ (มีค่าเฉลี่ยเท่ากัน) 3 ด้านการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคลและการส่งเสริมนักเรียน (มีค่าเฉลี่ยเท่ากัน)

ตาราง 20 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และความคิดเห็นเกี่ยวกับความเหมาะสมและ ความเป็นไปได้ของแนวทางการทางการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน โดยใช้การบริหารแบบมีส่วนร่วม ของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาชัยภูมิ เขต 2 ด้านการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล

ด้านการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล	การแปลผล					
	ความเหมาะสม			ความเป็นไปได้		
	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ
1. สถานศึกษามีการกำหนดแนวทางและ เครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลนักเรียน เป็นรายบุคคล โดยให้ผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้อง ทุกฝ่ายมีส่วนร่วม	4.60	0.55	มากที่สุด	4.60	0	มากที่สุด
2. สถานศึกษามีการประสานงานให้ผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องทุกฝ่ายมีส่วนร่วมในการเก็บ รวบรวมข้อมูลของนักเรียน เพื่อให้ได้ข้อมูลที่ ครบคลุมทุกด้านในทุกภาคเรียน	4.80	0.45	มากที่สุด	4.80	0.89	มากที่สุด
3. สถานศึกษามีวิธีการวิเคราะห์ ประเมินผลและสรุปผลข้อมูลการรู้จัก นักเรียนเป็นรายบุคคล ร่วมกันกับ ผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องทุกฝ่าย	4.60	0.89	มากที่สุด	4.60	0.89	มากที่สุด

ตาราง 20 (ต่อ)

ด้านการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล	การแปลผล					
	ความเหมาะสม			ความเป็นไปได้		
	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ
4. สถานศึกษามีการแก้ไขปัญหาและอุปสรรคต่าง ๆ ในการดำเนินงานรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล โดยให้ผู้ที่เกี่ยวข้องทุกฝ่ายมีส่วนร่วม	4.80	0.44	มากที่สุด	4.60	0.55	มากที่สุด
5. สถานศึกษามีการจัดทำรายงานผลการวิเคราะห์ข้อมูลนักเรียนเป็นรายบุคคลและเผยแพร่ให้แก่ผู้ที่เกี่ยวข้องทุกฝ่ายรับทราบ	5	0	มากที่สุด	5	0	มากที่สุด
โดยรวม	4.76	0.47	มากที่สุด	4.75	0.42	มากที่สุด

จากตาราง 20 ผลการประเมินความเหมาะสมของแนวทางการทางการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน โดยใช้การบริหารแบบมีส่วนร่วม ของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิ เขต 2 ด้านการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล พบว่า แนวทางมีความเหมาะสมโดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด โดยมีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุดในทุกข้อ ซึ่งสามารถเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย ได้ดังนี้ ลำดับ 1 ข้อ 2.สถานศึกษามีการประสานงานให้ผู้ที่เกี่ยวข้องทุกฝ่ายมีส่วนร่วมในการเก็บรวบรวมข้อมูลของนักเรียน เพื่อให้ได้ข้อมูลที่ครอบคลุมทุกด้านในทุกภาคเรียน ลำดับ 2 ข้อ 4. สถานศึกษามีการแก้ไขปัญหาและอุปสรรคต่าง ๆ ในการดำเนินงานรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล โดยให้ผู้ที่เกี่ยวข้องทุกฝ่ายมีส่วนร่วม และข้อ 5. สถานศึกษามีการจัดทำรายงานผลการวิเคราะห์ข้อมูลนักเรียนเป็นรายบุคคลและเผยแพร่ให้แก่ผู้ที่เกี่ยวข้องทุกฝ่ายรับทราบ (มีค่าเฉลี่ยเท่ากัน) ลำดับ 3 ข้อ 1. สถานศึกษามีการกำหนดแนวทางและเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลนักเรียนเป็นรายบุคคล โดยให้ผู้ที่เกี่ยวข้องทุกฝ่ายมีส่วนร่วม และข้อ 3.สถานศึกษามีวิธีการวิเคราะห์ ประเมินผลและสรุปผลข้อมูลการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล ร่วมกับกับผู้ที่เกี่ยวข้องทุกฝ่าย (มีค่าเฉลี่ยเท่ากัน)

ผลการประเมินความเป็นไปได้ของแนวทางการทางการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน โดยใช้การบริหารแบบมีส่วนร่วม ของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถม

ศึกษาชัยภูมิ เขต 2 ด้านการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล พบว่า แนวทางมีความเป็นไปได้โดยรวม อยู่ในระดับมากที่สุด โดยมีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุดในทุกข้อ ซึ่งสามารถเรียงลำดับ ค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย ได้ดังนี้ ลำดับ 1 ข้อ 5. สถานศึกษามีการจัดทำรายงานผลการวิเคราะห์ ข้อมูลนักเรียนเป็นรายบุคคลและเผยแพร่ให้แก่ผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องทุกฝ่ายรับทราบ ลำดับ 2 ข้อ 2. สถานศึกษามีการประสานงานให้ผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องทุกฝ่ายมีส่วนร่วมในการเก็บรวบรวมข้อมูล ของนักเรียน เพื่อให้ได้ข้อมูลที่ครอบคลุมทุกด้านในทุกภาคเรียน ลำดับ 3 ข้อ 1. สถานศึกษามีการ กำหนดแนวทางและเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลนักเรียนเป็นรายบุคคล โดยให้ผู้ที่มีส่วน เกี่ยวข้องทุกฝ่ายมีส่วนร่วม ข้อ 3. สถานศึกษามีวิธีการวิเคราะห์ ประเมินผลและสรุปผลข้อมูล การรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล ร่วมกันกับผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องทุกฝ่าย และข้อ 4. สถานศึกษามีการ แก้ไขปัญหาและอุปสรรคต่าง ๆ ในการดำเนินงานรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล โดยให้ผู้ที่เกี่ยวข้อง ทุกฝ่ายมีส่วนร่วม (มีค่าเฉลี่ยเท่ากัน)

ตาราง 21 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และความคิดเห็นเกี่ยวกับความเหมาะสมและ ความเป็นไปได้ของแนวทางการทางการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน โดยใช้การบริหารแบบมีส่วนร่วม ของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาชัยภูมิ เขต 2 ด้านการคัดกรองนักเรียน

ด้านการคัดกรองนักเรียน	การแปลผล					
	ความเหมาะสม			ความเป็นไปได้		
	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ
1. สถานศึกษามีการกำหนดแนวทางและ เกณฑ์การคัดกรองนักเรียน เพื่อแบ่งเป็นกลุ่ม ปกติ กลุ่มเสี่ยง และกลุ่มมีปัญหา โดยให้ผู้ที่มี ส่วนเกี่ยวข้องทุกฝ่ายมีส่วนร่วม	5	0	มากที่สุด	5	0	มากที่สุด
2. สถานศึกษามีการเก็บข้อมูลจากผู้ที่มีส่วน เกี่ยวข้องกับนักเรียนทุกฝ่ายเพื่อให้การคัด กรองนักเรียนมีความถูกต้องและแม่นยำ	4.6	0.89	มากที่สุด	4.6	0.89	มากที่สุด
3. สถานศึกษามีการแก้ไขปัญหาและอุปสรรค ต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นในการดำเนินการคัดกรอง นักเรียน โดยให้ผู้ที่เกี่ยวข้องทุกฝ่ายมีส่วนร่วม	5	0	มากที่สุด	4.8	0.45	มากที่สุด

ตาราง 21 (ต่อ)

ด้านการคัดกรองนักเรียน	การแปลผล					
	ความเหมาะสม			ความเป็นไปได้		
	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ
4. สถานศึกษามีการรายงานผลให้ผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องทุกฝ่ายได้รับทราบผลและตัดสินใจร่วมกันก่อนการบันทึกผลการคัดกรองนักเรียนลงในแบบบันทึกการคัดกรอง	4.6	0.55	มากที่สุด	4.6	0.55	มากที่สุด
5. สถานศึกษามีการจัดทำรายงานสรุปผลการคัดกรองนักเรียนและเผยแพร่ข้อมูลให้ผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องทุกฝ่ายรับทราบ	5	0	มากที่สุด	5	0	มากที่สุด
โดยรวม	4.80	0.47	มากที่สุด	4.80	0.38	มากที่สุด

จากตาราง 21 ผลการประเมินความเหมาะสมของแนวทางการทางการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน โดยใช้การบริหารแบบมีส่วนร่วม ของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิ เขต 2 ด้านการคัดกรองนักเรียน พบว่า แนวทางมีความเหมาะสมโดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด โดยมีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุดในทุกข้อ ซึ่งสามารถเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย ได้ดังนี้ ลำดับ 1 ข้อ 1. สถานศึกษามีการกำหนดแนวทางและเกณฑ์การคัดกรองนักเรียน เพื่อแบ่งเป็นกลุ่มปกติ กลุ่มเสี่ยง และกลุ่มมีปัญหา โดยให้ผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องทุกฝ่ายมีส่วนร่วม ข้อ 3. สถานศึกษามีการแก้ไขปัญหาและอุปสรรคต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นในการดำเนินการคัดกรองนักเรียน โดยให้ผู้ที่เกี่ยวข้องทุกฝ่ายมีส่วนร่วม และข้อ 5. สถานศึกษามีการจัดทำรายงานสรุปผลการคัดกรองนักเรียนและเผยแพร่ข้อมูลให้ผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องทุกฝ่ายรับทราบ (มีค่าเฉลี่ยเท่ากัน) ลำดับ 2 ข้อ 2. สถานศึกษามีการเก็บข้อมูลจากผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับนักเรียนทุกฝ่ายเพื่อให้การคัดกรองนักเรียนมีความถูกต้องและแม่นยำ และข้อ 4. สถานศึกษามีการรายงานผลให้ผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องทุกฝ่ายได้รับทราบผลและตัดสินใจร่วมกันก่อนการบันทึกผลการคัดกรองนักเรียนลงในแบบบันทึกการคัดกรอง (มีค่าเฉลี่ยเท่ากัน)

ผลการประเมินความเป็นไปได้ของแนวทางการทางการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน โดยใช้การบริหารแบบมีส่วนร่วม ของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิ เขต 2 ด้านการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล พบว่า แนวทางมีความเป็นไปได้โดย

รวมอยู่ในระดับมากที่สุด โดยมีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุดในทุกข้อ ซึ่งสามารถเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย ได้ดังนี้ ลำดับ 1 ข้อ 1. สถานศึกษามีการกำหนดแนวทางและเกณฑ์การคัดกรองนักเรียน เพื่อแบ่งเป็นกลุ่มปกติ กลุ่มเสี่ยง และกลุ่มมีปัญหา โดยให้ผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องทุกฝ่ายมีส่วนร่วม ข้อ 3. สถานศึกษามีการแก้ไขปัญหาและอุปสรรคต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นในการดำเนินการคัดกรองนักเรียน โดยให้ผู้ที่เกี่ยวข้องทุกฝ่ายมีส่วนร่วม และข้อ 5. สถานศึกษามีการจัดทำรายงานสรุปผลการคัดกรองนักเรียนและเผยแพร่ข้อมูลให้ผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องทุกฝ่ายรับทราบ(มีค่าเฉลี่ยเท่ากัน) ลำดับ 2 ข้อ 3. สถานศึกษามีการแก้ไขปัญหาและอุปสรรคต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นในการดำเนินการคัดกรองนักเรียน โดยให้ผู้ที่เกี่ยวข้องทุกฝ่ายมีส่วนร่วม ลำดับ 3 ข้อ 2. สถานศึกษามีการเก็บข้อมูลจากผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับนักเรียนทุกฝ่ายเพื่อให้การคัดกรองนักเรียนมีความถูกต้องและแม่นยำ และข้อ 4. สถานศึกษามีการรายงานผลให้ผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องทุกฝ่ายได้รับทราบผลและตัดสินใจร่วมกัน ก่อนการบันทึกผลการคัดกรองนักเรียนลงในแบบบันทึกการคัดกรอง (มีค่าเฉลี่ยเท่ากัน)

ตาราง 22 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และความคิดเห็นเกี่ยวกับความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของแนวทางการทางการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน โดยใช้การบริหารแบบมีส่วนร่วม ของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาชัยภูมิ เขต 2 ด้านการส่งเสริมนักเรียน

ด้านการส่งเสริมนักเรียน	การแปลผล					
	ความเหมาะสม			ความเป็นไปได้		
	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ
1. สถานศึกษามีการจัดกิจกรรมโฮมรูม และประชุมผู้ปกครอง โดยเปิดโอกาสให้ผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องทุกฝ่ายได้กำหนดรูปแบบในการจัดกิจกรรม	4.8	0.45	มากที่สุด	4.6	0.55	มากที่สุด
2. สถานศึกษามีการสำรวจความต้องการของผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับนักเรียนก่อนการดำเนินการกิจกรรมต่าง ๆ เพื่อส่งเสริมนักเรียน	4.8	0.45	มากที่สุด	4.6	0.55	มากที่สุด

ตาราง 22 (ต่อ)

ด้านการส่งเสริมนักเรียน	การแปลผล					
	ความเหมาะสม			ความเป็นไปได้		
	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ
3. สถานศึกษามีการจัดกิจกรรมส่งเสริมนักเรียนโดยการประสานงานและขอความร่วมมือกับทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้อง เพื่อให้กิจกรรมมีประสิทธิภาพ	4.8	0.45	มากที่สุด	4.6	0.55	มากที่สุด
4. สถานศึกษามีการประเมินผลการจัดกิจกรรมส่งเสริมนักเรียนอย่างสม่ำเสมอ โดยให้ผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องทุกฝ่ายร่วมประเมินด้วย	5	0	มากที่สุด	4.8	0.45	มากที่สุด
5. สถานศึกษาสรุปและรายงานผลการจัดกิจกรรมส่งเสริมนักเรียนให้ผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องทุกฝ่ายได้รับทราบ	5	0	มากที่สุด	5	0	มากที่สุด
โดยรวม	4.88	0.27	มากที่สุด	4.72	0.42	มากที่สุด

จากตาราง 22 ผลการประเมินความเหมาะสมของแนวทางการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน โดยใช้การบริหารแบบมีส่วนร่วม ของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิ เขต 2 ด้านการคัดกรองส่งเสริมนักเรียน พบว่า แนวทางมีความเหมาะสมโดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด โดยมีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุดในทุกข้อ สามารถเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย ได้ดังนี้ ลำดับ 1 ข้อ 4. สถานศึกษามีการประเมินผลการจัดกิจกรรมส่งเสริมนักเรียนอย่างสม่ำเสมอ โดยให้ผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องทุกฝ่ายร่วมประเมินด้วย และ ข้อ 5.สถานศึกษาสรุปและรายงานผลการจัดกิจกรรมส่งเสริมนักเรียนให้ผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องทุกฝ่ายได้รับทราบ (มีค่าเฉลี่ยเท่ากัน) ลำดับ 2 ข้อ 1. สถานศึกษามีการจัดกิจกรรมโฮมรูม และประชุมผู้ปกครอง โดยเปิดโอกาสให้ผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องทุกฝ่ายได้กำหนดรูปแบบในการจัดกิจกรรม 2.สถานศึกษามีการสำรวจความต้องการของผู้ที่ส่วนเกี่ยวข้องกับนักเรียนก่อนการดำเนินการ กิจกรรมต่าง ๆ เพื่อส่งเสริมนักเรียน และข้อ 3.สถานศึกษามีการจัดกิจกรรมส่งเสริมนักเรียนโดยการประสานงานและขอความร่วมมือกับทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้อง เพื่อให้กิจกรรมมีประสิทธิภาพ (มีค่าเฉลี่ยเท่ากัน)

ผลการประเมินความเป็นไปได้ของแนวทางการทางการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือ นักเรียน โดยใช้การบริหารแบบมีส่วนร่วม ของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิ เขต 2 ด้านการส่งเสริมนักเรียน พบว่า แนวทางมีความเป็นไปได้โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด โดยมีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุดในทุกข้อ ซึ่งสามารถเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย ได้ดังนี้ ลำดับ 1 ข้อ 5. สถานศึกษาสรุปและรายงานผลการจัดกิจกรรมส่งเสริมนักเรียน ให้ผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องทุกฝ่ายได้รับทราบ ลำดับ 2 ข้อ 4. สถานศึกษามีการประเมินผลการจัดกิจกรรมส่งเสริมนักเรียนอย่างสม่ำเสมอ โดยให้ผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องทุกฝ่ายร่วมประเมินด้วย ลำดับ 3 ข้อ 1. สถานศึกษามีการจัดกิจกรรมโฮมรูม และประชุมผู้ปกครอง โดยเปิดโอกาสให้ผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องทุกฝ่ายได้กำหนดรูปแบบในการจัดกิจกรรม 2.สถานศึกษามีการสำรวจความต้องการของผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องก่อนการดำเนินการกิจกรรมต่าง ๆ เพื่อส่งเสริมนักเรียน และข้อ 3. สถานศึกษามีการจัดกิจกรรมส่งเสริมนักเรียนโดยการประสานงานและขอความร่วมมือกับทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้อง เพื่อให้กิจกรรมมีประสิทธิภาพ (มีค่าเฉลี่ยเท่ากัน)

ตาราง 23 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และความคิดเห็นเกี่ยวกับความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของแนวทางการทางการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน โดยใช้การบริหารแบบมีส่วนร่วม ของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิ เขต 2 ด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหา

ด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหา	การแปลผล					
	ความเหมาะสม			ความเป็นไปได้		
	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ
1. สถานศึกษามีการประชุมผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้อง ทุกฝ่ายเพื่อกำหนดแนวทางและพิจารณาเลือกกิจกรรมในการดำเนินงานป้องกันและแก้ปัญหานักเรียน	4.8	0.45	มากที่สุด	4.8	0.45	มากที่สุด
2. สถานศึกษามีการประสานงานและขอความร่วมมือกับผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องทุกฝ่าย ให้มีส่วนร่วมในการดำเนินกิจกรรมป้องกันและแก้ปัญหานักเรียน	4.6	0.55	มากที่สุด	4.6	0.55	มากที่สุด

ตาราง 23 (ต่อ)

ด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหา	การแปลผล					
	ความเหมาะสม			ความเหมาะสม		
	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ
3. สถานศึกษามีการแก้ไขปัญหาและอุปสรรคต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นในการดำเนินการป้องกันและแก้ปัญหานักเรียน โดยให้ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องทุกฝ่ายมีส่วนร่วม	4.8	0.45	มากที่สุด	4.8	0.45	มากที่สุด
4. สถานศึกษามีการประเมินผลการจัดกิจกรรมป้องกันและแก้ปัญหานักเรียน โดยให้ผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องทุกฝ่ายมีส่วนร่วม	4.6	0.55	มากที่สุด	4.6	0.55	มากที่สุด
5. สถานศึกษามีการบันทึกผลและรายงานผลการดำเนินการป้องกันและแก้ไขปัญหาลงให้ผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องทุกฝ่ายรับทราบ	5	0	มากที่สุด	5	0	มากที่สุด
โดยรวม	4.76	0.40	มากที่สุด	4.76	0.40	มากที่สุด

จากตาราง 23 ผลการประเมินความเหมาะสมของแนวทางการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน โดยใช้การบริหารแบบมีส่วนร่วม ของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิ เขต 2 ด้านการป้องกันและแก้ไขปัญห พบว่า แนวทางมีความเหมาะสมโดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด โดยมีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุดในทุกข้อ ซึ่งสามารถเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย ได้ดังนี้ ลำดับ 1 ข้อ 5. สถานศึกษามีการบันทึกผลและรายงานผลการดำเนินการป้องกันและแก้ไขปัญหาลงให้ผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องทุกฝ่ายรับทราบ ลำดับ 2 ข้อ 1 สถานศึกษามีการประชุมผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้อง ทุกฝ่ายเพื่อกำหนดแนวทางและพิจารณาเลือกกิจกรรมในการดำเนินงานป้องกันและแก้ปัญหานักเรียน และ 3. สถานศึกษามีการแก้ไขปัญหาและอุปสรรคต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นในการดำเนินการป้องกันและแก้ปัญหานักเรียน โดยให้ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องทุกฝ่ายมีส่วนร่วม (มีค่าเฉลี่ยเท่ากัน) ลำดับ 3 ข้อ 2. สถานศึกษามีการประสานงานและขอความร่วมมือกับผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องทุกฝ่ายให้มีส่วนร่วมในการดำเนินกิจกรรมป้องกันและแก้ไขปัญหานักเรียน และ 4. สถานศึกษามีการประเมินผลการจัดกิจกรรมป้องกันและแก้ปัญหานักเรียน โดยให้ผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องทุกฝ่ายมีส่วนร่วม (มีค่าเฉลี่ยเท่ากัน)

ผลการประเมินความเป็นไปได้ของแนวทางการทางการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือ
นักเรียน โดยใช้การบริหารแบบมีส่วนร่วม ของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา
ประถมศึกษาชัยภูมิ เขต 2 ด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหา พบว่า แนวทางมีความเป็นไปได้โดย
รวมอยู่ในระดับมากที่สุด โดยมีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุดในทุกข้อ ซึ่งสามารถเรียงลำดับ
ค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย ได้ดังนี้ ลำดับ 1 ข้อ 5. สถานศึกษามีการบันทึกผลและรายงานผลการ
ดำเนินการป้องกันและแก้ไขปัญหาให้ผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องทุกฝ่ายรับทราบ ลำดับ 2 ข้อ 1 สถานศึกษา
มีการประชุมผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้อง ทุกฝ่ายเพื่อกำหนดแนวทางและพิจารณาเลือกกิจกรรมในการ
ดำเนินงานป้องกันและแก้ไขปัญหาให้นักเรียน และ 3. สถานศึกษามีการแก้ไขปัญหาและอุปสรรค
ต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นในการดำเนินการป้องกันและแก้ไขปัญหาให้นักเรียน โดยให้ผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องทุกฝ่าย
มีส่วนร่วม (มีค่าเฉลี่ยเท่ากัน) ลำดับ 3 ข้อ 2. สถานศึกษามีการประสานงานและขอความร่วมมือกับ
ผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องทุกฝ่ายให้มีส่วนร่วมในการดำเนินกิจกรรมป้องกันและแก้ไขปัญหาของนักเรียน
และ 4. สถานศึกษาให้ผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องทุกฝ่ายมีส่วนร่วมประเมินผลการจัดกิจกรรมป้องกันและ
แก้ไขปัญหาให้นักเรียน (มีค่าเฉลี่ยเท่ากัน)

ตาราง 24 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และความคิดเห็นเกี่ยวกับความเหมาะสมและ
ความเป็นไปได้ของแนวทางการทางการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน
โดยใช้การบริหารแบบมีส่วนร่วม ของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา
ประถมศึกษาชัยภูมิ เขต 2 ด้านการส่งต่อ

ด้านการส่งต่อ	การแปลผล					
	ความเหมาะสม			ความเป็นไปได้		
	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ
1. สถานศึกษามีการกำหนดหลักเกณฑ์ การส่งต่อนักเรียนให้เป็นมาตรฐานเดียวกัน โดยให้ผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องทุกฝ่ายมีส่วนร่วม	4.8	0.45	มากที่สุด	4.8	0	มากที่สุด
2. สถานศึกษามีการประชุมผู้ที่มีส่วน เกี่ยวข้องทุกฝ่าย เพื่อร่วมกันพิจารณา ข้อมูลของนักเรียนที่มีปัญหาก่อนการ ตัดสินใจส่งต่อ	4.8	0.45	มากที่สุด	4.6	0.45	มากที่สุด

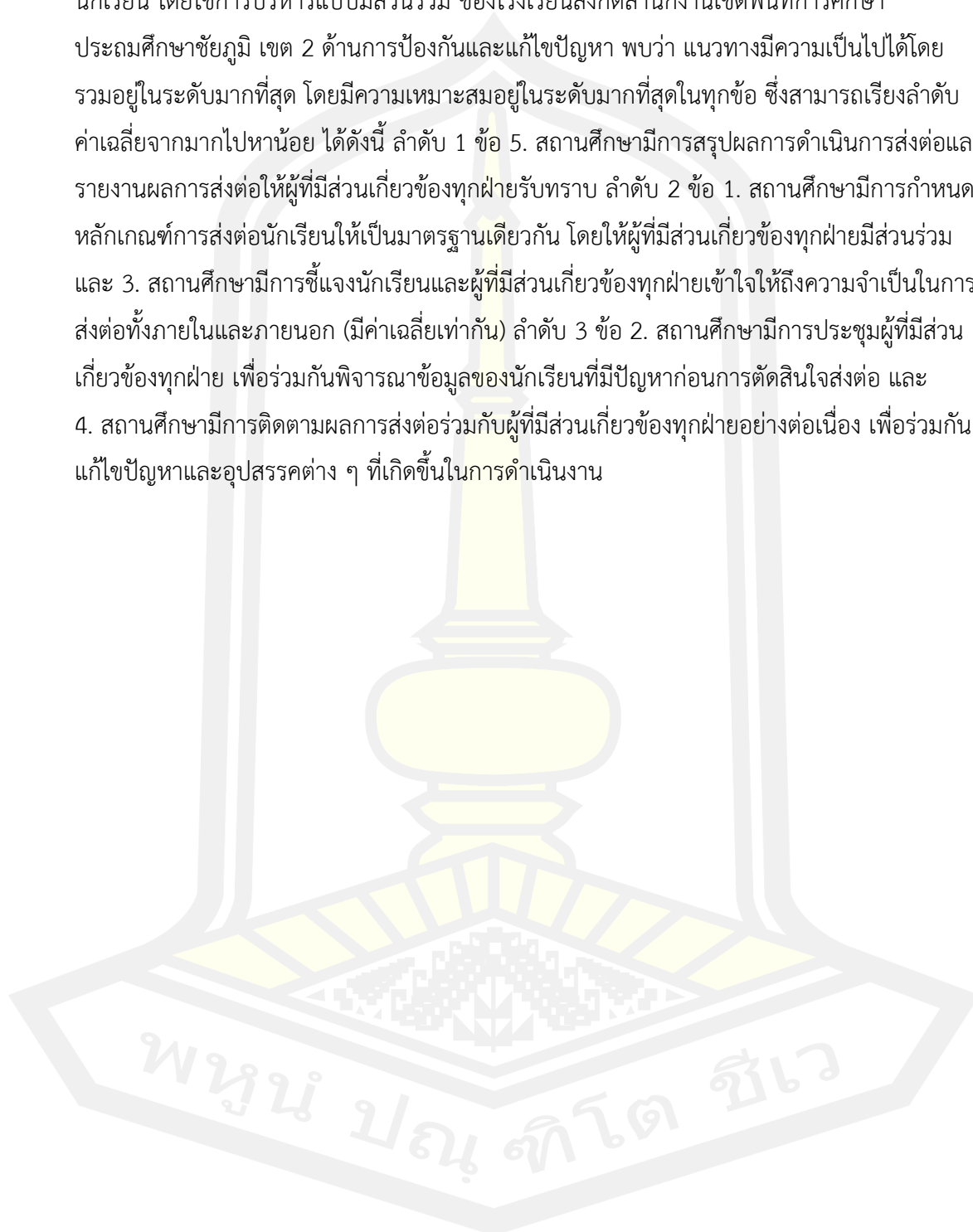

ตาราง 24 (ต่อ)

ด้านการส่งต่อ	การแปลผล					
	ความเหมาะสม			ความเป็นไปได้		
	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ
3. สถานศึกษามีการชี้แจงนักเรียนและผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องทุกฝ่ายเข้าใจถึงความจำเป็นในการส่งต่อทั้งภายในและภายนอก	5	0	มากที่สุด	4.8	0.55	มากที่สุด
4. สถานศึกษามีการติดตามผลการส่งต่อร่วมกับผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องทุกฝ่ายอย่างต่อเนื่อง เพื่อร่วมกันแก้ไขปัญหาและอุปสรรคต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นในการดำเนินงาน	4.6	0.55	มากที่สุด	4.6	0.45	มากที่สุด
5. สถานศึกษามีการสรุปผลการดำเนินการส่งต่อและรายงานผลการส่งต่อให้ผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องทุกฝ่ายรับทราบ	5	0	มากที่สุด	5	0.55	มากที่สุด
โดยรวม	4.84	0.29	มากที่สุด	4.76	0.4	มากที่สุด

จากตาราง 23 ผลการประเมินความเหมาะสมของแนวทางการทางการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน โดยใช้การบริหารแบบมีส่วนร่วม ของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิ เขต 2 ด้านการส่งต่อ พบว่า แนวทางมีความเหมาะสมโดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด โดยมีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุดในทุกข้อ ซึ่งสามารถเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย ได้ดังนี้ ลำดับ 1 ข้อ 3. สถานศึกษามีการชี้แจงนักเรียนและผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องทุกฝ่ายเข้าใจถึงความจำเป็นในการส่งต่อทั้งภายในและภายนอก และ 5. สถานศึกษามีการสรุปผลการดำเนินการส่งต่อและรายงานผลการส่งต่อให้ผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องทุกฝ่ายรับทราบ (มีค่าเฉลี่ยเท่ากัน) ลำดับ 2 ข้อ 1. สถานศึกษามีการกำหนดหลักเกณฑ์การส่งต่อนักเรียนให้เป็นมาตรฐานเดียวกัน โดยให้ผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องทุกฝ่ายมีส่วนร่วม และข้อ 2. สถานศึกษามีการประชุมผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องทุกฝ่าย เพื่อร่วมกันพิจารณาข้อมูลของนักเรียนที่มีปัญหา ก่อนการตัดสินใจส่งต่อ (มีค่าเฉลี่ยเท่ากัน) ลำดับ 3 ข้อ 4. สถานศึกษามีการติดตามผลการส่งต่อร่วมกับผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องทุกฝ่ายอย่างต่อเนื่อง เพื่อร่วมกันแก้ไขปัญหาและอุปสรรคต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นในการดำเนินงาน

ผลการประเมินความเป็นไปได้ของแนวทางการทางการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือ
นักเรียน โดยใช้การบริหารแบบมีส่วนร่วม ของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา
ประถมศึกษาชัยภูมิ เขต 2 ด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหา พบว่า แนวทางมีความเป็นไปได้โดย
รวมอยู่ในระดับมากที่สุด โดยมีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุดในทุกข้อ ซึ่งสามารถเรียงลำดับ
ค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย ได้ดังนี้ ลำดับ 1 ข้อ 5. สถานศึกษามีการสรุปผลการดำเนินการส่งต่อและ
รายงานผลการส่งต่อให้ผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องทุกฝ่ายรับทราบ ลำดับ 2 ข้อ 1. สถานศึกษามีการกำหนด
หลักเกณฑ์การส่งต่อนักเรียนให้เป็นมาตรฐานเดียวกัน โดยให้ผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องทุกฝ่ายมีส่วนร่วม
และ 3. สถานศึกษามีการชี้แจงนักเรียนและผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องทุกฝ่ายเข้าใจถึงความจำเป็นในการ
ส่งต่อทั้งภายในและภายนอก (มีค่าเฉลี่ยเท่ากัน) ลำดับ 3 ข้อ 2. สถานศึกษามีการประชุมผู้ที่มีส่วน
เกี่ยวข้องทุกฝ่าย เพื่อร่วมกันพิจารณาข้อมูลของนักเรียนที่มีปัญหา ก่อนการตัดสินใจส่งต่อ และ
4. สถานศึกษามีการติดตามผลการส่งต่อร่วมกับผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องทุกฝ่ายอย่างต่อเนื่อง เพื่อร่วมกัน
แก้ไขปัญหาและอุปสรรคต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นในการดำเนินงาน

บทที่ 5

สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การพัฒนาแนวทางการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน โดยใช้การบริหารแบบมีส่วนร่วม ของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิ เขต 2 สามารถสรุปผล อภิปรายผล และให้ข้อเสนอแนะได้ตามลำดับ ดังนี้

1. ความมุ่งหมายของการวิจัย
2. สรุปผล
3. อภิปรายผล
4. ข้อเสนอแนะ

ความมุ่งหมายของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาสภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์และความต้องการจำเป็นของการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนโดยใช้การบริหารแบบมีส่วนร่วม ของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิ เขต 2
2. เพื่อพัฒนาแนวทางการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน โดยใช้การบริหารแบบมีส่วนร่วม ของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิ เขต 2

สรุปผล

การสรุปผลแนวทางการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน โดยใช้การบริหารแบบมีส่วนร่วม ของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิ เขต 2 สามารถสรุปผลได้ดังนี้

1. สภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์และการจัดลำดับความต้องการของแนวทางการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน โดยใช้การบริหารแบบมีส่วนร่วม ของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิ เขต 2 พบว่า สภาพปัจจุบันการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน โดยใช้การบริหารแบบมีส่วนร่วมของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิ เขต 2 โดยรวมอยู่ในระดับมาก ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ การส่งเสริมนักเรียน ($\bar{X} = 4.11$)

สภาพที่พึงประสงค์ของทางการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน โดยใช้ การบริหารแบบมีส่วนร่วม ของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิ เขต 2 โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหา ($\bar{X} = 4.79$) และการจัดลำดับความต้องการจำเป็นในการพัฒนาการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนโดยใช้ การบริหารแบบมีส่วนร่วม ของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิ เขต 2 ด้านที่มีความต้องการจำเป็นมากที่สุดคือ ด้านการส่งต่อ ($PNI_{\text{modified}} = 0.38$)

2. แนวทางการพัฒนาทางการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน โดยใช้ การบริหารแบบมีส่วนร่วม ของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิ เขต 2 มีแนวทางการพัฒนา 5 ด้าน ดังนี้

2.1 ด้านการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล มีแนวทางการพัฒนา 5 แนวทาง ดังนี้

2.1.1 สถานศึกษามีการกำหนดแนวทางและเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล นักเรียนเป็นรายบุคคล โดยให้ผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องทุกฝ่ายมีส่วนร่วม

2.1.2 สถานศึกษา มีการประสานงานให้ผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องทุกฝ่ายมีส่วนร่วม ในการเก็บรวบรวมข้อมูลของนักเรียน เพื่อให้ได้ข้อมูลที่ครอบคลุมทุกด้านในทุกภาคเรียน

2.1.3 สถานศึกษามีวิธีการวิเคราะห์ ประเมินผลและสรุปผลข้อมูลการรู้จัก นักเรียนเป็นรายบุคคล ร่วมกันกับผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องทุกฝ่าย

2.1.4 สถานศึกษามีการแก้ไขปัญหาและอุปสรรคต่าง ๆ ในการดำเนินงานรู้จัก นักเรียนเป็นรายบุคคล โดยให้ผู้ที่เกี่ยวข้องทุกฝ่ายมีส่วนร่วม

2.1.5 สถานศึกษามีการจัดทำรายงานผลการวิเคราะห์ข้อมูลนักเรียน เป็นรายบุคคลและเผยแพร่ให้แก่ผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องทุกฝ่ายรับทราบ

2.2 ด้านการคัดกรองนักเรียน มีแนวทางการพัฒนา 5 แนวทาง ดังนี้

2.2.1 สถานศึกษามีการกำหนดแนวทางและเกณฑ์การคัดกรองนักเรียน เพื่อแบ่งเป็นกลุ่มปกติ กลุ่มเสี่ยง และกลุ่มมีปัญหา โดยให้ผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องทุกฝ่ายมีส่วนร่วม

2.2.2 สถานศึกษามีการเก็บข้อมูลจากผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับนักเรียนทุกฝ่าย เพื่อให้การคัดกรองนักเรียนมีความถูกต้องและแม่นยำ

2.2.3 สถานศึกษามีการแก้ไขปัญหาและอุปสรรคต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นในการ ดำเนินการคัดกรองนักเรียน โดยให้ผู้ที่เกี่ยวข้องทุกฝ่ายมีส่วนร่วม

2.2.4 สถานศึกษามีการรายงานผลให้ผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องทุกฝ่ายได้รับทราบผล และตัดสินใจร่วมกัน ก่อนการบันทึกผลการคัดกรองนักเรียนลงในแบบบันทึกการคัดกรอง

2.2.5 จัดทำรายงานสรุปผลการคัดกรองนักเรียนและเผยแพร่ข้อมูลให้ ผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องทุกฝ่ายรับทราบ

2.3 ด้านการส่งเสริมนักเรียน มีแนวทางการพัฒนา 5 แนวทาง ดังนี้

2.3.1 สถานศึกษามีการจัดกิจกรรมโฮมรูม และประชุมผู้ปกครอง โดยเปิดโอกาสให้ผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องทุกฝ่ายได้กำหนดรูปแบบในการจัดกิจกรรม

2.3.2 สถานศึกษามีการสำรวจความต้องการของผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับนักเรียนก่อนการดำเนินการกิจกรรมต่าง ๆ เพื่อส่งเสริมนักเรียน

2.3.3 สถานศึกษามีการประสานงานและขอความร่วมมือกับทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องกับนักเรียน เพื่อให้สามารถจัดกิจกรรมส่งเสริมนักเรียนได้อย่างมีประสิทธิภาพ

2.3.4 สถานศึกษามีการประเมินผลการจัดกิจกรรมส่งเสริมนักเรียนอย่างสม่ำเสมอ โดยให้ผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องทุกฝ่ายร่วมประเมินด้วย

2.3.5 สถานศึกษามีการสรุปและรายงานผลการจัดกิจกรรมส่งเสริมนักเรียนให้ผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องทุกฝ่ายได้รับทราบ

2.4 ด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหา มีแนวทางการพัฒนา 5 แนวทาง ดังนี้

2.4.1 สถานศึกษามีการประชุมผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้อง ทุกฝ่ายเพื่อกำหนดแนวทางและพิจารณาเลือกกิจกรรมในการดำเนินงานป้องกันและแก้ไขปัญหา นักเรียน

2.4.2 สถานศึกษามีการประสานงานและขอความร่วมมือกับผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องทุกฝ่ายให้มีส่วนร่วมในการดำเนินกิจกรรมป้องกันและแก้ไขปัญหาของนักเรียน

2.4.3 สถานศึกษามีการแก้ไขปัญหาและอุปสรรคต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นในการดำเนินการป้องกันและแก้ไขปัญหา นักเรียน โดยให้ผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องทุกฝ่ายมีส่วนร่วม

2.4.4 สถานศึกษามีการประเมินผลการจัดกิจกรรมป้องกันและแก้ไขปัญหา นักเรียน โดยให้ผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องทุกฝ่ายมีส่วนร่วม

2.4.5 สถานศึกษามีการบันทึกผลและรายงานผลการดำเนินการป้องกันและแก้ไขปัญหาให้ผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องทุกฝ่ายรับทราบ

2.5 ด้านการส่งต่อ มีแนวทางการพัฒนา 5 แนวทาง ดังนี้

2.5.1 สถานศึกษามีการกำหนดหลักเกณฑ์การส่งต่อนักเรียนให้เป็นมาตรฐานเดียวกัน โดยให้ผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องทุกฝ่ายมีส่วนร่วม

2.5.2 สถานศึกษามีการประชุมผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องทุกฝ่าย เพื่อร่วมกันพิจารณาข้อมูลของนักเรียนที่มีปัญหา ก่อนการตัดสินใจส่งต่อ

2.5.3 สถานศึกษามีการชี้แจงนักเรียนและผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องทุกฝ่ายเข้าใจถึงความจำเป็นในการส่งต่อทั้งภายในและภายนอก

2.5.4 สถานศึกษามีการติดตามผลการส่งต่อร่วมกับผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องทุกฝ่ายอย่างต่อเนื่อง เพื่อร่วมกันแก้ไขปัญหาและอุปสรรคต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นในการดำเนินงาน

2.5.5 สถานศึกษามีการสรุปผลการดำเนินการส่งต่อและรายงานผลการส่งต่อให้ผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องทุกฝ่ายรับทราบ

3. ผลการประเมินความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของแนวทางทางการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน โดยใช้การบริหารแบบมีส่วนร่วม ของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิ เขต 2 จากผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 5 คน พบว่า โดยรวมมีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.82$) และมีความเป็นไปได้ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.75$)

อภิปรายผล

จากการสรุปผลการวิจัยการพัฒนาแนวทางการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน โดยใช้การบริหารแบบมีส่วนร่วม ของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิ เขต 2 มีประเด็นที่จะนำมาอภิปรายผล ดังนี้

1. สภาพปัจจุบันของการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียน โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายข้อพบว่า ในการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนทั้ง 5 ด้าน มีเพียงด้านเดียวที่อยู่ในระดับปานกลาง คือ การส่งต่อ ซึ่งสามารถเรียงลำดับจากมากไปน้อยได้ดังนี้ การส่งเสริมนักเรียน การป้องกันและแก้ไขปัญหา การคัดกรองนักเรียน การรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล และการส่งต่อ ตามลำดับ ทั้งนี้เป็นเพราะหน่วยงานต้นสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิ เขต 2 มีการกำหนดนโยบายให้ทุกโรงเรียนในสังกัดพัฒนาระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน ในบันทึกข้อตกลงความร่วมมือเพื่อยกระดับคุณภาพการศึกษา ประจำปีการศึกษา 2565 จึงทำให้โรงเรียนมีสภาพการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนที่มาก ซึ่งเป็นการกระตุ้นให้โรงเรียนดำเนินงานหรือจัดกิจกรรมส่งเสริมนักเรียนที่มากตามไปด้วย แต่ในด้านการดำเนินงานการส่งต่อโรงเรียนยังไม่มีความพร้อมในการส่งต่อ อาจเนื่องมาจากการส่งต่อต้องอาศัยเครือข่ายความร่วมมือ รวมถึงหน่วยงานภายนอกที่เกี่ยวข้องต้องมีส่วนร่วมในการให้ความช่วยเหลือ การดำเนินงานส่งต่อด้วย จึงทำให้มีการดำเนินงานในระดับที่น้อยกว่าด้านอื่น ๆ สอดคล้องกับงานวิจัยของ นพเกล้า ทองธรรมา (2563) ที่ได้ทำการวิจัยเรื่อง การพัฒนาแนวทางการดำเนินงานตามระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน โรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 3 ผลการศึกษาพบว่า มีสภาพการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนโดยรวมอยู่ในระดับมาก เรียงลำดับจากมากไปน้อยได้ดังนี้ การป้องกันและแก้ไขปัญหา รองลงมาการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล และอีกทั้ง 3 ด้าน คือ การส่งเสริมนักเรียน การส่งต่อนักเรียน และด้านการคัดกรองนักเรียน มีค่าที่เท่ากันทั้ง 3 ด้าน รองลงมา และงานวิจัยของ จิตรภาพร สุทธิสาร (2562) ที่ได้ศึกษาการพัฒนาแนวทางการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน ของสถานศึกษา

เอกชน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 1 ผลการศึกษาพบว่า สภาพปัจจุบันของการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า อยู่ในระดับมากทุกด้าน โดยเรียงลำดับจากค่าเฉลี่ยมากไปน้อย ได้ดังนี้ การส่งเสริมนักเรียน รองลงมาคือ การป้องกันและแก้ไขปัญหา การรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล การส่งต่อ และการคัดกรองนักเรียน ตามลำดับ

2. สภาพที่พึงประสงค์ของการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด แสดงให้เห็นถึงความต้องการและเมื่อพิจารณารายด้านพบว่า มีระดับมากที่สุดทุกด้าน สามารถเรียงลำดับจากมากไปน้อย ได้ดังนี้ การป้องกันและแก้ไขปัญหา การส่งต่อ การส่งเสริมนักเรียน การคัดกรองนักเรียน และการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล ตามลำดับ ทั้งนี้ อาจเนื่องมาจากการดำเนินงานป้องกันและแก้ไขปัญหา เพื่อป้องกันและแก้ไขปัญหาให้แก่ นักเรียนให้มีคุณลักษณะที่พึงประสงค์นั้นเป็นงานที่มีความสำคัญต่อคุณภาพชีวิตของนักเรียน โดยเฉพาะนักเรียนที่อยู่ในกลุ่มมีปัญหาและกลุ่มเสี่ยง อีกทั้งต้องอาศัยความร่วมมือจากหลายฝ่ายที่เกี่ยวข้อง เพื่อให้สามารถป้องกันและแก้ไขปัญหาให้แก่ นักเรียนได้อย่างมีประสิทธิภาพ ผู้บริหาร ครู และ คณะกรรมการสถานศึกษาจึงต้องการที่จะพัฒนาการดำเนินงานด้านนี้ให้มากขึ้น ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ จิระนันท์ นนทะบุตร (2564) ที่ศึกษาการพัฒนาแนวทางการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน โดยประยุกต์ใช้แนวคิดชุมชนแห่งการเรียนรู้เชิงวิชาชีพสำหรับสถานศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสุรินทร์ ผลการศึกษาพบว่า สภาพที่พึงประสงค์ระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของสถานศึกษา โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด สามารถเรียงลำดับจากมากไปหาน้อย ได้ดังนี้ ด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหา การส่งเสริมนักเรียนด้านการส่งต่อ ด้านการคัดกรองนักเรียน และด้านการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล ตามลำดับ

3. ผลของการศึกษาสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ของการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนมาวิเคราะห์หาความต้องการจำเป็น ($PNI_{modified}$) ของการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน ซึ่งสิ่งนี้สะท้อนให้เห็นถึงสภาพการดำเนินงานและความต้องการในการพัฒนาจากระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียน ว่ามีปัญหาและต้องการพัฒนาในด้านใดมากที่สุด โดยพบว่า ด้านที่มีความต้องการจำเป็น ($PNI_{modified}$) มากเป็นลำดับ 1 คือ ด้านการส่งต่อ รองลงมา คือ ด้านการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล ตามด้วยด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหา การคัดกรองนักเรียน และการส่งเสริมนักเรียน ตามลำดับ กล่าวได้ว่า โรงเรียนมีปัญหาและต้องการพัฒนาการดำเนินงานด้านการส่งต่อมากที่สุด ตามที่กล่าวข้างต้นอาจเพราะโรงเรียนมีเครือข่ายและความร่วมมือจากหน่วยงานหรือองค์กรที่เกี่ยวข้องกับนักเรียนในด้านต่าง ๆ ไม่เพียงพอต่อการดำเนินงานส่งต่อ และอาจเนื่องมาจากผู้บริหาร ครู และผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับนักเรียนในด้านต่าง ๆ ยังมีความรู้

ความเข้าใจในการดำเนินงานการส่งต่อไม่เพียงพอ จึงทำให้การดำเนินงานในด้านนี้มีความต้องการจำเป็นในการพัฒนาการดำเนินงานมากที่สุด

4. แนวทางการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน โดยใช้การบริหารแบบมีส่วนร่วม ของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิ เขต 2 ซึ่งได้จากการศึกษาจากโรงเรียนที่มีวิธีการปฏิบัติที่ดี (Best Practice) แล้วนำมาสังเคราะห์ ยกร่างเป็นแนวทางการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน โดยใช้การบริหารแบบมีส่วนร่วม ประกอบด้วย 5 องค์ประกอบ 25 แนวทาง ตามองค์ประกอบการบริหารแบบมีส่วนร่วมผนวกเข้ากับการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน จำแนกเป็น ด้านการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล 5 แนวทาง ด้านการคัดกรองนักเรียน 5 แนวทาง ด้านการส่งเสริมนักเรียน 5 แนวทาง ด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหา 5 แนวทาง และด้านการส่งต่อ 5 แนวทาง ซึ่งผลการประเมินแนวทางการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน โดยใช้การบริหารแบบมีส่วนร่วม ของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิ เขต 2 โดยผู้ทรงคุณวุฒิทั้ง 5 ท่าน ทั้งหมดล้วนเป็นผู้ที่มีความรู้และความเชี่ยวชาญ รวมถึงมีประสบการณ์ในการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนทั้งสิ้น ต่างมีความเห็นว่า แนวทางมีความเหมาะสมและความเป็นไปได้มากที่สุดทุกแนวทาง และเห็นว่าการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในทุกด้านและทุกชั้นตอนจะต้องให้ทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องกับนักเรียนได้มีส่วนร่วมในการดำเนินงานทั้งหมด นักเรียนจึงจะได้รับการดูแลช่วยเหลือที่มีคุณภาพอย่างแท้จริง ซึ่งสอดคล้องกับกรมสุขภาพจิต (2546) ที่ได้เสนอว่า ความสำเร็จของระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนจะขึ้นอยู่กับความร่วมมือร่วมใจร่วมคิดร่วมทำของทุกคน โดยเฉพาะผู้บริหารจะต้องตระหนัก และให้ความสำคัญให้การสนับสนุนทั้งด้านวัสดุอุปกรณ์ ส่งเสริมทั้งด้านความรู้ เทคนิค วิธีการ เพื่อให้ครูและบุคลากรมีความรู้ ความสามารถ เกิดความมั่นใจ มีขวัญและกำลังใจ เพื่อให้การดูแลช่วยเหลือนักเรียนดำเนินไปอย่างมีประสิทธิภาพ ผู้ปกครอง ชุมชน สังคมเกิดการยอมรับ และมีความเชื่อมั่น

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะทั่วไป

จากผลการวิจัย เรื่อง การพัฒนาแนวทางการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน โดยใช้การบริหารแบบมีส่วนร่วม ของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิ เขต 2 ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะ ดังนี้

1.1 ในการพัฒนาการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน โดยใช้การบริหารแบบมีส่วนร่วม สิ่งที่ควรตระหนักมากที่สุดคือความร่วมมือจากหน่วยงานหรือบุคคลที่มีส่วนเกี่ยวข้อง

กับการดูแลช่วยเหลือนักเรียน สถานศึกษาจะต้องสร้างความสัมพันธ์กับทุกฝ่ายให้แน่นแฟ้นอยู่เสมอ เพื่อให้สามารถทำงานร่วมกันได้อย่างมีประสิทธิภาพ ทำให้การขอความร่วมมือหรือประสานงาน ในขั้นตอนต่าง ๆ เพื่อดูแลช่วยเหลือนักเรียนเป็นไปได้โดยง่ายและรวดเร็ว

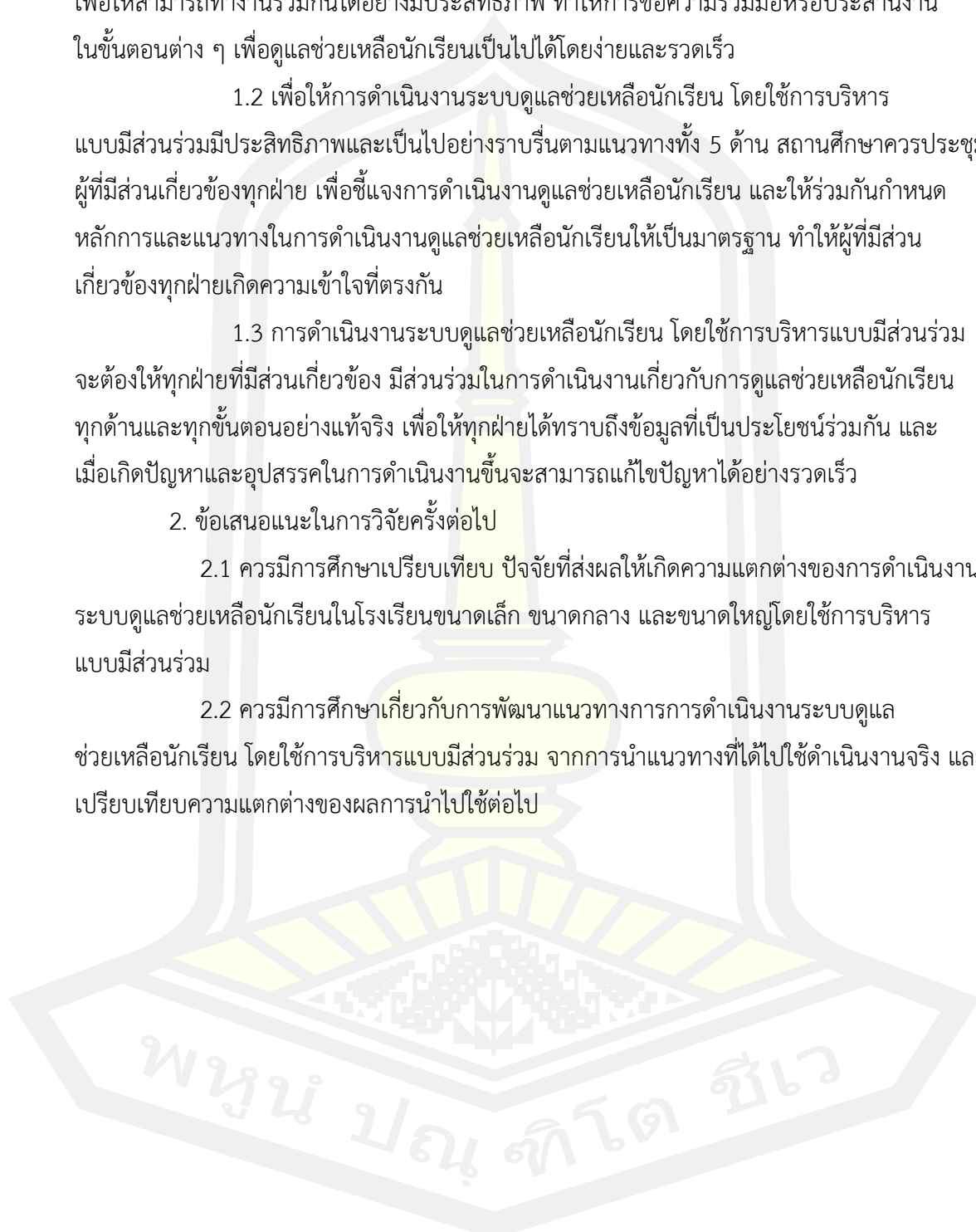
1.2 เพื่อให้การดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน โดยใช้การบริหารแบบมีส่วนร่วมมีประสิทธิภาพและเป็นไปอย่างราบรื่นตามแนวทางทั้ง 5 ด้าน สถานศึกษาควรประชุม ผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องทุกฝ่าย เพื่อชี้แจงการดำเนินงานดูแลช่วยเหลือนักเรียน และให้ร่วมกันกำหนด หลักการและแนวทางในการดำเนินงานดูแลช่วยเหลือนักเรียนให้เป็นมาตรฐาน ทำให้ผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องทุกฝ่ายเกิดความเข้าใจที่ตรงกัน

1.3 การดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน โดยใช้การบริหารแบบมีส่วนร่วม จะต้องให้ทุกฝ่ายที่มีส่วนเกี่ยวข้อง มีส่วนร่วมในการดำเนินงานเกี่ยวกับการดูแลช่วยเหลือนักเรียน ทุกด้านและทุกขั้นตอนอย่างแท้จริง เพื่อให้ทุกฝ่ายได้ทราบถึงข้อมูลที่เป็นประโยชน์ร่วมกัน และ เมื่อเกิดปัญหาและอุปสรรคในการดำเนินงานขึ้นจะสามารถแก้ไขปัญหาได้อย่างรวดเร็ว

2. ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรมีการศึกษาเปรียบเทียบ ปัจจัยที่ส่งผลให้เกิดความแตกต่างของการดำเนินงาน ระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในโรงเรียนขนาดเล็ก ขนาดกลาง และขนาดใหญ่โดยใช้การบริหารแบบมีส่วนร่วม

2.2 ควรมีการศึกษาเกี่ยวกับการพัฒนาแนวทางการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน โดยใช้การบริหารแบบมีส่วนร่วม จากการนำแนวทางที่ได้ไปใช้ดำเนินงานจริง และ เปรียบเทียบความแตกต่างของผลการนำไปใช้ต่อไป

บรรณานุกรม

บรรณานุกรม

- กนกวรรณ บุราณสาร. (2560). **แนวทางการบริหารแบบมีส่วนร่วมสำหรับสถานศึกษา**
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 3. วิทยานิพนธ์ปริญญา
การศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัย
มหาสารคาม.
- กรมสุขภาพจิต. (2546). **คู่มือความฉลาดทางอารมณ์.** พิมพ์ครั้งที่ 8. นนทบุรี : โรงพิมพ์
ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย.
- กรมสุขภาพจิต. (2550). **คู่มือครูที่ปรึกษาระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน.** กรุงเทพฯ :
ยูเร็นสอิมเมจกรุ๊ป.
- กรมสุขภาพจิต. (2554). **คู่มือครูที่ปรึกษาระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน.** กรุงเทพฯ :
ยูเร็นสอิมเมจกรุ๊ป.
- กระทรวงศึกษาธิการ. (2547). **การดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในสถานศึกษา.**
กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์องค์การรับส่งสินค้าและพัสดุภัณฑ์.
- กระทรวงศึกษาธิการ. (2552). **หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551.**
กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย.
- จิตราพร สุทธิสาร. (2562). **การพัฒนาแนวทางการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของ**
สถานศึกษาเอกชน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 1.
วิทยานิพนธ์ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารและพัฒนาศึกษา
คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- จิระนันท์ นนทะบุตร. (2564). **การพัฒนาแนวทางการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน**
โดยประยุกต์ใช้แนวคิดชุมชนแห่งการเรียนรู้เชิงวิชาชีพสำหรับสถานศึกษา สำนักงาน
เขตพื้นที่ศึกษามัธยมศึกษาสุรินทร์. วิทยานิพนธ์ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต
สาขาวิชาการบริหารและพัฒนาศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- ดวงเดือน วินิจฉัย และคณะ. (2561). **พัฒนารูปแบบการบริหารแบบมีส่วนร่วมของโรงเรียน**
ประถมศึกษาขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน.
วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์
มหาวิทยาลัยบูรพา.
- ทรงวิทย์ ชวงค์. (2550). **กระบวนการบริหารจัดการของสถานศึกษาในการส่งเสริมพฤติกรรมด้าน**
ความปลอดภัยแก่นักเรียน : กรณีศึกษาโรงเรียนบ้านทุ่งเจดีย์. วิทยานิพนธ์ปริญญา
ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาบริหารการศึกษา คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏภูเก็ต.

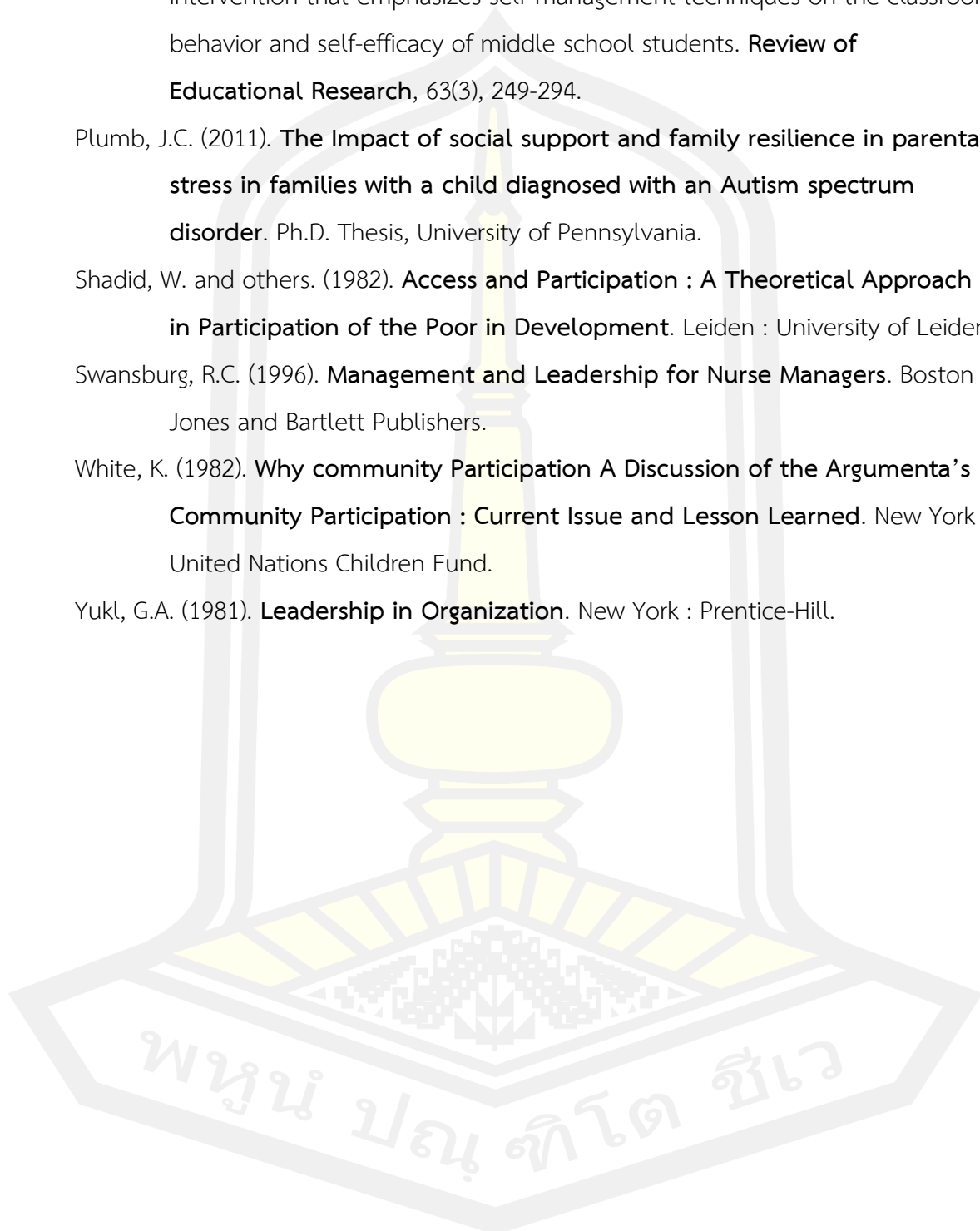
- ทิตินา แคมมณี. (2545). **ศาสตร์การสอน องค์ความรู้เพื่อการจัดกระบวนการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพ**. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- นพเกล้า ทองธรรมา. (2563). **การพัฒนาแนวทางการดำเนินงานตามระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 3**. วิทยานิพนธ์ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารและพัฒนาศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- นิรันดร์ จุลทรัพย์. (2558). **การแนะแนวเพื่อพัฒนาผู้เรียน**. สงขลา : คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยทักษิณ.
- บ้งอร จันกรม. (2552). **การบริหารงานโรงเรียนโดยใช้หลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารตามความคิดเห็นของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามุทพรปราการ เขต 1**. วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาบริหารการศึกษา คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏธนบุรี.
- บุญชม ศรีสะอาด. (2553). **การวิจัยเบื้องต้น**. พิมพ์ครั้งที่ 8. กรุงเทพฯ : สุวีริยาสาส์น.
- บุญชม ศรีสะอาด. (2556). **การวิจัยเบื้องต้น**. พิมพ์ครั้งที่ 9. กรุงเทพฯ : สุวีริยาสาส์น.
- ประเสริฐศักดิ์ เทินไธสง. (2559). **การพัฒนากระบวนการบริหารแบบมีส่วนร่วมในการจัดสภาพแวดล้อมการเรียนรู้ สำหรับโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็ก**. วิทยานิพนธ์ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- ปรีชา กองจินดา. (2549). **แนวทางการพัฒนาองค์การแห่งการเรียนรู้ ในโรงเรียนสังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 1 และเขต 2**. วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาบริหารการศึกษา คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา.
- พรวิมล กลิ่นศรีสุข. (2564). **การพัฒนาแนวทางการบริหารงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนสำหรับสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 22 จังหวัดนครพนม**. วิทยานิพนธ์ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารและพัฒนาศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- พิณฎารัตน์ ทองเหลือง. (2560). **แนวทางการพัฒนาการบริหารแบบมีส่วนร่วมของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 41 จังหวัดกำแพงเพชร**. การค้นคว้าอิสระครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏกำแพงเพชร.

- เพลินพิศ สิงห์คำ. (2560). การพัฒนาแนวทางการดำเนินงานตามระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 28. วิทยานิพนธ์ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- มธุรส ผุดผ่อง. (2563). การพัฒนาแนวทางการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนโดยใช้ชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพสำหรับครูในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 32. วิทยานิพนธ์ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารและพัฒนาการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- มารศรี สุธานี. (2545). การสร้างทีมงาน : กรณีสถานศึกษา. วารสารบริหารการศึกษา มศว., 1(2), 15, มกราคม.
- เมตต์ เมตการุณจิต. (2553). การบริหารจัดการศึกษาแบบมีส่วนร่วม : ประชาชน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและราชการ. กรุงเทพฯ : บิ๊ค พอยท์.
- ราชบัณฑิตยสถาน. (2556). พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2554. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ : บริษัทอักษรเจริญทัศน์.
- ลัดดาวัลย์ โคตรพิมพ์. (2564). แนวทางการพัฒนาระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน โรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 27. วิทยานิพนธ์ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารและพัฒนาการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- วิราภานต์ บุตรพรหม. (2560). แนวทางการพัฒนาระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 24. วิทยานิพนธ์ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- ศฤงคาร ใจปัญหา. (2563). รูปแบบการบริหารแบบมีส่วนร่วมเพื่อส่งเสริมการมีงานทำสำหรับนักเรียนที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ. วิทยานิพนธ์ปริญญาปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยนเรศวร.
- สนธยา พลศรี. (2547). ทฤษฎีและหลักการพัฒนาชุมชน. พิมพ์ครั้งที่ 5. กรุงเทพฯ : โอเดียนสโตร์.
- สมคิด บางโม. (2558). องค์กรและการจัดการ. พิมพ์ครั้งที่ 6. กรุงเทพฯ : บริษัท วิทย์พัฒน์ จำกัด.
- สมคิด มาวงศ์. (2554). การศึกษาการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารโรงเรียนตามความคิดเห็นของครูสังกัดโรงเรียนเทศบาลในจังหวัดระยอง จันทบุรี และตราด. วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏจันทบุรี.

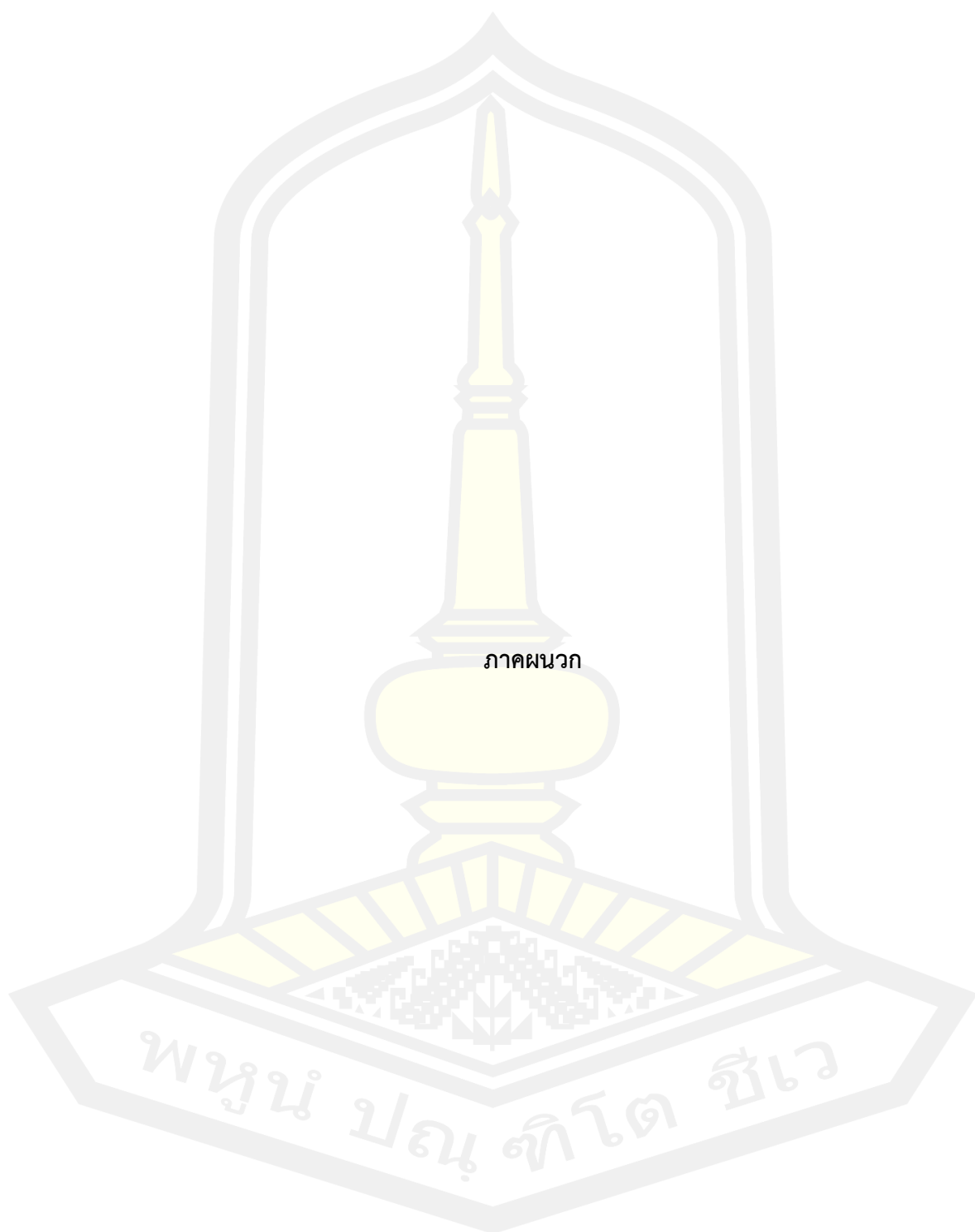
- สันติ บุญภิรมย์. (2552). **นวัตกรรมการบริหารการศึกษา**. กรุงเทพฯ : บุ๊คพอยท์.
- สันติสุข สันติศาสนสุข และคณะ. (2559). **การพัฒนาระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน**. กรุงเทพฯ : สมาคมแนะแนวแห่งประเทศไทย.
- สัมฤทธิ์ กางเพ็ง. (2545). รูปแบบการมีส่วนร่วมในสถานศึกษา. **วารสารวิชาการ**, 8, 9-11.
- สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. (2560). **แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 12 (พ.ศ. 2560 - 2564)**. กรุงเทพฯ : สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ.
- สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิ เขต 2. (2564). **แผนปฏิบัติการประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2565**. ชัยภูมิ : สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิ เขต 2.
- สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ. (2541). **การประกันคุณภาพการศึกษา เล่มที่ 1 แนวทางการประกันคุณภาพการศึกษา**. กรุงเทพฯ : ครูสภาลาดพร้าว.
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2547). **การดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนในสถานศึกษา**. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์องค์การรับส่งสินค้าและพัสดุภัณฑ์.
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2552). **ระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนหลักการแนวคิดและทิศทางในการดำเนินงาน**. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ : กระทรวงศึกษาธิการ.
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2559). **ระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน**. พิมพ์ครั้งที่ 4. กรุงเทพฯ : ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย.
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. (2542). **พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542**. กรุงเทพฯ : สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ.
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. (2550). **แนวทางการกระจายอำนาจการบริหารและการจัดการศึกษาให้คณะกรรมการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาและสถานศึกษาตามกฎหมายกระทรวง กำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการกระจายอำนาจ การบริหารและการจัดการศึกษา พ.ศ. 2550**. กรุงเทพฯ : สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ.
- สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา. (2552). **การพัฒนาความเข้มแข็งระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนหลักสูตรครูที่ปรึกษา**. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย.
- สุธรรม ธรรมทัศน์านนท์. (2554). **หลักการ ทฤษฎีและนวัตกรรมการบริหารการศึกษา**. มหาสารคาม : โรงพิมพ์สารคามการพิมพ์.
- สุธรรม ธรรมทัศน์านนท์. (2559). **การพัฒนารูปแบบการบริหารจัดการสะเต็มศึกษาในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ศึกษามัธยมศึกษา เขต 25**. **วารสารการวัดผลการศึกษา มหาวิทยาลัยมหาสารคาม**, 24(2), 237-250.

- สุวิมล ว่องวานิช. (2550). **การวิจัยประเมินความต้องการจำเป็น**. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- อรรถัย แสงทอง. (2552). **หลักการมาภิบาลกับการบริหารสถานศึกษาสังกัดกรุงเทพมหานคร : กรณีศึกษาสถานศึกษาในเขตตลิ่งชัน**. วิทยานิพนธ์ปริญญาพุทธศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.
- อัญชิสา แก้ววิเศษ. (2560). **การพัฒนาแนวทางการบริหารแบบมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 21**. วิทยานิพนธ์ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- Anthony, W.P. (1978). **Participative Management**. Massachusetts : Addison-Wesley.
- Biddle, V.S. (2009). Student Assistance Program Outcomes of Students at Risk for Suicide. **Dissertation Abstracts International**, 69(8), 118.
- Bryman, A. (1986). **Leadership and Organization**. London : Routledge & Kegan Paul.
- Bush, T. and Middlewood, D. (2005). **Leading and Managing People in Education**. London : Sage.
- Cohen, J.M. and Uphoff, T. (1977). **Norman. Rural development participation**. New York : Rural Development Committee Center for International Studies Connell University.
- Garfinkel, L. (2010). Improving Family Involvement for Juvenile Offenders with Emotional/Behavioral Disorders and Related Disabilities. **SAGE Journals**, 36(1), 52-60.
- Good, C.V. (1973). **Dictionary of education**. 3rd ed. New York : McGraw-Hill.
- Hirsch, P. (1990). **Development Dilemmas in Rural Thailand**. New York : Oxford. University.
- House, R.J. (1971). A Path Goal Theory of Leader Effectiveness. **Administrative Science Quarterly**, 16(3), 321-339.
- Hoy, W.K. and Miskel, C.G. (2001). **Educational Administration : Theory Research and Practice**. 6th ed. New York : Harper Collins.
- Hoy, W.K. and Miskel, C.W. (1996). **Educational administration: Theory into practice**. 5th ed. New York : McGraw-Hill.

- Jackson, S.K. (2015). The effects of a cognitive-behavioral group counseling intervention that emphasizes self-management techniques on the classroom behavior and self-efficacy of middle school students. **Review of Educational Research**, 63(3), 249-294.
- Plumb, J.C. (2011). **The Impact of social support and family resilience in parental stress in families with a child diagnosed with an Autism spectrum disorder**. Ph.D. Thesis, University of Pennsylvania.
- Shadid, W. and others. (1982). **Access and Participation : A Theoretical Approach in Participation of the Poor in Development**. Leiden : University of Leiden.
- Swansburg, R.C. (1996). **Management and Leadership for Nurse Managers**. Boston : Jones and Bartlett Publishers.
- White, K. (1982). **Why community Participation A Discussion of the Argumenta's Community Participation : Current Issue and Lesson Learned**. New York : United Nations Children Fund.
- Yukl, G.A. (1981). **Leadership in Organization**. New York : Prentice-Hill.

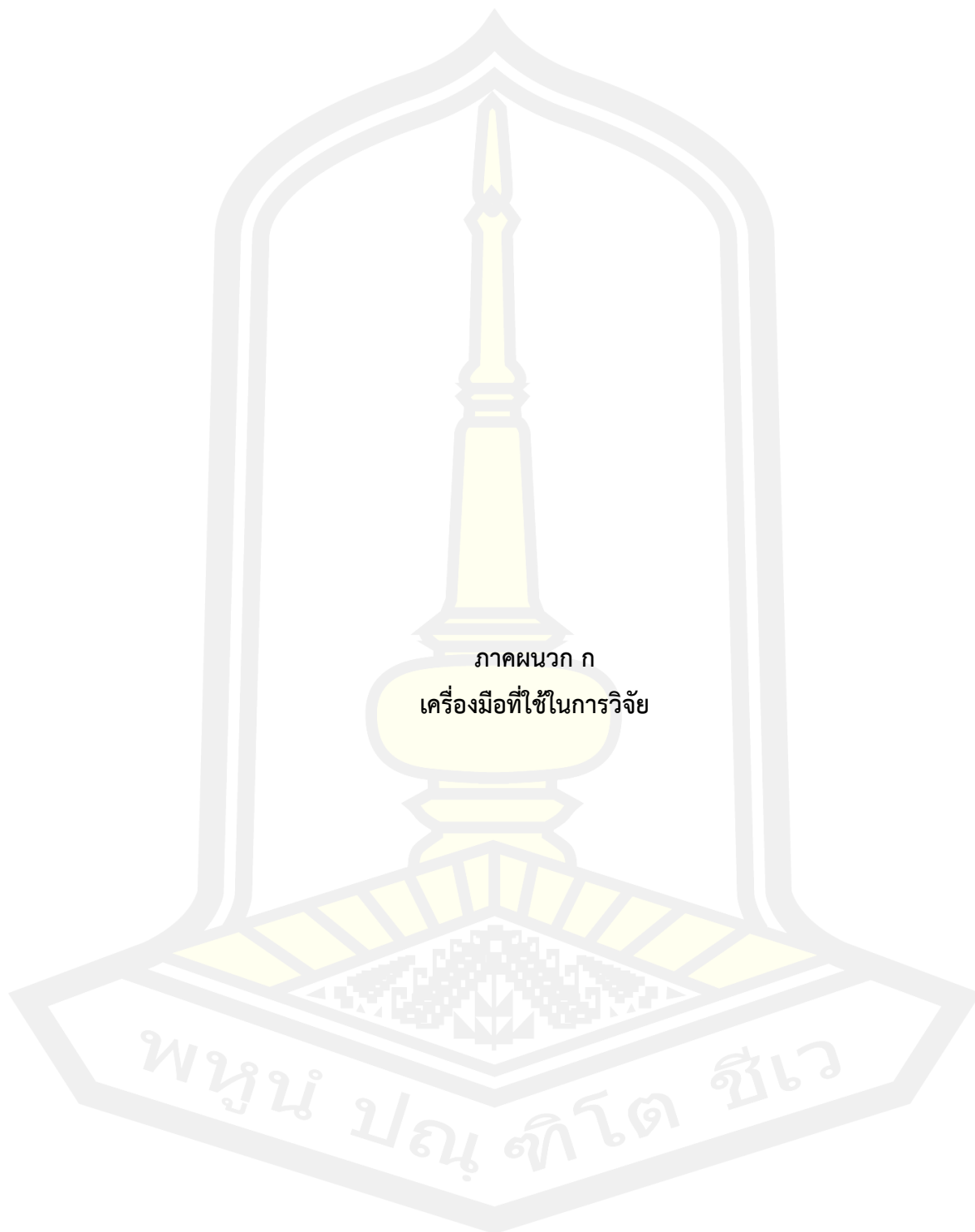

ภาคผนวก

พหุบัณฑิต วิทาลัย

ภาคผนวก ก
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

พหุบัน ปณฺ ทิโต ชีเว

แบบสอบถามเพื่อการศึกษาค้นคว้า

เรื่อง การพัฒนาแนวทางการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน โดยใช้การบริหารแบบมีส่วนร่วม
ของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัชฎุมิ เขต 2

คำชี้แจง

1. แบบสอบถามเพื่อการศึกษาค้นคว้าฉบับนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อการศึกษาสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์การดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน โดยใช้การบริหารแบบมีส่วนร่วมของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัชฎุมิ เขต 2
2. แบบสอบถามแบ่งเป็น 2 ตอน คือ
  - ตอนที่ 1 สถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม
  - ตอนที่ 2 สภาพปัจจุบัน และสภาพที่พึงประสงค์ของการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน โดยใช้การบริหารแบบมีส่วนร่วมของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัชฎุมิ เขต 2
3. ผู้ศึกษาค้นคว้าใคร่ขอความอนุเคราะห์จากท่าน ได้โปรดตอบแบบสอบถามตรงตามความจริง และครบทุกข้อ แบบสอบถามนี้จัดทำขึ้นสำหรับใช้หาข้อมูลเพื่อการศึกษาค้นคว้าเท่านั้น จะไม่มีผลกระทบต่อการทำงานในหน้าที่ของท่านแต่ประการใด แต่จะเป็นประโยชน์อย่างยิ่งต่อการพัฒนาแนวทางการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน โดยใช้การบริหารแบบมีส่วนร่วมของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัชฎุมิ เขต 2 ต่อไป

ผู้วิจัย หวังเป็นอย่างยิ่งว่าคงได้รับความอนุเคราะห์จากท่านด้วยดี จึงขอขอบพระคุณมา ณ โอกาสนี้ ท่านสามารถสแกน QR Code นี้ หรือพิมพ์ลิงค์ที่แนบมาพร้อมนี้เพื่อตอบแบบสอบถาม

<https://forms.gle/Z3yCRaWnnowo2siH9>

นางสาวพนิดา ศรีเสมอ

นิสิตปริญญาโท สาขาการบริหารและพัฒนการศึกษา

คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม

โทรศัพท์ 089-3756373

แบบสอบถามเพื่อการศึกษาค้นคว้า

เรื่อง การพัฒนาแนวทางการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน โดยใช้การบริหารแบบมีส่วนร่วม ของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิ เขต 2

ตอนที่ 1 สถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม

คำชี้แจง โปรดเขียนเครื่องหมาย ✓ ลงในช่อง □ หน้าข้อความที่ตรงต่อสถานภาพของท่าน

1. เพศ

ชาย   หญิง

2. อายุ

21-30 ปี   31 – 40 ปี   41-50 ปี

51-60 ปี   61 ปี ขึ้นไป

3. ตำแหน่ง

ผู้บริหารสถานศึกษา

ครูผู้สอน

คณะกรรมการสถานศึกษา

4. ระดับการศึกษา

ประถมศึกษาตอนปลาย   ปริญญาตรี

มัธยมศึกษาตอนต้น   ปริญญาโท

มัธยมศึกษาตอนปลาย   ปริญญาเอก

อื่น ๆ

5. ประสบการณ์การทำงาน

ต่ำกว่า 5 ปี   5-10 ปี   11-15 ปี

16-20 ปี   21 ปี ขึ้นไป

6. ขนาดสถานศึกษา

โรงเรียนขนาดเล็ก (จำนวนนักเรียน 1-120 คน)

โรงเรียนขนาดกลาง (จำนวนนักเรียน 121-600 คน)

โรงเรียนขนาดใหญ่ (จำนวนนักเรียน 601-1,500 คน)

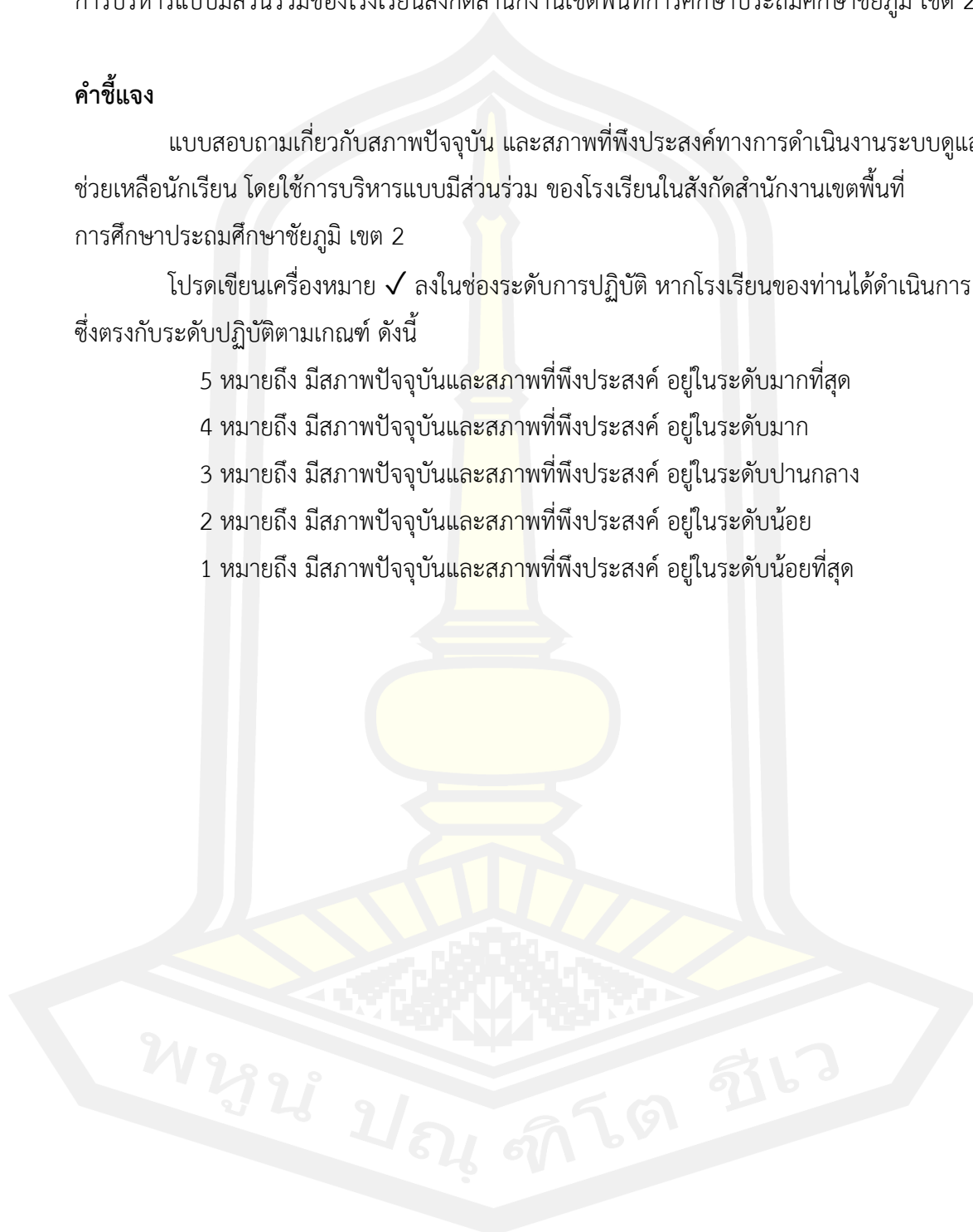
ตอนที่ 2 สภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์การดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน โดยใช้ การบริหารแบบมีส่วนร่วมของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิ เขต 2

คำชี้แจง

แบบสอบถามเกี่ยวกับสภาพปัจจุบัน และสภาพที่พึงประสงค์ทางการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน โดยใช้การบริหารแบบมีส่วนร่วม ของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิ เขต 2

โปรดเขียนเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องระดับการปฏิบัติ หากโรงเรียนของท่านได้ดำเนินการ ซึ่งตรงกับระดับปฏิบัติตามเกณฑ์ ดังนี้

- 5 หมายถึง มีสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ อยู่ในระดับมากที่สุด
- 4 หมายถึง มีสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ อยู่ในระดับมาก
- 3 หมายถึง มีสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ อยู่ในระดับปานกลาง
- 2 หมายถึง มีสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ อยู่ในระดับน้อย
- 1 หมายถึง มีสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ อยู่ในระดับน้อยที่สุด

แบบสอบถามเกี่ยวกับสภาพปัจจุบัน และสภาพที่พึงประสงค์การดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือ
นักเรียน โดยใช้การบริหารแบบมีส่วนร่วม ของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา
ประถมศึกษาชัยภูมิ เขต 2

การดำเนินงานตามระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน		สภาพปัจจุบัน					สภาพที่พึงประสงค์				
		5	4	3	2	1	5	4	3	2	1
1. การรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล											
1.1	สถานศึกษาให้ผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องทุกฝ่ายมีส่วนร่วมในการตัดสินใจกำหนดแนวทางการเก็บรวบรวมข้อมูลนักเรียน										
1.2	สถานศึกษาให้ผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องทุกฝ่ายมีส่วนร่วมออกแบบและสร้างเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลนักเรียนเป็นรายบุคคล										
1.3	สถานศึกษามีการประสานงานให้ผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องทุกฝ่ายมีส่วนร่วมในการดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลของนักเรียน เพื่อให้ได้ข้อมูลที่ครอบคลุมทุกด้าน										
1.4	สถานศึกษามีวิธีการวิเคราะห์ ประเมินผลและสรุปผลข้อมูลการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคลร่วมกันกับผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องทุกฝ่าย										
1.5	สถานศึกษาดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลนักเรียนเป็นรายบุคคลเพิ่มเติมทุกภาคเรียน โดยให้ผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องทุกฝ่ายมีส่วนร่วมเสมอ										
1.6	สถานศึกษาให้ผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องทุกฝ่ายได้มีส่วนร่วมแก้ไขปัญหาหรืออุปสรรคต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นในการดำเนินการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล										
1.7	สถานศึกษามีการจัดทำรายงานผลการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคลและเผยแพร่ให้แก่ผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องทุกฝ่ายรับทราบ										

การดำเนินงานตามระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน		สภาพปัจจุบัน					สภาพที่พึงประสงค์				
		5	4	3	2	1	5	4	3	2	1
4.4	สถานศึกษาให้ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องทุกฝ่ายร่วมกัน แก้ไขปัญหาหรืออุปสรรคต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นในการ ดำเนินการป้องกันและแก้ไขปัญหานักเรียน										
4.5	สถานศึกษาให้ผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องทุกฝ่ายมีส่วน ร่วมประเมินผลการจัดกิจกรรมป้องกันและแก้ไข ปัญหานักเรียน										
4.6	สถานศึกษามีการบันทึกผลการดำเนินการป้องกัน และแก้ไขปัญหานักเรียนและรายงานผลให้ผู้ที่มี ส่วนเกี่ยวข้องทุกฝ่ายรับทราบ										
5. การส่งต่อ											
5.1	สถานศึกษาให้ผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องทุกฝ่ายมีส่วน ร่วมในการกำหนดหลักเกณฑ์การส่งต่อนักเรียน ให้เป็นมาตรฐานเดียวกัน										
5.2	สถานศึกษามีการประชุมผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้อง ทุกฝ่าย เพื่อร่วมกันพิจารณาข้อมูลของนักเรียนที่มี ปัญหา ก่อนการตัดสินใจส่งต่อ										
5.3	สถานศึกษามีการชี้แจงนักเรียนและผู้ที่มีส่วน เกี่ยวข้องทุกฝ่ายเข้าใจถึงความจำเป็นในการส่งต่อ										
5.4	สถานศึกษาให้ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องทุกฝ่ายมีส่วนร่วม ในการติดตามผลการส่งต่อนักเรียนอย่างสม่ำเสมอ										
5.5	สถานศึกษาให้ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องทุกฝ่ายร่วมกัน แก้ไขปัญหาหรืออุปสรรคต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นในการ ดำเนินการส่งต่อทั้งการส่งต่อภายในและภายนอก										
5.6	สถานศึกษามีการสรุปผลการดำเนินการส่งต่อ และรายงานผลการส่งต่อให้ผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้อง ทุกฝ่ายรับทราบ										

ขอขอบพระคุณที่ท่านให้ความร่วมมือ

แบบบันทึกการสัมภาษณ์

แบบสัมภาษณ์โรงเรียนที่มีวิธีปฏิบัติที่ดีเยี่ยม (Best practice) สำหรับการวิจัย
เรื่อง การพัฒนาแนวทางการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน โดยใช้การบริหาร
แบบมีส่วนร่วม ของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิ เขต 2

คำชี้แจง

1. แบบสัมภาษณ์ฉบับนี้มีความมุ่งหมายเพื่อต้องการทราบแนวทางการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน โดยใช้การบริหารแบบมีส่วนร่วมของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิ เขต 2
2. แบบสัมภาษณ์ฉบับนี้แบ่งเป็น 2 ตอน ได้แก่
ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ให้สัมภาษณ์
ตอนที่ 2 สัมภาษณ์เกี่ยวกับแนวทางการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน โดยใช้การบริหารแบบมีส่วนร่วม ของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิ เขต 2
3. แบบสัมภาษณ์ฉบับนี้เป็นการศึกษาเพื่อมุ่งเน้นประโยชน์ในการวิจัยเท่านั้น ซึ่งไม่มีผลกระทบหรือเกิดความเสียหายต่อหน่วยงานหรือบุคคลที่ให้สัมภาษณ์แต่อย่างใด จึงใคร่ขอความอนุเคราะห์จากท่านได้กรุณาให้ความร่วมมือในการสัมภาษณ์ ผู้วิจัยหวังว่าจะได้รับความอนุเคราะห์จากท่านในการสัมภาษณ์ครั้งนี้เป็นอย่างดี จึงขอขอบพระคุณท่านเป็นอย่างสูงมา ณ โอกาสนี้

ขอขอบพระคุณอย่างสูง

นางสาวพนิดา ศรีเสมอ

นิสิตปริญญาโท สาขาการบริหารและพัฒนาศึกษา

คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม

แบบสัมภาษณ์เพื่อศึกษาหลักการแนวคิดในการพัฒนาทางการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือ
นักเรียน โดยใช้การบริหารแบบมีส่วนร่วม ของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา
ประถมศึกษาชัยภูมิ เขต 2

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ให้สัมภาษณ์

คำชี้แจง ขอความกรุณาท่านให้สัมภาษณ์ตามหัวข้อต่อไปนี้

- 1.ชื่อ-นามสกุล .....
- 2.วุฒิการศึกษาสูงสุด.....สาขาวิชา.....
- 3.ตำแหน่งปัจจุบัน.....
4. สถานที่ทำงาน.....

ผู้สัมภาษณ์ นางสาวพนิดา ศรีเสมอ

สัมภาษณ์เมื่อวันที่..... เดือน..... พ.ศ. ....

เริ่มสัมภาษณ์เวลา..... น. สถานที่.....

ตอนที่ 2 สัมภาษณ์เกี่ยวกับแนวทางการพัฒนาการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน โดยใช้
การบริหารแบบมีส่วนร่วม ของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิ
เขต 2

เกริ่นนำ

ในฐานะที่ท่านเป็นผู้อำนวยการโรงเรียน/ครู มีหน้าที่และความรับผิดชอบโดยตรงในการ
ดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน ท่านมีความคิดเห็นว่าการดำเนินการ หลักการ แนวคิด
อย่างไร จึงสามารถนำโรงเรียนไปสู่ความสำเร็จได้ ประเด็นคำถามในการสัมภาษณ์ ประกอบด้วย

1. ด้านการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล

คำถาม แนวทางที่ทำให้การดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนโดยใช้การบริหาร
แบบมีส่วนร่วมด้านการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล ประสบความสำเร็จ

.....

.....

.....

.....

.....

.....

2. ด้านการคัดกรองนักเรียน

คำถาม แนวทางที่ทำให้การดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนโดยใช้การบริหารแบบมีส่วนร่วมด้านการคัดกรองนักเรียน ประสบความสำเร็จ

---

3. ด้านการส่งเสริมนักเรียน

คำถาม แนวทางที่ทำให้การดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนโดยการบริหารแบบมีส่วนร่วมด้านการส่งเสริมนักเรียน ประสบความสำเร็จ

---

4. ด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหา

คำถาม แนวทางที่ทำให้การดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนโดยการบริหารแบบมีส่วนร่วมด้านการส่งเสริมนักเรียน ประสบความสำเร็จ

พจนานุกรม ศัพท์ ศาสตร์

5. ด้านการส่งต่อ

คำถาม แนวทางที่ทำให้การดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนโดยใช้การบริหารแบบมีส่วนร่วมด้านการส่งต่อ ประสบความสำเร็จ

.....

.....

.....

.....

.....

6. ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะอื่น ๆ

.....

.....

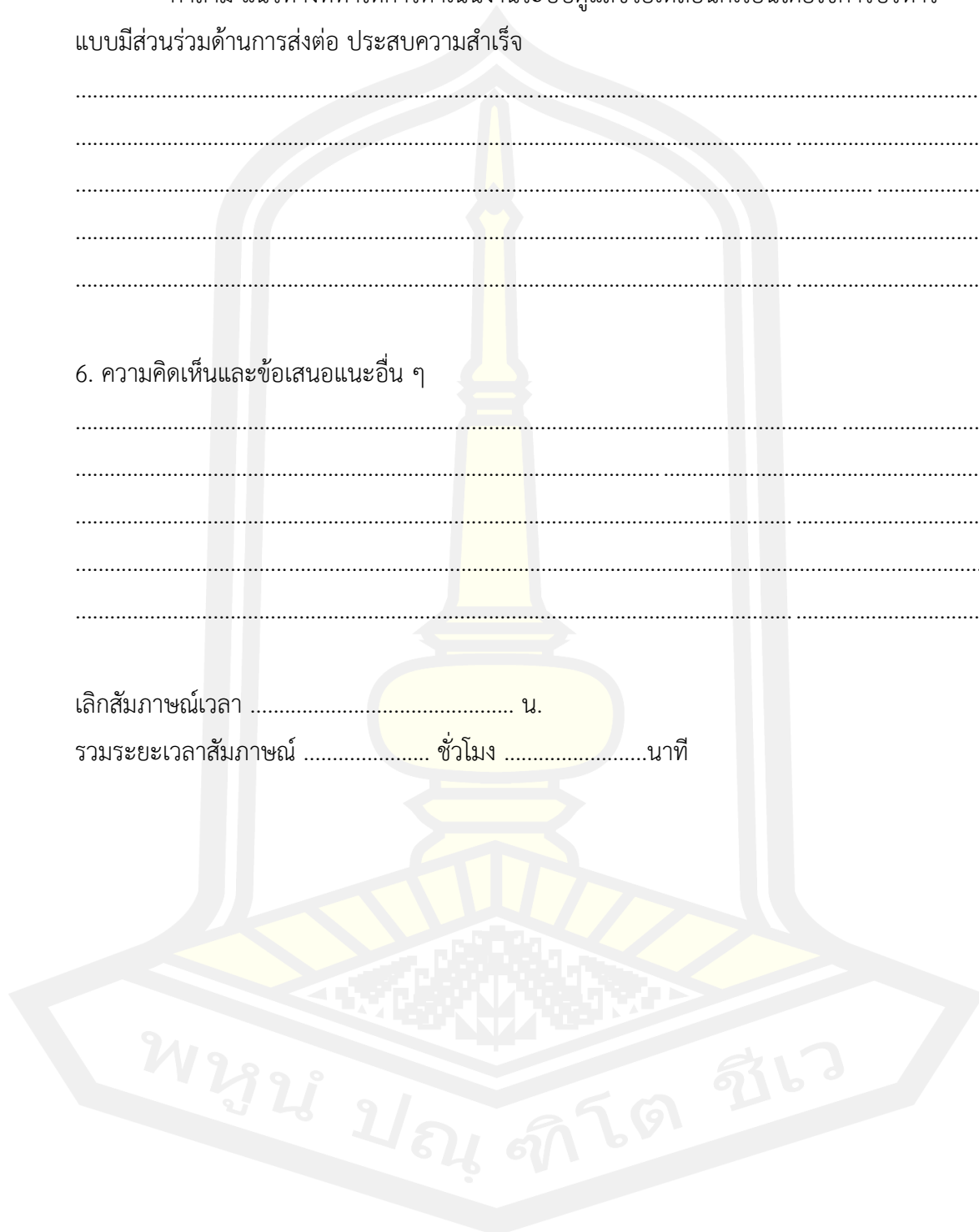
.....

.....

.....

เลิกสัมภาษณ์เวลา ..... น.

รวมระยะเวลาสัมภาษณ์ ..... ชั่วโมง ..... นาที

แบบประเมินแนวทางการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน โดยใช้การบริหารแบบมีส่วนร่วมของโรงเรียน
ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิ เขต 2

คำชี้แจง

แบบประเมินแนวทางการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน โดยใช้การบริหารแบบมีส่วนร่วม ของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิ เขต 2 ฉบับนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อตรวจสอบความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของแนวทางการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน โดยใช้การบริหารแบบมีส่วนร่วมของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิ เขต 2 ซึ่งแบบประเมินต่อไปนี้เป็นคำถามเกี่ยวกับแนวทางการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน โดยใช้การบริหารแบบมีส่วนร่วมว่ามีความเหมาะสมและความเป็นไปได้หรือไม่

แบบประเมินนี้ แบ่งเป็น 2 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ทรงคุณวุฒิ

ตอนที่ 2 การประเมินความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของแนวทางการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนโดยใช้การบริหารแบบมีส่วนร่วมของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิ เขต 2

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ทรงคุณวุฒิ

1. ชื่อ- สกุล.....
2. ปัจจุบันท่านดำรงตำแหน่ง.....
3. สังกัดหน่วยงาน.....
4. วุฒิการศึกษาสูงสุด.....สาขา.....
5. ประสบการณ์การทำงาน.....ปี

ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะเพิ่มเติม

.....

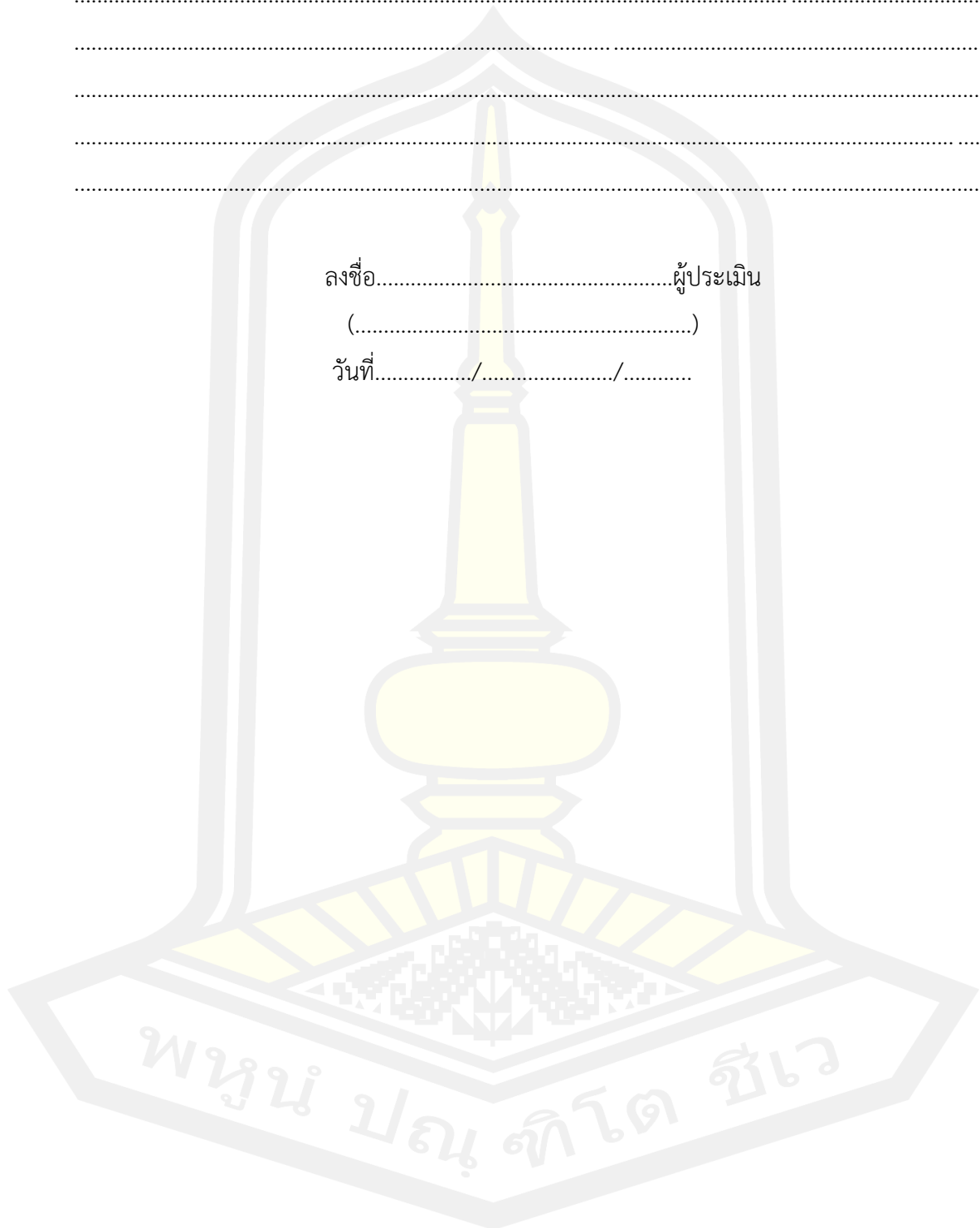
.....

.....

.....

.....

ลงชื่อ.....ผู้ประเมิน
 (.....)
 วันที่...../...../.....

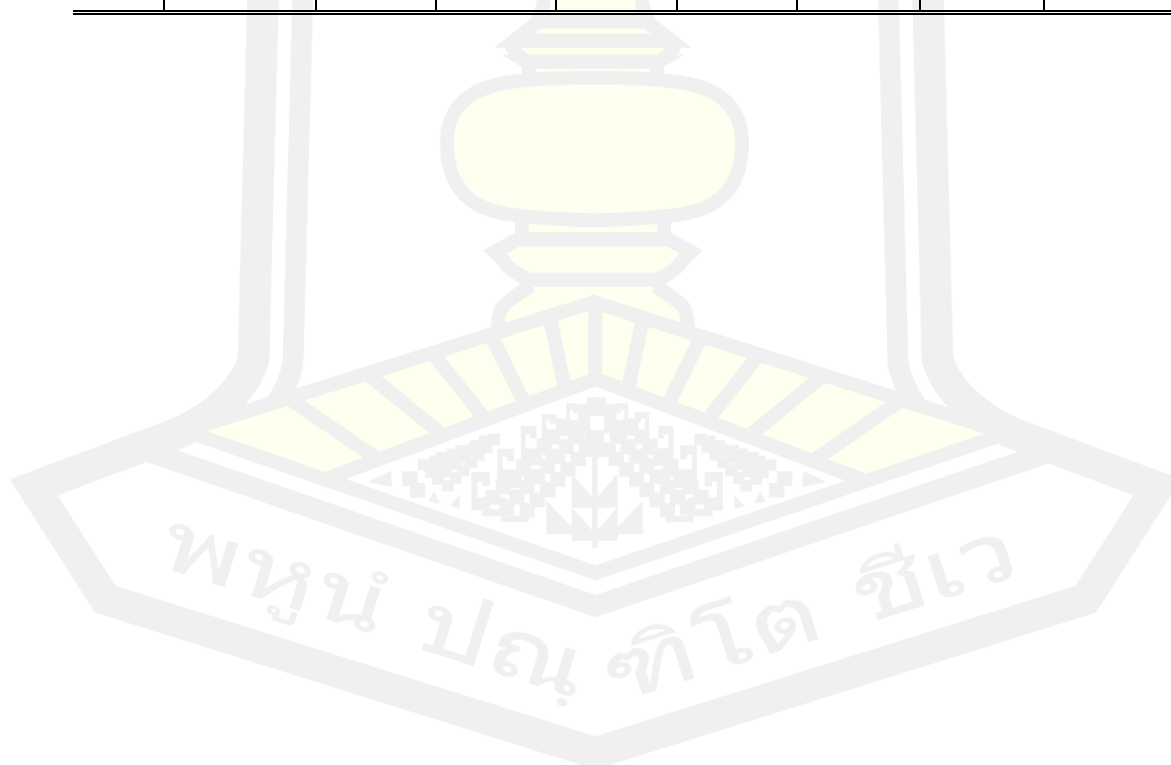
ภาคผนวก ข
การหาคุณภาพของเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

พหุบัน ปณฺ ทิโต ชีเว

ตาราง 25 (ต่อ)

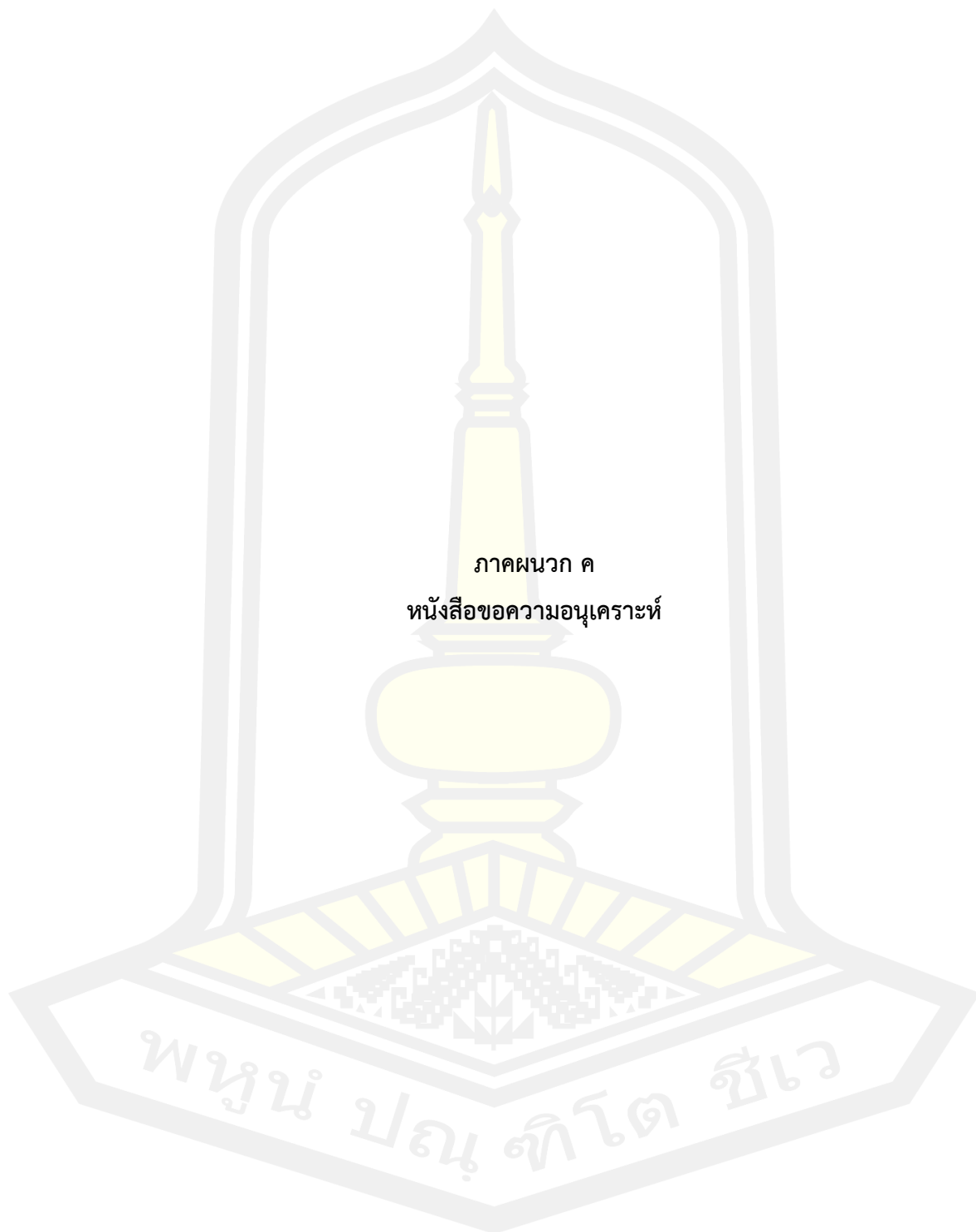
ข้อที่	ผู้เชี่ยวชาญ					รวม	IOC	ผลการพิจารณา
	คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3	คนที่ 4	คนที่ 5			
23	+1	+1	+1	+1	+1	5	1	สอดคล้อง
24	+1	+1	+1	+1	+1	5	1	สอดคล้อง
25	+1	+1	+1	+1	+1	5	1	สอดคล้อง
26	+1	+1	+1	+1	+1	5	1	สอดคล้อง
27	+1	+1	0	+1	+1	4	0.80	สอดคล้อง
28	+1	+1	0	+1	+1	4	0.80	สอดคล้อง
29	+1	+1	0	+1	+1	4	0.80	สอดคล้อง
30	+1	+1	+1	+1	+1	5	1	สอดคล้อง
31	+1	+1	+1	+1	+1	5	1	สอดคล้อง
32	+1	+1	+1	+1	+1	5	1	สอดคล้อง

ตาราง 26 ค่าอำนาจจำแนก และค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ของ การดำเนินงานระบบดูแลนักเรียนโดยใช้การบริหารแบบมีส่วนร่วมของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิ เขต 2

ข้อที่	ค่าอำนาจจำแนก (r_{xy})		ข้อที่	ค่าอำนาจจำแนก (r_{xy})	
	สภาพปัจจุบัน	สภาพที่พึงประสงค์		สภาพปัจจุบัน	สภาพที่พึงประสงค์
1	0.816	0.782	17	0.741	0.914
2	0.663	0.543	18	0.779	0.909
3	0.421	0.614	19	0.515	0.827
4	0.715	0.868	20	0.909	0.550
5	0.898	0.762	21	0.885	0.811
6	0.446	0.748	22	0.847	0.968
7	0.653	0.753	23	0.840	0.955
8	0.316	0.815	24	0.627	0.828
9	0.701	0.543	25	0.805	0.885
10	0.929	0.955	26	0.779	0.862
11	0.866	0.862	27	0.722	0.909
12	0.900	0.909	28	0.789	0.838
13	0.860	0.865	29	0.794	0.885
14	0.895	0.927	30	0.692	0.791
15	0.724	0.834	31	0.688	0.797
16	0.777	0.968	32	0.544	0.622

1. ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามสภาพปัจจุบันระบบดูแลนักเรียนโดยใช้การบริหารแบบมีส่วนร่วม ของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิ เขต 2 คือ 0.973
2. ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามสภาพที่พึงประสงค์ระบบดูแลนักเรียนโดยใช้การบริหารแบบมีส่วนร่วม ของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิ เขต 2 คือ 0.986

ภาคผนวก ค
หนังสือขอความอนุเคราะห์

พหุณฺ์ ปณฺุ ทิโต สีเว

บันทึกข้อความ

ส่วนราชการ งานวิชาการและบัณฑิตศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม โทร 6216
ที่ อว 0605.5(2) / ว2766 วันที่ 31 ตุลาคม 2565
เรื่อง ขอความอนุเคราะห์เป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เรียน รองศาสตราจารย์ ดร.สุวัฒน์ จุลสุวรรณ

ด้วย นางสาวพนิดา ศรีเสมอ นิสิตปริญญาโท สาขาวิชาการบริหารและพัฒนาศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม กำลังศึกษาและทำวิทยานิพนธ์เรื่อง “การพัฒนาแนวทางการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน โดยใช้การบริหารแบบมีส่วนร่วม ของสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิ เขต 2” ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาดำเนินการตามหลักสูตร (กศ.ม.) การบริหารและพัฒนาศึกษา โดยมี รองศาสตราจารย์ ดร.ธรินทร์ นามวรรณ เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก ในครั้งนี้

เพื่อให้การจัดทำวิทยานิพนธ์เป็นไปด้วยความเรียบร้อย และบรรลุตามวัตถุประสงค์ คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม พิจารณาแล้วเห็นว่าท่านเป็นผู้มีความรอบรู้ ความสามารถ และมีประสบการณ์ ในเรื่องนี้เป็นอย่างดี จึงใคร่ขอความอนุเคราะห์จากท่านเป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย เพื่อนิสิตจะนำข้อมูลที่ได้ไปดำเนินการในขั้นตอนต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา

(รองศาสตราจารย์ ดร.ทรงศักดิ์ กุสีอ่อน)
รองคณบดี ปฏิบัติราชการแทน
คณบดีคณะศึกษาศาสตร์

ม.บ. จ.บ. บ.บ. บ.ศ. บ.ศ. บ.ศ. บ.ศ.

บันทึกข้อความ

ส่วนราชการ งานวิชาการและบัณฑิตศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม โทร 6216

ที่ อว 0605.5(2) / ว2766

วันที่ 31 ตุลาคม 2565

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์เป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เรียน รองศาสตราจารย์ ดร.ทรงศักดิ์ ภูสีอ่อน

ด้วย นางสาวพนิดา ศรีเสมอ นิสิตปริญญาโท สาขาวิชาการบริหารและพัฒนาการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม กำลังศึกษาและทำวิทยานิพนธ์เรื่อง “การพัฒนาแนวทางการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน โดยใช้การบริหารแบบมีส่วนร่วม ของสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิ เขต 2” ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร (กศ.ม.) การบริหารและพัฒนาการศึกษา โดยมี รองศาสตราจารย์ ดร.ธรินธร นามวรรณ เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก ในครั้งนี้

เพื่อให้การจัดทำวิทยานิพนธ์เป็นไปด้วยความเรียบร้อย และบรรลุตามวัตถุประสงค์ คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม พิจารณาแล้วเห็นว่าท่านเป็นผู้มีความรอบรู้ ความสามารถ และมีประสบการณ์ ในเรื่องนี้เป็นอย่างดี จึงใคร่ขอความอนุเคราะห์จากท่านเป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย เพื่อนิสิตจะนำข้อมูลที่ได้ไปดำเนินการในขั้นตอนต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา

(รองศาสตราจารย์ ดร.ทรงศักดิ์ ภูสีอ่อน)

รองคณบดี ปฏิบัติราชการแทน

คณบดีคณะศึกษาศาสตร์

งานศูนย์ บัณฑิตศึกษา

ที่ อว 0605.5(2) / ว2766

คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม
อำเภอเมือง จังหวัดมหาสารคาม 44000

31 ตุลาคม 2565

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์เป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เรียน ดร.จุฬาลักษณ์ ฎปัญญา

ด้วย นางสาวพนิดา ศรีเสมอ นิสิตปริญญาโท สาขาวิชาการบริหารและพัฒนาศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม กำลังศึกษาและทำวิทยานิพนธ์เรื่อง “การพัฒนาแนวทางการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน โดยใช้การบริหารแบบมีส่วนร่วม ของสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิ เขต 2” ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร (กศ.ม.) การบริหารและพัฒนาศึกษา โดยมี รองศาสตราจารย์ ดร.ธรินธร นามวรรณ เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก ในครั้งนี้

เพื่อให้การจัดทำวิทยานิพนธ์เป็นไปด้วยความเรียบร้อย และบรรลุตามวัตถุประสงค์ คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม พิจารณาแล้วเห็นว่าท่านเป็นผู้มีความรอบรู้ ความสามารถ และมีประสบการณ์ ในเรื่องนี้เป็นอย่างดี จึงใคร่ขอความอนุเคราะห์จากท่านเป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย เพื่อนิสิตจะนำข้อมูลที่ได้ไปดำเนินการในขั้นตอนต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม หวังเป็นอย่างยิ่งว่า คงได้รับความกรุณาจากท่านด้วย และขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์ ดร.ทรงศักดิ์ ภูสีอ่อน)

รองคณบดี ปฏิบัติราชการแทน
คณบดีคณะศึกษาศาสตร์

งานวิชาการและบัณฑิตศึกษา คณะศึกษาศาสตร์
โทรศัพท์, โทรสาร 0-4371-3174
เบอร์โทรนิสิต 0893756373

ที่ อว 0605.5(2) / ว2766

คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม
อำเภอเมือง จังหวัดมหาสารคาม 44000

31 ตุลาคม 2565

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์เป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เรียน นายบรรพจน์ กาญจนสีมา

ด้วย นางสาวพนิดา ศรีเสมอ นิสิตปริญญาโท สาขาวิชาการบริหารและพัฒนาการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม กำลังศึกษาและทำวิทยานิพนธ์เรื่อง “การพัฒนาแนวทางการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน โดยใช้การบริหารแบบมีส่วนร่วม ของสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิ เขต 2” ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร (กศ.ม.) การบริหารและพัฒนาการศึกษา โดยมี รองศาสตราจารย์ ดร.ธรินธร นามวรรณ เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก ในครั้งนี้

เพื่อให้การจัดทำวิทยานิพนธ์เป็นไปด้วยความเรียบร้อย และบรรลุตามวัตถุประสงค์ คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม พิจารณาแล้วเห็นว่าท่านเป็นผู้มีความรอบรู้ ความสามารถ และมีประสบการณ์ ในเรื่องนี้เป็นอย่างดี จึงใคร่ขอความอนุเคราะห์จากท่านเป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย เพื่อนิสิตจะนำข้อมูลที่ได้ไปดำเนินการในขั้นตอนต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม หวังเป็นอย่างยิ่งว่า คงได้รับความกรุณาจากท่านด้วย และขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์ ดร.ทรงศักดิ์ ภูสีอ่อน)

รองคณบดี ปฏิบัติราชการแทน

คณบดีคณะศึกษาศาสตร์

งานวิชาการและบัณฑิตศึกษา คณะศึกษาศาสตร์

โทรศัพท์, โทรสาร 0-4371-3174

เบอร์โทรนิสิต 0893756373

ที่ อว 0605.5(2) / ว2766

คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม
อำเภอเมือง จังหวัดมหาสารคาม 44000

31 ตุลาคม 2565

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์เป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เรียน ดร.ชุตินา ภาษา

ด้วย นางสาวพนิดา ศรีเสมอ นิสิตปริญญาโท สาขาวิชาการบริหารและพัฒนาศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม กำลังศึกษาและทำวิทยานิพนธ์เรื่อง “การพัฒนาแนวทางการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน โดยใช้การบริหารแบบมีส่วนร่วม ของสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิ เขต 2” ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร (กศ.ม.) การบริหารและพัฒนาศึกษา โดยมี รองศาสตราจารย์ ดร.ธรินธร นามวรรณ เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก ในครั้งนี้

เพื่อให้การจัดทำวิทยานิพนธ์เป็นไปด้วยความเรียบร้อย และบรรลุตามวัตถุประสงค์ คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม พิจารณาแล้วเห็นว่าท่านเป็นผู้มีความรอบรู้ ความสามารถ และมีประสบการณ์ ในเรื่องนี้เป็นอย่างดี จึงใคร่ขอความอนุเคราะห์จากท่านเป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย เพื่อนิสิตจะนำข้อมูลที่ได้ไปดำเนินการในขั้นตอนต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม หวังเป็นอย่างยิ่งว่า คงได้รับความกรุณาจากท่านด้วย และขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์ ดร.ทรงศักดิ์ ภูสีอ่อน)
รองคณบดี ปฏิบัติราชการแทน
คณบดีคณะศึกษาศาสตร์

งานวิชาการและบัณฑิตศึกษา คณะศึกษาศาสตร์
โทรศัพท์, โทรสาร 0-4371-3174
เบอร์โทรนิสิต 0893756373

ที่ อว 0605.5(2)/ว3476

คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม
อำเภอเมือง จังหวัดมหาสารคาม 44000

28 ธันวาคม 2565

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์เก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อการจัดทำวิทยานิพนธ์

เรียน ผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิ เขต 2

ด้วย นางสาวพนิดา ศรีเสมอ นิสิตปริญญาโท สาขาวิชาการบริหารและพัฒนาศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม กำลังศึกษาและทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง การพัฒนาแนวทางการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนโดยใช้การบริหารแบบมีส่วนร่วม ของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิ เขต 2 ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร (ก.ศ.ม.) การบริหารและพัฒนาศึกษา โดยมี รองศาสตราจารย์ ดร.ธรินธร นามวรรณ เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลักในครั้งนี้

เพื่อให้การจัดทำวิทยานิพนธ์เป็นไปด้วยความเรียบร้อย และบรรลุตามวัตถุประสงค์ คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม จึงใคร่ขอความอนุเคราะห์จากท่านได้อนุญาตให้ นางสาวพนิดา ศรีเสมอ เก็บรวบรวมข้อมูลสำหรับการทำวิทยานิพนธ์ในครั้งนี้ เพื่อนิสิตจะนำข้อมูลที่ได้ไปดำเนินการในขั้นตอนต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม หวังเป็นอย่างยิ่งว่า คงได้รับความกรุณาจากท่านด้วย และขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์ ดร.ทรงศักดิ์ ภูสีอ่อน)
รองคณบดี ปฏิบัติราชการแทน
คณบดีคณะศึกษาศาสตร์

งานวิชาการและบัณฑิตศึกษา คณะศึกษาศาสตร์
โทรศัพท์, โทรสาร 0-4374-3174
เบอร์โทรนิสิต 0893756373

ที่ อว 0605.5(2)/ว632

คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม
อำเภอเมือง จังหวัดมหาสารคาม 44000

20 กุมภาพันธ์ 2566

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์เป็นผู้ทรงคุณวุฒิ

เรียน นายมนัส เจียมภูเขียว

ด้วย นางสาวพนิดา ศรีเสมอ นิสิตปริญญาโท สาขาวิชาการบริหารและพัฒนาการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม กำลังศึกษาและทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง การพัฒนาแนวทางการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน โดยใช้การบริหารแบบมีส่วนร่วม ของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิ เขต 2 ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร (กศ.ม.) การบริหารและพัฒนาการศึกษา โดยมี รองศาสตราจารย์ ดร.ธรินธร นามวรรณ เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก ในครั้งนี้

เพื่อให้การจัดทำวิทยานิพนธ์เป็นไปด้วยความเรียบร้อย และบรรลุตามวัตถุประสงค์ คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม พิจารณาแล้วเห็นว่าท่านเป็นผู้มีความรอบรู้ ความสามารถ และมีประสบการณ์ ในเรื่องนี้เป็นอย่างดี จึงใคร่ขอความอนุเคราะห์จากท่านเป็นผู้ทรงคุณวุฒิ เพื่อนิสิตจะนำข้อมูลที่ได้ไปดำเนินการในขั้นตอนต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม หวังเป็นอย่างยิ่งว่า คงได้รับความกรุณาจากท่านด้วย และขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์ ดร.ทรงศักดิ์ ภูสีอ่อน)

รองคณบดี ปฏิบัติราชการแทน
คณบดีคณะศึกษาศาสตร์

งานวิชาการและบัณฑิตศึกษา คณะศึกษาศาสตร์
โทรศัพท์, โทรสาร 0-4371-3174
เบอร์โทรนิสิต 0893756373

ที่ อว 0605.5(2)/ว632

คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม
อำเภอเมือง จังหวัดมหาสารคาม 44000

20 กุมภาพันธ์ 2566

เรื่อง ขอบความอนุเคราะห์เป็นผู้ทรงคุณวุฒิ

เรียน นางนัฐริยา ฉัตรรักษา

ด้วย นางสาวพนิดา ศรีเสมอ นิสิตปริญญาโท สาขาวิชาการบริหารและพัฒนาการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม กำลังศึกษาและทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง การพัฒนาแนวทางการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน โดยใช้การบริหารแบบมีส่วนร่วม ของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิ เขต 2 ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร (กศ.ม.) การบริหารและพัฒนาการศึกษา โดยมี รองศาสตราจารย์ ดร.ธรินธร นามวรรณ เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก ในครั้งนี้

เพื่อให้การจัดทำวิทยานิพนธ์เป็นไปด้วยความเรียบร้อย และบรรลุตามวัตถุประสงค์ คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม พิจารณาแล้วเห็นว่าท่านเป็นผู้มีความรอบรู้ ความสามารถ และมีประสบการณ์ ในเรื่องนี้เป็นอย่างดี จึงใคร่ขอความอนุเคราะห์จากท่านเป็นผู้ทรงคุณวุฒิ เพื่อนิสิตจะนำข้อมูลที่ได้นำไปดำเนินการในขั้นตอนต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม หวังเป็นอย่างยิ่งว่า คงได้รับความกรุณาจากท่านด้วย และขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์ ดร.ทรงศักดิ์ ภูสีอ่อน)

รองคณบดี ปฏิบัติราชการแทน

คณบดีคณะศึกษาศาสตร์

งานวิชาการและบัณฑิตศึกษา คณะศึกษาศาสตร์

โทรศัพท์, โทรสาร 0-4371-3174

เบอร์โทรนิสิต 0893756373

ที่ อว 0605.5(2)/ว429

คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม
อำเภอเมือง จังหวัดมหาสารคาม 44000

9 กุมภาพันธ์ 2566

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์เป็นผู้ทรงคุณวุฒิ

เรียน นางสาวพินดา เครือผักปัง

ด้วย นางสาวพินดา ศรีเสมอ นิสิตปริญญาโท สาขาวิชาการบริหารและพัฒนาศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม กำลังศึกษาและทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง การพัฒนาแนวทางการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนโดยใช้การบริหารแบบมีส่วนร่วม ของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิ เขต 2 ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร (กศ.ม.) การบริหารและพัฒนาศึกษา โดยมี รองศาสตราจารย์ ดร.ธรินธร นามวรรณ เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลักในครั้งนี้

เพื่อให้การจัดทำวิทยานิพนธ์เป็นไปด้วยความเรียบร้อย และบรรลุตามวัตถุประสงค์ คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม พิจารณาแล้วเห็นว่าท่านเป็นผู้มีความรอบรู้ ความสามารถ และมีประสบการณ์ ในเรื่องนี้เป็นอย่างดี จึงใคร่ขอความอนุเคราะห์จากท่านเป็นผู้ทรงคุณวุฒิประเมินความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของแนวทางการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน โดยใช้การบริหารแบบมีส่วนร่วม ของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิ เขต 2 เพื่อนิสิตจะนำข้อมูลที่ได้ไปดำเนินการในขั้นตอนต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม หวังเป็นอย่างยิ่งว่า คงได้รับความกรุณาจากท่านด้วย และขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์ ดร.ทรงศักดิ์ ภูสีอ่อน)

รองคณบดี ปฏิบัติราชการแทน
คณบดีคณะศึกษาศาสตร์

งานวิชาการและบัณฑิตศึกษา คณะศึกษาศาสตร์
โทรศัพท์, โทรสาร 0-4371-3174
เบอร์โทรนิสิต 0893756373

ที่ อว 0605.5(2)/ว632

คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม
อำเภอเมือง จังหวัดมหาสารคาม 44000

20 กุมภาพันธ์ 2566

เรื่อง ขอบความอนุเคราะห์เป็นผู้ทรงคุณวุฒิ

เรียน ดร.ปานทอง อังคณิตย์

ด้วย นางสาวพนิดา ศรีเสมอ นิสิตปริญญาโท สาขาวิชาการบริหารและพัฒนาการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม กำลังศึกษาและทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง การพัฒนาแนวทางการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน โดยใช้การบริหารแบบมีส่วนร่วม ของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิ เขต 2 ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร (กศ.ม.) การบริหารและพัฒนาการศึกษา โดยมี รองศาสตราจารย์ ดร.ธรินธร นามวรรณ เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก ในครั้งนี้

เพื่อให้การจัดทำวิทยานิพนธ์เป็นไปด้วยความเรียบร้อย และบรรลุตามวัตถุประสงค์ คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม พิจารณาแล้วเห็นว่าท่านเป็นผู้มีความรอบรู้ ความสามารถ และมีประสบการณ์ ในเรื่องนี้เป็นอย่างดี จึงใคร่ขอความอนุเคราะห์จากท่านเป็นผู้ทรงคุณวุฒิ เพื่อนิสิตจะนำข้อมูลที่ได้ไปดำเนินการในขั้นตอนต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม หวังเป็นอย่างยิ่งว่า คงได้รับความกรุณาจากท่านด้วย และขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์ ดร.ทรงศักดิ์ ภูสีอ่อน)
รองคณบดี ปฏิบัติราชการแทน
คณบดีคณะศึกษาศาสตร์

งานวิชาการและบัณฑิตศึกษา คณะศึกษาศาสตร์
โทรศัพท์, โทรสาร 0-4371-3174
เบอร์โทรนิสิต 0893756373

ประวัติผู้เขียน

ชื่อ	นางสาวพนิดา ศรีเสมอ
วันเกิด	วันที่ 7 มิถุนายน พ.ศ. 2537
สถานที่เกิด	อำเภออมลาคไสย จังหวัดกาฬสินธุ์
สถานที่อยู่ปัจจุบัน	บ้านเลขที่ 19 หมู่ที่ 5 ตำบลดงลิง อำเภออมลาคไสย จังหวัดกาฬสินธุ์ รหัสไปรษณีย์ 46130
ตำแหน่งหน้าที่การงาน	ครู คศ.1
สถานที่ทำงานปัจจุบัน	โรงเรียนบ้านหนองแวง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิ เขต 2 อำเภอภูเขียว จังหวัดชัยภูมิ รหัสไปรษณีย์ 36110
ประวัติการศึกษา	พ.ศ. 2552 ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น โรงเรียนกาฬสินธุ์พิทยาสรรพ์ จังหวัดกาฬสินธุ์ พ.ศ. 2555 ระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย โรงเรียนกาฬสินธุ์พิทยาสรรพ์ จังหวัดกาฬสินธุ์ พ.ศ. 2561 ปริญญาการศึกษาบัณฑิต (กศ.บ.) สาขาวิชาการสอนภาษาไทย มหาวิทยาลัยบูรพา พ.ศ. 2566 ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต (กศ.ม.) สาขาวิชาการบริหารและพัฒนาศึกษา มหาวิทยาลัยมหาสารคาม

พูน ปณ ติโต ชีเว